

ФРАНК ХЪРБЪРТ МЕСИЯТА НА ДЮНА

Част 2 от „Дюн“

Превод от английски: Любомир Николов, 1991

chitanka.info

ПРОЛОГ

СЪДБАТА НА ДЮНА

Дюна е другото име на планетата Аракис, неплоден свят на безкрайни пустини, където животът се бори за оцеляване при ужасяващо тежки условия. Получергарските племена на свободните^[1] от Дюна са основали всичките си обичаи върху недостига на вода и бродят из пустините, облечени във влагосъхраняващи костюми[□], които възстановяват всяка капчица. Животът им непрестанно е заплашен от гигантски пясъчни червеи и свирепи бури. Единственото богатство на Дюна е меланжът[□] — наркотик, произвеждан от червеите. Тази „подправка“ дарява на пристрастените към нея дълголетие и известна способност да предсказват бъдещето.

Пол Атреидес е син на владетеля на Дюна. Когато баща му загива във война със съперниците си от династията Харконен, Пол избягва в пустинята заедно с бременната си майка, лейди Джесика. Тя е посветена и обучена в тайните изкуства на Бене Гесерит[□] — женска секта, усъвършенстваща духовните дарби и контрола над генетичните линии. Според представителките на тази секта, Пол е от потекло, което трябва да доведе до раждането на квисац хадерах[□], месията на бъдните времена.

За да ги спаси, Дънкан Айдахо жертва живота си. След упорита борба Пол спечелва доверието на свободните и дори се научава да контролира и язди пясъчните червеи. По време на един от племенните ритуали той поема прекомерна доза наркотици, която предизвиква у него постоянна промяна и му разкрива бъдещето във всички възможни варианти. Майка му също взема наркотик, като се опитва да овладее влиянието му чрез бене-гесеритските методи. В резултат сестрата на Пол Алая усвоява всички знания на майка си още преди да е напуснала утробата ѝ и се ражда с напълно оформен разум.

След време Пол става всепризнат водач на свободните. Той възприема почти изцяло племенните обичаи и обвързва живота си с девойката Чани. Но атреидският му разсъдък е обучен на непознати за свободните умения и Пол донася на пустинните народи организираност и цели, каквито те не са имали дотогава. Освен това той възнамерява да промени климата на Дюна и да достави вода на планетата.

Преди окончателното оформяне на плановете му, харконите наново атакуват Дюна и столицата Аракийн. Въпреки участието на смятаните за непобедими бойци-сардаукари^α, армията на свободните под командването на Пол побеждава в грандиозното сражение.

С мирния договор, който налага, Пол печели здрава основа за своята власт и възможност да започне изграждането на звездна империя. Той взима за официална съпруга имперската наследница принцеса Ирулан, ала остава верен на Чани, като отказва да консумира брака.

През следващите дванадесет години той създава своята империя. Но ето че всички могъщи групировки от миналото започват да се обединяват за заговор срещу него и срещу легендата за Муад'диб^α, както го нарича народът.

[1] Виж речника в края на книгата. Б.ред. ↑

1.

Императорът-ментат^α Пол Муад'диб и сестра му Алая са обгърнати в такова изобилие от митове, че става трудно да съзрем истинските личности зад словесните воали. Но, в края на краищата, имало е някога мъж, роден под името Пол Атреидес, и жена на име Алая. Плътта им е била подвластна на пространството и времето. И макар че пророческата им дарба ги е издигала над обичайните предели на времето и пространството, те са част от човешкия род. Преживели са реални събития, оставящи реални следи върху реалната вселена. За да ги разберем, трябва да осъзнаем, че катастрофата им е била катастрофа за цялото човечество. Ето защо този труд се посвещава не на Муад'диб или сестра му, а на наследниците им — на всички нас.

Из „Посвещение в хармонията на Муад'диб“, цитирано според „Табла мемориум“ на Култа към духа на Махди^α.

Имперското владичество на Муад'диб е създало повече историци, отколкото която и да било друга ера в човешката история. В огромното си мнозинство те спадат към някоя секта, ревниво бранеща определени възгледи, ала изключителното влияние на този човек се доказва от самия факт, че е разбунил толкова жарки страсти на безброй различни светове.

Разбира се, той е събрал в себе си градивните съставки на историята — идеални и идеализирани. Този мъж, роден под името Пол Атреидес в една от древните велики династии, е бил обучен от майка си, бене-гесеритката лейди Джесика, в най-дълбоките тайни на изкуството *прана-бинду^α* и чрез него е постигнал съвършен контрол над нервите и мускулите си. Нещо повече, той е бил *ментат* — човек, надарен с интелект, чиито възможности надвишават тия на

забранените от религията механични компютри, използвани в древността. И, най-вече, Муад'диб бил онзи квисац хадерах, когото генетичната програма на Сестринството[□] е търсила в течение на хиляди поколения.

Прочее, тъкмо квисац хадерах, „онзи, който може да бъде на много места едновременно“, пророкът, мъжът, чрез когото Бене Гесерит се надявал да овладее съдбините на човечеството, се превърнал в император Муад'диб и сключил брак по сметка с дъщерята на победения от него падишах-император.

Помислете за парадокса на този миг и скритото в него поражение, защото навярно сте чели и други истории, тъй че в общи линии знаете фактите. Под ръководството на Муад'диб дивите племена на свободните наистина победили падишах Шадам IV. Те разбили сардаукарските легиони, съюзническите части на Великите династии, харконските армии и наемниците, закупени с парите, които бил отпуснал Ландсрадът. Муад'диб повалил на колене космическото Сдружение[□] и издигнал сестра си Алая на религиозния трон, който бене-гесеритките смятали за свой.

Той сторил всичко това и много повече.

Мисионерите от квисарата[□] на Муад'диб пренесли религиозната си война през космическите бездни и я разпалили до мащабите на джихад[□], чийто устрем траял само дванадесет стандартни години, ала за това време религиозният колониализъм подчинил на едно централно господство цялата цивилизована вселена, ако не се броят някои дребни изключения.

Той го сторил, защото завладяването на планетата Аракис, наричана по-често Дюна, му давало монопол над най-драгоценната валута — подмладяващата подправка меланж, отровата, даряваща живот.

Това е още една съставка от идеалната история — вещество, чието психохимическо въздействие разплита възлите на времето. Без меланж светите майки от Сестринството не можели да извършват своите чудодейни подвизи и експерименти за контрол над човешкия род. Без меланж щурманите на Сдружението не можели да водят кораби през космоса. Без меланж милиарди и милиарди имперски граждани щели да загинат от абстинентна криза.

Без меланж Пол Муад'диб не можел да бъде пророк.

Ние знаем, че в този миг на върховна власт се е криело поражението. Има само един отговор — абсолютно точното и всеобхватно ясновидство е гибелно.

Други истории казват, че Муад’диб бил низвергнат от неприкритите заговорници — Сдружението, Сестринството и научните антиморалисти от Бене Глейлакс[□] с превъплъщенията на техните лицетанцьори[□]. Други истории изтъкват ролята на шпионите в дома на Муад’диб. Много се говори за дюнския тарок^[1], който замъглил пророческата дарба на Муад’диб. Някои историци обясняват как Муад’диб бил заставен да приеме услугите на *гола*[□] — труп, изтръгнат от смъртта и обучен да убива. Но те несъмнено би трябвало да знаят, че този гола е бил Дънкан Айдахо, верният съветник на Атреидес, който загинал, бранейки живота на младия Пол.

Все пак, те обрисуват квизаратското съзаклятие, оглавно от Корба Възхвалителя. Стъпка по стъпка ни водят през плана на Корба да превърне Муад’диб в мъченик и да хвърли вината върху Чани, неговата наложница от племето на свободните.

Може ли някое от тия твърдения да обясни фактите, както ги е разкрила историческата наука? Не. Само чрез гибелната същност на пророческата дарба можем да разберем провала на едно тъй безгранично и далновидно могъщество.

Дано и други историци се поучат поне малко от това откровение.

„Муад’диб — исторически анализ“ от Бронсо Иксиански[□]

[1] тарок — колода от 78 карти за врачуване. ↑

2.

*Няма граница между богове и хора. Леко и неусетно
едното се съчетава с другото.*

Из „Поговорките на Муад’диб“

Въпреки убийствената същност на заговора, който се надяваше да организира, мислите на тлейлаксиянския лицетанцьор Сцитал отново и отново се връщаха към скръбното състрадание.

Ще съжалявам, че съм донесъл на Муад’диб болка и смърт, каза си той.

Беше се погрижил да скрие това благодушие от другите съзаклятници. Ала наличието на подобни чувства му подсказваше, че по-лесно се вживява в ролята на жертва, отколкото в тази на нападател — нещо характерно за тлейлаксиянците.

Самовглъбен и мълчалив, Сцитал стоеше малко настрана от останалите. Разговорът относно психическата отрова траеше вече доста дълго. Спореха енергично и страстно, но учтиво, със задължителната церемониалност, в която експертите на Великите школи се вкопчваха като слепци, щом се засягаха теми, близки до техните догми.

— Тъкмо си мислиш, че си го намушкарал, и изведнъж го гледаш цял-целеничък!

Това бе гласът на светата майка^а от Бене Гесерит, Гайъс Хелън Мохайъм, която ги бе поканила тук, на Улах IX. Обвита в черна роба, с корона на вещица върху главата, тя седеше на увиснал в пространството стол вляво от Сцитал. Качулката на абата ѝ беше отметната, за да разкрие обветреното лице под сребристите кичури. Чертите ѝ напомняха мъртвешка маска, от която надничаха дълбоко хлътнали очи.

Разговаряха на езика *мирабхаса* — снопчета от смекчени съгласни и преливащи се гласни звуци. Чрез него най-добре се

изразяваха едва доловимите емоционални тънкости. След миг Едрик, щурманът на Сдружението, отвърна на светата майка със словесен реверанс под формата на саркастично сумтене — великолепен образец на високомерна учтивост.

Сцитал се вгледа в пратеника на Сдружението. Едрик беше само на няколко крачки от него, увиснал сред оранжевия газ в контейнера си. Контейнерът пък стоеше в центъра на прозрачния купол, който бене-гесеритките бяха изградили за срещата. Пратеникът имаше удължено, отчасти човешко тяло с плавници на нозете и грамадни ципести ветрила вместо ръце — същинска риба в някакво странно море. От клапаните на цистерната му излитаха бледи оранжеви облачета, наситени с дъха на подмладяващата подправка меланж.

— Поемем ли по този път, ще загинем от глупостта си!

Говореше четвъртата личност в залата, *потенциален* член на съзаклатието — принцеса Ирулан, съпруга (*но не и жена*, напомни си Сцитал) на техния общ враг. Тя стоеше край цистерната на Едрик — висока, руса красавица, облечена в пухкава роба от кожа на син кит и шапка от същата материя. На ушите ѝ искряха златни клипсове. Държеше се с високомерието на аристократка, ала нещичко в гладката мекота на лицето издаваше самообладание, типично за възпитаница на Бене Гесерит.

Изоставяйки нюансите на езика и лицата, мисълта на Сцитал се насочи към особеностите на местоположението. Около купола се простираха хълмове, проядени от топящия се сняг, който отразяваше петнистата влажна синева на дребното бледосиньо слънце, увиснало в зенита.

Защо тъкмо това място? — запита се Сцитал. Бене Гесерит рядко се осланяше на случая. Например откритото разположение на купола: някое по-нормално и затворено помещение би предизвикало у представителя на Сдружението клаустрофобична нервност. Неговите психически задръжки бяха естествени за човек, роден и прекарал целия си живот в открития космос.

Но да се изгради куполът специално за Едрик... сякаш подчертано сочеха с пръст неговата слабост.

„А мен с какво ли са ме взели на прицел“, зачуди се той.

— Няма ли да добавиш нещо от свое име, Сцитал? — запита светата майка.

— Искате да ме въвлечете в тая глупава схватка? — осведоми се Сцитал. — Чудесно. Става дума за потенциален месия. Срещу такъв човек не се нанася челен удар. Иначе мъченичеството му ще ни погуби.

Всички се втренчиха в него.

— Това ли е единствената опасност според теб? — изхриптя светата майка.

Сцитал сви рамене. За тази среща си бе избрал мазно кръгло лице с веселяшки черти, глуповато провиснали пълни устни и топчесто тяло на шишко. Сега, докато оглеждаше съзаклятниците, му хрумна, че е направил идеален избор — може би инстинктивно. От всички присъстващи само той можеше да променя облика си в широка гама от лица и телосложения. Беше човек-хамелеон, лицетанцър, и сегашният му вид подвеждаше останалите да го подценяват.

— Е? — подкани го светата майка.

— Наслаждавах се на тишината — каза Сцитал. — По-добре да отменим с мълчание взаимните вражди.

Светата майка неволно се отдръпна и Сцитал разбра, че тя преоценява първите си впечатления от него. Всички тук бяха преминали през най-задълбочено обучение в изкуството прана-бинду и умееха да упражняват над нервите и мускулите си контрол, какъвто малцина бяха постигали. Но лицетанцърът Сцитал бе надарен с мускули и нервни връзки, които другите изобщо не притежаваха, плюс рядката дарба *симпатико* — имитаторско прозрение, чрез което можеше да се превъплъти не само по облик, но и духовно в образа на всеки срещнат.

Като я поизчака да довърши преоценката си, Сцитал добави:

— Отрова!

Изрече думата с подчертано глуха тоналност, подсказваща, че само той разбира тайния ѝ смисъл.

Представителят на Сдружението се размърда и гласът му прокънтя от лъскавата сфера, кръжаща край цистерната над главата на Ирулан:

— За *психическа* отрова говорим, а не за телесна.

Сцитал се разсмя. В езика мирабхаса смехът можеше да попари жестоко противника и сега лицетанцърът прилагаше с пълна сила тази възможност.

Ирулан се усмихна одобрително, ала светата майка криеше едва доловим гняв в ъгълчетата на очите си.

— Престани! — изграчи Мохайъм.

Сцитал престана, но сега вече бе привлякъл вниманието на всички — безмълвно вбесеният Едрик, бдително гневната света майка и развеселената, но озадачена Ирулан.

— Нашият приятел Едрик намеква — поясни Сцитал, — че въпреки цялото си обучение в рафинирано лукавство две бене-гесеритски вещици не са опознали истинската полза от измамата.

Мохайъм се завъртя и зарея поглед по хладните хълмове на своя роден свят, света на Бене Гесерит. Започва да осъзнава, че въпросът е жизнено важен, досети се Сцитал. Добре. С Ирулан обаче нещата не стояха така.

— С нас ли си или не, Сцитал? — запита Едрик. Очичките му бяха като на хищно зверче.

— Не става дума за моята вярност — каза Сцитал, без да изпуска Ирулан от поглед, — Вие се питате, принцесо, дали си е струвало да прекосите толкова парсека и да поемете огромния риск?

Тя кимна.

— Нима сте дошла, за да си разменят баналности с някаква човекоподобна риба или да спорите с шишкав тлейлаксиански лицетанцьор? — продължи Сцитал.

Тя отстъпи от цистерната на Едрик, тръскайки с досада глава, за да прогони натрапчивия мирис на меланж.

Едрик използва момента, за да подхвърли в устата си меланжово хапче. Храни се с подправката, диша я, навярно и жаждата си утолява с нея, мислено отбеляза Сцитал. И това бе разбираемо, тъй като подправката повишаваше прозорливостта на щурманите, правеше ги способни да управляват корабите на Сдружението из космоса при свръхсветлинни скорости. С избистрено от подправката съзнание те откриваха онази линия от корабното бъдеще, която заобикаля заплахата. Сега Едрик надушваше по-друга заплаха, ала пророческата му патерица не можеше да я достигне.

— Мисля, че идването ми е било грешка — каза Ирулан.

Светата майка отвори очи и пак ги затвори със странно движение на клепачите, почти като влечуго.

Сцитал отклони погледа си от Ирулан към цистерната, подканвайки принцесата да сподели мнението му. Знаеше, че в нейните очи Едрик е отвратителна фигура — предизвикателен взор, леко потръпващи сред газа чудовищни ръце и нозе, вихрушки от оранжеви пушеци около тялото. Тя непременно щеше да си помисли за сексуалните му навици, да се зачуди колко ли странно би било съвкуплението с подобна твар. Сега ги делеше дори генераторът на силови полета, който пресъздаваше за Едрик космическата безтегловност.

— Принцесо — каза Сцитал, — поради присъствието на Едрик пророческият взор на вашия съпруг не може да се натъкне на някои събития, включително и сегашното... поне така се надявам.

— Така се надявате — повтори Ирулан.

Светата майка кимна, без да отваря очи.

— Дори посветените в ясновидството едва разбират неговата същност — каза тя.

— Аз съм навигатор от Сдружението и владя Силата — обади се Едрик.

Светата майка отново отвори очи. Този път погледът ѝ се впиваше в лицетанцъора с присъщата за бене-гесеритките напрегнатост. Преценяваше всичко до най-дребната подробност.

— Не, света майко — прошепна Сцитал. — Не съм толкова наивен, колкото изглеждам.

— Ние не разбираме тази Сила на второто зрение — каза Ирулан. — Едно е важно. Едрик твърди, че моят съпруг не може да вижда, да узнава или да предсказва в сферата на влияние около някой навигатор. Но докъде се простира тази сфера?

— Във вселената има хора и явления, за които научавам само по резултатите от действията им — отвърна Едрик, без да открехва тънката черта на рибешките си устни. — Знам, че ги има тук... там... някъде... Както теченията се завихрят по дирята на подводните създания, тъй и ясновидецът завихря времето. Случвало се е да разбирам къде е бил съпругът ви; никога не съм го виждал пряко — нито него, нито хората, които искрено споделят целите и идеалите му. Това е булото, което посветеният хвърля над верните си спътници.

— Ирулан не е твоя вярна спътничка — каза Сцитал и изви очи към принцесата.

— Всички знаем защо заговорът трябва да протича само в мое присъствие — отсеке Едрик.

Извисявайки гласа си в тоналност, с която се обозначаваше инструмент, Ирулан произнесе:

— Очевидно и от вас има полза.

Вижда го такъв, какъвто е в действителност, помисли Сцитал.
Добре!

— Бъдещето е глина, която тепърва ще се вае — каза той. — Запомнете тази мисъл, принцесо.

Ирулан се вгледа в лицетанцъора.

— Хора, които споделят целите и идеалите на Пол — промълви тя. — Значи плащът му закриля някои от неговите свободни легионери. Виждала съм го да изрича пророчества пред тях, чувала съм как упоено крещат за своя Махди, за своя Муад'диб.

Досетила се е, че се намира пред съда, помисли Сцитал, *че тепърва ще бъде изречена присъдата, която може да я пощади или погуби. Вижда какъв капан сме ѝ заложили.*

За миг погледът му потъна в очите на светата майка и той с почуда осъзна, че двамата споделят тази мисъл за Ирулан. Разбира се, бене-гесеритките бяха инструктирали своята принцеса, бяха я подготвили за *изкусна лъжа*. Но винаги наставаше момент, когато една бене-гесеритка трябва изцяло да се довери на собствените си умения и инстинкти.

— Принцесо, знам какво най-силно желаете от императора — подхвърли Едрик.

— Та кой не го знае? — отвърна Ирулан.

— Искате да бъдете родоначалница на кралската династия — продължи Едрик, сякаш не я бе чул. — Това няма да стане, ако не се присъедините към нас. Повярвайте на пророческата ми дума. Императорът се е оженил за вас по политически съображения, но никога не ще споделите ложето му.

— Значи ясновидецът си падал и по надничане в чужди постели — насмешливо подметна Ирулан.

— Императорът е по-здрово обвързан със своята наложница от свободните, отколкото с вас! — озъби се Едрик.

— А тя не го дарява с наследник — каза Ирулан.

— Разумът е първата жертва на силните чувства — промърмори Сцитал. Усети как бликналият гняв на принцесата тутакси бе обуздан от укора му.

— Не го дарява с наследник — изрече Ирулан с глас, издаващ наново овладяно спокойствие, — защото тайно я тъпча с противозачатъчни средства. Такова признание ли очаквахте?

— Императорът едва ли би се радвал да го узнае — усмихна се Едрик.

— Вече съм измислила как да го излъжа — каза Ирулан. — Той може и да има усет за истината, но понякога е по-лесно да повярваш на лъжата.

— Трябва да направите избора си, принцесо — каза Сцитал. — Разберете ли го, ще се спасите.

— Пол се държи почтено с мен. Аз заседавам в Съвета му.

— От дванадесет години сте височайша съпруга. Проявил ли е поне капчица топлота към вас през това време? — запита Едрик.

Ирулан поклати глава.

— Чрез гнусните орди на свободните той свали баща ви от трона, ожени се за вас, за да узакони претенциите си за върховна власт, ала така и не ви увенча с короната на императрица — добави Едрик.

— Едрик се мъчи да ви разколебае чрез чувствата, принцесо — подметна Сцитал. — Не е ли любопитно?

Тя се обърна към лицетанцъора, видя наглата му усмивка и отговори с леко повдигане на веждите. Сцитал усети, че вече е наясно — ако се поддадеше на влиянието на Едрик и си тръгнеше оттук като участница в съзаклятието, тия моменти можеха да останат скрити от пророческата дарба на Пол. Ала ако откажеше да се ангажира...

— Не ви ли се струва, принцесо, че Едрик въвежда в нашия заговор съвършено излишни силови методи? — запита Сцитал.

— Вече подчертах, че ще се съобразявам с най-справедливото решение — заяви Едрик.

— И кой ще го определи? — интересува се Сцитал.

— Той иска тя да се включи безрезервно — изръмжа светата майка. — Помежду ни не бива да има измама.

Сцитал видя, че Ирулан се е отпуснала в поза за размисъл, прикривайки длани в ръкавите на роклята. Навярно сега обмисляше подхвърлената от Едрик примамка — *да основе кралска династия!*

Може би се питаше какъв план са подготвили съзаклятниците, за да се предпазят от нея. Трябваше да прецени много неща.

— Сцитал — обади се Ирулан след малко, — казват, че вие, тлейлаксианците, се придържате към странни понятия за чест — жертвите ви винаги да имат спасителен изход.

— Стига да го открият — потвърди Сцитал.

— А аз жертва ли съм? — запита Ирулан.

Сцитал избухна в смях. Светата майка изсумтя.

— Принцесо, няма от какво да се боите, вие вече сте наша — изрече Едрик с тих, настоятелен глас. — Нима не шпионирате императорските придворни по заръка на началството от Бене Гесерит?

— Пол знае, че докладвам на учителите си — каза тя.

— Но не им ли доставяте материал за мощна пропаганда срещу вашия император? — запита Едрик.

Не „нашият“ император, отбеляза Сцитал. „Вашият“ император. Бене-гесеритка като Ирулан не би пропуснала да схване тази изтървана думичка.

— Става въпрос за сили и начина, по който те могат да бъдат използвани — каза той, пристъпвайки към цистерната на посланика от Сдружението. — Ние, тлейлаксианците, вярваме, че в цялата вселена съществува само неутолимият апетит на материята, че енергията е единственото истинско *вещество*. А енергията умее да се учи. Чуйте ме добре, принцесо: енергията умее да се учи. Това наричаме сила.

— Не ме убедихте, че можем да победим императора — каза Ирулан.

— Самите ние не сме убедени — отвърна Сцитал.

— Накъдето и да погледнем, силата му се изпречва насреща ни — продължаваше Ирулан. — Той е квизац хадерах, онзи, който може да бъде на много места едновременно. Той е Махди, чиято най-дребна прищявка се превръща във върховна повеля за мисионерите от квизарата. Той е ментатът, чийто пресметлив разсъдък надвишава и най-мощните компютри на древността. Той е Муад’диб, по чиято заповед легиони от свободни изстребват цели планети. Надарен е с оракулска дарба да прозира бъдещето. В него е генетичното съчетание, за което копнее Бене Гесерит.

— Познаваме качествата му — прекъсна я светата майка. — Знаем още, че онова чудовище, сестра му Алая, притежава същото

генетично съчетание. Но при все това, те и двамата са хора. Следователно имат слабости.

— И къде са тия човешки слабости? — запита лицетанцърът. — Дали да не ги потърсим в религиозното крило на неговия джихад? Можем ли да обърнем квизарите² на императора срещу него? Ами гражданската власт на Великите династии? Може ли съвещанието на Ландсрада да свърши нещо повече от обичайната шумотевица?

— Предлагам да опитаме чрез Почтения Съюз на Инициативните Търговци — обади се Едрик и се завъртя в цистерната. — ПОСИТ означава бизнес, а бизнесът винаги преследва изгодата.

— Или може би майката на императора — каза Сцитал. — Доколкото знам, лейди Джесика не напуска Каладън³, но поддържа постоянна връзка със сина си.

— Тая невярна кучка — изрече Мохайъм с безизразен глас. — Да ми изсъхнат ръцете, задето са я учили.

— Нашият заговор трябва да бъде на ниво — напомни Сцитал.

— Ние сме повече от заговорници — възрази светата майка.

— О, да — съгласи се Сцитал. — Енергични сме и бързо се учим. Това ни превръща в единствената истинска надежда, в неоспоримото спасение на човечеството.

Говореше в тоналност, символизираща абсолютна убеденост — а в устата на тлейлаксиянец това можеше да означава и върховна насмешка.

Като че само светата майка разбра тънкия намек.

— Защо? — запита тя, отправяйки питането единствено към Сцитал.

Преди лицетанцърът да отговори, Едрик се изкашля.

— Хайде да не си подмятаме философски глупости. Всеки въпрос може да се сведе до едно и също: „Защо е така?“ Всеки религиозен, делови или правителствен въпрос има едно-единствено производно: „Кой ще упражнява властта?“ Съюзи, комбинации, обединения, всички те търчат подир миражи, ако не гонят властта. Останалото е глупост, както рано или късно осъзнават повечето разумни същества.

Сцитал сви рамене с жест, предназначен само за светата майка. Едрик бе отговорил вместо него. Този върховен глупец беше основната

им слабост. За да го разбере светата майка още по-ясно, Сцитал добави:

— Слушай внимателно учителя и ще проумееш.

Светата майка бавно кимна.

— Избирайте, принцесо — каза Сцитал. — Посочена сте за оръжие на съдбата, най-изящното...

— Запази си ласкателствата за ония, които биха се поддали — прекъсна го Ирулан. — Преди малко спомена за дух, за призрак, чрез който можем да оскверним императора. Обясни.

— Атреидес ще се погуби сам! — изграчи Едрик.

— Престанете да говорите със загадки! — отсеке Ирулан. — Кой е този призрак?

— Твърде необичаен призрак — обясни Едрик. — Има си и тяло, и име. Тялото е плътта на един знаменит фехтовач, известен като Дънкан Айдахо. А името...

— Айдахо е мъртъв — каза Ирулан. — Пол неведнъж е оплаквал гибелта му в мое присъствие. Видял е как бащините ми сардаукари убиват Айдахо.

— Дори и в поражението бащините ви сардаукари не са отстъпвали от пътеката на мъдростта — каза Едрик. — Нека допуснем, че някой далновиден сардаукарски командир е разпознал фехтовача сред съсечените от бойците му трупове. А после? Плътта и умението могат да се използват... ако човек не си губи времето.

— Тлейлаксиянски гола — прошепна Ирулан и скоси очи към Сцитал.

Забелязвайки погледа ѝ, той демонстрира лицетанцьорското си майсторство — формите запреливаха в нови, плътта се раздвижи за пренастройка. След малко пред нея вече стоеше строен мъж. Лицето му оставаше леко кръгловат, ала по-мургаво и с някак сплеснати черти. Високите скули подпираха очи с характерен наклон. Косата беше черна и ситно къдрава.

— Гола с подобен облик — обяви Едрик, сочейки към Сцитал.

— Или просто някой друг лицетанцьор? — запита Ирулан.

— Никакъв лицетанцьор — възрази Едрик. — При по-продължително наблюдение има риск да бъде разобличен. Не, да допуснем, че нашият мъдър сардаукарски командир е заповядал да съхранят трупа на Айдахо в аксолотловите резервоари. Защо не? В

този труп са били нервите и плътта на един от най-изтънчените фехтовачи в човешката история, съветник на атреидите и военен гений. Какво прахосничество би било да се хвърли на вятъра цялото му обучение и майсторство, когато е можело да го възкресят като инструктор на сардаукарите.

— Не съм чула нито думица за това, а бях сред доверениците на баща ми — усъмни се Ирулан.

— Ах, в онзи момент баща ви беше вече победен, а само няколко часа по-късно вие бяхте продадена на новия император — каза Едрик.

— Така ли е станало наистина? — запита тя.

С вбесяващо самодоволна физиономия Едрик продължи:

— Да предположим, че знаейки изключителното значение на бързината, нашият мъдър сардаукарски командир е отпратил незабавно съхранената плът на Айдахо при тлейлаксианците. Да допуснем още, че командирът и неговите бойци са загинали, преди да доставят тази информация на баща ви... който и без това не би имал полза от нея. В такъв случай остава голяят факт — парчето плът, изпратено на Бене Тлейлакс. Естествено, имало е само един начин за превозването му — на борда на хайлайнер^а. А ние от Сдружението научаваме за всеки пренасян товар. Щом сме узнали за него, не би ли било извънредно мъдро от наша страна да закупим този гола като достоен за императора дар?

— Значи сте го сторили — промълви Ирулан.

— Сторихме го, както личи от думите на словоохотливия ни приятел — потвърди Сцитал, който си бе възвърнал предишния шишкав облик.

— Как е обработена психиката на Айдахо? — запита Ирулан.

— Айдахо ли? — Едрик се обърна към тлейлаксианеца. — Случайно да си чувал за някой си Айдахо, Сцитал?

— Продадохме ви същество на име Хейт — отвърна Сцитал.

— А, да... Хейт — потвърди Едрик. — И защо ни го продадохте?

— Защото някога си създадохме собствен квисац хадерах — поясни Сцитал.

Светата майка рязко вдигна старческата си глава и се втренчи в него.

— Не сте ни го казвали! — обвинително възкликна тя.

— Не сте ни питали — отговори Сцитал.

— Как обезвредихте вашия квизац хадерах? — запита Ирулан.

— Същество, което цял живот е изграждало една определена представа за своята същина, би предпочело да умре, отколкото да се превърне в противоположност на тази представа.

— Не разбирам — измънка Едрик.

— Самоубил се е — изръмжа светата майка.

— Вниквай в словата ми, света майко — предупреди я Сцитал с интонация, която казваше: ти не си сексуална играчка, никога не си била сексуална играчка и не можеш да бъдеш сексуална играчка.

Изчака я да осъзнае подчертаната простащина. Тя не биваше да се заблуждава относно намеренията му. Осъзнаването трябваше да си пробие път през гнева и да прерасне в ясно разбиране, че тлейлаксиянецът в никакъв случай не би могъл да подхвърли подобно обвинение, тъй като отлично познаваше какви са изискванията на Сестринството спрямо продължаването на рода. В думите му обаче се криеше улична ругатня, свършено недопустима за един тлейлаксиянец.

Преминавайки набързо към успокоителното наклонение на езика мирабхаса, Едрик се опита да замаже положението.

— Сцитал, ти казваше, че ни продавате Хейт, защото споделяте нашето мнение за употребата му.

— Едрик, ще мълчиш, докато не ти дам разрешение да говориш — срязва го Сцитал.

И тъй като пратеникът на Сдружението се опита да възрази, светата майка кресна:

— Затваряй си устата, Едрик!

Ръкомахайки гневно, пратеникът се отдръпна към дъното на цистерната.

— Собствените ни мимолетни емоции нямат нищо общо с решението на задачата — каза Сцитал. — Те замъгляват разума, защото единственото съществено чувство е дълбокият страх, който ни събира за тази среща.

— Разбираме — отвърна Ирулан, хвърляйки бърз поглед към светата майка.

— Трябва да видите опасните ограничения на нашата защита — продължаваше Сцитал. — Дори и случаят не ще помогне на оракула да види онова, което не разбира.

— Коварен си, Сцитал — каза Ирулан.

Не бива да се досети докъде стига коварството, помисли Сцитал. Щом всичко свърши, ще притежаваме квисац хадерах, когото ще можем да управляваме. А тези тук ще останат с празни ръце.

— Какъв бе произходът на вашия квисац хадерах? — запита светата майка.

— Черпихме дълбоко от чисти същности — отговори Сцитал. — Чисто добро и чисто зло. Един съвършен злодей, който се наслаждава само когато сее болка и ужас, може да бъде твърде поучителна гледка.

— Да не би вие да сте сътворили стария барон Харконен, дядото на императора? — запита Ирулан.

— Не — каза Сцитал. — Но природата често ражда създания, които не отстъпват на нашите по кръвожадност. Ние просто ги произвеждаме там, където ще можем да ги изследваме.

— Няма да търпя подобни пренебрежителни обноски! — внезапно запротестира Едрик. — Кой крие тази среща от...

— Видя ли сега? — попита Сцитал. — Чие е най-справедливото решение? И що за решение е?

— Искам да обсъдим как ще предадем Хейт на императора — настоя Едрик. — По мое убеждение Хейт отразява старомодната почтеност, в която Атреидес е бил възпитан на родната си планета. Предполагам, че той ще подпомогне императора да разшири моралния си светоглед, да определи положителните и отрицателните съставки на живота и религията.

Сцитал се усмихна, плъзгайки благ поглед по лицата на събеседниците си. Всички бяха точно такива, каквито бе очаквал. Светата майка боравеше с чувствата си, сякаш въртеше коса. Ирулан беше отлично обучена за задача, в която се бе провалила, и си оставаше дефектно творение на Бене Гесерит. Едрик не беше нищо повече (но и нищо по-малко) от прост чирак-магьосник — той можеше да прикрива останалите и да разсейва врага. Виждайки, че продължават да не му обръщат внимание, пратеникът на Сдружението отново потъна в мълчание.

— Разбираш ли, че този Хейт ще трябва да отрови психиката на Пол? — запита Ирулан.

— Горещо-долу — кимна Сцитал.

— Какво ще стане с квисарата?

— Най-леката промяна на ударението, най-малкото подхлъзване в чувствата стига, за да превърне завистта в ненавист.

— Ами ПОСИТ? — отново попита Ирулан.

— Печалбата сплотява търговците — каза Сцитал.

— Какво ще правим с останалите обществени сили?

— Ще ги замаем с авторитета на правителството. Ще привлечем по-влиятелните в името на морала и прогреса. Опозицията ще се задуши в собствените си примки.

— И Алая ли?

— Хейт е многоцелеви гола — отвърна Сцитал. — Сестрата на императора навлиза във възраст, когато може да хлътне при среща с чаровен мъжкар, създаден за тази цел. Неговата мъжественост и качествата му на ментат ще я привлекат неудържимо.

Мохайъм позволи на старческите си очи да се разширят от изненада.

— Значи този гола бил и ментат? Опасен ход.

— За точни действия ментатът се нуждае от точни данни — вметна Ирулан. — Ами ако Пол му нареди да разкрие тайната цел на нашия подарък?

— Хейт ще каже истината — отговори Сцитал. — Това не променя нищо.

— Значи оставяш на Пол спасителен изход — възкликна Ирулан.

— Ментат! — промърмори Мохайъм.

Сцитал хвърли бърз поглед към светата майка, долавяйки в реакцията ѝ сенките на древна омраза. Компютрите внушаваха отвращение още от дните на Бътльоровия джихад, в който „мислещите машини“ бяха разрушени почти из цялата цивилизована вселена. Тия отколешни вражди засягаха и хората-компютри.

— Не ми се нрави усмивката ти — рязко изрече Мохайъм в мелодиката на пълна откровеност и стрелна Сцитал с поглед.

Лицетанцъорът отговори в същия тон:

— Не ме е грижа какво харесваш. Но трябва да работим заедно. Всички го разбираме. — Той се втренчи в пратеника на Сдружението. — Нали, Едрик?

— Болезнени уроци преподаваш — каза Едрик. — Предполагам, искаш да подчертаеш, че не трябва да отстоявам мнението си срещу обединената преценка на другите съзаклятници.

— Виждате ли, той се поддава на обучение — каза Сцитал.

— Аз пък виждам и друго — озъби се Едрик. — Монополът над подправката е в ръцете на Атреидес. Без нея не мога да предсказвам бъдещето. Бене-гесеритките губят усета си за истина. Имаме запаси, но те са ограничени. Меланжът е могъща разменна монета.

— Цивилизацията има и други разменни монети — отвърна Сцитал. — Тъй че законът за търсенето и предлагането отпада.

— Мислиш да откраднеш тайната на подправката — изхриптя Мохайъм. — А планетата се охранява от лудите му свободни!

— Свободните са учтиви, възпитани и невежи — поправи я Сцитал, — Не са луди. Учат ги да вярват, вместо да узнават. Вярата може да бъде заблудена. Опасно е само знанието.

— Ще остане ли от кого да зачена кралската династия? — запита Ирулан.

Всички доловиха решителния избор в гласа ѝ, но само Едрик се усмихна.

— Ще остане — каза Сцитал. — Ще остане.

— Това ще е краят на Атреидес като управляваща сила — добави Едрик.

— Предполагам, че и не тъй надарени ясновидци са стигали до същото предсказание — рече Сцитал. — За тях, както казват свободните, *мактуб ал меллах*.

— „Писано е със сол“ — преведе Ирулан.

Докато тя говореше, Сцитал осъзна, че бене-гесеритката му е подготвила капан — прекрасна и умна жена, която никога не ще бъде негова. *Добре де, помисли той, може би ще я изкопирам за някого.*

3.

Всяка цивилизация трябва да се пребори с подсъзнателната сила, която може да препъне, да заблуди или да обезмисли почти Всяко съзнателно начинание на обществото.

Тлейлаксианска теорема (недоказана)

Пол седна на ръба на леглото и се зае да събува пустинните си ботуши. Разнесе се гравият мирис на смазката от крачните помпи, които задвижваха механизма на влагосъхраняващия костюм. Ставаше късно. Беше удължил вечерната си разходка и с това бе причинил тревоги на хората, които го обичаха. Вярно, разходките криеха опасност, но той умееше мигом да разпознава и отблъсква подобни опасности. Анонимните му нощни разходки по улиците на Аракийн носеха дъха на непреодолима привлекателност.

Захвърли ботушите в ъгъла под единствената суспенсорна лампа в стаята и се зае с ремъците на влагосъхраняващия костюм. Богове подземни, колко бе уморен! Умората обаче се утаяваше само в мускулите и не смиряваше кипежа на мислите. Гледката на простичкото светско ежедневиe го изпълваше с дълбока завист. Един император не би могъл да сподели почти нищо от този безименен поток на живота извън стените на неговия заслон и все пак... да крачи по откритите улици, без да го разпознават — каква привилегия! Да върви през гълчавата на бродещи просяци, да слуша как някой свободен ругае лукав търговец: „Влажни са ти ръцете!“...

Усмихнат от спомена, Пол смъкна влагосъхраняващия костюм.

Стоеше гол и удивително съзвучен на своя свят. Сега Дюна бе планета на парадоксите — обсадена, но въпреки това център на властта. Обсадата е неизбежна участ на всяка власт, помисли той. Вгледа се в зеления килим, усещайки грубата му тъкан под ходилата си.

По улиците човек затъваше до глезените в пясък, навят над Защитната стена^а от слоестите ветрове. Стъпките на пешеходците вдигаха облаци задушлив прах, който задръстваше филтрите на влагосъхраняващите костюми. Дори и сега усещаше мириса му, въпреки продухващата инсталация пред портала на Заслона^а. Мирис, натезжал от пустинни спомени.

Други дни... други заплахи.

В сравнение с ония други дни заплахата на самотните му разходки изглеждаше дреболия. Но обличайки влагосъхраняващия костюм, той обличаше и самата пустиня. С всичките си приспособления за запазване на телесната влага костюмът неуловимо отклоняваше мислите му, вливаше в движенията пустинен ритъм. И той се превръщаше в див скиталец от племето на свободните. Костюмът бе нещо повече от маскировка, с него той ставаше чужденец сред собствения си град. С влагосъхраняващия костюм той изоставяше покоя и надяваше старите жестоки умения. Тогава странници и граждани го отминаваха със сведени очи. Предпазливостта ги съветваше никога да не закачат дивите пришълци. Ако за градските обитатели пустинята имаше лице, то бе лицето на свободен, прикрито от филтровите запушалки^а на костюма.

Всъщност вече почти нямаше опасност някой спътник от старите времена на сийча^а да го познае по походката, мириса или погледа. А дори и да се случеше, шансовете да срещне враг бяха незначителни.

Свистенето на отворена врата и сноп светлина го изтръгнаха от унеса. Влезе Чани с любимия му сервиз за кафе на платинен поднос. Подир нея два програмирани суспенсорни светилника се стрелнаха по местата си — единият край таблата на брачното ложе, другият над главата ѝ, за да осветява чашките.

Чани се движеше с неподвластна на годините крехка сила — тъй самоуверена и тъй уязвима. Нещо в жеста, с който се наведе над сервиза, му напомни за първите дни. Чертите на лицето ѝ си оставаха все така изпълнени с мрачна прелест и сякаш недокоснати от времето... ако човек не се вгледаше в тъгълчетата на очите, за да различи тънките бръчици — „пясъчни дири“, както ги наричаха свободните от пустинята.

Над кафеника се разнесе облаче пара, когато тя вдигна капачето за дръжката от хагарски изумруд. По жеста, с който го върна на

мястото му, Пол разбра, че кафето още не е готово. Бе получил кафеника — сребърна фигура на бременна жена, свиреща на флейта — като *ганима*, боен трофей от дуел, в който бе убил предишния собственик. Джеймис, така се казваше човекът... Джеймис. Как странно смъртта бе донесла безсмъртието на Джеймис. Знаейки, че гибелта е неизбежна, дали някога бе мислил за точно такъв край?

Чани подреди чашките — сини керамични чашки, приклекли като слуги край огромния кафеник. Бяха три — по една за двамата и още една за всички някогашни притежатели.

— След минутка ще е готово — каза тя.

После го погледна и Пол се запита какъв ли изглежда в нейните очи. Беше ли още онзи екзотичен космически пришълец, мършав и жилест, ала натезжал от вода в сравнение със свободните? Бе ли останал същият младеж с тайното име Усул, който някога я въведе в племенното *тауа*, докато и двамата бяха бегълци сред пустинята?

Пол сведе поглед към собственото си тяло — мускулесто и стройно... с някой и друг нов белег, но иначе все същото въпреки дванадесетте години императорска власт. Вдигна очи и съзря лицето си в огледалото на лавицата — сини, много сини очи на свободен, белег за пристрастяване към подправката; остър атреидски нос. Изглеждаше съвсем подходящ за внук на онзи Атреидес, който загинал на арената за корида, докато развличал народа си с опасното зрелище.

Ненадейно в ума му се прокраднаха думите на стареца: „*Който управлява, поема безвъзвратна отговорност за управляваните. Ти си като орача. Това понякога изисква самоотвержена проява на обич, която може да породви само насмешка у твоите поданици.*“

Хората и до днес го помнеха с обич.

А аз какво сторих за името Атреидес? — запита се Пол. — *Пуснах вълка в кошарата.*

За миг си представи колко смърт и насилие бушува в негово име.

— Сега в леглото! — рече Чани с рязък заповеден глас, който навярно би потресъл поданиците на империята.

Пол покорно легна по гръб с ръце зад тила и се отпусна в сладостна омая, съзерцавайки отколе познатите движения на Чани.

Внезапно му хрумна колко забавна е обкръжаващата ги обстановка. Съвсем не беше онова, което народът би очаквал да види в императорската спалня. Жълтата светлина на немирните суспенсорни

светоглобуси² люлееше сенките сред пъстрите стъклени бурканчета, подредени на лавицата зад Чани. Пол безмълвно изброи съдържанието им — сухите съставки на пустинната фармакопея, мехлеми, благовония, спомени... щипка пясък от Сийч Табър, къдрица от първородния им син... мъртъв отдавна... от дванадесет години... невинна душа, загинала в битката, която го бе възкачила на трона.

Наситеният мирис на меланж-кафе изпълни стаята. Пол вдъхна дълбоко и погледът му спря върху жълтата паница до подноса, на която Чани приготвяше кафето. В паницата имаше фъстъци. Задължителният детектор на отрови², монтиран над масата, размахваше паешките си пипала около храната. Това го ядоса. Някога в пустинята не им трябваха детектори!

— Кафето е готово — каза Чани. — Гладен ли си?

Гневният му отказ потъна в свистящия вой на търговски лихтер, излитащ към космоса от равнината край Аракийн.

Ала Чани усети гнева му, наля кафе и сложи едната чашка до ръката му. После седна в края на леглото, отви краката му и се зае да разтрива мускулите, схванати от дългото ходене с влагосъхраняващия костюм. Тихо, с небрежност, която изобщо не го заблуди, тя предложи:

— Хайде да обсъдим желанието на Ирулан да има дете.

Пол рязко отвори очи. Внимателно огледа лицето на Чани.

— Няма и два дни, откак се е върнала от Уалах — каза той. — Пак ли се захвана с тебе?

— Не сме говорили за нейните разочарования — каза Чани.

Пол застави ума си да се напрегне като пружина и мигновено проучи Чани в ослепителния лъч на зоркото наблюдение до най-малки подробности — бене-гесеритско умение, на което майка му го бе научила, нарушавайки обета си. Не обичаше да го върши с Чани. Част от влиянието ѝ върху него се дължеше на факта, че крайно рядко му се налагаше да прибегва до изнурителната си власт. Обикновено Чани отбягваше недискретните въпроси. Запазваше родовото си чувство за добри обноски. Най-често въпросите ѝ бяха практични. Чани се интересуваше от фактите, свързани с положението на нейния мъж — влиянието му в Съвета, верността на легионите, способностите и талантите на съюзниците му. Паметта ѝ бе сбрала цели каталози от имена и взаимосвързани подробности. Тя можеше да бърбе с часове за типичните слабости на всеки познат неприятел, за вероятното

разположение на вражеските сили, бойните планове на техните военни ръководства, основните индустриални направления и възможностите им за преработка и производство.

Защо, запитва се Пол, тя повдига въпроса за Ирулан?

— Наруших покоя на мислите ти — каза Чани. — Не исках това.

— А какво искаше?

Тя се усмихна свенливо, но без да свежда очи.

— Ако си разгневен, мили, моля те, не го крий.

Пол отново се отпусна назад.

— Да я прогоня ли? — попита той. — Вече нямаме кой знае каква полза от нея, а и не ми харесва онова, което усещам около гостуването ѝ при Сестринството.

— Няма да я прогониш — каза сухо Чани и продължи да масажира краката му. — Ти сам си изтъквал неведнъж, че тя е твоята връзка с враговете ни, че чрез нейните постъпки разчиташ плановете им.

— Тогава защо питаш за желанието ѝ да има дете?

— Мисля, че ако Ирулан зачене от тебе, това ще я направи уязвима и ще обърка противника.

От допира на дланите върху прасците му той безпогрешно долови колко много ѝ струват тези думи. На гърлото му заседна буца. Тихо каза:

— Чани, любима, заклех се никога да не я допускам в постелята си. Едно дете би ѝ донесло прекалено много власт. Нима искаш тя да отнеме мястото ти?

— Аз нямам място.

— Не е така, Сихая, моя пустинна пролет. Какви са тия внезапни грижи за Ирулан?

— Грижите са за теб, не за нея! Ако носи в утробата си атреидско дете, нейните приятели ще се усъмнят във верността ѝ. Колкото по-малко ѝ вярват враговете, толкова по-безполезна ще е за тях.

— Нейното дете може да означава гибел за теб — каза Пол. — Знаеш, че тук гъмжи от заговори.

С широк размах на ръката той сякаш обгърна целия Заслон.

— Трябва да имаш наследник! — пошушна тя.

— Ах — изпъшка Пол.

Значи това било: Чани не му бе родила дете. Следователно някоя друга трябваше да го стори. Защо не Ирулан? Така вървяха разсъжденията на Чани. Детето трябваше да се зачене в любовен акт, защото цялата империя споделяше категоричното табу спрямо изкуствените методи. Типично в духа на свободните, Чани бе стигнала до твърдо решение.

В светлината на този нов факт Пол огледа лицето ѝ. Понякога му се струваше, че го познава по-добре от собственото си лице. Беше го виждал пламнало от страст, отпуснато в сладкия покой на съня, забулено от страх, гняв или скръб.

Затвори очи и Чани отново изплува в паметта му като девойка — сгряна от пролетни лъчи, запяла, разбудена от сън край него — тъй съвършена, че самото видение изгаряше сърцето му. В спомена му тя се усмихна... изпървом свенливо, сетне се напрегна, сякаш искаше да избяга от видението.

Устата на Пол пресъхна. За миг ноздрите му доловиха дъха на пушек от опустошеното бъдеще, а гласът на някакво друго видение повеляваше: Отстрани се... отстрани се... отстрани се. Колко отдавна подслушваше вечността с пророческата си дарба, колко отдавна дочуваше откъслечни слова на езици, долетели от камъните и чуждата плът. Още от деня на първата си среща със страшната орис той непрестанно надничаше в бъдещето си с надеждата да открие покой.

Разбира се, имаше изход. Знаеше го отлично, без да достига до същината му — все тая строга, повтаряна като от папагал заръка: отстрани се, отстрани се, отстрани се...

Пол отвори очи и видя решителността в лицето на Чани. Тя бе престанала да масажира краката му и седеше неподвижно — типична представителка на своето племе. Лицето ѝ оставаше все тъй познато под синята лента *незони*², която често носеше около косата си, когато оставаха насаме в покоите. Но сега маската на решението покриваше това лице като дъвен и чужд за Пол начин на мислене. От хиляди години жените на свободните споделяха мъжете си с други жени — не винаги охотно, ала поне избягвайки унищожителната сила на случилото се. Сега този загадъчен племенен обичай бе променил и Чани.

— Ти ще ми подариш единствения наследник, когото желая — каза той.

— Това ли *видя*? — запита тя, подчертавайки с интонацията, че говори за ясновидството му.

Както много пъти досега. Пол се запита как би могъл да обясни крехкостта на пророческата дарба, безбройните линии на времето, които виденията размахваха пред него и преплитаха в тръпнеща тъкан. С въздишка си припомни как загребва шепа вода от реката, как влагата трепти, процежда се между пръстите му. Споменът накваси лицето му в нея. Но как да усети той самият капките на бъдните времена, ставащи все по-неясни под натиска на толкова много оракули?

— Значи не си го *видял* — каза Чани.

И Пол се запита — какво друго освен скръб можеше да им разкрие това бъдеще от видения, достъпно вече само с цената на изтощителни до смърт усилия? Усещаше, че е попаднал в негостоприемна междинна зона, в опустошена област, където чувствата му се полюшваха и отлитаха, понесени от вятъра на неудържимо безпокойство.

Чани зави краката му и твърдо изрече:

— Наследникът на рода Атреидес не е дреболия, та да го оставиш на случая или само на една жена.

Пол помисли, че майка му би го казала по същия начин. Запита се дали лейди Джесика не поддържа тайни отношения с Чани. Майка му мислеше за всяко нещо в зависимост от връзката му с рода Атреидес. Този светоглед, възпитан и затвърден у нея от Бене Гесерит, навярно запазваше силата си дори сега, когато тя обръщаше своята мощ против Сестринството.

— Подслушвала си, когато Ирулан ме посети днес — укори я той.

— Подслушвах — призна Чани, без да го поглежда.

Пол съсредоточи паметта си върху срещата с Ирулан. Влизайки в семейния салон, бе забелязал върху тъкачния стан на Чани недовършено наметало. Из помещенията се носеше острият мирис на червей, злокобен дъх, който почти напълно потискаше слабия канелен аромат на меланж. Някой бе разлял неразредена подправка и я бе оставил да въздейства с пъстрия килим. Комбинацията се бе оказала крайно неудачна. Концентрираната подправка беше разяла килима. На мястото му върху пластокаменния под бяха останали само засъхнали мазни петна. Пол бе помислил, че ще трябва да повика някого да

почисти, но в това време бе влязла Хара, съпругата на Стилгар и най-добрата приятелка на Чани, за да съобщи за идването на Ирулан.

Наложило се бе да проведе разговора сред неприятната миризма, измъчван от натрапчивата мисъл за суеверието на свободните, че лошият мирис вещае беда.

Когато Ирулан влезе, Хара се оттегли.

— Добре дошла — каза Пол.

Ирулан беше облечена в роба от кожа на син кит. Загърна се поплътно и вдигна ръка да докосне косата си. Явно бе смутена от мекия тон. Пол усети как гневните думи, които несъмнено бе подготвила за срещата, напускат мислите ѝ под натиска на ново решение.

— Дошла си да съобщиш, че Сестринството е загубило последните си остатъци от морал — каза той.

— Не е ли опасно да бъдеш толкова смешен? — попита тя.

— Съюзът между смешното и опасното е твърде съмнителен — отвърна той.

Незаконно придобитото му бене-гесеритско умение долови как тя потиска желанието си да се оттегли. Това усилие разкри за миг дълбоко спотаяван страх и той разбра, че са я натоварили със задача, която не ѝ се нрави.

— Прекалено много очакват от една принцеса с кралска кръв в жилите — каза той.

Ирулан застина съвършено неподвижно и Пол осъзна, че тя е затегнала самоконтрола си като менгеме. *Да, наистина, тежък товар*, помисли той. И се запита защо пророческите видения не му бяха разкрили поне частица от това възможно бъдеще.

Постепенно Ирулан се отпусна. Беше решила, че няма смисъл да се поддава на страха и да минава в отстъпление.

— Оставил си климата да се завърне към най-първобитни условия — каза тя, разтривайки ръце през робата. — Днес беше сухо и имаше пясъчна буря. Няма ли някой ден да пуснеш малко дъжд?

— Не си дошла да разговаряме за климата — каза Пол. Усещаше как го залива потокът от двусмислици. Дали Ирулан не се мъчеше да му каже нещо, което възпитанието ѝ не разрешаваше да изрече открито? Така изглеждаше. Чувстваше, че внезапно го е понесло коварно течение и трябва да се пребори, за да излезе пак на твърда почва.

— Трябва да имам дете — каза тя.

Той поклати глава.

— Трябва да стане, както искам! — отсече троснато тя. — Ако се наложи, ще намеря друг баща за детето. Ще ти сложа рога, пък да видим дали ще посмееш да ме разобличиш.

— Слагай ми рога колкото си щеш — отвърна той, — но без дете.

— Как ще ме спреш?

С безкрайно нежна усмивка Пол изрече:

— Ако се наложи, ще наредя да те удушат.

За момент тя онемя от възмущение и Пол усети как Чани подслушва зад тежките драперии, закриващи входа към семейните покои.

— Аз съм ти съпруга — прошепна Ирулан.

— Да прекратим тия нелепи игри — каза той. — Имаш роля и толкоз. И двамата знаем коя е моята съпруга.

— А аз съм само за приличие и нищо повече — промълви тя с натезжал от горчилка глас.

— Не искам да бъда жесток с тебе.

— Ти ме избра за това.

— Не аз — възрази той. — Съдбата те избра. Баща ти те избра. Бене Гесерит те избра. Сдружението те избра. И пак са те избрали. За какво те избраха, Ирулан?

— Защо не мога да ти родя дете?

— Защото не си избрана за тази роля.

— Имам правото да родя престолонаследника! Баща ми беше...

— Баща ти беше звяр. И двамата знаем, че той почти напълно бе загубил връзка с човечеството, което би трябвало да ръководи и защитава.

— Не го ли мразеха по-малко, отколкото тебе? — избухна тя.

— Добър въпрос — съгласи се той и в ъгълчетата на устните му потрепна подигравателна усмивка.

— Казваш, че не искаш да бъдеш жесток към мен, и все пак...

— Точно затова се съгласих да вземеш за любовник когото пожелаеш. Но не ме разбирай погрешно: имай си любовник, само не внасяй в дома ми незаконно дете. Ще се отрека от него... Няма да те упреквам за връзката с който и да било мъж, стига да бъдеш

благоразумна... и бездетна. При дадените обстоятелства би било нелепо да постъпя другояче. Но не се главозамайвай от това разрешение, което ти давам най-охотно. Там, където става дума за престола, аз решавам чия кръв ще го наследят. Не ги решава нито Бене Гесерит, нито Сдружението. Това е една от привилегиите, които извоювах, когато смазах сред Аракийнската равнина сардаукарските легиони на баща ти.

— Нека тогава всичко падне на твоята глава — каза Ирулан, рязко се завъртя и изтича навън.

Пол откъсна мисълта си от спомена за срещата и я насочи към седналата срещу него Чан и. Разбираше двойствените си чувства към Ирулан, разбираше и Чани с нейното решение на свободна. При други обстоятелства двете биха могли да се сприятелят.

— Какво реши? — запита Чани.

— Никакво дете — каза той.

С палеца и показалеца на дясната си ръка Чани направи племенния знак на кристалния нож^а.

— И дотам може да стигнем — кимна Пол.

— Не мислиш ли, че едно дете ще оправи донякъде нещата с Ирулан? — попита тя.

— Само глупак би вярвал в това.

— Аз не съм глупачка, любими.

Обзе го гняв.

— Никога не съм казвал, че си глупачка! Но сега не обсъждаме блудкав любовен роман. Онази там е истинска принцеса. Отгледана е сред най-гадните интриги на Имперския двор. Заговорите ѝ се удават също тъй лесно, както и писането на разни глупави историйки!

— Не са глупави, мили.

— Сигурно — той овладя гнева си и хвана ръката на Чани. — Извинявай. Но тази жена е заплела безброй заговори... и заговори в заговорите. Поддадеш ли се на една от амбициите ѝ, изтласкваш напред следващата.

— Нали все това ти повтарям — меко изрече Чани.

— Да, разбира се — той я погледна. — Тогава какво всъщност се мъчиш да ми кажеш?

Тя се отпусна до него и облегна глава на рамото му.

— Най-последно са стигнали до решение как да се борят с теб. Около Ирулан направо вони на тайни намерения.

Пол я погали по косата.

Чани бе изплюла камъчето.

Облъкна го чувството за някаква страховита цел. В душата му сякаш бушуваше *кориолисова буря*^а. Вихърът свистеше из устоите на самата му същност. Тялото му знаеше нещо, което никога не достигаше до съзнанието.

— Чани, любима — прошепна той, — разбираш ли колко мъки ми струва борбата да сложа край на джихада... да се изтръгна от проклетата божествена роля, която ми натрапва квизаратът?

Тя потрепера.

— Стига само да повелиш.

— О, не. Дори да умра сега, името ми ще продължи да ги води. Като си помисля само, че фамилията Атреидес е свързана с тая религиозна касапница...

— Но ти си император! Имаш...

— Аз съм чувело. Щом бъде приета, божествената същност става единственото, което самозваният бог не може вече да контролира. — Разтърси го горестен смях. Усецаше как бъдещето наднича към него с очите на династии, за които не бе и сънувал. Усецаше как го захвърлят, как отлита с крясък, освободен от оковите на съдбата... ала името му продължаваше напред. — Избран съм — каза той. — Може би още по рождение... или във всеки случай преди да съм имал кой знае какъв шанс да възразя. Избран съм.

— Тогава отречи избора — каза тя.

Пръстите му се вкопчиха в рамото ѝ.

— Всичко с времето си, любима. Дай ми още малко време.

Непролени сълзи пареха в очите му.

— Трябва да се върнем в Сийч Табър — каза Чани. — Тая каменна шатра струпва върху ни прекалено много.

Той кимна и брадата му се плъзна по гладката тъкан на лентата около нейната коса. В ноздрите му нахлу успокояващият дъх на меланж.

Сийч. Древната дума от езика чакобза^а погълна всички други мисли — сийч, място за убежище и покой в дни на опасност. Съветът

на Чани разбуди копнеж за откритите пясъчни простори, за чисти хоризонти, където човек отдалече забелязва идващия враг.

— Племената очакват Муад'диб да се завърне при тях — каза Чани и вдигна глава, за да го погледне. — Ти си наш.

— Аз съм роб на виденията — прошепна той.

После си помисли за джихада, за размесването на гените през безкрайните космически разстояния и за видението, което му подсказваше как може да сложи край на всичко. Трябваше ли да заплати цената? Всичко омразно щеше да се изпари, да изгасне като жарава, въглен по въглен. Но... о, колко ужасна цена.

Никога не съм желал да стана бог, помисли той. Искях само да изчезна като елмазна капчица роса призори. Искях да избягам от ангелите и прокълнатите — сам... уж по погрешка.

— Ще се върнем ли в Сийч Табър? — настоя Чани.

— Да — прошепна той.

И си помисли: *трябва да платя цената.*

Чани въздъхна дълбоко и се сгуши до него.

Пропиях си времето, помисли той. И разбра как жестоко е заклещен между границите на обичта и джихада. А какво беше един живот, та бил той дори и животът на най-любимия човек, в сравнение с гибелта на милиони хора, която джихадът неминуемо щеше да донесе? Можеше ли едно-единствено страдание да се мери с агонията на безчетни тълпи?

— Любими? — въпросително изрече Чани.

Той положи длан върху устните ѝ.

Ще се откажа от себе си, помисли той. Ще се изтръгна, докато още имам сили, ще отлетя натам, където и птица не може да прехвъркне. Ала знаеше, че подобна мисъл е безплодна. Джихадът щеше да следва сянката му.

Питаеше се какво да отговори. Какво да обясни, когато хората го обвиняваха в жестокост и безумие? Кой би разбрал?

Искях само да се озърна назад и да кажа: „Ето! Нищо в този живот не ме задържа. Вижте! Изчезвам! Ни примка, ни мрежа, изплетена от човешки ръце, ще има власт да ме хване отново. Отричам се от моята религия! Този славен миг е мой! Свободен съм!“

Колко кухи слова!

— Оттатък защитната стена вчера са видели голям червей — обади се Чани. — Казват, че бил дълъг над сто метра. Напоследък такива великани рядко идват насам, Сигурно водата ги пропъжда. Разправят, че този бил дошъл да позове Муад’диб в пустинята, където е неговият дом. — Тя щипна Пол по гърдите. — Не ми се смей!

— Не се смея.

Изненадан и удивен от упоритите легенди на свободните, Пол усети леко бодване в сърцето и нещо сякаш се стовари върху нишката на живота му — адабъ, властта на паметта. Спомни си своята детска спалня на Каладън... мрачна нощ сред каменните стени... видение! Един от първите му пророчески мигове. Усети как съзнанието му се гмурна във видението, зърна през мъгливия облак на спомена (видение вътре във видението) дълга върволица свободни с прашни наметки. Вървяха покрай пукнатина във високата скала. Носеха нещо дълго, омотано с платно.

И чу собствения си глас да изрича във видението: „Да, чудесно е... но най-чудесното беше ти...“

Адабът разхлаби хватката си.

— Толкова си тих — прошепна Чани. — Какво има?

Пол потрепера и седна с извърнато настрани лице.

— Сърдиш се, че ходих до покрайнините на пустинята — каза Чани.

Той безмълвно поклати глава.

— Отидох само защото искам да родя дете — добави тя.

Пол нямаше сили да говори. Усещаше как го изгаря неудържимата мощ на онова ранно видение. Страшната цел! В онзи миг животът му беше като вейка, разлюляна от излитаща птица... и птицата бе неговият *шанс*. Свободният избор.

Поддадох се на пророческото изкушение, помисли той.

Долавяше, че приемането на това изкушение може би ще означава да се свърже завинаги с една-единствена линия на живота. Значи ли то, запита се, че пророкът не *предсказва* бъдещето? Значи ли, че пророкът *твори* бъдещето? Дали не бе заплел живота си в някаква мрежа от потайни нишки, дали не се бе омотал в примката на онова отколешно събуждане като жертва на бъдещето-паяк, което и сега пристъпваше към него със страховито зейнали челюсти?

В мислите му неволно изплува една бене-гесеритска аксиома: *Да прибягнеш към груба сила, значи да станеш безкрайно уязвим за помощните сили.*

— Знам, че се сърдиш — каза Чани и го погали по ръката. — Вярно е, че племената възродиха древните ритуали и кървавите жертвоприношения, но аз не участвах в тях.

Потръпвайки, той пое дълбоко дъх. Пороят на видението се разсея, превърна се в тих бездънен вир, където недостъпни за него течения се носеха нанякъде с властна мощ.

— Моля те — жално прошепна Чани, — Искам дете, наше дете. Толкова ли е ужасно това?

Пол погали ръката ѝ върху своята и се отдръпна. Стана от леглото, изгаси светоглобусите, пристъпи към балконската врата и дръпна завесите. Откритата пустиня можеше да достигне дотук единствено с миризмите си. Отсреща в нощното небе се извисяваше гладка отвесна стена. Лунните лъчи падаха косо над закътаната градина, където стояха като на стража дървета с влажни широки листа. Малкото зарибено езерце отразяваше короните и проблясващите през тях звезди, в сенките меко сияеха островчета от бели цветя. За миг той видя градината през погледа на свободен — чужда, заплашителна, опасна заради прахосничеството на влага.

Помисли си за водотърговците, чиито прастари обичаи бе нарушил чрез щедрите си дарове. Те го ненавиждаха. Той бе погребал миналото. Дори онези, които с риск за живота си печелеха по няколко сола, за да купят безценната вода — и те го мразеха, задето бе променил древните обичаи. Колкото повече се изменяше планетният пейзаж според повелената от Муад'диб екологична схема, толкова по-силна ставаше човешката съпротива. Питаше се не е ли самонадеяно да мисли, че ще съумее да победи цяла планета — всичко да расте където и както е заповядал? Дори да успееше, какво щеше да прави със заобикалящата я вселена? Боеше ли се тя от подобно насилие?

Той рязко дръпна завесите и затули вентилаторите. Обърна се в тъмнината към Чани, усети я как го очаква. Водните ѝ халки[□] подрънкваха като звънчета на бродещ просяк. Пипнешком се отпрати към звука и срещна протегнатите ѝ ръце.

— Обич моя — прошепна тя. — Разтревожих ли те?

Ръцете ѝ го обгърнаха, обгърнаха и бъдещето му.

— Не ти — каза той. — О... не ти.

4.

Появата на защитното поле и лазестрела с тяхното взривно взаимодействие еднакво убийствено за нападнатия и нападателя постави определени ограничения пред развитието на оръдейната технология. Не е нужно да се задълбочаваме в особената роля на атомното оръдие. Фактът, че в моята империя всяка династия разполага с ядрено оръдие за унищожаване на петдесет и повече други династии, наистина поражда известна нервност. Но всички ние предвидливо сме разработили планове за съкрушително възмездие Сдружението и Ландсрадът държат ключовете за неутрализиране на тази сила. Не, тревогата ми идва от разработката на едно специфично оръдие — човекът. В тази буквално неограничена област са насочени усилията на няколко групировки.

Муад'диб — лекция във Военния колеж
Из „Стилгаровата хроника“

Старецът стоеше на прага и се взираше навън със сини, съвсем сини очи. Вроденото недоверие на пустинните жители към чужденците замъгляваше зора му. Скръбни бръчки кривяха ъгълчетата на устните му там, където не ги закриваше сплъстената бяла брада. Беше без влагосъхраняващ костюм и това говореше твърде много, както и фактът, че не обръща внимание на влагата, излитаща от дома му през отворената врата.

Считал се поклони и направи приветствения жест на заговорниците.

Изад стареца долитаха жалните звуци на гъдулка, несъзвучни стенания на музиката, породена от *семута*^α. Домакинът не изглеждаше затъпял от наркотик — признак, че семутата е слабост на някой друг.

Така или иначе, за Сцитал бе странно да срещне тук този изтънчен порок.

— Поздрави отдалече — каза той и се усмихна с широкото лице, което бе избрал за срещата. После му хрумна, че старецът може да го познае. Някои от най-старите свободни на Дюна се бяха срещали с Дънкан Айдахо.

Когато избираше лицето, Сцитал просто се забавляваше, но сега разбра, че може да е допуснал грешка. Ала не смееше да промени чертите си тук. Нервно се озърна към двата края на уличката. Кога най-сетне щеше да го покани вътре този старец?

— Познаваш ли сина ми? — запита старецът. Това поне беше отзив на паролата — Сцитал произнесе уречения отговор, като през цялото време оставаше нащрек, дирейки наоколо подозрителни признаци. Не му харесваше ситуацията, в която бе попаднал. Намираше се в задънена улица, завършваща с тази къща. Всички околни сгради бяха построени за ветерани от джихада. Оформяха предградие на Аракийн, което заобикаляше Таймаг и продължаваше към Имперския басейн. Стените на къщите обгръщаха улицата с безизразни лица от сивокафява плазмосплав, чиято монотонност се нарушаваше само от сенките на плътно затворени врати и тук-там по някоя неприлична драскулка. Досами вратата, пред която стоеше Сцитал, беше изписано с креда съобщението, че някой си Берис се върнал на Аракис със срамна болест, отнемаща неговата мъжественост.

— Имаш ли спътници? — попита старецът.

— Сам съм — каза Сцитал.

Старецът се изкашля и продължи да се колебае с все същата подлудяваща мудност.

Сцитал мислено призова цялото си търпение. Този начин за свързка криеше определени опасности. Може би старецът имаше причини за подобно поведение. И все пак времето беше подбрано точно. Бледото слънце висеше право над главите им. Хората от квартала се бяха залостили по домовете си, за да прекарат в сън горещите часове на деня.

Дали пък не се боеше от новия си съсед? Сцитал знаеше, че в прилежащата къща е настанен Отхейм, бивш участник в страшните отряди от федейкини^а-убийци на Муад'диб. А при Отхейм го чакаше джуджето Бияз.

Като се вгледа отново в стареца, Сцитал забеляза провисналия празен ръкав под лявото рамо и липсата на влагосъхраняващ костюм. Този човек излъчваше някаква властна сила. Личеше, че не е участвал в джихада като прост пехотинец.

— Мога ли да узная името на госта? — попита старецът.

Сцитал едва сдържа въздишка на облекчение. Все пак щяха да го приемат.

— Аз съм Заал — представи се той с името, което му бяха дали за тази мисия.

— Аз съм Фарок — отвърна старецът, — бивш башар^а от Девети легион на джихада. Подказва ли ти нещо това?

Сцитал долови заплахата в думите му.

— Роден си в Сийч Табър и си дал клетва за вярност към Стилгар.

Поуспокоен, Фарок отстъпи встрани.

— Добре дошъл в моя дом.

Сцитал се промъкна край него към сенчестото преддверие — сини плочки на пода, искрящи кристални шарки по стените. От другата страна на преддверието имаше покрито вътрешно дворче. Проникващата през полупрозрачните филтри светлина разливаше меко сребристо сияние като в белите нощи на Първата луна^а. Зад гърба на Сцитал вратата със скърцане се намести във влагосъхраняващата си рамка.

— Ние сме достоен род — говореше Фарок, водейки госта към дворчето. — Не сме от прокудените. Имахме село в *грейбъна*^а... като това тук! Както си му е ред, живеехме в сийч сред скалите на Защитната стена, над хребета Хабаная. Без смяна на червея можехме да стигнем до вътрешната пустиня Кедем.

— Не е било като сега — съгласи се Сцитал, разбирайки най-сетне какво е тласнало Фарок в съзаклятието. Свободните копнееха за отминалите времена и обичаи.

Влязоха в дворчето.

Сцитал осъзна, че Фарок потиска с усилие дълбоката си неприязън към посетителя. Свободните не се доверяваха на очи, лишени от плътната синева, наричана ибад^а. Пришълците, твърдяха те, имат лукави погледи и виждат онова, което не бива.

При влизането им семутната музика бе замлъкнала. След малко я смени дрънкането на балисет^α, отначало деветострунен акорд, сетне ясните ноти на една популярна песен от далечните светове на Нарадж.

Когато очите му привикнаха към полумрака, Сцитал забеляза младеж, седнал с кръстосани крака на ниско диванче под свода отдясно. С тайнствения усет на слепец той запя в мига, когато го докосна погледът на пришълеца. Гласът беше висок и нежен:

*Полята вихърът отвя,
небето ни отвя
и хората дори!
Но кой е вихърът?
Дърветата прегърби доземи
да пият, дето хората са пили.
Тъй много светове видях,
тъй много хора,
тъй много дървеса,
тъй много вихри.*

Сцитал отбеляза мислено, че това не са оригиналните думи на песента. Фарок го поведе настрана от младежа и посочи възглавничките, пръснати по плочите под арката в другия край на дворчето. Керамиката беше украсена с изображения на морски същества.

— Някога в сийча на тази е седял Муад'диб — каза старецът, сочейки кръгла черна възглавница. — Сега мястото е твое.

— Задължен съм ти — отвърна Сцитал, потъвайки в меката могилка.

Усмихна се. Фарок проявяваше благоразумие. Истинският мъдрец говори за вярност дори когато слуша песни с прикрит смисъл и слова, носещи тайни вести. Кой би отрекъл страшната мощ на тирана-император?

Без да прекъсва песента, Фарок вмъкна думите си в мелодията:

— Смуцава ли те музиката на сина ми?

Сцитал махна с ръка към възглавницата срещу себе си и облегна гръб на прохладната колона.

— Обичам музиката.

— Синът ми загуби очите си при превземането на Нарадж — каза Фарок. — Трябваше да остане, там се грижеха за него. Нито една жена от нашия народ не го иска такъв. Някак странно ще е обаче да знам, че на Нарадж имам внуци, които никога няма да видя. Познаваш ли световите на Нарадж, Заал?

— На младини бях там на турне с трупа приятели лицетанцьори — отговори Сцитал.

— Значи си лицетанцьор — кимна Фарок. — Чудех се откъде имаш такова лице. Напомня ми за един човек, когото познавах някога.

— Дънкан Айдахо?

— Да, същият. Фехтовач от свитата на императора.

— Казват, че бил убит.

— Така казват — съгласи се Фарок. — А ти наистина ли си човек? Чувал съм, че лицетанцьорите били...

Той не довърши и сви рамене.

— Ние сме джадакски хермафродити — каза Сцитал. — Можем да сменяме пола си по желание. Засега съм мъж.

Фарок замислено прехапа устни, после се сепна:

— Да поръчам ли разхладителни напитки? Желаяш ли вода? Ледени плодове?

— Ще се задоволя с беседа.

— Волята на госта е заповед за домакина — каза Фарок и се настани на възглавницата срещу Сцитал.

— Благословен да е Абу д'Дхур, баща на Безликите пътища на времето — изрече Сцитал и си помисли: *Това е! Казах му без заобикалки, че ме изпраща щурман от Сдружението и че нося щурманското прикритие.*

— Трижди благословен — добави Фарок.

— Гледан отдалече, всеки предмет разкрива само принципа си — каза Сцитал, намеквайки, че желае да разговарят за укрепления Заслон на императора.

— Онова, що е мрачно и зло, си личи и отдалече — отвърна Фарок. Съветваше го да отложат темата.

„Защо?“ запита се Сцитал, но продължи беседата:

— Как загуби очите си твоят син?

— Защитниците на Нарадж си послужиха със скалорез. Синът ми бе прекалено близо. Проклети да са атомните оръжия! Трябвало е да забранят и скалореза.

— Да, той противоречи на духа на закона — съгласи се Сцитал.

И си помисли: *Скалорез на Нарадж! Не бяхме чували за това. Защо говори за скалореза този старец?*

— Предложих му да купя тлейлаксиянски очи от твоите господари — продължи Фарок. — Но из легионите се носи мълва, че тлейлаксиянските очи поробват притежателя си. Синът ми каза, че те са от метал, а той от плът и подобно съчетание неминуемо води до грях.

— Принципът на всеки предмет трябва да се съчетава с първоначалния замисъл — каза Сцитал, опитвайки да върне разговора към търсената информация.

Фарок присви устни, но кимна.

— Кажете открито какво желаете. Ще трябва да се доверим на твоя щурман.

— Влизал ли си някога в императорския Заслон? — попита Сцитал.

— Бях там за празника по случай победата над Молитор. От всичките тия камъни лъхаше студ въпреки иксианските нагреватели. Предишната нощ спяхме на терасата пред храма на Алая. Знаеш ли, той е насадил там дървета, дървета от десетки светове. Ние, башарите, бяхме облекли най-хубавите си зелени халати и имахме отделни маси. Преядохме и препихме. Някои гледки ме отвратиха. Дойдоха по-леко ранените бойци, инвалидите се влачеха на патерици. Не вярвам Муад'диб да знае колко хора е осакатил.

— Ти отказа ли се от пиршеството? — попита Сцитал, който познаваше оргиите на свободните, развихряни с помощта на меланжово пиво.

— Не беше като някогашното сливане на душите в сийча — каза Фарок. — Не стигнахме до тау. За развлечение на войската доведоха робини, а през останалото време бойците разправяха за битки и се хвалеха с раните си.

— Значи си влизал в оная каменна грамада.

— Муад'диб дойде на терасата. „Сполука за всички ни“, тъй рече. За нас, застаналите в пустинния параден строй наред онова

място!

— Познаваш ли разположението на личните му покои? — запита Сцитал.

— Дълбоко са — каза Фарок. — Някъде дълбоко навътре. Чувал съм, че зад стените на Заслона двамата с Чани водели чергарски живот и прочие. За аудиенциите излиза в Голямата зала. Има приемни покои и кътове за официални срещи, едно цяло крило е отделено за личната му стража, има места за церемонии и сектор за вътрешни комуникации. Чувал съм, че дълбоко под крепостта се намира зала, където той държи червей-джудже, обкръжен с водна преграда; нали водата е отровна за червеите. Там предсказвал бъдещето.

Фактите съвсем са се оплели с легендите, помисли Сцитал.

— Цялото правителство го съпровожда, където и да иде — мърмореше Фарок. — Чиновници, прислужници, слуги на прислужниците... Вярва само на тия като Стилгар, дето са с него още от старите времена.

— Но не и на теб — вметна Сцитал.

— Сигурно изобщо е забравил, че съществувам.

— А как влиза и излиза от сградата?

— Има миниатюрна площадка за топтери^а, издадена над една от вътрешните стени — обясни Фарок. — Чувал съм, че Муад'диб не отстъпва никому пилотското кресло при кацане там. Заходът трябвало да е невероятно точен, най-малката грешка можела да го повали покрай отвесните канари към една от проклетите му градини.

Сцитал кимна. Сигурно беше истина. Подобен въздушен път към императорските покои би им осигурил значителна безопасност. Знаеше се, че всички в рода Атреидес са били отлични пилоти.

— Използва хора за *дистранс^а-съобщения* — продължаваше Фарок. — Присаждането на вълнови преводачи е унижение за човека. Един истински мъж трябва да е господар на гласа си. Не бива да разрешава в словата му да се спотайват чужди известия.

Сцитал сви рамене. В днешната епоха всички велики сили използваха дистранса. Никога не се знаеше какви препятствия могат да бъдат заложени между изпращача и получателя. Дистрансът не се поддаваше на политическо разшифроване, защото бе основан на неуловими деформации в естествения звуков диапазон, които можеха да се закодират с изумителна сложност.

— Даже данъчните му чиновници прибягват до този метод — оплака се Фарок. — По мое време присаждахме дистранс само на низшите животни.

Но информацията за приходите трябва да се пази в тайна, помисли Сцитал. Не едно правителство е рухнало заради това, че народът е узнал истинските размери на държавните богатства.

— Какви са сега чувствата на свободните кохорти към джихада на Муад'диб? — осведоми се той. — Имат ли нещо против обожествяването на императора?

— Повечето не се и сецат за това. Мислят за джихада, както мислех и аз... Той им носи непознати преживявания, приключения, богатства. Този пустинен бордей, в който живея — Фарок махна с ръка към дворчето, — струва цели шейсет лидаса подправка. Деветдесет контара! Едно време не можех и да си представя подобно състояние.

Той поклати глава. В другия край на дворчето слепият младеж изтръгваше от балисета си мелодията на стара любовна балада.

Деветдесет контара — помисли Сцитал. — Колко странно. Огромно богатство, не ще и дума. За много други светове бордеят на Фарок би бил същински дворец, ала всичко е относително — дори и контарите. Знае ли Фарок, например, откъде произлиза тази мярка за теглото на подправката? Мислил ли си е някога, че в древността камилският товар се е равнявал на контар и половина? Едва ли. Фарок може изобщо да не е чувал за камилите от Златния век на Земята.

Редейки думите в удивително съзвучие с балисета на сина си, Фарок изрече:

— Притежавах кристален нож, водни жетони за десет литра, лично копие, наследство от баща ми, сервиз за кафе и бутилка от червено стъкло — толкова старинна, че и най-старите в сийча не помнеха откъде е дошла. Полагаше ми се дял от подправката, но нямах пари. Бях богат, без да го зная. Две жени имах — едната грозничка и мила на сърцето ми, другата глупава и опърничава, но с тяло и лице на ангел. Бях свободен найб^о, ездач на червеи, господар на левиатаните и пясъка.

Младежът отсреща ускори ритъма на мелодията.

— Много неща знаех, без дори да си правя труда да мисля — нареждаше Фарок. — Знаех, че дълбоко под пясъка има вода, пленена

там от Малките творци^а. Знаех, че прадедите ми са принасяли девизи в жертва на Шай-хулуд^а... преди Лайът-Кайнс да забрани обичая. Сбъркали сме, че го послушахме. Виждам съм безценните камъни в устата на червей. Душата ми има четири порти и всяка от тях съм опознал.

Той замълча и се унесе в мрачни мисли.

— После дойде Атреидес с майка си — подсказа Сцитал.

— Дойде Атреидес — повтори Фарок. — Онзи, когото в сийча наричахме Усул, това бе тайното му име сред нас. Нашият Муад'диб, нашият Махди! И когато ни призова на джихад, аз бях сред ония, които запитаха: „Защо да се бия другаде? Нямам близки там.“ Ала другите тръгнаха — младежи, приятели, спътници на моята младост. Когато се завърнаха, разправяха за магия, за страшната мощ в ръцете на *спасителя* Атреидес. Той се биеше с нашия враг Харконен. Благослови го сам Лайът-Кайнс, който ни бе обещал планетата да стане рай. Говореше се, че Атреидес идвал да промени нашия свят и цялата вселена, че бил онзи, заради когото ще разцъфне златното цвете в нощта. — Фарок вдигна ръка и се взря в дланта си. — Хората сочеха Първата луна и казаха: „Душата му е там.“ Затуй го нарекоха Муад'диб. А аз нищичко не разбрах. — Той се загледа през дворчето към сина си. — Нямах мисли в главата. Мислите ми бяха само в сърцето, стомаха и слабините.

Темпото на тихата музика отново се успокои.

— Знаеш ли защо се записах доброволец за джихада? — Старческите очи се втренчиха в Сцитал. — Чух, че имало нещо, наречено море. Много е трудно да повярваш в морето, когато си живял само тук, сред дюните. Ние нямаме морета. Хората от Дюна никога не бяха виждали море. Имаме ветрокапани^а. Събирахме вода за великата промяна, която ни обещаваше Лайът-Кайнс... същата велика промяна, която Муад'диб донася с едно махване на ръката. Можех да си представя *канат* — вода, която тече по канал през равнините. Чрез него мисълта ми можеше да съгради и образа на река. Но море?

Фарок се взираше в прозрачния купол над дворчето, сякаш се мъчеше да проникне с поглед в дълбините на вселената отвъд него.

— Море — тихо повтори той. — Умът ми не можеше да го побере. Мои познати казаха, че са виждали това чудо. Мислех, че лъжат, но трябваше сам да узная. Заради това станах доброволец.

Младежът изтръгна от балисета мощен финален акорд и подхвана нова песен със странен трепетлив ритъм.

— Намери ли своето море? — запита Сцитал.

Фарок мълчеше и Сцитал помисли, че старецът не е чул. Около тях музиката на балисета се надигаше и спадаше като прииждаща вълна. Фарок дишаше в такт с нейния ритъм.

— Беше по залез слънце — изрече той след малко. — Само някой от древните художници би могъл да нарисува такъв залез. Червен на цвят, червен като моята бутилка. И златен... и син... Планетата се наричаше Ен-фейл, на нея предвождах легиона си към победа. Излязохме от планински проход, където въздухът направо вонеше на вода. В низините пред мен се разстиляше онова, за което ми бяха говорили приятелите: вода, докдето ти стига погледът, и още подалече. Спуснахме се към нея. Нагазих и пих. Беше горчива и ми прилоша. Но изумлението вече никога не ме напусна.

Сцитал усети, че сам споделя почти религиозното страхопочитание на стареца.

— Потопих се в това море — говореше Фарок, свел поглед към образите на водни създания по плочките на пода. — Един човек потъна под водата... друг се надигна от нея. Припомнях си минало, което никога не съм имал. Взирах се наоколо с очи, които бяха готови да възприемат каквото и да е... да, каквото и да е. Видях във водата труп — един от убитите защитници. Наблизо плуваше дънер, остатък от грамадно дърво. Ако си затворя очите, и сега мога да го видя. В единия край беше почернял от огън. И още, във водата имаше парче плат — просто жълт парцал... съдран, мръсен. Гледах тия неща и разбрах защо са дошли на това място. За да ги видя. — Фарок бавно се обърна и се втренчи в очите на Сцитал. — Нали знаеш, вселената е безкрайна.

Бъбрив е, но мъдър, помисли Сцитал и каза:

— Явно, преживяното те е впечатлило дълбоко.

— Ти си тлейлаксианец — отвърна Фарок. — Много морета си виждал. А аз видях само онова и все пак знам за моретата нещо повече от теб.

Необяснима тревога стегна сърцето на Сцитал.

— Майката на Хаоса е била родена в морето — продължаваше Фарок. — Когато излязох от водата, мокър до кости, наблизо стоеше квизарът Тафвид. Стоеше на пясъка... на влажния пясък... заедно с

неколцина мои бойци, които споделяха страха му. Гледаше ме и очите му разбираха, че съм узнал нещо недостъпно за него. Бях се превърнал в морско създание и го ужасявах. Морето ме изцели от джихада и мисля, че той го усещаше.

Ненадейно Сцитал осъзна, че някъде наред монолога музиката е секнала. Безпокоеше го мисълта, че не може да определи точно в кой миг е замлъкнал балисетът.

Сякаш спомнил си внезапно за предишния разказ, Фарок добави:

— Всички порти се охраняват. Няма как да се влезе в крепостта на императора.

— Точно това е нейната слабост — отвърна Сцитал.

Фарок изопна шия и надзърна през рамото му.

— Има как да се влезе — обясни Сцитал. — Фактът, че повечето хора — включително и императорът, надявам се — смятат другояче... играе в наша полза.

Той потърка с пръст устните си, чувствайки колко странно лице си е избрал. Мълчанието на музиканта го смущаваше. Значеше ли то, че синът на Фарок е приключил предаването? Естествено, това беше най-удобният път: концентрираното известие да се предаде чрез музиката. Сега беше запечатано в нервната система на Сцитал и чакаше да бъде задействано в подходящ момент от дистранса, вграден в надбъбречната жлеза. Ако всичко бе свършило, той се превръщаше в хранилище на неизвестни думи. Беше като препълнена съдина, бълбукаща от сведения — всяко звено от съзаклятието тук, на Аракис, всяко име, всяка парола — цялата насъщна информация.

Чрез тази информация можеха да се преборят с Аракис, да заловят пясъчен червей и да започнат производството на меланж нейде извън обсега на Муад'диб. Можеха да смажат монопола едновременно със смазването на императора. Много неща можеха с тази информация.

— Жената е тук — каза Фарок. — Желаш ли да я видиш сега?

— Видях я вече — отговори Сцитал. — Проучих я най-внимателно. Къде е тя?

Фарок щракна с пръсти.

Младежът взе гъдулката и прокара лъка по струните. Разнесе се жална семутна музика. Сякаш привлечена от звуците, през вратата зад музиканта пристъпи млада жена в синя роба. Плътната синева на ибада в очите ѝ се замъгляваше от наркотичен унес. Беше от племето на

свободните, пристрастена към подправката, а сега и пленена от другопланетния порок. Дълбоко под семутния транс изгубеното ѝ съзнание летеше нанякъде, понесено от екстаза на музиката.

— Дъщерята на Отхейм — каза Фарок. — Синът ми я приучи към наркотика с надеждата да спечели жена от племето въпреки слепотата си. Както виждаш, победата му е напразна. Семутата отне онова, което се надяваше да получи.

— Знае ли бащата? — попита Сцитал.

— Даже и тя самата не знае. Моят син ѝ внушава фалшиви спомени, чрез които да си обяснява защо идва тук. Тя мисли, че е влюбена в него. Роднините ѝ мислят същото. Бесни са, защото той е половин човек, но естествено, няма да се намесят.

Музиката заглъхна с протяжен стон.

Следвайки властния жест на свирещия, младата жена седна до него и сведе глава, за да се вслуша в шепота му.

— Какво ще правиш с нея? — попита Фарок.

Сцитал отново огледа дворчето.

— Има ли други хора в къщата? — осведоми се той.

— Всички сме тук сега. Но ти не каза какво ще правиш с жената. Синът ми иска да знае.

Сякаш готвейки се да отговори, Сцитал протегна десницата си напред. Лъскава метална игла изхвъркна от ръкава на робата и се заби в шията на Фарок. Старецът не нададе вик, дори не промени позата си. След минута щеше да умре, ала все още седеше неподвижно, вцепенен от отровата по иглата.

Сцитал бавно стана и пристъпи към слепия музикант. Младежът шепнеше нещо на младата жена, когато иглата го прободеше.

Сцитал хвана жената за ръка, лекичко я застави да стане и се преобрази още преди да го е видяла. Тя вдигна глава и постепенно осъзна присъствието му.

— Какво има, Фарок? — попита жената.

— Синът ми е уморен, трябва да си почине — обясни Сцитал — Ела. Ще излезем през задната врата.

— Толкова хубаво си поговорихме — каза тя. — Мисля, че го убедих да си купи тлейлаксиянски очи. Така пак ще стане човек.

— Нали все това повтарям — кимна Сцитал, като я по-бутваше към задната стаичка.

С гордост отбеляза, че гласът му изцяло отговаря на външността. Не ще и дума, това бе гласът на стария свободен, който сигурно вече беше мъртъв.

Считал въздъхна. Каза си, че всичко бе сторил със съчувствие, а жертвите несъмнено знаеха на какъв риск се излагат. Сега трябваше да даде шанс и на младата жена.

5.

Империи не страдат от липса на цели по време на своето създаване. Едва когато се утвърдят, целите им изчезват, заменени от мъгляви ритуали.

Из „Словата на Муад’диб“
от принцеса Ирулан

Алая разбра, че този път заседанието на Висшия съвет^α ще протече зле. Усещаше как разпратата събира сила, трупна енергия — долавяше го в подчертаното нежелание на Ирулан да погледне Чани, в нервното шумолене на хартийките под пръстите на Стилгар, в начумереното лице на Пол, обърнато към квизара Корба.

Тя седна в края на златната заседателна маса, тъй че да може да гледа през балконските прозорци към светлината на прашния следобед.

Прекъснатият от нейното влизане Корба продължи обръщението си към Пол.

— Имах предвид, гос’дарю, че днес боговете не са тъй много, както някога.

Алая отметна глава и се разсмя. Рязкото движение отхвърли черната качулка на робата и откри чертите ѝ — сини-сини меланжови очи, майчиният овал на лицето, мъничко носле, широки чувствени устни.

Бузите на Корба добиха цвета на оранжевата му роба. Той настръхна и се вторачи в Алая като разгневено плешиво джудже.

— Знаеш ли какво се говори за брат ти? — запита той.

— Знам какво се говори за вашия квизарат — сръза го Алая. — Не сте божествени, а просто божии доносници.

Като се озърташе към Пол за подкрепа, Корба възрази:

— Праца ни волята на Муад’диб, та да знае Той истината за Своя народ и хората да знаят истината за Него.

— Доносници — повтори Алая.

Корба подви устни и обидено замълча. Пол погледна сестра си и се запита защо ли предизвиква Корба. Изведнъж осъзна, че Алая се е превърнала в жена, засяла с първата ослепителна красота на невинната младост. Изненада се, че не го е забелязал досега. Тя беше вече на петнайсет... почти шестнайсет години, света майка без майчинство, девствена жрица, обект на страхопочитание и преклонение за суеверните маси — Алая, Повелителката на ножа.

— Не е нито време, нито място за лекомислените шегички на сестра ти — обади се Ирулан.

Без да обръща внимание на думите ѝ. Пол кимна към Корба.

— Площадът е пълен с поклонници. Излез да оглавиш молитвата им.

— Но те очакват *тебе*, гос'дарю — възрази Корба.

— Сложи си тюрбана — каза Пол. — Отдалече изобщо няма да разберат.

Потискайки гнева си на пренебрегната, Ирулан гледаше как Корба покорно се изправя. Внезапно я бе разтревожила мисълта, че може би Едрик не ще успее да прикрие действията ѝ от Алая. *Какво знаем всъщност за сестрата?* — запита се тя.

Стиснала здраво ръце в скута си, Чани се взираше през масата към чичо си Стилгар, държавен министър на Пол. Страдаше ли понякога старият свободен наиб от копнеж по простичкия живот на пустинния сийч? Забеляза, че черната коса на Стилгар е взела да се прошарва по слепоочията, но под буйните вежди очите му си оставаха все тъй проникателни. В тях блестеше орловият взор на дивака, а брадата му и досега беше раздвоена — белег, оставян от филтровите запушалки при постоянен живот във влагосъхраняващ костюм.

Смутен от вниманието на Чани, Стилгар огледа залата на Съвета. Очите му се спряха на остъклената балконска врата, отвъд която бе застанал Корба. Дребосъкът вдигна нагоре ръце за благословия и играта на следобедните слънчеви лъчи обля с червен ореол стъклата зад него. За миг Стилгар видя придворния квизар като разпънат на огнено колело. Сетне Корба отпусна ръцете си и разруши илюзията, но потресението от нея оставаше в душата на Стилгар. С безсилен гняв той си помисли за раболепните молители, чакащи в приемната зала, и за омразния разкош около трона на Муад'диб. Помисли още, че при всяка среща с императора човек се надява да открие в него слабост,

възможност за грешка. Усеца, че това навярно е светотатство, ала все пак го желае...

Когато Корба се завърна, в залата нахлу глъчката на далечната тълпа. Балконската врата с глух удар се намести в уплътнителите и шумът секна.

Погледът на Пол следваше квизара. Корба седна от лявата страна на императора, лицето му изглеждаше безметежно, но очите бяха изцъклени от фанатизъм. Краткият миг на религиозна власт му бе доставил върховна наслада.

— Висшият дух ни осени със своята благодат — каза той.

— Благодарни на господаря си за това — пресече го Алая.

Устните на Корба побеляха.

Пол отново погледна внимателно сестра си и се запита какво я кара да постъпва така. Напомни си, че невинната и външност е измамна. Също като него, и тя беше рожба на бене-гесеритската наследствена подборка. Какво бе създала в нея генетиката на квизац хадерах? Помежду им винаги си оставаше онази загадъчна разлика — Алая бе още зародиш в утробата, когато майка ѝ издържа изпитанието с отровния суров меланж. Майката и неродената дъщеря едновременно се бяха превърнали в свети майки. Едновременно... но не еднакво.

За онова преживяване Алая разказваше, че в един ужасен миг се е събудила в пълно съзнание, докато паметта ѝ попивала безбройните чужди съдби, вливащи се в нейната майка.

— Слях се с майка си и с всички останали — казваше тя. — Бях още неоформена, неродена, ала в онзи миг се превърнах в старица.

Усецайки тези мисли, Алая се усмихна на Пол. Лицето му омекна. *Как другояче да се отнася човек към Корба, освен с циничен хумор?* — запита се той. *Има ли нещо по-смешно от командос-смъртник, превърнат в жрец?*

Стилгар потупа по документите пред себе си.

— Ако не възразяваш, повелителю, въпросът е срочен и застрашителен.

— Тюпайлският договор ли? — запита Пол.

— Сдружението настоява да подпишем договора, без да знаем точното местоположение на Тюпайл. Имат известна подкрепа и сред делегатите от Ландсрада.

— Какъв натиск им оказа? — намеси се Ирулан.

— Какъвто е сметнал за необходимо моят император — каза Стилгар. Сквано официалният отговор бе събрал цялото му неодобрение към височайшата съпруга.

— Повелителю и съпруге — обърна се Ирулан към Пол, за да го принуди да ѝ обърне внимание.

Има слабост да подчертава пред Чани разликата в титлите, помисли Пол. В такива моменти споделяше неприязънта на Стилгар към Ирулан, но състраданието смекчаваше чувствата му. Какво друго бе тя, освен проста пионка в играта на Бене Гесерит?

— Да? — въпросително изрече Пол. Ирулан се бе втренчила в него.

— Ако им прекратиш доставката на меланж...

Чани поклати глава.

— Ще действаме внимателно — каза Пол, — Тюпайл си остава светилище за разгромените Велики династии. Планетата символизира последния шанс, сетното убежище за всички наши поданици. Принизили се, светилището става уязвимо.

— Щом крият хора, могат да скрият и други неща — изръмжа Стилгар. — Армия, да речем, или пък първи опити за отглеждане на меланж, което...

— Не бива да притискаш хората в ъгъла — каза Алая, — Трябва да им оставяш изход, ако искаш да мируват.

С мъничко тъга тя отбеляза, че я въвличат в разпрата, която бе предвидила.

— Значи безсмислено сме преговаряли цели десет години — каза Ирулан.

— Нито една постъпка на брат ми не е безсмислена — възрази Алая.

Ирулан стисна писалката си тъй силно, че кокалчетата на пръстите ѝ побеляха. Пол забеляза, че се мъчи да овладее вълнението по бене-гесеритската система: самовгълбен поглед, проникващ до дъното на душата, бавно и дълбоко дишане. Усещаше я как си повтаря думите на молитвата. След малко тя запита:

— Какво спечелихме?

— Не позволихме на Сдружението да се окопоти — отговори Чани.

— Искаме да избегнем открития сблъсък с враговете си — каза Алая. — Не горим от желание да ги избием. Стигат ни останалите кланета под атреидското знаме.

И тя го усеща, помисли Пол. Странно, как властно се бе вкопчило и в двамата чувството за отговорност пред тази размирна идолопоклонническа вселена с нейните възторжени изблици на покой и вихрено движение. *Трябва ли да ги пазим от самите тях?* — запита се той. *Та те всеки миг си играят с небитието — кухи съдби, кухи слова. Прекалено много искат от мен.* На гърлото му заседна буца. Колко мига щеше да загуби? Колко звуци? Колко сънища? Струваше ли си да плати цената, разкрита във видението му? Кой би попитал хората от безкрайно далечното бъдеще, кой би им казал: „Ако не беше Муад’диб, вас нямаше да ви има.“?

— Лишим ли ги от меланж, няма да постигнем нищо — каза Чани. — Навигаторите от Сдружението ще загубят способността си да преодоляват времето и пространството. Твоите сестри от Бене Гесерит ще се лишат от усета за истина. Някои хора може да умрат преждевременно. И кой ще бъде виновен?

— Няма да допуснат да се стигне дотам — възрази Ирулан.

— Няма ли? — попита Чани. — Защо не? Кой би обвинил Сдружението? Те ще бъдат безпомощни и всички ще виждат това.

— Ще подпишем договора в този вид — каза Пол.

— Господарю — обади се Стилгар, без да откъсва поглед от ръцете си, — мъчи ни един въпрос.

— Да? — Пол насочи цялото си внимание към стария свободен.

— Ти владееш някои... сили. Не можеш ли да откриеш Тюпайл без помощта на Сдружението?

Сили! — помисли Пол. *Добре Стилгар не може да каже простишко: „Ти си ясновидец. Няма ли да проследиш в бъдещето някоя пътечка, водеща към Тюпайл?“*

Пол сведе очи към златния плот на масата. Все същият проблем: как да обясни границите на необяснимото? Дали да разкаже за раздробяването, неизбежната съдба на всяка сила? Ако човек никога не е изпитвал пророческия дар на подправката, то как би могъл да си представи съзнание, освободено от оковите на конкретните усещания?

Той погледна Алая и откри, че е насочила вниманието си към Ирулан. Усещайки движението му, Алая се озърна и леко кимна към

принцесата. Ах, да, каквото и решение да вземеха, то щеше да попадне в някой от секретните отчети на Ирулан до Бене Гесерит. Ония не се бяха отказали от търсенето на път за създаване на свой квисац хадерах.

Ала Стилгар заслужаваше поне частичен отговор. Между другото, Ирулан също.

— Непосветените се мъчат да си представят ясновидството като явление, което се подчинява на *природния закон* — каза Пол и събра длани пред гърдите си. — Но би било също тъй точно да кажем, че чрез него говорим с небесата, че способността за предричане на бъдещето е хармоничен израз на човешкото съществуване. С други думи, предсказанието е естествено следствие от вълната на настоящето. Разбирате ли, то идва в облика на природно явление. Но подобна сила не може да се използва от позицията на предварително избрани цели и задачи. Нима понесеният от вълните кораб знае къде отива? Пророкът не знае що е причина и следствие. Причините се превръщат в случайности, прехвърляния или сливания — просто места, където се срещат теченията. Приемайки ясновидството, човек изпълва цялото си същество с противни на разума понятия. И следователно, разумното съзнание ги отхвърля. А ако го стори, разсъдъкът става част от процеса и губи битката.

— Не можеш ли да го направиш? — запита Стилгар.

— Ако се опитам да търся Тюпайл чрез ясновидство — изрече Пол, обърнат към Ирулан, — това би могло да скрие планетата още по-дълбоко.

— Хаос! — възрази Ирулан. — В това няма... няма... последователност.

— Вече казах, че ясновидството не се подчинява на природния закон — каза Пол.

— Значи все пак има граници на това, което можеш да видиш и постигнеш със своята дарба? — запита Ирулан.

Преди Пол да отговори, намеси се Алая:

— Скъпа Ирулан, за ясновидството няма граници. Не било последователно! Последователността не е задължителна черта на вселената.

— Но той каза...

— Как може брат ми да ти даде подробни сведения за границите на нещо, което няма граници? Пределите му са просто недостъпни за

разума.

Не беше почитено от нейна страна, помисли Пол. Думите на Алая щяха да стреснат Ирулан — грижливо мислещата Ирулан, вечно зависима от скалата на строго подредени ценности. Погледът му се прехвърли към Корба, който седеше в позата на религиозен унес — *слушаше с душата си*. Как ли щеше да използва квизаратът този разговор? За нова религиозна мистика? За укрепване на всеобщото страхопочитание? Сигурно.

— Значи ще подпишеш договора в сегашния му вид? — запита Стилгар.

Пол се усмихна. От гледна точка на Стилгар спорът за пророчествата бе приключен. Старият свободен не търсеше истината, интересувахе го само победата. Мир, справедливост и стабилна монетна система — върху това се крепеше вселената на Стилгар. Той искаше нещо ясно и реално — подписване на договор.

— Ще го подпиша — каза Пол.

Стилгар пое следващата папка.

— Последното съобщение на военното командване от Иксианския сектор споменава за размирици и искания за конституция.

Старият свободен се озърна към Чани, която сви рамене.

Ирулан бе отпуснала клепачи и притискаше длани към челото си, запаметявайки всяка подробност. След малко тя отвори очи и впи поглед в Пол.

— Иксианската конфедерация е готова да се покори — продължаваше Стилгар, — но нейните представители оспорват размера на имперския данък, който...

— Искат да сложат законови ограничения на моята имперска воля — каза Пол. — Кой ще ме управлява, Ландсрадът или ПОСИТ?

Стилгар извади от папката лист самовъзстановяваща се хартия.

— Един наш агент праща това донесение от местния комитет на ПОСИТ — каза той и зачете шифрограмата с безизразен глас: — Трябва да се осуети стремежът на трона към монополна власт. Трябва да кажем истината за Атреидес, за маневрите му под тройното прикритие на религиозните санкции, бюрократичната работоспособност и законодателството на Ландсрада.

След тези думи Стилгар прибра донесението в папката.

— Конституция — промърмори Чани.

Пол я погледна, после пак се обърна към Стилгар. *И тъй, джихадът върви към провал, помисли той, но твърде бавно, за да може да ме спаси.* Мисълта го изпълни с емоционално напрежение. Спомни си с колко ужас и отвращение бе посрещнал първите видения на бъдещия джихад. Разбира се, сега имаше далеч по-кошмарни видения. Беше преживял истинското насилие. Беше свидетел как свободните, изпълнени с мистична сила, помитат всичко живо пред себе си в пламъците на религиозната война. Джихадът придобиваше нова перспектива. Да, той беше ограничен, в сравнение с вечността изглеждаше само мимолетен гърч, но отвъд него тегнеха ужаси, засенчващи и най-страшните епизоди от миналото.

Всичко това е мое, помисли Пол.

— Може би си струва да им дадем някаква формална конституция — предложи Чани. — Никой не е казал, че трябва да бъде действена.

— Измамата винаги е била оръдие на държавното управление — подкрепи я Ирулан.

— Рано или късно хората, които се надяват на конституцията откриват, че всяка власт си има предели — каза Пол.

Благоговеино застиналият Корба се размърда.

— Гос'дарю.

— Да? — реагира Пол и си помисли: *Ето го! Ето онзи, който може да крие тайни копнежи за въображаемото царство на Закона.*

— Можем да започнем с религиозна конституция, с нещо за правоверния, който...

— Не! — отсече Пол. — Ще издадем заповед на Съвета. Записваш ли, Ирулан?

— Да, господарю — хладно отвърна тя, обидена, че ѝ налагат ролята на писар.

— Всички конституции прерастват във върховна тирания — каза Пол. — Те са организирана власт, издигната до убийствено ниво. Конституцията е мобилизирана обществена власт и няма съвест. Тя може да смаже както високопоставения, така и смирения, да им отнеме последната искрица достойнство и индивидуалност. Нейното равновесие е нестабилно, а ограничения липсват. Аз обаче имам ограничения. В стремежа си да осигуря върховна закрила за своя

народ, аз забранявам конституцията. Заповед на Съвета, днешна дата и тъй нататък...

— Ами тревогите на иксианците относно данъците, господарю? — осведоми се Стилгар.

Пол откъсна погледа си от унилото недоволство, изписано по лицето на Корба.

— Имаш ли предложение, Стил?

— Трябва да запазим контрола над данъците, сир.

— Срещу моя подпис под Тюпайлския договор — заяви Пол — ще поискаме от Сдружението да осигури налагане на нашия данък върху Иксианската конфедерация. Без транспорт конфедерацията не може да търгува. Ще плати.

— Много добре, господарю. — Стилгар пое следващата папка и се изкашля. — Доклад на квизарата от Салуса Секундус^α. Бащата на Ирулан отработва с легиона си маневри за приземяване.

Ирулан като че бе открила нещо много интересно върху лявата си длан. На шията ѝ пулсираше изпъкнала вена.

— Ирулан — запита Пол, — продължаваш ли да твърдиш, че легионът е само играчка за баща ти?

— Какво може да стори с един легион? — отвърна тя, като го гледаше през премрежени мигли.

— Може да си строши главата — каза Чани.

Пол кимна.

— И вината ще падне върху мен.

— Познавам неколцина военачалници от джихада, които биха се разлютили от подобна новина — подхвърли Алая.

— Но това са просто полицейските му части! — възрази Ирулан.

— В такъв случай не им трябва маневри за приземяване — каза Пол. — Препоръчвам в следващото писъмце до баща си да включиш прямо и откровено изложение на моите възгледи относно деликатната му позиция.

Тя сведе очи.

— Да, господарю. Дано да го вразумя. От баща ми би излязъл нелош мъченик.

— Ммм... — промърмори Пол. — Без моя заповед сестра ми не би се обадила на споменатите военачалници.

— Освен очевидните военни рискове, една атака срещу баща ми крие и други опасности — каза Ирулан. — Народът започва да си спомня с известна носталгия за неговото царуване.

— Някой ден ще прекалиш — изрече Чани с убийствено сериозния глас на жена от племето на свободните.

— Стига! — заповяда Пол.

Замисли се върху казаното от Ирулан за народната носталгия — как ли пък не! — и реши, че то звучи правдоподобно. Принцесата отново бе спечелила последната дума.

— Получена е официална молба от Бене Гесерит — продължи Стилгар с поредната папка в ръка. — Искат да разговарят с теб относно съхраняването на рода ти.

— Изпрати на Сестринството обичайните извинения.

— Дали е най-правилно? — попита Ирулан.

— Може би... е време да го обсъдим — обади се Чани.

Пол рязко тръсна глава. Те не можеха да знаят, че това е част от цената, която още не се бе решил да плати.

Ала Чани нямаше намерение да мълчи.

— Ходих до молитвената стена в Сийч Табър, където съм родена — каза тя. — Изпълних всички лекарски съвети. Коленичих в пустинята и отпратих мисли към дълбините, където живее Шай-хулуд. И все пак... — тя сви рамене — нищо не помага.

Науката ѝ изневери, суеверието също, помисли Пол. А не ѝ ли изневерявам и аз, като премълчавам каква катастрофа ще бъде да се зачене наследник на династията Атреидес? Той вдигна очи и срещна съчувствения поглед на Алая. Мисълта за жалост от нейна страна му се стори отблъскваща. Нима и тя бе видяла онова ужасно бъдеще?

— Моят господар трябва да знае какви заплахи дебнат империята, когато няма престолонаследник — каза Ирулан, напрегвайки цялото си бене-гесеритско обучение, за да влее в гласа си мазна убедителност. — Естествено, тия въпроси не са лесни за обсъждане, но трябва да ги извадим на бял свят. Императорът е нещо повече от обикновен мъж. Образът му предвожда империята. Ако той умре без наследник, ще последва гражданска война. А ти обичаш народа си и не можеш да го изоставиш така.

Пол отривисто се отблъсна от масата и пристъпи към балконската врата. Навън вятърът притискаше към земята пушека от

градските огньове. Тъмнеещото небе придобиваше сребристосин оттенък, смекчаван от праха, който, както всяка вечер, се ръсеше от върха на Защитната стена. Загледа се на юг към стръмните зъбери, закрилящи северните земи от кориолисовите ветрове, и се запита защо не може да намери подобна закрила за душевния си покой.

Зад гърба му членовете на Съвета чакаха безмълвно, усещайки накупелия му гняв.

Пол почувства как времето връхлита отвсякъде. Напрегна сили, за да потъне в покоя на необятната хармония, където би могъл да извае ново бъдеще.

Отстрани се... отстрани се... отстрани се, помисли той. Какво би станало, ако просто зарежеше всичко и заедно с Чани потърсеше убежище в светилището на Тюпайл? Би останало името му. Джихадът би намерил нови, още по-страшни оси, около които да се развихри. И това също бе негова вина. Изведнъж го обзе страх, че към каквото и да посегне тепърва, може да изтърве най-скъпоценното, че дори от тихия му шепот вселената може с трясък да се сгромоляса назад, все по-назад, докато го лиши от надеждата да спаси и най-дребното късче.

Долу на площада се бе появила тълпа от поклонници в зелено-бели носии. Колоната им се виеше като премазана змия подир широко крачещия местен водач. Гледката напомни на Пол, че приемната зала сигурно вече е претъпкана с молители. Поклонници! Тия бездомни несретници се бяха превърнали в извор на богатства за империята. Хаджилъкът изпълваше космическите пътища с благочестиви скитници. Те прииждаха, прииждаха, прииждаха...

Как тласнах света към това? — запита се той.

Разбира се, нещата бяха тръгнали сами, без тласък. Всичко идваше от гените, които можеха да работят неуморно с векове, докато доведат до този мимолетен гърч.

Водени от дълбоко вкоренения религиозен инстинкт, хората пристигаха, за да дирят възкресението си. Поклонничеството свършваше тук — „Аракис, място за възраждане, място за смърт“.

Лукавите стари свободни смятаха, че той довежда поклонниците заради водата им.

Питаше се какво всъщност търсят странниците. Казваха, че идват при светинята. Но би трябвало да знаят, че във вселената няма райски извор, няма Тюпайл за душата. Наричаха Аракис вместилище

на незнайното, където се разкриват всички загадки. Тук бе връзката между тяхната и отвъдната вселена. И най-ужасното бе, че те изглежда си отиваха доволни.

Какво намират тук? — запита се Пол.

В религиозния си екстаз те често огласяха улиците с крясъци, превръщайки града в някакъв чудат птичарник. Свободните ги наричаха „прелетни птици“. А малцината, които умираха тук, ставаха „крилати души“.

С въздишка помисли, че всяка поробена от легионите му планета отприщва нови извори на поклонници. Те прииждаха от благодарност към „миротвореца Муад’диб“.

Навсякъде има мир, помисли Пол. *Навсякъде... освен в сърцето на Муад’диб.*

Усещаше, че някаква частица от него лежи потопена в заскрежен леден мрак без начало и край. Чрез пророческото могъщество бе проникнал дълбоко в образа на вселената, сътворен от цялото човечество. Бе разтърсил спокойния космос, за да замести покоя със своя джихад. В битки, в мисли, в предсказания — във всичко бе победил човешката вселена и все пак го изпълваше убеждението, че тя продължава да му убягва.

Тази планета под нозете му, на която бе повелил да се преобрази от пустиня в богато напоен рай — тази планета беше жива. Устременият ѝ пулс трептеше като всяко човешко сърце. Тя се бореше против него, съпротивяваше се, изплъзваше се от заповедите...

Нечии пръсти се плъзнаха в дланта му. Той сведе глава и срещна угрижения взор на Чани. Очите ѝ го погълнаха жадно, сетне тя прошепна:

— Моля те, любими, не се сражавай с отвъдния си дух.

Вълнението ѝ плъзна от пръстите нагоре като прилив, разтърси го цял.

— Сихая — пошепна той.

— Трябва скоро да идем в пустинята — тихо промълви тя.

Той стисна ръката ѝ, пусна я и се върна към масата, но остана прав.

Чани седна на мястото си.

Присвила устни, Ирулан се вглеждаше в документите пред Стилгар.

— Ирулан се самопредлага за майка на имперския престолонаследник — каза Пол. Озърна се към Чани, после пак погледна принцесата, която все тъй избягваше да срещне очите му. — Всички знаем, че тя не изпитва любов към мен.

Ирулан застина съвършено неподвижно.

— Знам политическите аргументи — продължи Пол. — Тревожат ме другите, човешките доводи. Мисля, че ако височайшата съпруга не бе обвързана с обетите на Бене Гесерит, ако не я тласкаше стремежът към лична власт, решението ми щеше да е съвсем друго. Но при сегашното положение отхвърлям плана.

Ирулан въздъхна дълбоко, треперливо. Сядайки отново, Пол си помисли, че никога не я е виждал да се владее толкова зле. Приведе се към нея и прошепна:

— Искрено съжалявам, Ирулан.

В очите ѝ припламна нескрита ярост. Тя вирна брадичка и изсъска:

— Не ми трябва твоето съжаление! — И като се завъртя към Стилгар, запита: — Има ли още нещо срочно и застрашително?

Без да откъсва поглед от Пол, Стилгар отговори:

— Още един въпрос, господарю. Сдружението отново предлага да открие официално представителство тук, на Аракис.

— Искат да пратят някоя космическа твар? — запита Корба; гласът му трепереше от фанатична омраза.

— Вероятно — каза Стилгар.

— Въпросът трябва да се обсъди крайно предпазливо, гос'дарю — предупреди Корба. — Съветът на наибите може да се раздразни от присъствието на истински сдруженец тук, на Аракис. Тия чудовища оскверняват и земята под нозете си.

— Те живеят в цистерни и не стъпват по земята — отвърна Пол, без да крие раздразнението в гласа си.

— Наибите могат и сами да се заемат с въпроса, гос'дарю — настоя Корба.

Пол го изгледа свирепо.

— В края на краищата, те са свободни, гос'дарю. Добре помним как Сдружението водеше насам нашите потисници. Не сме забравили с какъв шантаж изкопчваха от нас подправката като откуп, за да не разкрият тайните ни на враговете. Изстискваха всяка...

— Стига! — кресна Пол. — Да не мислиш, че аз съм забравил?

Сякаш събуден от сън и едва сега осъзнал какво си позволява да говори, Корба избъбри нещо неясно, после добави:

— Прости ми, гос'дарю. Не исках да намеквам, че не си от свободните. Не исках...

— Ще изпратят щурман — каза Пол. — А щурманът едва ли би дошъл тук, ако подозира някаква опасност.

С пресъхнало от внезапен страх гърло, Ирулан едва изрече:

— Значи ти... си *видял* как щурманът идва тук?

— Разбира се, че не съм *видял* щурмана — присмехулно я имитира Пол. — Но мога да видя къде е бил и къде се кани да отиде. Нека пратят щурман. Може да ми свърши работа.

— Волята ти е закон — каза Стилгар.

А Ирулан прикри с длан усмивката си и помисли: *Значи е вярно. Нашият император не може да види щурмана. Двамата са слепи един за друг. Съзаклятието остава в тайна.*

6.

Драмата започва отново.

Император Пол Муад'диб при възкачването му на Лъвския трон

Приведена над тайното прозорче, Алая гледаше как пратениците на Сдружението влизат в голямата приемна зала.

Болезнено ярката сребриста светлина на горещото пладне се лееше през високите прозорци на свода към керамичните плочки в зелено, синьо и сивкавобяло, пораждащи илюзията за блатисто заливче с гъсталак от водорасли и тук-там по някое екзотично пъстро петно — намек за птица или животно.

Сдруженците пристъпваха през тази картина като ловци, дебнещи пляката си сред непозната джунгла. Сиви, черни и оранжеви роби се сливаха в подвижна мозайка, подредена с измамна небрежност около прозрачната цистерна, където сред облак оранжев газ висеше щурманът-посланик. Контейнерът се плъзгаше върху силово поле, теглен от двама слуги в сиви наметки, досущ като платноход, който навлиза в пристанище.

Точно под Алая бе подиумът, където Пол седеше на Лъвския трон. На главата му се извисяваше новата церемониална корона с герба на рибата и юмука. Златотъкани празнични одежди с безброй скъпоценни камъни отрупваха тялото му. Наоколо искреше персоналното защитно поле. Две редици телохранители стояха неподвижно в краищата на платформата и надолу по стъпалата. Отдясно на Пол и две стъпала по-ниско бе застанал Стилгар в бяла роба, препасана с жълт шнур.

Сестринското съпреживяване ѝ подсказваше, че в душата на Пол кипи същото вълнение, което изпълваше и нея, макар че външен наблюдател едва ли би го доловил. Погледът му бе прикован към един слуга в оранжева роба, чиито сляпо втречени метални очи не

помръдваха нито наляво, нито надясно. Този човек крачеше в предния десен край на посланическата свита, сякаш бе разузнавач пред военен отряд. Плоското лице под къдравата черна коса, очертанията на тялото под оранжевата роба, жестовете — всичко бе до болка познато.

Това бе Дънкан Айдахо.

Невъзможно... и все пак наистина бе той.

Чуждите спомени, усвоени още в майчината утроба по време на наркотичното преображение, разкриваха пред Алая самоличността на този човек с мистична яснота, проникваща през всяко прикритие. Тя знаеше, че Пол го вижда в светлината на безброй лични спомени, изпълнени с благодарност и юношеска преданост.

Това бе Дънкан.

Алая потръпна. Имаше само едно обяснение — това бе тлейлаксиянски гола, същество, пресъздадено от мъртвата плът на оригинала. Някогашният Айдахо бе загинал, за да спаси Пол. Този тук можеше да идва само от аксолотловите резервоари.

Голата крачеше с предпазливата петльова стъпка на опитен фехтовач. Сетне, когато резервоарът на посланика прекрати плъзгането си, той спря на десет крачки от стъпалата на подиума.

С неподвластно на волята бене-гесеритско умение Алая долови безпокойството на Пол. Той вече не се вглеждаше в пришълеца с очите на миналото. Сега цялото му същество се превръщаше в зрение. Преодолявайки съпротивата на стегнатите мускули, той кимна към посланика на Сдружението и изрече:

— Казаха ми, че името ти е Едрик. Добре дошъл в двореца, надявам се това да укрепи взаимното ни разбирателство.

Щурманът се килна по-удобно сред оранжевия газ, подхвърли в устата си меланжово хапче и чак тогава очите му срещнаха погледа на Пол. Увисналият над резервоара миниатюрен преводач издаде дрезгава кашлица, сетне заговори с безличен стържещ глас:

— Прекланям се пред императора и моля за разрешение да представя акредитивните си писма, придружени от малък подарък.

Един от помощниците връчи плътно навит свитък на Стилгар, който навъсено го прегледа и кимна на императора. След това Пол и Стилгар едновременно се завъртяха към търпеливо стоящия пред подиума гола.

— Не се и съмнявах, че моят повелител веднага ще открие подаръка — каза Едрик.

— Със задоволство приемаме акредитивните писма — отвърна Пол. — Сега обясни какъв е подаръкът.

Едрик се полюшна в резервоара и обърна очи към голата.

— Този човек се казва Хейт — рече той и повтори името буква по буква. — Според проучванията на нашите агенти, има твърде интересна история. Бил е убит тук, на Аракис... страхотна рана в главата, която зараснала едва след няколко месеца грижлива обработка. Тялото било продадено на Бене Тлейлакс, тъй като принадлежало на отличен фехтовач, обучен в школата Гинъз. Хрумна ни, че това трябва да е Дънкан Айдахо, верен васал на вашия род. Купихме го като достоен императорски подарък. — Едрик се втренчи в Пол. — Не е ли Айдахо, сир?

Гласът на Пол бе сдържан и предпазлив.

— Прилича на Айдахо.

Нима вижда нещо повече от мен? — запита се Алая. — *Не! Това е Дънкан!*

Човекът на име Хейт стоеше безстрастно, с отпуснато тяло и вперени право напред метални очи. С нищо не издаваше, че разбира за кого разговарят.

— Доколкото знаем, сир, няма съмнение, че е Айдахо — каза Едрик.

— Сега го наричат Хейт — отвърна Пол. — Странно име.

— Сир, неведомо е как и защо избират имена тлейлаксианците — възрази Едрик. — Но името може да се смени. Тлейлаксианските названия не са особено важни.

Тлейлаксианско творение, помисли Пол. *Там е въпросът*. За Бене Тлейлакс същността на нещата нямаше значение. В тяхната философия доброто и злото придобиваха извратен смисъл. Какво бяха вградили в плътта на Айдахо и защо — с определена цел или от проста прищявка?

Погледна Стилгар и срещна в очите му суеверен страх. Същото чувство отразяваха и лицата на всички свободни от охраната. Навярно в момента Стилгар размишляваше за гнусните обичаи на сдруженците, за тлейлаксианците и техните живи мъртъвци.

Пол се обърна към голата:

— Нямах ли друго име, Хейт?

По мургавото лице на голата се разля ведра усмивка. Металните очи се вдигнаха и приковаха в Пол все същия механичен взор.

— Така ме наричат, господарю — Хейт.

Алая потрепера в мрачната си наблюдателница. Това бе гласът на Айдахо, тъй точен, тъй характерен, че сякаш усещаше отпечатъка му в клетките на тялото си.

— Дано се понравя на господаря, като кажа, че неговият глас ми доставя удоволствие — добави голата. — Според Бене Тлейлакс това е знак, че съм чувал този глас... преди.

— Но не си сигурен — каза Пол.

— Не съм сигурен за нищо от миналото си, господарю. Обясниха ми, че не мога да имам спомени от предишния живот. Остава само генетичната памет. Съществуват обаче празнини, в които могат да се настанят нещата, познати отпреди. Гласове, места, храни, лица, звуци, действия... меч в десницата ми, управление на топтер...

Забелязвайки колко напрегнато се вслушват сдруженците, Пол запита:

— Разбираш ли, че си подарък?

— Обясниха ми го, господарю.

Пол се облегна назад и положи ръце върху подлакътниците на трона.

Имам ли дълг пред плътта на Дънкан? — запита се той. Човекът загина, за да спаси моя живот. Но сега тук не е Айдахо, а гола. И все пак това тяло и този ум го бяха учили да управлява полета на топтера тъй, сякаш крилете са сраснали с раменете му. Знаеше, че не може да вдигне меч без спомена за суровите уроци на Айдахо. Гола. Плът, наситена с измамни намеци, които пораждат заблуда. Старите представи не се изкореняват лесно. Дънкан Айдахо. Лицето не беше маска, цялата същност на голата напомняше хлабаво маскировъчно одеяние, което се полюшваше без никаква връзка с незнайния замисъл, вложен от тлейлаксиянците в него.

— Как можеш да ни служиш? — запита Пол.

— Както пожелае господарят, стига да е по силите ми.

Високо горе Алая се трогна от колебливото поведение на голата. Не долавяше и следа от притворство. Новият Дънкан Айдахо излъчваше безпределна невинност. Предишният беше гуляйджия и

вироглавец. Но днес всичко това бе изтрито от плътта. Върху нейната чиста повърхност тлейлаксианците бяха изписали... какво?

Изведнъж Алая усети какви заплахи се таят в подаръка. Хейт беше тлейлаксианско създание. А в творчеството си тлейлаксианците проявяваха поразителна липса на морални задръжки. Понякога ги водеше необузвано любопитство. Хвалеха се, че стига да имат подходящ човешки материал, могат да създадат всичко — и дявол, и светец. Продаваха ментати-убийци. Бяха създали лекар-злодей, преодолявайки повелята на школата „Сук“^α срещу отнемането на човешки живот. Търгуваха с безропотни роби, покорни сексуални играчки за всяка прищявка, войници, генерали, философи, от време на време даже и с моралисти.

Пол се размърда и погледна Едрик.

— На какво е обучен този подарък?

— Ако нямаш нищо против, господарю, на тлейлаксианците им е хрумвало да го обучат като ментат и философ от школата Зенсуни^α. Чрез това са искали да повишат фехтоваческото му умение.

— Успели ли са?

— Не знам, господарю.

Пол се замисли върху отговора. Усетът за истина му подсказваше, че Едрик искрено смята голата за Айдахо. Но имаше и още нещо. Потоците на Времето, из които се движеше този щурман-ясновидец, намекваха за опасности, без да ги разкриват докрай. *Хейт*. В тлейлаксианското име отекваше заплаха. Пол се изкушаваше да отхвърли подаръка. Но още в мига, когато усети изкушението, той знаеше, че няма да се поддаде. Династията Атреидес имаше дълг пред плътта на този човек — и враговете отлично го разбираха.

— Философ Зенсуни — промърмори Пол, поглеждайки отново към голата. — Замислял ли си се върху собствената си роля и мотиви?

— Подхождам към службата си с коленопреклонно смирение, сир. Аз съм само един пречистен ум, свободен от повелите на човешкото си минало.

— Как предпочиташ да те наричам, Хейт или Дънкан Айдахо?

— Господарят може да ме нарича както пожелае, защото аз не съм име.

— Но *харесваш* името Дънкан Айдахо?

— Мисля, че това ми е било името, сир. То е по мярка на празнотата в мен. И все пак... разбужда странни отзвуци. Струва ми се, че заедно с приятните неща едно име носи и много страдания.

— Какво ти доставя най-голямо удоволствие? — запита Пол.

Ненадейно голата се разсмя.

— Да търся у другите следи, които разкриват предишната ми личност.

— Откриваш ли тук подобни следи?

— О, да, господарю. Твоят помощник Стилгар се разкъсва между чувствата на подозрителност и възхищение. Бил е приятел на предишното ми аз, но плътта на гола го отвращава. Ти, господарю, си се възхищавал на онзи, който съм бил... и си му вярвал.

— Пречистен ум — промълви Пол, — Как може един пречистен ум да идва при нас за ново робство?

— Робство ли, господарю? Пречистеният ум взима решения пред лицето на неизвестното, без причина и следствие. Робство ли е това?

Пол се навъси. Това бе типично зенсунско съждение — загадъчно, уместно, пропито от вяра, отхвърляща всичко обективно в мисловната дейност. *Без причина и следствие!* Подобни мисли разклащаха устоите на разума. *Неизвестното!* Безброй неизвестни се криеха във всяко решение, дори в пророческите видения.

— Би ли предпочел да те наричам Дънкан Айдахо? — запита Пол.

— Разликите изграждат живота ни, господарю. Избери ми име.

— Нека оставим тлейлаксиянското — реши Пол. — Хейт... това име напомня да бъдем предпазливи.

Хейт се поклони и отстъпи крачка назад.

А Алая се запита: *Как разбра, че разговорът е приключен? Аз усетих, защото познавам брат си. Но за чужд човек нямаше никакъв явен признак. Сянката на Дънкан Айдахо ли му подсказа?*

Пол се обърна към посланика.

— Заделили сме помещения за посолството. Желаем при първа възможност да проведем с вас беседа на четири очи. Ще ви известим за времето и мястото. Да ви осведомим още, преди да го чуете от недостоверни източници, че Гайъс Хелън Мохайъм, света майка от Сестринството, е била отстранена от кораба, с който пристигнахте.

Сторено е по наше повеление. Присъствието ѝ на вашия кораб ще бъде обсъдено в предстоящите разговори.

С небрежно махване на ръката Пол даде на делегацията знак за оттегляне и изрече:

— Хейт, ти оставаш тук.

Влачейки цистерната, свитата на посланика отстъпи назад. Едрик се превърна в раздвижено оранжево петно сред оранжевия газ — очи, уста, леко потръпващи крайници.

Пол продължи да го гледа, докато сдруженецът изчезна и огромната порта се притвори след него.

Сторих го, помисли той. *Приех голата*. Не се съмняваше, че тлейлаксиянското създание е примамка. Най-вероятно и оная дърта вещица, светата майка, играеше същата роля. Но сега бе дошло времето на тарока, зърнат в едно от ранните му видения. Проклетият тарок! Той размътваше водите на Времето, заставяше ясновидеца с отчаяни усилия да дири събития, до които остава само час. При това тарокът работеше както за него, така и срещу него. Онова, което не можеше да види, бе недостъпно и за останалите.

Голата стоеше и чакаше, леко склонил глава настрани.

Стилгар прекрачи стъпалата, закри Хейт от погледа на Пол и изрече на чакобза^а, ловния език от някогашните времена на сийча:

— От оная твар в цистерната ме побиват тръпки, сир, но този *подарък!* Изгони го!

— Не мога — отвърна Пол на същия език.

— Айдахо е мъртъв — настоя Стилгар. — Този тук не е Айдахо. Разреши ми да взема водата му за племето.

— Голата е моя грижа, Стил. Ти се заеми с пленничката. Искам светата майка да бъде зорко пазена от хората, които обучих да превъзмогват изкушенията на Гласа^а.

— Тая работа не ми допада, сир.

— Ще бъда нащрек, Стил. И ти не се отпускай.

— Добре, сир.

Стилгар слезе към пода на залата, мина досами Хейт, подуши го и с широка крачка се отправи навън.

Злото се открива по миризмата, помисли Пол. Стилгар бе забил на десетина планети зелено-бялото атрейдско знаме, но като истински

свободен си оставаше суеверен и неподатлив на каквато и да било изтънченост.

Пол се вгледа в подаръка.

— Дънкан, Дънкан — прошепна той. — Какво са направили с теб?

— Дадох ми живот, господарю — отвърна Хейт.

— Но защо си бил обучен и пратен при нас?

Хейт прехапа устни.

— Възнамеряват да те унищожат чрез мен.

Прямотата на тия думи потресе Пол. Ала как иначе би могъл да отговори един зенсунски ментат? Дори в тялото на гола, ментатът не бе способен да изрича друго освен истината, особено когато бе надарен с душевния покой на Зенсуни. Той беше просто жив компютър, разум и тяло, посветени на задачата, с която в древни времена се бяха занимавали омразните механични устройства. Двойно по-почтено изглеждаше това, че тлейлаксиянците го бяха възпитали като философ Зенсуни... освен ако в тая плът имаше вградено и нещо още по-странно.

Защо бяха нужни например механичните очи? Тлейлаксиянците се хвалеха, че металните им очи са по-добри от природните. Чудно тогава защо самите те ги предпочитаха твърде рядко?

Отново се вгледа в голата. Подаръкът не беше случайно хрумване. Даваше честни отговори на опасните въпроси.

Няма значение дали знаем, че той е оръжие, насочено срещу мен, помисли Пол.

— Какво да сторя, за да се защита от теб? — запита той.

Говореше прямо, не с кралското „ние“, а просто задаваше въпрос, както би го задал на някогашния Дънкан Айдахо.

— Прогони ме, господарю.

Пол бавно поклати глава.

— Как трябва да ме унищожиш?

Хейт се взря в телохранителите, които бяха стегнали обръча около Пол след излизането на Стилгар. Изви глава, зарея поглед из залата, отново фиксира императора с металните си очи и кимна.

— В такава зала човек се откъсва от хората. Тя излъчва тъй мощна власт, че човек може да я съзерцава само ако помни добре, че

всяко нещо има край. Виждал ли е някога господарят с пророческата си дарба как пътят му минава оттук?

Пол избарабани с пръсти по подлакътниците на трона. Ментатът търсеше нови данни, но въпросът го безпокоеше.

— Издигнах се дотук чрез дръзки решения... а те не винаги зависеха от другите ми... способности.

— Дръзки решения — повтори Хейт. — Те закаляват животът ни. Но якият метал губи закалката си, щом го нажежим и го оставим бавно да изстива.

— Мъчиш се да ме заблудиш със зенсунски брътвежи?

— Философът Зенсуни отбягва заблудата и перченето, сир, други пътища опознава той.

Пол облиза устни, въздъхна дълбоко и се приготви за противоборство, заемайки мисловната стойка на ментат. Отвсякъде го обграждаха отрицателни отговори. Дали не очакваха да се втурне подир голата, в ущърб на останалите си задължения? Не, не беше това. И защо ментат Зенсуни? Философия... думи... съзерцание... самовглъбяване... Усети с колко нищожни данни разполага.

— Трябват ни повече данни — промълви той.

— Потребните за ментата данни не полепват по него, както би събрал пращец по робата си, ако минеш през разцъфтяло поле — отвърна Хейт. — Човек избира пращеца грижливо, оглежда го под най-мощна лупа.

— Трябва да ме научиш на тия похвати от зенсунската реторика — каза Пол.

За миг металните очи проблеснаха срещу него.

— Господарю, може би тъкмо това е целта.

Да притъпят волята ми чрез думи и идеи ли? — запита се Пол и изрече на глас:

— Идеите са най-опасни, когато се превръщат в действия.

— Прогони ме, повелителю — помоли Хейт и от устните му звучеше гласът на Дънкан Айдахо, натезал от тревога за „младия господар“.

Пол усети как пропада в капана на гласа. Не можеше да прогони този глас, дори да излиташе от гърлото на гола.

— Оставаш — каза той. — И двамата ще се учим на предпазливост.

Хейт покорно сведе глава.

Пол погледна тайното прозорче на Алая с няма молба да го отърве от този подарък и да изтръгне тайните му. Голата беше призрак от страшните приказки за невръстни деца. Не бе и подозирал, че някога ще се срещне с подобно същество. А за да общува с този тук, трябваше да се извиси над състраданието... и не вярваше, че би успял да го стори. *Дънкан... Дънкан...* Къде бе Айдахо сред тази скроена по мярка плът? Даже не плът... саван в телесна форма! Айдахо лежеше мъртъв навеки в една аракийнска пещера. От металните очи надничаше неговият призрак. Две същества стояха рамо до рамо в тази нежива плът. Едното беше заплаха, чиято сила и същност се криеха зад неповторимо було.

Пол притвори очи и остави старите видения да се процедят в съзнанието му. Усещаше как призраците на любовта и омразата избликват сякаш от бурно море, където нито една скала не се подава над вълните на хаоса. Нийде не срещаше местенце, от което да обгърне с поглед стихията.

Защо никое видение не ми разкри нов Дънкан Айдахо? — запита се той. — *Какво крие Времето от един пророк? Други пророци, разбира се.*

Пол отвори очи и попита:

— Хейт, имаш ли ясновидска дарба?

— Не, господарю.

Гласът беше искрен. Естествено, голата можеше и да не знае, че притежава подобна дарба. Но това би спъвало дейността му като ментат. Какъв бе тайният замисъл?

Около Пол бушуваха отдавнашни видения. Трябваше ли тепърва да избере страшния път? Изопаченото Време намекуваше за някаква роля на голата в ужасното бъдеще. Нима щеше да се озове на предречената пътека, независимо от действията си?

Отстрани се... Отстрани се... Отстрани се...

Мисълта кълтеше в главата му като камбанен звън. Високо над него Алая седеше, подпряла с ръка брадичката си, и се взираше към голата. От неподвижния Хейт до нея долиташе нещо вълнуващо и магнетично. Тлейлаксиянското преображение му бе дало младост, съчетана с невинна енергия, която я привличаше. Тя бе разбрала безмълвната молба на Пол. Когато пророчествата се провалят, човек

търси опора в реалните шпиони и физическата сила. Само едно смущаваше Алая — нетърпеливото ѝ желание да приеме предизвикателството. Да, тя несъмнено долавяше копнежа да доближи този нов мъж, може би дори да го докосне.

Той е заплаха и за двама ни, помисли тя.

7.

Истината страда от твърде много анализи.
Старинна поговорка на свободните

— Света майко, тръпна от болка, че ви срещам при подобни обстоятелства — изрече Ирулан.

Застанала досами вратата на килията, тя използваше бене-гесеритското си умение, за да опознае всяка особеност на помещението. Триметровият куб беше изсечен с лъчерези в изпъстрената с жилки кафява скала по Заслона на Пол. Цялото обзавеждане се състоеше в паянтов плетен стол, зает сега от светата майка Гайъс Хелън Мохайъм, сламеник с кафяво покривало, по което бе пръсната нова колода дюнски тарок, кранче с водомер над филтрираща мивка, пустинна тоалетна с влагосъхраняващи уплътнения. Всичко беше оскъдно, примитивно. Под тавана пръскаха жълтеникава светлина четири светоглобуса, укрепени с решетки в ъглите на килията.

— Прати ли вест на лейди Джесика? — запита светата майка.

— Да, но не вярвам да вдигне пръст срещу първородния си син — отвърна Ирулан.

Озърна се към картите. Те говореха за властелини, обръщащи гръб на молителите. Картата на Великия червей лежеше под Безплодния пясък. Съвет за търпение. *Не е ли ясно и без тарок?* — запита се тя.

Изад вратата надзирателят ги следеше през прозорче от метастъкло. Ирулан знаеше, че срещата навярно се наблюдава и по други начини. Дълго бе обмисляла и планирала, преди да дръзне да дойде. Впрочем, отказът от свиждане също криеше опасности.

В самотата си светата майка се бе отдала на медитацията *праджна*, прекъсвана от време на време за поглед към тарока. Така бе успяла донякъде да си възвърне спокойствието въпреки чувството, че жива

няма да напусне Аракис. Пророческата дарба може да е голяма или малка, но мътната вода си е мътна вода. А в краен случай ѝ оставаше Молитвата против страх.

Тепърва имаше да осъзнае значението на събитията, които я бяха захвърлили в тази килия. Мрачни подозрения изпълваха мислите ѝ (а намеците на картите като че ги потвърждаваха). Възможно ли бе Сдружението да е планирало всичко това?

На палубата за посетители в космическия лайнер бе видяла да я чака квизар в жълта роба, с бръсната под тюрбана глава и напълно сини очички — като мъниста сред кръгло угоено лице, загрубяло от вятъра и слънцето на Аракис. Вдигайки очи над колбата с меланж-кафе, поднесена от раболепния стюард, той я огледа за миг, сетне остави съдинката.

— Вие ли сте светата майка Гайъс Хелън Мохайъм?

Не можеше да повтори мислено тия думи, без да съживи в паметта си цялата сцена. Спазми на непреодолим страх бяха стегнали гърлото ѝ. Как бе узнал един от императорските блюдолизци за присъствието ѝ на борда?

— До ушите ни стигна вестта, че сте тук — каза квизарът. — Забравихте ли, че ви е забранено да стъпвате на светата планета?

— Не съм на Аракис — възрази тя, — Пътувам с лайнер на Сдружението през свободния космос.

— Свободен космос не съществува, госпожо.

В гласа му се преплитаха омраза и дълбока подозрителност.

— Властта на Муад'диб е навсякъде — добави той.

— Не пътувам за Аракис — настоя тя.

— Всички пътуват за Аракис — отвърна квизарът. За миг светата майка помисли с досада, че тоя тип ще започне да рецитира мистичния пътеводител, който поклонниците следваха. (И тук, на лайнера, имаше хиляди от тях.)

Но квизарът извади изпод робата си златен амулет, целуна го, притисна го към челото си, после го доближи до дясното си ухо и се вслуша. След малко върна амулета в скривалището му.

— Заповядано ви е да съберете багажа си и да слезете с мен на Аракис.

— Но аз имам работа другаде!

В онзи миг бе започнала да подозира, че е издадена от коварното Сдружение... или разкрита от свръхестествената проникателност на императора и сестра му. Може би в крайна сметка щурманът не бе успял да потули съзакланието. Отвратителното същество Алая несъмнено владееше способностите на света майка от Бене Гесерит. А какво ли се получаваше, когато тия способности се съчетаваха с присъщите на нейния брат душевни сили?

— Незабавно! — отсече квизарът.

Цялото й същество крещеше против ново слизване на тази прокълната пустинна планета. Тук лейди Джесика бе въстанала срещу Сестринството. Тук бяха загубили Пол Атреидес — онзи квизац хадерах, когото се мъчеха да създадат чрез многовековен наследствен подбор.

— Незабавно — съгласи се тя.

— Няма време за губене — каза квизарът. — Когато императорът заповядва, всички поданици се подчиняват.

Значи заповедта идваше от Пол!

Помисли си дали да не протестира пред капитан-щурмана на лайнера, но я възпря безсмислието на подобна постъпка. Какво можеше да стори Сдружението?

— Императорът бе казал някога, че ще умра, ако стъпя на Аракис — възрази тя в последен отчаян опит за съпротива. — Сам вие го потвърдихте. Да ме свалите долу, означава да ме осъдите на смърт.

— Нито дума повече — заповяда квизарът. — Тъй е писано.

Знаеше, че така се говори винаги за императорските заповеди. *Писано е!* Светият владетел, чиито очи съзират бъдното, бе изрекъл тежката си дума. Каквото трябва да стане, ще стане. Та нали Той го бе видял?

И тя се бе подчинила, мъчена от болезненото чувство, че се заплита в собствената си паяжина.

А паяжината се бе превърнала в килия, където Ирулан можеше да я посети. Личеше, че принцесата е поостаряла след онази среща на Уалах IX. Край ъгълчетата на очите й имаше нови тревожни бръчици. Е, добре... дошло бе времето да изясни дали сестрата бене-гесеритка умее да изпълнява обета си.

— Настанявали са ме и по-зле — каза светата майка. — Императорът ли те праща?

И тя остави пръстите си да се размърдат, сякаш от вълнение.

Ирулан разчете посланието на танцуващите пръсти и отвърна с трескаво движение на ръката, докато изричаше високо:

— Не. Дойдох веднага, щом узнах, че сте тук.

— Няма ли да се разгневи императорът? — пак запита светата майка, а пръстите играеха — властно, настоятелно, повелително.

— Нека се гневи. Вие сте моя учителка от Сестринството, бяхте такава и за майка му. Нима си мисли, че и аз като нея ще ви обърна гръб?

Пръстите на Ирулан търсеха извинения, умоляваха.

Светата майка въздъхна. Привидно това бе въздишка на затворничка, окайваща съдбата си, но всъщност от дъното на душата ѝ излиташе укор към Ирулан. Нямаше никакъв смисъл да се надява, че могат да съхранят безценния генетичен материал на императора Атреидес чрез този жив инструмент. Независимо от красотата си, принцесата беше дефектно творение. Под лустрото на сексуалната ѝ привлекателност се криеше хленчеща сръдла, предпочитаща думите пред действията. Но така или иначе, Ирулан си оставаше бене-гесеритка, а Сестринството бе предвидило определени методи за въздействие върху по-несъвършените си създания — гаранция, че когато ножът опре до кокал, заповедта ще бъде изпълнена.

Под прикритието на дребнави молби за по-мек сламеник и по-добра храна светата майка напегна целия си арсенал от средства за убеждение и заповяда: да се проучат възможностите за кръстоска между брата и сестрата. (Ирулан едва не загуби съзнание.)

„Трябва да ми дадете шанс“ — умоляваха пръстите на принцесата.

„Дадохме ти шанс“ — отвърна светата майка.

И тя се зае да изрежда подробни инструкции. Кара ли се понякога императорът с наложницата си? Изключителните му дарби навярно го правят самотен. Накарай го да говори с надежда, че ще бъде разбран? На сестрата, естествено. Тя споделя самотата му. Трябва да се използва тази дълбока близост. Да се създават условия за срещи насаме. Непременно да се организират интимни беседи. Трябва да се проучи възможността за отстраняване на наложницата. Скръбта разрушава сковаващата сила на обичаите.

Ирулан възрази. Ако Чани бъде убита, подозренията незабавно ще паднат върху височайшата съпруга. Освен това има и други проблеми. Чани се е отдала на пости според древната диета на свободните, за която се твърди, че помагала при безплодие, а това напълно осуетява възможностите за прилагане на противозачатъчни средства. Със спирането на лекарствата шансът за забременяване става много по-голям от преди.

Вбесена, светата майка едва удържа гнева си, докато пръстите ѝ светкавично изстрелваха въпросите. Защо не е получила това сведение още в началото на беседата? Бива ли Ирулан да е толкова глупава? Ако Чани зачене и роди син, императорът ще обяви детето за престолонаследник!

Ирулан възрази, че разбира опасността, но гените може и да не се загубят окончателно.

О, проклета тъпота! — избухна светата майка. Кой знае колко пропуски и бъркотии в генетичната плетеница би внесло чрез Чани дивашкото семе на свободните? Сестринството трябва да има единствено чистата нишка! Появата на наследник би възвърнала амбициите на Пол, би го подтикнала към нови усилия за укрепване на империята. Съзаклятието не може да си позволи подобен провал.

В опит за самозащита Ирулан се осведоми как би могла да попречи на Чани да изпробва диетата.

Но светата майка не беше склонна да приема оправдания. Ирулан получи подробни инструкции по какъв начин да се справи с новата заплаха. Ако Чани забременее, в храната или в напитките ѝ да се включи лекарство, предизвикващо аборт. При неуспех — да бъде убита. На всяка цена да се пресече този вариант за поява на престолонаследник.

Лекарството ще е също тъй опасно, както и откритата атака срещу наложницата, възрази Ирулан. Тя трепереше само при мисълта за опит да убие Чани.

Нима опасността възпира Ирулан? — интересува се светата майка, влагайки в езика на жестовете най-дълбоко презрение.

Ирулан гневно отвърна, че си знае цената като агент в императорското семейство. Готови ли са съзаклятниците да пожертват толкова ценен агент? На боклука ли ще я хвърлят? С какъв способ ще следят императора тъй отблизо? Да не би да са внедрили в двореца

друг агент? Това ли е? Трябва ли сега тя да бъде използвана за едно последно, отчаяно начинание?

На война всички ценности придобиват нови взаимовръзки, обори я светата майка. Най-голямата заплаха е възможността да се създаде императорска династия Атреидес. Сестринството не може да поеме подобен риск. Заплашено е нещо повече от атрейдската генетична линия. Успее ли Пол да закотви рода си на трона, Сестринството не може да очаква нищо друго, освен многовековно прекъсване на програмите си.

Ирулан разбираше довода, но не бе в състояние да прогони мисълта, че съзаклятниците са взели решение да пожертват височайшата съпруга в името на нещо, макар и изключително ценно. „Има ли някакви сведения за голата, които би трябвало да знае?“ — осмели се да запита тя.

Светата майка пожела да си изясни дали Ирулан смята Сестринството за сборище от глупачки. Кога са пропускали да я известят за всичко, което би *трябвало* да знае?

Ирулан схвана, че това не е отговор, а признание за утаената истина. Даваха ѝ да разбере, че ще научи само колкото е необходимо.

„Как могат да бъдат уверени, че голата е способен да унищожи императора?“ — запита тя.

„Все едно да пита дали меланжът може да унищожи човека“, срязва я светата майка.

В порицанието се криеше изкусно вплетено послание, осъзна Ирулан. Бене-гесеритският „поучаващ камшик“ ѝ съобщаваше, че отдавна би трябвало да разбере тази прилика между голата и подправката. Меланжът носеше безценни дарове, но за тях се плащаше скъпо — с пристрастяване. Той удължаваше живота с години — понякога с десетилетия — ала си оставаше просто заобиколен път към смъртта.

Голата беше нещо скъпоценно — и убийствено.

„Очевидният начин да се предотврати едно нежелано раждане е да се убие предполагаемата майка още преди зачеването“, отново премина в настъпление старицата.

Естествено, помисли Ирулан. Щом решиш да платиш определена цена, гледай да получиш насреща колкото се може повече.

Очите на светата майка, потъмнели от синия блясък на меланжовото пристрастяване, гледаха Ирулан изотдолу, отмерваха, изчакваха, отбелязваха и най-дребната подробност.

За нея съм като отворена книга, помисли ужасено принцесата. Тя е моя учителка и през цялото обучение ме е наблюдавала. Разбира, че съм наясно какво е решила. Сега само наблюдава, за да види как ще посрещна фактите. Е, добре, ще ги посрещна като бене-гесеритка и принцеса.

Тя се усмихна с усилие, изпъна рамене и си припомни страстния уводен пасаж на Молитвата срещу страх: *Не бива да се страхувам. Страхът погубва разума. Страхът е малката смърт, която носи пълно унищожение. Аз ще се изправя с лице срещу своя страх...*

Когато си възвърна покоя, тя помисли: *Нека ме пожертват. Ще им покажа колко струва една принцеса. Може да им сервирам дори повече, отколкото са платили.*

След като размениха на глас още няколко празни приказки, за да приключат свиждането, Ирулан напусна килията.

Останала сама, светата майка се върна към тарока и взе да подрежда картите във формата на обърнат пламък. Още в самото начало излезе знакът Квизац Хадерах от голямата аркана, съчетан с Осмица Звездолети — измамена и предадена пророчица. Не беше зла поличба — просто подсказваше скритата сила на враговете.

Тя извърна лице от картите и дълго седя развълнувана, като се питаше дали Ирулан няма да погуби всичко и всички.

8.

Свободните я смятат за въплъщение на Земята, за полубогиня, чиято върховна задача е да закриля племената с жестоката си мощ. Тя е светата майка на всички техни свети майки. За поклонниците, които я търсят с молби за възвръщане на мъжествеността или оплождане на ялова утроба, тя е нещо като антиментат. Силата си черпи от непреодолимия човешки копнеж за загадки. Тя е живо доказателство, че „аналитичното“ има граници. Олицетворява първичната чувственост. Тя е девицата-блудница — остроумна, вулгарна, жестока и убийствена в капризите си като кориолисова буря.

„Св. Алая, Повелителката на ножа“

Извлечение от доклад на Ирулан

Увита в черната си роба, Алая се открояваше като силует на часовой над южната платформа на своя храм — Светилището на Оракула, което кохортите от свободни на Пол бяха изградили край стената на неговата крепост.

Мразеше тази част от живота си, но не виждаше начин да избяга от храма, без да предизвика всеобща гибел. Поклонниците (проклети да са!) се множаха от ден на ден. Тълпите им задръстваха храмовия портал. Между тях се провираха амбулантни търговци, долнопробни чудотворци, гадатели, ясновидци — всички те си изкарваха залъка с мизерно подражание на Пол Муад’диб и сестра му.

Алая забеляза, че сред стоките на търговците се мъдрят червени и зелени кутийки с колоди нов дюнски тарок. Това я накара да се замисли. Кой наводняваше с тази глупост аракийнския пазар? Защо тарокът рязко печелеше популярност тъкмо тук и сега? Дали не, за да размъти потока на Времето? Пристрастяването към подправката винаги развиваше отчасти ясновидските дарби. А свободните се

славеха със своята проникателност. Случайно ли бе, че точно тук и сега тъй масово се увеличаха от знамения и поличби? Реши да потърси отговора при първа възможност.

От югоизток полъхваше лек ветрец, последен остатък от буря, разбита пред зъберите на Защитната стена, която се извисяваше над тукашните северни области. Огрян изотдолу от късното следобедно слънце, хребетът разливаше оранжево сияние през ефирното було на прашните облаци. Горещият вятър галеше бузите на Алая и будеше копнеж по пясъка, по спокойствието на необятните простори.

Поотделно и на групи, последните за днес поклонници слизаха по широките стъпала от зелен порфир пред храмовия портал, някои спираха да позяпат сувенирите и свещените талисмани по уличните сергии, други се съветваха за сетен път с разни третокласни заклинатели. Странници, молители, граждани, свободни, търговци, приключващи продажбите — всички те се слизаха в провлачена колона, която изтичаше мудно по оградения с палми булевард към центъра на града.

Острият взор на Алая откриваше свободните по застиналото на лицата им суеверно страхопочитание, по едва ли не дивашката предпазливост, с която се държаха настрана от останалите. Те бяха нейната сила и нейната смъртна опасност. Все още ловяха гигантски червеи за транспорт, за развлечение или жертвоприношения. Мразеха другопланетните поклонници, едва търпяха гражданите от *грейбъна* и *пана*[□], ненавиждаха цинизма на амбулантните търговци. Дори в гъмжащите тълпи пред светилището на Алая никой не дръзваше да сръчка с лакът свирепите свободни. Между свещените стени не биваше да се вади нож и все пак намираха трупове... понякога.

Изпод нозете на отминаващата навалица се вдигаше облак прах. Кремъчният му дъх долетя до ноздрите на Алая и разпали нов пристъп на копнеж по откритата пустиня. Усещаше, че близостта с миналото се е изострила след идването на голата. Колко радости имаше в ония волни дни, преди брат й да се възкачи на престола — време за шеги, време за дреболии, време за наслада от прохладното утро или залеза, време... време... време... В ония дни даже заплахите бяха приятни — чисти заплахи от познати източници. Тогава не се налагаше да напряга ясновидството си до краен предел, да се взира през мрачни воали, дирейки мъчително кратки проблясъци от бъдещето.

Добре го бяха казали дивите свободни: „Четири неща не могат да се скрият — любов, дим, огнен стълб и човек, който крачи през откритата пустиня.“

Внезапно отвратена, Алая отстъпи от терасата в сенките на Светилището и закрачи по балкона, гледащ отвисоко към искрящата с опалов блясък Зала на оракулите. По плочките под нозете ѝ скърцаше пясък. *Молителите вечно домъкваха пясък в свещените покои!* Без да обръща внимание на слугите, стражите, послушниците и вездесъщите жрециблюдозлици от квизарата, тя нахълта в спиралния коридор, който се изкачваше към личните ѝ помещения. Там, сред дивани, дебели килими, шатри-балдахини и други пустинни спомени, тя пропъди свободните амазонки, които Стилгар бе назначил за нейни телохранителки. *По-точно казано — верни, свирепи кучки.* Заповедта предизвика ропот и куп възражения, но все пак те се бояха повече от нея, отколкото от Стилгар. Когато си тръгнаха, Алая смъкна робата, оставяйки само окачения с ремъче на врата ѝ кристален нож, и като ръсеше дрехи подир себе си, пое към банята.

Знаеше, че той е близо — онзи сенчест мъжки силует, който усещаше в бъдещето си, без да го вижда отчетливо. Обзе я гняв, че дори ясновидството няма силата да облече в плът смътната фигура. Можеше да го открива само в най-неочаквани моменти, докато се взираше в битието на други хора. Или пък да се натъкне на мъглявите очертания в онези мигове, когато душата ѝ приютяваше невинност и копнеж едновременно. Той бе застанал зад самата граница на някакъв неопределен хоризонт и Алая чувстваше, че ако напрегне дарбата си до непознатата отпреди мощ, навярно ще го съзре. Той *съществуваше* — неспирен набег върху нейното съзнание, свиреп, опасен, безнравствен.

Обгърна я топлият влажен въздух на банята. Този навик бе усвоила от късметата памет на безброй свети майки, нанизани в съзнанието ѝ като перли от искряща огърлица. Водата, топлата вода на вградената в пода вана, приласка кожата ѝ, щом се отпусна надолу. Наоколо зелените плочки с изрисувани червени рибки се сливаха сякаш в морска картина. Тук царуваше такова изобилие на влага, че някой свободен от старите времена би се възмутил да я види употребена просто за миене на човешка плът.

Той беше близо.

„Сласт в борба с целомъдрието“, помисли тя. Плътта ѝ жадуваше за мъж. Сексът не криеше никакви тайни за една света майка, ръководила оргиите в сийча. Съзнанието *тау* бе в състояние чрез безбройните *други* „аз“ да задоволи любопитството ѝ с всяка подробност. Този усет за близост не можеше да е нищо друго, освен зовът на плътта, диреща плът.

Стремежът към действие се пребори с блаженството сред топлата вода.

Ръсейки бисерни струйки, Алая изведнъж изскочи от ваната и се втурна мокра и гола към тренировъчната зала до спалнята. В дългото помещение с тавански прозорци бяха събрани масивни и по-фини инструменти, необходими за настройване на една бене-гесеритка до върховно физическо и умствено осъзнаване-готовност. Усилватели на паметта, иксиански мелнички за трениране на силата и чувствителността на пръстите на ръцете и краката, синтезатори на миризми, стимулатори на осезанието, генератори на променливи температурни полета, схемозаблудители за премахване на склонността към стандартно мислене, тренажори за стимулиране на алфавълни, бликсинхронизатори за усъвършенстване на цветоанализа в светлина и мрак...

Върху стената десетсантиметрови букви, изписани от самата Алая с мнемонична боя, напомняха ключовата максима на учението Бене Гесерит: „Преди нас всички методи на познание са били покварявани от инстинкта. Ние се научихме как да учим. Преди нас обладаните от инстинкта изследователи са разполагали с ограничен обсег на внимание — понякога сведен само до рамките на един-единствен човешки живот. Не са и помисляли за проекти, обхващащи петдесет и повече поколения. Все още не е била осъзната идеята за обучение, даващо пълен контрол над нервите и мускулите.“

Влизайки в тренировъчната зала, Алая зърна собственото си отражение, умножено хилядократно в кристалните призми на фехтовалното огледало, което се въртеше наместо сърце в гърдите на бойния манекен. Погледът ѝ спря на дългата шпага, лежаща върху поставката срещу мишената, и тя помисли: *Да! Ще тренирам до изтощение — ще изцедя плътта и ще избистря ума.*

Дръжката на шпагата легна удобно в дланта ѝ. Алая измъкна кристалния нож от калъфа, пое го в лявата си ръка и бодна бутона за

включване с връхчето на шпагата. Противникът оживя, около него заискри ореолът на защитата^а и силата ѝ бавно, но решително отблъсна оръжието назад.

Призмите проблеснаха. Манекенът се плъзна наляво.

Алая го последва с дългото острие и за кой ли път помисли, че е почти като жив. Всъщност, там вътре нямаше нищо друго освен миниатюрни двигатели и сложни рефлекторни схеми, предназначени да подмамват погледа встрани от заплахата, да заблуждават и обучават. Машината бе настроена да реагира също като нея, да се движи по същия начин — истинско антиаз, което пречупваше светлината с призмите си, отклоняваше прицела, отвръщаше на удара с контраудар.

Сякаш множество остриета излитаха от призмите срещу Алая, но сред тях само едно беше истинско. Тя го парира, провря шпагата през съпротивата на защитното поле и улучи центъра на мишената. Сред призмите припламна бляскавочервена сигнална светлинка... нова заблуда за вниманието.

Манекенът нападна отново и сега се движеше със скоростта на първа позиция — мъничко по-бързо, отколкото в началото.

Тя парира и противно на всякакво благоразумие навлезе в опасната зона, за да отбележи точка с кристалния нож.

Сред призмите вече пламтяха две светлинки.

Манекенът пак увеличи скоростта, заигра на колелцата си, привличан като с магнит от движенията на нейното тяло и връхчето на шпагата.

Атака — парирание — контраудар.

Атака — парирание — контраудар...

Сега вътре бяха оживели четири светлинки, а с всяка от тях машината ставаше все по-опасна, движеше се все по-бързо и включваше нови дразнителни за отклоняване на вниманието.

Пет светлинки.

Голата ѝ кожа лъцеше от пот. Сега Алая живееше във вселена, чиито размери се очертаваха от заплашително острие, мишена, боси нозе по пода на залата, чувства-нерви-мускули — движение против движение.

Атака — парирание — контраудар.

Шест светлинки... седем...

Осем!

Никога не бе рискувала да стигне до осем. От дъното на съзнанието ѝ нещо настояваше с нарастваща сила, нещо крещеше срещу подобно безумие. Машината с призмите не можеше да мисли, да се поддава на колебливост и угризения. Беше въоръжена с истинско оръжие. Нещо по-безопасно би провалило целта на обучението. Нападащото острие можеше да осакатява и убива. И най-изкусните фехтовачи в империята не дръзваха да надхвърлят осем светлинки. Девет!

Изпълваше я върховен възторг. Острието и манекенът се превърнаха в мъгла сред мъглата. Алая имаше чувството, че шпагата в ръката ѝ оживява. Сега тя бе антимишена. Не насочваше оръжието — то насочваше нея.

Десет! Единадесет!

Нещо изсвистя край рамото ѝ, забави скоростта си в ореола на щита около мишената, проникна през него и докосна бутона за изключване. Светлинките помръкнаха, призмите и мишената се извиха встрани и застинаха.

Разгневена от намесата, Алая мигом се обърна към вратата, но реакцията ѝ веднага прерасна в напрегнато очакване, защото бе осъзнала с какво върховно майсторство е метнат ножът. Хвърлянето беше отмерено до най-изящни тънкости — тъкмо толкова бързо, че той да проникне през зоната на щита, но и достатъчно бавно, за да не бъде отблъснат.

Ножът бе улучил мишената на единадесето ниво с точност до милиметър!

Гневът и вълнението на Алая светкавично затихнаха — почти като реакцията на манекена. Когато видя кой е хвърлил оръжието, тя ни най-малко не се изненада.

Пол стоеше на прага на тренировъчната зала, а три крачки зад него бе спрял Стилгар. От гняв очите на брат ѝ се бяха превърнали в тесни цепки.

Осъзнавайки все по-ясно голотата си, Алая помисли дали да не се прикрие с нещо и реши, че това вече е ненужно. Каквото видят очите, не се изтрива. Тя бавно прибра кристалния нож в закачения на врата ѝ калъф.

— Така си и знаех — каза тя.

— Предполагам, че разбираш какъв риск бе поела — отсече Пол.

Без да бърза, той изучаваше реакциите на нейното лице и тяло — заруменялата от усилието кожа, влажната сочност на устните. Наоколо ѝ сякаш се носеше облак от вълнуваща женственост, каквато никога не бе откривал у сестра си. Странно бе да я вижда тъй близка, а вече непозната, излязла от очертанятията на личността, която доскоро му се струваше изследвана до дъно и завинаги.

— Чиста лудост — изръмжа Стилгар, заставайки до Пол.

Думите бяха гневни, но Алая долавяше благоговейния трепет в гласа му, откриваше го и в погледа.

— Единадесет светлилки — укори я Пол и поклати глава.

— Ако не беше ми попречил, щях да стигна до дванадесет — каза тя. После, леко пребледняла от втренчения му поглед, добави: — Защо са им на проклетите машини толкова светлилки, щом не бива да ги достигаме?

— Трябва ли една бене-гесеритка да пита какви са причините за създаване на открити системи?

— Сигурно никога не си опитвал да надхвърлиш седмицата! — възкликна тя с нов изблик на гняв. Покровителската му роля започваше да я дразни.

— Само веднъж — призна Пол. — Гърни Халик ме спипа на десет. Наказанието беше толкова срамно, че няма да ти кажа какво точно направи. А като стана дума за срам...

— Надявам се следващия път да предупредите за идването си — прекъсна го тя.

Плъзна се покрай него към спалнята, намери една удобна сива роба, надяна я и се зае да разресва косата си пред стенното огледало. Чувстваше се потна, тъжна като след любовен акт и изпитваше само едно желание — да се изкъпе още веднъж... и да спи.

— Защо сте тук? — попита тя.

— Господарю — изрече Стилгар.

Гласът му звучеше тъй странно, че Алая се завъртя и го изгледа втренчено.

— Колкото и да е учудващо, идваме по препоръка на Ирулан — каза Пол. — Тя смята, а и фактите, с които разполага Стил, сякаш го потвърждават, че нашите врагове се канят да предприемат решителен опит за...

— Господарю! — повтори Стилгар още по-рязко. Докато брат ѝ го погледна с недоумение, Алая продължаваше да изучава стария свободен наиб. Сега от него се излъчваше някаква особена сила, която я накара да осъзнае, че той е един от най-първичните представители на племето. Стилгар вярваше в съществуването на свръхестествен свят нейде съвсем наблизко. Този свят му говореше с простишки езически слова, прогонвайки всяко съмнение. Реалната вселена, в която се намираше, беше свирепа, невъздържана и лишена от общоприетата имперска нравственост.

— Да, Стил — каза Пол. — Ти ли искаш да ѝ кажеш защо сме дошли?

— Не му е времето да приказваме защо сме дошли — отвърна Стилгар.

— Какво има, Стил?

Стилгар се взираше в Алая все тъй напрегнато.

— Сляп ли си, господарю?

Пол се обърна и погледна сестра си, усещайки как го изпълва неясна тревога. От всичките му съветници единствен Стилгар дръзваше да говори с подобен тон, но дори и той знаеше кога да си държи езика зад зъбите.

— На тая тук ѝ трябва мъж! — изтърси Стилгар. — Ще си вземем белята, ако не я омъжим час по-скоро.

С внезапно пламнало лице, Алая му обърна гръб. *Как успя да ме засегне?* — запита се тя. Бене-гесеритското самообладание се бе оказало безсилно да обуздае реакцията ѝ. Как го постигна Стилгар? Та той не владееше силата на Гласа. В душата ѝ стъписването се бореше с гнева.

— Слушайте великия Стилгар! — възкликна Алая, без да се обръща. Усещаше злобни нотки в тона си, но не можеше да ги заглуши. — Свободният Стилгар съветва девици всякакви!

— Длъжен съм да говоря, защото обичам и двама ви — изрече Стилгар и в гласа му отекна непоклатимо достойнство. — Не бих станал вожд на свободните, ако бях сляп за онова, що тласка мъж към жена и жена към мъж. За да го види, човек не се нуждае от свръхестествени способности.

Пол внимателно вникна в думите на Стилгар, преосмисли видяното преди малко и неоспоримо мъжкото чувство, което бе

изпитал към собствената си сестра. Да, от Алая се излъчваше нещо, напомнящо за разгонена женска, нещо диво и разгулно. Какво я бе накарало да влезе гола в тренировъчната зала? И да рискува живота си толкова безразсъдно! Единадесет светлинки сред фехтовалните призми! Безмозъчният автомат заемаше място в съзнанието му като ужасно творение на древността. Притежаването му бе станало кумир на днешната епоха, ала то носеше и следи от старинната безнравственост. Някога създателите на тия машини ги бяха надарявали с компютърни мозъци и изкуствен разум. Бътльоровият джихад бе сложил край на това, но не бе разсеял обкръжаващия ги аристократично-порочен ореол.

Разбира се, Стилгар имаше право. Трябваше да намерят мъж за Алая.

— Ще се погрижа — каза Пол. — Двамата с Алая ще го обсъдим по-късно... насаме.

Сестра му се обърна и впи очи в неговите. Добре познаваше хода на мислите му и разбираше, че е станала обект на ментатско решение, в което човекът-компютър сглобява чрез анализа си безброй откъслечни сведения. В осъзнаването на факта имаше нещо безмилостно, неотменимо като движението на планетите. То носеше в себе си частица от вселенския ред — неизбежен и страховит.

— Сир — обади се Стилгар, — може би ще трябва да...

— Не сега! — отсече Пол. — В момента си имаме други грижи.

Усещайки, че не смее да влезе в логически двубой с брат си, Алая като истинска бене-гесеритка пропъди спомена за последните минути и запита:

— Значи Ирулан ви праща?

— Донякъде — каза Пол. — Нейните сведения потвърждават подозрението ни, че Сдружението подготвя план за отвличане на пясъчен червей.

— Ще опитат да хванат някой по-дребен екземпляр и да пренесат меланжовия цикъл на друга планета — добави Стилгар. — Следователно, открили са свят, който им се струва подходящ.

— Следователно имат съучастници между свободните! — възрази Алая. — Нито един пришълец не е способен да залови червей!

— Това се разбира от само себе си — потвърди Стилгар.

— Не, не се разбира от само себе си — натърти Алая. Подобна тъпота просто я възмущаваше. — Пол, ти сигурно...

— Покварата се е загнездила здраво — каза Пол. — Знаем го доста отдавна. Но не съм *виждал* този друг свят и това ме безпокои. Ако те...

— *Това* ли те безпокои? — прекъсна го Алая. — Та то означава просто, че са забулили местоположението му с помощта на щурман, както правят и със светилищата.

Стилгар понечи да каже нещо и премълча. Потискаше го чувството, че идолите му признават светотатственото си безсилие.

Пол долови неговата тревога.

— Имаме неотложен проблем. Бих искал да чуя мнението ти, Алая. Стилгар препоръчва да разширим патрулирането на откритата пустиня и да подсилим охраната на всеки сийч. Шансът е нищожен, но все пак има надежда да засечем десантната група и да осуетим...

— Група, водена от щурман, така ли? — запита Алая.

— В момента *нямат* друг изход — потвърди Пол. — Точно *затова* съм тук.

— Какво са *видели* повече от нас? — попита Алая.

— Там е въпросът.

Алая кимна и си припомни неотдашните размисли за дюнския тарок. С няколко думи обясни какво я тревожи.

— Искат да ни оставят на тъмно — каза Пол.

— С добре разпределени патрули — подхвърли Стилгар — можем да предотвратим...

— Нищо не се предотвратява завинаги — каза Алая.

Не ѝ се нравеше усещането за пътя, по който бяха поели напоследък мислите на Стилгар. Той ограничаваше целите си, отхвърляше очебийно важни неща. Не го познаваше такъв.

— Трябва да предвидим най-лошото, а то е, че ще се сдобият с червей — каза Пол. — Дали ще могат да пресъздадат меланжовия цикъл на друга планета, е отделен въпрос. Само червей не стига.

Стилгар се вгледа право в брата, после в сестрата. С екологичното си мислене, шлифовано от живота в сийча, той схвана какво имат предвид. Плененият червей не би могъл да живее без късче от Аракис — пясъчен планктон, малки вестители и прочие. Пред

Сдружението стоеше огромна, ала не и неизпълнима задача. Но растящата неувереност на Стилгар идваше от другаде.

— Значи виденията ти не могат да открият какво прави Сдружението? — запита той.

— Проклятие! — избухна Пол.

Алая се вгледа в Стилгар и усети как мислите са се вчепкали жестоко в съзнанието му. Той целият бе изтъкан от вяра във вълшебното! Магия! Магия! Да видиш бъдещето бе като да откраднеш страховит пламък от свещения огън. Този подвиг излъчваше обаянието на върховен риск, на заложен и погубени души. От опасните безформени далечини храбрецът се завръщаше с нещо оформено и могъщо. Но Стилгар започваше да долавя отвъд този незнаен хоризонт присъствието на други, може би още по-мощни сили. Бе вярвал на кралицата-вещица и рицаря-чудотворец, а ето че те проявяваха гибелна слабост.

— Стилгар — изрече Алая, стараяйки се да го убеди, — ти стоиш в долината между дюните. Аз съм на билото. Виждам там, където не достига твоят поглед. И, между другото, виждам планини, които закриват далечината.

— И за вас има тайни — промълви Стилгар. — Винаги сте го казвали.

— Всяка власт е ограничена — отвърна Алая.

— А опасността може да налети иззад планините — добави Стилгар.

— Да, има *нещо* такова — съгласи се Алая.

Стилгар кимна и впи поглед в лицето на Пол.

— Но каквото и да налети иззад планините, ще трябва да прекоси дюните.

9.

Най-опасната игра във вселената е да управляваш от позицията на пророк. Ние не се считаме нито достатъчно мъдри, нито достатъчно храбри, за да я играем. Изложените тук мерки за регулиране на някои маловажни въпроси са на ръба на риска — и по-нататък не смеем да пристъпим. За своите цели сме взели назаем от Бене Гесерит едно определение и разглеждаме планетите като генетични запаси, източници на учения и учители. извори на възможности. Целта ни е не да управляваме, а да канализираме тези генетични запаси, да дарим познание и да се освободим от всички ограничения, които ни налагат властите и васалните задължения.

„Оргията като инструмент на държавното управление“
Глава трета от „Наръчник на щурмана“

— Там ли е загинал баща ти? — попита Едрик, излъчвайки от резервоара си светлинна показалка към елмазния знак върху една от релефните карти, които украсяваха стената на приемната зала.

— Това е светилището на черепа му — отвърна Пол. — Баща ми загина като пленник на борда на харконска фрегата в низината под нас.

— О, да, сега си спомням историята — каза Едрик. — Беше нещо във връзка с убийството на смъртния му враг, стария барон Харконен.

С надеждата, че не издава прекалено явно ужаса, който му вдъхваха затворени помещения като тази зала, Едрик се намести удобно в оранжевия газ и отправи поглед към Пол, седнал сам върху дълъг диван на сиви и черни ивици.

— Сестра ми уби барона малко преди Аракийнската битка — сухо го поправи императорът.

И се запита защо тази твар от Сдружението разчопля стари рани тъкмо тук и сега.

Щурманът сякаш безнадеждно се бореше да овладее нервното си напрежение. Вялите рибешки движения от предишната среща бяха изчезнали. Очичките на Едрик се стрелкаха насам-натам, дебнеха, преценяваха. Единственият слуга, който го бе придружил дотук, сега стоеше настрана — до редицата телохранители край стената, вляво от императора. Този спътник безпокоеше Пол — тромав, с дебел врат и тъпо безизразно лице. Бе влязъл в залата, тласкайки крепената от силово поле цистерна, сетне се бе отдръпнал с ръце на кръста и походка на удушвач.

Сцитал, така го бе нарекъл Едрик. *Сцитал, мой адютант.*

Външността на адютанта излъчваше очебийна глупост, ала очите го издаваха. Те се присмиваха на всичко, което виждаха.

— Изглежда, че наложницата ти много хареса представлението на лицетанцьорите — каза Едрик. — За мен бе радост да й доставя това малко развлечение. Особено чаровна бе нейната реакция, когато видя чертите си изкопирани едновременно от цялата трупа.

— Нямаше ли някаква поговорка за сдруженците, които носят дарове? — запита Пол.

И отново се замисли за представлението в Голямата зала. Танцьорите бяха влезли с лица и облекло на фигури от дюнския тарок, за да се подредят в очертанятията на пламъци и древни гадателски комбинации. После бе дошъл ред на владетелите — върволица крале и императори с профили от старинни монети, сдържани и надменни на вид, но странно пластични под измамната външност. И накрая шегите — наред залата се бяха появили двойници по лице и тяло на Пол, на Чани и дори на Стилгар, който бе изръмжал и потреперал сред всеобщия смях.

— Нашите дарове са от чисто сърце — възрази Едрик.

— Докъде може да стигне чистосърдечието ви? — запита Пол. — Голата, който ни подарихте, смята, че е предназначен да ни унищожи.

— Да те унищожи ли, господарю? — запита Едрик с мазно покорство. — Та може ли да се убие бог?

Стилгар, който бе влязъл при тези думи, спря и яростно огледа телохранителите. Не му се нравеше, че са твърде далеч от Пол. Гневно им махна с ръка да се приближат.

— Няма нищо, Стилгар — успокой го Пол. — Просто дружески спор. Защо не преместиш цистерната на посланика в края на моя диван?

Стилгар обмисли заповедта, разбра, че така цистерната ще застане между Пол и едрия адютант, но...

— Няма нищо, Стил — повтори Пол и придружи думите си с тайния жест, който значеше, че заповедта е категорична.

С явна неохота Стилгар изтласка резервоара по-близо до императора. Не му харесваше нито допирът до контейнера, нито тежкият сладникав дъх на меланж около него. Зае място край ъгъла на цистерната, под кръжащото из въздуха устройство, чрез което говореше щурманът.

— Да се убие бог — каза Пол. — Много интересно. Но кой твърди, че съм бог?

— Тя, които те обожествяват — отвърна Едрик, гледайки втренчено Стилгар.

— Вярваш ли в това? — запита Пол.

— Няма значение дали вярвам, сир — каза Едрик, — На повечето наблюдатели им се струва, че кроиш тайни машинации, за да се превърнеш в бог. И неволно възниква въпросът може ли един простосмъртен да го постигне... безнаказано.

Пол се вгледа в сдруженеца. Отблъскваща, но прозорлива твар. Изтъкваше въпроса, който сам Пол си задаваше отново и отново. Но той бе видял достатъчно варианти на бъдещето, за да знае, че има и по-лошо от това, да се превърне в божествен идол. Много по-лошо. И все пак, това не бяха нормалните пътища, по които върви мисълта на един щурман. Любопитно. Какво целеше въпросът? Какво се надяваше да спечели Едрик чрез подобна наглост? През главата на Пол прелитаха мисли — *щрак* (зад този ход сигурно стоеше Бене Глейлакс) — *щрак* (джихадът и неотдавнашното завоюване на Сембу несъмнено влияеха върху действията на Едрик) — *щрак* (личеше намесата на няколко бене-гесеритски вярвания) — *щрак*...

В напрегнато изчисляващото му съзнание сякаш просветваха хиляди късчета информация. Целият процес отне около три секунди.

— Може ли един щурман да се съмнява в пътеводните нишки на ясновидството? — попита Пол, за да изтласка Едрик на несигурна почва.

Щурманът се смути, но умело прикри чувствата си чрез нещо като разтеглен афоризъм.

— Нито един здравомислещ човек не оспорва съществуването на ясновидство, сир. Пророческите видения са известни от дълбока древност. Те притежават досадното свойство да ни объркват тъкмо когато най-малко подозираме. За щастие, в нашата вселена има и други сили.

— По-мощни от ясновидството ли? — притисна го Пол.

— Ако нямаше такива и ясновидството трябваше всичко да върши само, то би се разпаднало. Ясновидство и нищо друго? Към какво ще се прилага тогава, освен към израждането на собствените си ходове?

— Винаги ни остава за ориентир положението на самия човек — възрази Пол.

— И в най-добрия случай то е крехка опора, дори без да го замъгляваме с халюцинации.

— Нима виденията ми не са нищо друго освен халюцинации? — запита Пол с притворна печал. — Или намекваш, че преклонението пред мен е бълнуване?

Долавяйки растящото напрежение, Стилгар пристъпи по-близо до Пол и впери поглед в облегнатия назад сдруженец.

— Изопачаваш словата ми, господарю — възрази Едрик. Гласът му съдържаше намек за възможно насилие.

Насилие тук? — учуди се Пол. Не биха дръзнали! Освен ако е предвидено (той се озърна към стражата) силите, които го закрилят, да бъдат използвани и за неговата собствена замяна.

— Ти ме обвиняваш, че кроя тайни машинации, за да се превърна в бог — изрече Пол, снишавайки глас, за да го чуват само Едрик и Стилгар. — Машинации?

— Може би зле подбрана дума, господарю — каза Едрик.

— Но многозначителна — натърти Пол. — Тя подсказва, че очакваш от мен най-лошото.

Едрик изви шия и боязливо скоси очи към Стилгар.

— Хората винаги очакват най-лошото от богатите и могъщите, сир. Казват, че аристократите най-лесно се разпознават по един техен навик: признават си само онези пороци, които ги правят популярни.

Лицето на Стилгар потръпна.

Пол вдигна очи към него и усети гневния ропот на мислите му. Как смееше жалкият сдруженец да говори така с Муад'диб.

— Не се шегуващ, разбира се — каза Пол.

— Да се шегувам ли, сир?

Пол почувства, че устата му е пресъхнала. В залата имаше твърде много хора, въздухът, който вдишваше, бе минал през твърде много дробове. В меланжовия дъх около цистерната на Едрик се таеше заплаха.

— Кой би могъл да се замеси в подобни машинации? — запита той след малко. — За квизарата ли намекваш?

Едрик сви рамене и около главата му се завихриха струйки оранжев газ. Страхът му от Стилгар като че бе изчезнал, макар че свободният продължаваше да го изпепелява с поглед.

— Или намекваш, че моите мисионери от Светите ордени, *всички до един*, проповядват изтънчени заблуди? — настоя Пол.

— Искреността може да зависи от интереса — каза Едрик.

Ръката на Стилгар пропълзя под робата към кристалния нож.

Пол поклати глава.

— Значи ме обвиняваш в неискреност?

— Не съм сигурен, че *обвинявам* е подходящата дума, сир.

Нагла твар! — помисли Пол и добави на глас:

— Със или без обвинения, ти твърдиш, че аз и моите духовни пастири сме просто банда властолюбиви разбойници.

— Властолюбиви ли, сир? — Едрик пак се озърна към Стилгар. — Властта има свойството да обгръща в самота онези, които държат прекалено на нея. Рано или късно те губят връзка с реалността... и рухват.

— Господарю — изръмжа Стилгар, — езекутирал си някои хора и за по-дремни грехове.

— Да, някои хора — кимна Пол. — Но този е посланик на Сдружението.

— Той те обвинява в нечестива измама!

— Мислите му ме заинтересуваха. Стил. Задръж гнева си и бъди нащрек.

— Както повелява Муад'диб.

— Кажете ми, щурмане — продължи Пол, — как бихме могли да поддържаме тази предполагаема измама през бездните на

пространството и времето, когато не разполагаме със средства да следим всеки мисионер, да проучваме и най-дребната подробност във всеки манастир и храм на квизарата?

— Какво е времето за теб? — попита Едрик.

Явно озадачен, Стилгар се навъси и помисли: *Муад’диб неведнъж е споменавал, че вижда отвъд пелената на времето. Какво иска да каже всъщност сдруженецът?*

— Не биха ли почнали да възникват пробиви в структурата на подобна измама? — запита Пол. — Очебийни несъответствия, разколнически призиви... съмнения, изповеди за вина — измамата едва ли би успяла да потисне всичко това.

— Каквото не могат да скрият религията и личният интерес, ще го потули правителството — отвърна Едрик.

— Ти като че искаш да видиш докъде стигат границите на търпението ми?

— А нима моите аргументи са лишени от убедителност? — парира Едрик.

Да го убием ли желае — запита се Пол. *Дали не е решил доброволно да се пожертва?*

— Предпочитам циничните възгледи — изпитателно подхвърли той. — Ти несъмнено си изучил всички измамни ходове на държавническото изкуство, двусмислиците и повелителните слова. За теб езикът не е нищо друго, освен оръжие, и чрез него търсиш слабите места в бронята ми.

— Циничните възгледи — повтори Едрик и устните му се разтегнаха в усмивка. — Владетелите се славят с особен цинизъм по въпросите на религията. Тя също е оръжие. Какъв тип оръжие е религията, когато се превърне в правителство?

Изведнъж всичко в Пол застина, обзе го недоверие. На кого говореше Едрик? В проклетите хитроумни фрази се криеха лостове за манипулиране — нотките на добродушно утешение, недоизреченият намек за споделени тайни; с цялото си поведение сдруженецът подсказваше, че той и Пол са двама изтънчени мъдреци, хора от някаква по-обширна вселена, които разбират недостъпни за простолюдието неща. Поразен, Пол осъзна, че не е бил главната мишена за цялото това красноречие. Въмъкнатата в двореца напаст бе

говорила всъщност на другите — на Стилгар, на телохранителите... може би дори на широкоплещестия адютант.

— Бях озарен от религиозна мана — каза Пол, — Без да я желая.

И си помисли: *Това е! Нека тая риба се залъгва, че е победила в словесния двубой!*

— Тогава защо не си я отхвърлил, господарю? — попита Едрик.

— Заради сестра ми Алая — отвърна Пол, впил изпитателен поглед в посланика. — Тя е богиня. Съветвам те да внимаваш, когато си имаш работа с Алая, за да не те умъртви с поглед.

По устните на Едрик плъзна злорада усмивка, тутакси заменена от стъписано изражение.

— Говоря съвършено сериозно — добави Пол, наблюдавайки как стъписването се разлива все по-широко. Стилгар кимна утвърдително.

— Ти разруши вратата ми в теб, господарю — мрачно изрече Едрик. — Несъмнено това си възнамерявал.

— Не бъди толкова сигурен какво възнамерявам — каза Пол и даде на Стилгар знак, че аудиенцията е приключила.

С въпросителен жест свободният се осведоми дали Едрик не трябва да бъде убит, но Пол размаха отрицателно ръка и добави знака за заповед, отнемайки на Стилгар възможността да действа на своя глава.

Адютантът Сцитал мина зад цистерната и я тласна към изхода. Когато се озова пред дивана, той спря и хвърли насмешлив поглед към Пол.

— Разрешава ли господарят?

— Да, какво има? — попита Пол и забеляза как Стилгар пристъпва напред, привлечен от стаената заплаха.

— Говори се — каза Сцитал, — че хората държат на имперското владичество, защото космосът е безкраен. Без обединяващ символ те се чувстват самотни. За самотните хора императорът е едно определено място. Могат да се обърнат към него и да кажат: „Вижте, ето Го. Той ни превръща в едно цяло.“ Може би религията служи на същата цел, господарю.

Сцитал почтително сведе глава и тласна резервоара по-нататък. Докато напускаха залата, Едрик лежеше облеган възник с притворени очи. Изглеждаше изтощен, изчерпил докрай нервната си енергия.

Пол се загледа подир тромавата фигура на Сцитал, размишлявайки върху думите му. Странен тип беше този адютант. Докато говореше, около него се излъчваше усещането за множество хора, сякаш цялото му генетично наследство избиваше на повърхността на кожата.

— Нещо не е наред — промърмори Стилгар сякаш сам на себе си.

Докато един телохранител затваряше вратата зад Едрик и придружителите, Пол стана от дивана.

— Не е наред — повтори Стилгар. Вената на слепоочието му пулсираше.

Пол намали светлините в залата и отиде до прозореца, от който се разкриваше изглед към острите зъбери на Заслона. Далече долу проблясваха лампички — суетня на джуджета. В подножието група работници местеше огромни блокове плазмосплав за ремонта по фасадата на храма на Алая, повреден от случайно проникнала дотук пясъчна буря.

— Безразсъдно бе да каниш тая твар в покоите си, Усул — каза Стилгар.

Усул, помисли Пол. *Моето име в сийча. Стилгар ми напомня, че някога е бил мой повелител, че ме е спасил от пустинята.*

— Защо го направи? — прозвуча пак гласът на Стилгар някъде съвсем близо зад Пол.

— Данни. Трябват ми още данни.

— Не е ли опасно, че опитваш да се справиш с тази заплаха само като ментат?

Проницателен е, помисли Пол.

И най-сложните ментатски пресмятания си оставаха ограничени. Невъзможно бе да се изрази безкрайността в рамките на който и да било език. Въпреки това, ментатските способности не бяха за изхвърляне. Той каза няколко думи в този смисъл, предизвиквайки Стилгар да го обори.

— Винаги нещо остава отвън — рече свободният. — А и някои неща е за предпочитане *да се държат* навън.

— Или вътре — добави Пол.

За момент престана да се бори с двойната си природа на ясновидец-ментат. Навън, да. И вътре — там се таеше истинският

ужас. Как да се защити от самия себе си? Враговете несъмнено го тласкаха към самоунищожение, ала покрай тази заплаха дебнеха още по-страховити възможности.

Ехо от забързани стъпки прекъсна унеса му. На прага се появи силуетът на квизара Корба, осветен изотзад от ярките лампи в коридора. Той нахлу като запокитен от невидима сила и спря почти мигновено, щом се озова в полумрака на залата. Мъкнеше в ръце куп макари с шигъррова жица^а. В светлината от коридора те проблясваха като странни кръгли накити и помръкнаха, когато ръката на пазача се протегна да затвори вратата отвън.

— Ти ли си, гос'дарю? — запита Корба, като се взираше в сенките.

— Какво има? — обади се Стилгар.

— Стилгар?

— И двамата сме тук. Какво има?

— Безпокои ме посещението на сдруженеца.

— Безпокои ли те? — попита Пол.

— Хората говорят, че оказваш прекалена чест на враговете си, гос'дарю.

— Друго няма, така ли? — каза Пол. — Това ли са шигъровите жици, които ти поръчах да донесеш?

Той посочи макарите в ръцете на Корба.

— Жици... О! Да, гос'дарю. Това са историите. Тук ли ще ги прегледаш?

— Вече съм ги гледал. Трябват ми за Стилгар.

— За мене ли? — изненада се Стилгар.

Изпълни го растяща обида от каприза на Пол. Истории! Преди малко бе помолил да обсъдят заедно логистичните изчисления за превземането на Забулон. Тогава им бе попречило идването на посланика. А сега — Корба с някакви си истории!

— Добре ли познаваш историята? — запита Пол, разглеждайки сенчестата фигура до себе си.

— Господарю, мога да назова по име всяка планета, на която е стъпвал народът ни в своите странствания. Знам обсега на имперските...

— Изучавал ли си някога Златния век на Земята?

— Земята? Златен век?

Стилгар бе раздразнен и озадачен. Каква беше тая прищявка да обсъждат митове от зората на човечеството? Главата му беше претъпкана с данни за Забулон и изчисления на щабните ментати: двеста и пет щурмови фрегати с тридесет легиона, резервни батальони, умиротворителни кадри, квизаратски мисионери... доставки на провизии (точните цифри бяха запечатани в паметта му) и меланж... оръжия, униформи, медали... урни за праха на загиналите... брой на специалистите-събирачи на пропагандни сведения, чиновници, счетоводители... шпиони... и шпиони за следене на шпионите...

— Донесох и пулсо-синхронната приставка, гос'дарю — колебливо подхвърли Корба. Явно бе доловил растящото напрежение между Пол и Стилгар и започваше да се тревожи.

Стилгар бавно поклати глава. *Пулсо-синхронизатор*? Защо Пол го караше да използва мнемонична блок-схема заедно с шигъровия проектор^α? Защо да издирва в записите специфични данни? Това беше работа за ментати! Усети, че — както винаги — не може да прогони дълбоката си подозрителност пред перспективата да работи с проектор и приставка. Апаратът винаги го изпълваше с тревога, заливаше го с потоп от данни, които умът му подреждаше по-късно, и го изненадваше с неподозирана информация.

— Сир, дойдох заради забулонските изчисления — каза Стилгар.

— Водата да им вземат на забулонските изчисления! — изруга Пол, използвайки нецензурната дума на свободните, намекваща, че съществува влага, която никой не би се унижил да докосне.

— Господарю!

— Стилгар, ти се нуждаеш спешно от чувство за равновесие, което може да ти даде само разбирането на дългосрочните последствия. Корба ти е донесъл цялата оскъдна информация, с която разполагаме, за древността, жалките трохи, останали след съсипията на бътлърианците. Започни с Чингис хан.

— Чингис... хан? Той от сардаукарите ли е бил, господарю?

— О, много преди тях. Убил е... може би четири милиона.

— Трябва да е имал страхотни оръжия, за да избие толкова народ, сир. Сигурно лазестрели или...

— Не ги е убил лично. Стил. Убивал е като мен, чрез легионите си. Има и друг император, на който искам да обърнеш внимание

мимоходом — някой си Хитлер. Той е убил над шест милиона. Доста добро постижение за ония времена.

— Убил ги е... чрез легионите си ли? — запита Стилгар.

— Да.

— Не е много впечатляваща статистиката, господарю.

— Чудесно, Стил. — Пол се озърна към макарите в ръцете на Корба. Квизарът стоеше така, сякаш му се щеше да ги захвърли и да побегне. — Статистиката: според най-умерени преценки аз съм убил шестдесет и един милиарда, обезлюдил съм деветдесет планети, напълно съм смазал други петстотин. Унищожил съм поклонниците на четиридесет религии, съществуващи още от...

— Неверници! — възрази Корба. — Всички до един са неверници!

— Не — каза Пол. — Вярващи.

— Повелителят се шегува — изрече Корба с потреперващ глас. — Джихадът въведе десет хиляди планети в сияйната светлина на...

— В мрака — каза Пол. — Още сто поколения няма да се опомнят от джихада на Муад'диб. Трудно ми е да си представя, че някой някога ще ме надмине.

От гърлото му излетя дрезгав смях.

— Какво развесели Муад'диб? — запита Стилгар.

— Не съм се развеселил. Просто изведнъж си представих как император Хитлер казва нещо подобно. Сигурно го е казал.

— Никой друг владетел не е бил надарен с твоята мощ — опита се да спори Корба. — Кой би дръзнал да ти се противопостави? Твоите легиони контролират цялата цивилизована вселена и всички...

— Легионите контролират — повтори Пол — Чудя се дали и те го знаят?

— Ти контролираш легионите си, господарю — прекъсна го Стилгар и от тона му личеше, че ненадейно е осъзнал собственото си място във веригата на управлението, собствената си ръка върху кормилото на цялата имперска мощ.

След като бе пришпорил мислите на Стилгар в желаната посока, Пол насочи цялото си внимание към Корба и нареди:

— Остави макарите на дивана.

Когато заповедта бе изпълнена, Пол запита;

— Как върви приемът, Корба? Справя ли се сестра ми?

— Да, гос'дарю — предпазливо отговори Корба. — А и Чани наблюдава от тайното прозорче. Тя подозира, че в свитата на посланика може да има сардаукари.

— Сигурно е права — кимна Пол. — Чакалите се събират на глутници.

— Банърджи — обади се Стилгар (това бе името на шефа на дворцовата охрана) — се тревожеше одева, че някои от тях ще се опитат да проникнат в забранената част на Заслона.

— Опитали ли са се?

— Не още.

— Но на градинския прием възникна известен безпорядък — добави Корба.

— Безпорядък ли? — запита Стилгар.

Пол кимна.

— Разни чужденци влизат и излизат — поясни Корба, — тъпчат растенията, разговарят шепнешком... чух донесения за някои подривни забележки.

— Например? — попита Пол.

— *За това ли се харчат нашите данъци?* Доколкото разбрах, лично посланикът е задал този въпрос.

— Не се учудвам — каза Пол. — Много чужденци ли имаше в градината?

— Десетки, гос'дарю.

— Банърджи разположи елитната охрана на най-уязвимите входи, господарю — каза Стилгар.

При тези думи той се завъртя и единствената незагасена лампа освети половината му лице. Странното осветление, лицето... всичко това разбуждаше в паметта на Пол някакъв полузабравен пустинен спомен. Той не си направи труда да го доизясни, защото вниманието му бе привлечено от необичайната угриженост на Стилгар. Обтегнатата кожа върху челото на свободния отразяваше почти всяка мисъл, прелитаща през ума му. Сега беше подозрителен, дълбоко подозрителен към нелепото поведение на своя император.

— Не ми харесва нахлуването в градината — каза Пол. — Едно е да бъдем любезни към гостите и да спазваме задължителните формалности към посланика, но...

— Ще се погрижа да бъдат отстранени — каза Корба. — Незабавно.

— Чакай! — заповяда Пол, докато квизарът се канеше да му обърне гръб.

Сред внезапно настаналото затишие Стилгар се премести така, че да вижда лицето на Пол. Направи го изкусно. Пол се възхити на движението — то постигаше целта си без демонстративност. Истинска постъпка на свободен — лукавство с примес на уважение към чуждата самостоятелност, ход по необходимост.

— Кое време е? — запита Пол.

— Почти полунощ, сир — отвърна квизарът.

— Корба, мисля, че ти може да се окажеш най-успешното ми творение — каза Пол.

— Сир! — в гласа на Корба се прокраднаха нотки на оскърбено достойнство.

— Благоговееш ли пред мен? — запита Пол.

— Ти си Пол Муад'диб, когото в сийча наричахме Усул. Знаеш моята преданост към...

— Чувствал ли си се някога като апостол?

Корба очевидно недоразбра думите, но безпогрешно изтълкува тона им.

— Моят император знае, че съвестта ми е чиста!

— Шай-хулуд да ни е на помощ — промълви Пол.

Кроткото недоумяващо мълчание бе нарушено от нечие подсвиркване из коридора. Излая повелителният глас на телохранител и подсвиркването стихна тъкмо когато бе приближило вратата.

— Корба, мисля, че ти може да надживееш всичко, което ни очаква — каза Пол.

И зърна как се разведрява лицето на проумелия Стилгар.

— Ами чужденците в градината, сир? — запита свободният.

— Ах, да — сепна се Пол. — Поръчай на Банърджи да ги изхвърли, Стил. Корба ще му помогне.

— Аз ли, сир? — квизарът явно бе силно смутен.

— Някои мои приятели забравят, че са били свободни — изрече Пол към Корба, но думите бяха предназначени за Стилгар. — Ще набележиш онези, които Чани посочи като сардаукари, и ще се погрижиш да бъдат убити. Извърши го лично. Искам да стане

тихомълком и без излишна бъркотия. Не бива да забравяме, че религията и държавната власт имат и други грижи, освен проповедите и подписването на договори.

— Прекланям се пред волята на Муад'диб — прошепна Корба.

— А забулонските изчисления? — попита Стилгар.

— Утре — каза Пол. — Когато чужденците бъдат изхвърлени от градината, обяви, че приемът е приключил. Веселбата свърши. Стил.

— Разбирам, господарю.

— Сигурен съм, че разбираш — каза Пол.

10.

*Почива тук низвергнат бог.
Провалът беше лесен:
сградихме му пиедестал —
висок и твърде тесен.*

Тлейлаксианска епиграма

Алая клечеше с лакти на коленете и, подпирайки брадичката си с юмруци, гледаше трупа върху дюната — няколко кости и късове парцалива плът, които някога бяха принадлежали на млада жена. Ръцете, главата и по-голямата част от гърдите бяха изчезнали, смлени от кориолисовата буря. Пясъкът наоколо беше осеян със стъпките на лекари и следователи, изпратени от брат й. Сега всички бяха отпътували, само гробарите и голата Хейт я чакаха да приключи загадъчния прочит на онова, което бе изписано тук.

Небето с цвят на зряла пшеница лееше наоколо мъждива светлина, типична за следобеда в тия ширини.

Трупът бе открит преди няколко часа от нисколетящ куриер, чиито прибори засякоха слаби следи от влага там, където не би трябвало да има. Обаждането му бе довело експертите. И те бяха установили... какво? Че жената е била около двадесетгодишна, от племето на свободните, пристрастена към наркотика семута... и че е загинала сред пустинния ад от нищожна доза тлейлаксианска отрова.

Да загине човек в пустинята бе нещо обичайно. Ала пристрастяването към семута се срещаше сред свободните толкова рядко, че Пол бе пратил сестра си да проучи местопроизшествието чрез методите, в които ги беше посветила майка им.

Алая усещаше, че не е постигнала нищо, освен да хвърли собствения си загадъчен ореол над мястото, което и без това криеше

предостатъчно загадки. Чу как пясъкът шумоли под краката на голата и вдигна очи към него. За момент той се бе загледал в топтерите на ескорта, кръжащи над тях като ято гарвани.

Пази се от сдруженците дори когато носят дарове, помисли Алая.

Два топтера, нейният и този на гробарите, лежах на пясъка край една остра скала малко зад голата. Видът на машините изпълни Алая със силно желание да излети и да избяга оттук.

Но Пол смяташе, че тя може да забележи нещо, което другите биха пропуснали. Алая неловко раздвижи рамене във влагосъхраняващия костюм. Грубоватата тъкан на дрехата ѝ се струваше непривична след толкова месеци градски живот. Вгледа се в голата и се запита дали не му е известно нещо важно относно тази странна смърт. Забеляза, че изпод качулката на неговия костюм се е изплъзнал кичур от черната му грива. Ръката ѝ трепна от желание да намести този кичур.

Сякаш привлечени от мисълта, сивите му метални очи проблеснаха срещу нея. Алая потрепера от погледа и извърна глава.

Една жена бе загинала тук от отрова, наричана „адското гърло“.

Жена от племето на свободните, пристрастена към семута.

Алая споделяше тревогата на Пол от съпадението.

Гробарите чакаха търпеливо. В трупа не бе останала вода за извличане. Нямаше закъде да бързат. Освен това вярвах, че с някаква тънка и тайнствена дарба Алая разчита странни истини в тленните останки.

Никакви странни истини нямаше.

Само дълбоко в душата ѝ се надигаше смътен гняв към очевидното убеждение на гробарите. Всичко идваше от проклетата религиозна загадъчност. Тя и нейният брат не можеха да бъдат хора. Трябваше да са нещо повече. Бене-гесеритките се бяха погрижили за това с многовековната обработка на атрейдския род. Майка им също бе допринесла, като ги тласна по пътя на магията.

А Пол бе увековечил разликата.

Запечатаната в паметта ѝ света майка се размърда неспокойно и неканеният адаб разбуди откъслечни мисли: *Кротувай, дребосъче! Такова си и толкоз. Положението си има и предимства.*

Предимства!

Махна с ръка на голата.

Той застана до нея — внимателен, търпелив.

— Какво виждаш тук? — запита тя.

— Навярно никога не ще узнаем коя е загиналата — отвърна той.

— Главата е изчезнала, а с нея и зъбите. Ръцете... Едва ли е имала генетична регистрация, с която да сверим клетките ѝ.

— Тлейлаксианска отрова — напомни тя. — Какво ще кажеш?

— Мнозина купуват подобни отрови.

— Правилно. А плътта е прекалено разложена, за да бъде възстановена, както са сторили с теб.

— Ако изобщо вярваш на тлейлаксианците.

Тя кимна и се изправи.

— Сега ще ме откараш до града.

Когато излетяха и се насочиха на север, Алая подхвърли:

— Пилотираш точно като Дънкан Айдахо.

Той я стрелна със замислен поглед.

— И други са ми го споменавали.

— За какво мислиш сега? — попита тя.

— За много неща.

— Стига си отбягвал въпроса, проклетнико!

— Какъв въпрос?

Очите ѝ хвърляха мълнии. Той забеляза това и сви рамене. „Типичният жест на Дънкан Айдахо“, помисли тя и го укори със задавен пресеклив глас:

— Просто исках да изкажеш мнението си открито, за да подтикнеш мислите ми. Смъртта на оная млада жена ме тревожи.

— Не мислех за нея.

— За какво мислеше?

— За странните чувства, които изпитвам, когато хората говорят за онзи, който може да съм бил.

— Може да си бил ли?

— Тлейлаксианците са много хитри.

— Не чак дотам. Ти си бил Дънкан Айдахо.

— Най-вероятно. Основните данни го подсказват.

— Значи започваш да изпитваш чувства?

— Донякъде. Изпитвам нетърпение. Боязън. Склонен съм да треперя и полагам усилия, за да се овладее. Понякога... проблясват

образи.

— Какви образи?

— Отлитат прекалено бързо, за да ги различа. Проблясъци. Спазми... почти спомени.

— Не изпитваш ли любопитство към подобни спомени?

— Естествено. Любопитството ме тласка напред, но трябва да се преборя с противотежестта на колебанието. Мисля си: „Ами ако не съм онзи, за когото ме вземат?“ Не ми харесва тази мисъл.

— Само за това ли мислиш?

— Знаеш, че не, Алая.

Как смее да ме нарича по име? Гневът ѝ се надигна и тутакси потъна в изненадата от начина, по който го бе изрекъл: меки потръпващи полутонове, небрежна мъжка самоувереност. Някакво мускулче играеше край челюстта ѝ. Тя стисна зъби.

— Онова там долу не е ли Ел Кудс? — попита той и за миг наклони едното крило, предизвиквайки внезапна суматоха сред ескорта.

Тя сведе очи към вълнообразните сенки на топтерите, бягащи по хребета над прохода Харг, към канарата и каменната пирамида, приютила черепа на баща ѝ. *Ел Кудс — Светото място.*

— Светото място е — потвърди тя.

— Трябва да го посети някой ден — каза той. — Не е изключено близостта до останките на баща ти да разбуди спомени, които ще успея да задържа.

Изведнъж тя разбра колко силна е потребността му да узнае кой е бил. Този стремеж се бе превърнал в смисъл на съществуването му. Алая се озърна към високата скална стена, слизаща над сухите брегове на пясъчното море — зъбер с канелен цвят, изплавал над дюните като вълнорез на кораб.

— Завий обратно — каза тя.

— Ескортът...

— Ще ни последват. Мини под тях.

Той се подчини.

— Наистина ли служиш на брат ми? — попита Алая, когато поеха по новия курс, следвани от ескорта.

— Служа на атреидите — отвърна той сдържано и официално.

Тя зърна ръката му да се вдига и пак да пада — почти като старинния каладънски поздрав. Лицето му бе станало замислено. Вглеждаше се надолу към скалната пирамида.

— Какво те смущава? — запита Алая.

Устните му се раздвижиха. Измежду тях долетя крехък, задавен глас:

— Той беше... беше...

По бузите му се плъзна сълза.

Алая усети как цяла се вцепенява от суеверно страхопочитание. Отдаваше вода на мъртвия! Неволно протегна пръсти към бузата му и докосна сълзата.

— Дънкан — прошепна тя.

Той сякаш се бе сраснал с лостовете за управление, а погледът му не се откъсваше от гробницата под тях.

— Дънкан! — повиши глас Алая.

Той преглътна, поклати глава и я погледна с блестящите си метални очи.

— Аз... почувствах... ръка... на рамото си. — Говореше шепнешком. — Почувствах я! Ръка. — Гърлото му потрепна. — Беше... приятел. Беше... мой приятел.

— Кой?

— Не знам. Мисля, че беше... Не знам.

Пред Алая замига сигнална лампичка — командирът на ескорта искаше да знае защо се връщат към пустинята. Тя пое микрофона и обясни, че са се задържали, за да отдадат почит към гробницата на баща ѝ. Командирът напомни, че времето напредва.

— Прибираме се в Аракийн — каза тя и върна микрофона на мястото му.

Хейт дълбоко въздъхна и направи вираж на север.

— Ръката беше на баща ми, нали? — попита Алая.

— Може би.

Гласът му беше глас на ментат, който пресмята вариантите, и Алая разбра, че си е възвърнал самообладанието.

— Известно ли ти е откъде познавам баща си? — попита тя.

— Имам представа.

— Нека го изясним докрай.

Тя описа накратко как се бе осъзнала като света майка още преди раждането — вцепенен от ужас зародиш с вградени в нервните му клетки познания от безброй чужди съдби... и всичко това след гибелта на баща ѝ.

— Познавам го, както го е познавала майка ми — добави тя. — До най-малката подробност на всяко преживяване, което е споделила с него. В известен смисъл аз съм едно цяло с майка си. Владее всичките ѝ спомени до мига, когато пи от Водата на живота² и изпадна в транс на превъплътяването.

— Твоят брат ми разказа нещичко за това.

— Тъй ли? Защо?

— Аз го попитах.

— Защо?

— Всеки ментат се нуждае от данни.

— О, да — промълви тя и се загледа надолу към плоската необятност на Защитната стена — изтерзани от бурите скали и пукнатини. Голата забеляза посоката на погледа ѝ.

— Твърде открита местност — подхвърли той.

— Но и удобно скривалище — отвърна Алая и го погледна. — Напомня ми човешкия ум... с всичките му потайности.

— Ах — въздъхна той.

— Ах ли? Какво означава това „ах“?

Обземаше я внезапен и безпричинен гняв към него.

— Би искала да разбереш какво се крие в ума ми — каза той. Не питаше, просто констатираше факта.

— Откъде знаеш, че не съм те разобличила с пророческата ми дарба? — запита тя.

— Разобличила ли си ме? — Любопитството в гласа му изглеждаше искрено.

— Не!

— И ясновидството си има граници — каза той.

Изводът като че го развесели и това поуспокои гнева на Алая.

— Забавляваш се, а? — попита тя. — Не почиташ ли моята сила?

Дори за самата нея въпросът не прозвуча особено убедително.

— Почитам твоите поличби и предсказания може би по-силно, отколкото си мислиш — отвърна той. — Бях сред публиката на утринния ти ритуал.

— И какво?

— Удивително изкусно боравиш със символите — каза той, без да откъсва очи от таблото на топтера. — Според мен това е бене-гесеритска дарба. Но, както много други вещици, и ти ставаш небрежна към силата си.

Изтръпнала от страх, тя изкрещя.

— Как се осмеляваш?!

— Осмелявам се много повече, отколкото са предвиждали моите създатели — каза той. — И поради този невероятен факт оставам при брат ти.

Алая се взря в стоманените топчета, заместващи очите му — там нямаше и следа от човешко изражение. Качулката на влагосъхраняващия костюм закриваше очертанията на челюстта. Ала устните оставаха твърди. В тях се криеше могъща сила... и решителност. Нещо успокояващо имаше в енергично изречените думи. „... осмелявам се много повече...“ Така би могъл да говори Дънкан Айдахо. Дали тлейлаксианците не бяха изработили своя гола по-добре, отколкото подозираха... или това бе само притворство, част от програмата му?

— Доизясни се, гола — заповяда тя.

— Опознай се, това ли е твоята повеля? — попита той. В гласа му отново звучеше насмешка.

— Не ме залъгвай с приказки... *твар!* — избухна тя и посегна към шията си, където висеше кристалният нож. — Защо те подариха на брат ми?

— Той ми каза, че си наблюдавала аудиенцията. Чула си как му отговорих на този въпрос.

— Искам да отговориш пак... пред мен!

— Предназначен съм да го унищожа.

— Като ментат ли говориш?

— Знаеш отговора и без да питаш? — упрекна я той. — Знаеш също така, че подобен дар не беше необходим. Брат ти се самоунищожаваше твърде успешно.

Тя обмисли думите, без да отлепва ръка от дръжката на ножа. Отговорът беше лукав, но гласът звучеше откровено.

— Тогава какъв е смисълът на подаръка?

— Може да е било забавно за тлейлаксианците. А Сдружението наистина ме откупи като подарък.

— Защо?

— Същият отговор.

— Как ставам небрежна към силата си?

— А как я прилагаш? — контрира той.

Въпросът се впи дълбоко, чак до собствените ѝ съмнения. Тя отдръпна ръка от ножа и попита:

— Защо смяташ, че брат ми се е самоунищожавал?

— Е, хайде сега, дете! Къде са прехвалените ти дарби? Не умееш ли да разсъждаваш?

Удържайки гнева си, Алая заповяда:

— Разсъждавай вместо мен, ментате!

— Чудесно.

Той се озърна към ескорта и отново насочи поглед право по курса. Иззад северния ръб на Защитната стена вече се виждаше Аракийнската равнина. Прашно було замъгляваше очертанията на селцата, пръснати из панове и грейбъни, но можеше да се различи блясъкът на далечната столица.

— Симптоми — изрече голата. — Брат ти е назначил официален Възхвалител, който...

— Който му бе подарен от свободните наиби!

— Странен подарък от старите приятели — каза той. — Защо трябва да го обграждат с ласкателство и раболепие? Вслушвала ли си се истински в думите на този Възхвалител? *„В Муад’диб народите откриват просветление. Нашият император, нашият Умма Регент изгря от мрака, за да разлее сияйни лъчи над всички хора. Той е наш повелител. Той е безценна вода от непресъхващ извор, той разлива радост, за да утоли жаждата на цялата вселена.“* Пфу!

— Стига само да повтора думите ти пред свободните от ескорта, и ще те накълцат за храна на лешоядите — тихо изрече Алая.

— Щом е тъй, кажи им.

— Брат ми е повелител според божествените закони на мирозданието!

— Защо си хабиш приказките, като не го вярваш?

— Откъде знаеш в какво вярвам?

Побиваха я тръпки, с които даже бене-гесеритският контрол не можеше да се справи. Този гола постигаше ефект, какъвто не бе очаквала.

— Ти заповяда да разсъждавам като ментат — напомни й той.

— Никой ментат не знае в какво вярвам! — От гърдите й излетяха две дълбоки, пресекливи въздишки. — Как смееш да ни съдиш?

— Да ви съдя ли? Никого не съдя.

— Нямах представа как сме обучени!

— И двамата сте обучени да управлявате — каза той. — У вас е насадена надменна жажда за власт. Вдъхнали са най-тънък политически усет и дълбоко разбиране на ползата от войната и ритуалите. Закони на мирозданието? Какви закони на мирозданието? Този мит броди из цялата история на човечеството. Броди! Той е призрак. Безплътен, нереален. Закон на мирозданието ли е вашият джихад?

— Ментат джабър^а — присмехулно подхвърли Алая.

— Аз съм слуга на атреидите и говоря безпристрастно.

— Слуга ли? Ние нямаме слуги, а само последователи.

— А аз съм последовател на разума — отсече той. — Разбери го, дете, и ще...

— Не ме наричай дете! — кресна тя. Ръката й придърпа ножа от калъфа.

— Забележката е приета. — Той я погледна, усмихна се и пак насочи вниманието си към управлението на топтера. Сега под тях се различаваше величавата скална структура на атреидския Заслон, надвиснал над северните предградия на Аракийн. — Ти си прастара същност, обвита в плът, която едва е отминала детската възраст. И плътта е смутена от разцъфващата женственост.

— Чудя се защо ли те слушам — изръмжа тя, ала отпусна кристалния нож в калъфа и избърса влажната си длан в робата. Избилата пот дразнеше племенното й чувство за пестеливост. Какво разхищение на телесна влага!

— Слушаш, защото знаеш, че съм предан на брат ти — отвърна той. — Постъпките ми са ясни и лесно разбираеми.

— Нищо в теб не е ясно и разбираемо. Ти си най-сложното същество, което съм виждала. Откъде да знам с какво са те натъпкали

тлейлаксиянците?

— По грешка или нарочно, но са ми оставили свободата да се самоизграждам.

— Прикриваш се със зенсунски притчи — продължи тя, — Мъдрецът се самоизгражда, глупакът живее само за да умре. — Гласът ѝ бе натежал от пародийно подражание. — И това ми било последовател на разума!

— Хората не могат да различат средството от просвещението — отвърна той.

— Говориш със загадки!

— Говоря на онзи, който може да схване.

— Всичко ще кажа на Пол.

— Той и без това е чувал почти всичко.

Обзе я непреодолимо любопитство.

— И как тъй си още жив... и на свобода? Какво ти каза Пол?

— Разсмях се, И каза: „Хората не искат император-счетоводител; трябва им господар, които да ги опазва от промените.“ Но се съгласи, че разпадането на империята се очертава от само себе си.

— Защо е казал подобно нещо?

— Защото го убедих, че разбирам проблема му и ще му помогна.

— Какво толкова си казал, та да го убедиш?

Той безмълвно наклони топтера по вятъра, за да се приземи до стражевите сгради върху покрива на Заслона.

— Настоявам да чуя какво си казал!

— Не ми се вярва да го преглътнеш спокойно.

— Сама ще преценя! Заповядвам ти да отговориш незабавно!

— Позволи ми първо да кацна.

И без да дочака отговор, той зави покрай склона, коригира подемната сила на крилата и леко спусна машината на ярко оранжевата писта върху покрива.

— Сега — каза Алая. — Говори.

— Казах му, че да търпиш сам себе си е може би най-тежката работа във вселената.

Тя тръсна глава.

— Това е... това е...

— Горчив хап — каза той, гледайки как стражите тичат по покрива, за да заемат позицията на ескорта.

— Горчиви глупости!

— И най-великият пфалцграф, и най-жалкият крепостник се сблъскват с този проблем. Не можеш да наемеш ментат или някакъв друг мъдрец да го реши вместо теб. Нито следствие, нито свидетели ще помогнат да откриеш отговора. Никакъв слуга — или последовател — не ще превърже раната. Човек я превързва сам или продължава да кърви пред очите на всички.

Тя рязко му обърна гръб и в същия миг осъзна колко недвусмислено е издала чувствата си. Дори без силата на лъстив глас и вещерски заблуди, той бе бръкнал отново в душата ѝ. Как го постигаше?

— Какво го посъветва да стори? — пошепна тя.

— Казах му да съди и да налага ред.

Алая се загледа към стражата и неволно забеляза колко търпеливо... колко дисциплинирано чакат бойците.

— Да раздава правосъдие — промърмори тя.

— Не това! — отсече голата. — Посъветвах го да съди, без да се ръководи само от принципи, може би...

— Тоест?

— Да пази приятелите си и да смазва враговете.

— Значи да съди несправедливо.

— Що е справедливост? Две сили се сблъскват. Всяка от тях може да се окаже права за себе си. И тогава императорът налага ред със своите заповеди. Той не може да предотврати сблъсъците — той просто ги решава.

— Как?

— По най-простия начин — отсъжда.

— Като пази приятелите си и смазва враговете.

— Не е ли това стабилност? Хората искат ред, един или друг, но ред. Те седят в затвора на глада и виждат, че войната е станала спорт за богатите. Тия изтънчени забавления са опасни. Те рушат реда.

Алая отново обърна лице към него.

— Ще кажа на Пол, че си прекалено опасен и трябва да бъдеш унищожен.

— Вече препоръчах това решение.

— Точно затова си опасен — изрече тя с грижливо подобрени думи. — Издигнал си се над страстите.

— Опасен съм, но не затова.

Преди Алая да помръдне, той се протегна, повдигна брадичката ѝ с пръсти и впи устни в нейните.

Целувката бе нежна, кратка. Той се отдръпна и Алая се втренчи в него, потресена от мимолетно зърнатите ухилени физиономии на пазаците, които продължаваха да стоят изпънати около топтера.

Тя докосна устните си с пръст. Целувката носеше нещо толкова познато. Устните му бяха плът от бъдещето, което бе видяла по някаква странична пътечка на ясновидството. С разтуптяно сърце, тя промълви:

— Би трябвало да те одера жив.

— Защото съм опасен ли?

— Защото си позволяваш твърде много!

— Нищо не си позволявам. И нищо не вземам, преди да ми го предложат. Радвай се, че не взех всичко, което предлагаш. — Той отвори вратата и скочи навън. — Ела. Прекалено дълго се шляхме заради тая глупава задача.

С широка крачка голата се отправи към входа на купола край пистата. Алая скочи от кабината и като подтичваше, побърза да се изравни с него.

— Ще му кажа какви ги дрънкаш и какво си позволяваш — закани се тя.

— Добре. — Голата отвори вратата и се отдръпна настрани.

— Той ще нареди да те екзекутират — заяви Алая, влизайки в купола.

— Защо? Защото си позволих целувката, която желях?

Той влезе след нея и движението му я застави да отстъпи назад. Вратата хлопна зад гърба му.

— Целувката, която си желал! — тя се задъха от възмущение.

— Добре де, Алая. Да речем, че ти си я пожелала.

Той се запъти покрай нея към антигравитационната шахта. Това движение сякаш я тласна към върховно избистряне на съзнанието — тя осъзна безпределната му откровеност. *Целувката, която пожелах*, помисли Алая. *Вярно*.

— Най-опасна е твоята искреност — каза тя, вървейки подир него.

— Завръщаш се към пътеките на мъдростта — отвърна той, без да забавя крачка. — Дори ментат не би го изложил по-прямо. И тъй, какво видя в пустинята?

Тя сграбчи ръката му и го застави да спре. Ето че пак бе успял — чрез изненада бе изострил съзнанието ѝ до краен предел.

— Не мога да си го обясня, но непрестанно мисля за лицетанцьорите. Защо ли?

— Точно затова брат ти искаше да отидеш в пустинята — кимна той. — Кажи му за тази натрапчива мисъл.

— Но защо? — Тя тръсна глава, — Защо лицетанцьори?

— Там лежи мъртва млада жена — каза той. — А може би няма вест за изчезнала млада жена от племето на свободните.

11.

Мисля си каква радост е да живееш и се питам дали някога ще се гмурна навътре, към корена на тази плът, за да се опозная такъв, какъвто съм бил. Коренът не е изчезнал. Дали мога да го открия с някаква своя постъпка — това е спотаено в плетеницата на бъдещето. Но всички човешки дела са на мое разположение. Всяка моя постъпка може да го постигне.

Слово на голата
Из „Коментар на Алая“

Както лежеше — обгърнат от натрапчивата миризма на подправка, вперил взор към съзнанието си в пророчески транс — Пол видя луната да се превръща в издължена сфера. Тя подскачаше и се кривеше със съскане — страшно съскане на звезда, гаснеща в необятно море — надолу... надолу... надолу... като топка, подхвърлена от дете.

И изчезна.

Луната бе залязла. Осъзнаването го заля като вълна. Изчезнала бе — нямаше вече луна. Земята се тресеше като звяр, треперещ в кожата си. Обзе го ужас.

Пол трескаво се надигна от постелята и се втренчи напред с широко разтворена уста. Част от него сякаш гледаше навън, друга — навътре. Отвън виждаше решетката от плазмосплав, през която се проветряваха личните му покои, и знаеше, че лежи близо до отвесната скална стена на Заслона. А вътре в себе си продължаваше да вижда падащата луна.

Навън! Навън!

През решетките нахлуваше ослепителната светлина на аракийнското пладнe. Вътре в него... там царуваше непрогледна нощ. Долетели от градината на покрива, нежни аромати се лееха наоколо и

игриво подкачаха сетивата му, ала и най-прекрасното цвете на света нямаше силата да отблъсне с уханието си онази паднала луна.

Пол извъртя нозе, стъпи на студения под и надникна през решетката. Право пред себе си виждаше изящната арка на пешеходен мост от платина и стабилизирано с кристал злато. Красяха го огнени камъни от далечния Седон. Мостът водеше към галериите на закрития град, минавайки над фонтан и езеро с водни цветя. Знаеше, че ако се изправи, ще зърне как долу трептят и танцуват листенца, чисти и алени като капки свежа кръв — ярки цветни кръгчета, разлюлени по изумруденото пълноводие.

Очите му поглъщаха гледката, без да го изтръгват от властта на подправката.

Страшната гледка на изчезнала луна.

Видението подсказваше за чудовищна загуба на лична безопасност. Може би виждаше рухването на своята цивилизация, повалена от собствените си претенции.

Луна... луна... падаща луна...

Само с помощта на огромна доза меланжов концентрат бе успял да проникне през мътилката на тарока. Ала не бе видял нищо, освен падащата луна и ненавистния избор, за който знаеше от самото начало. За да сложи край на джихада и потуши вулкана на вселенската касапница, трябваше да се опозори.

Отстрани се... отстрани се... отстрани се...

Долитацият от покрива аромат на цветя му напомняше за Чани. Сега копнееше за ръцете ѝ, за прегръдка на обич и опрощение. Но дори и Чани не можеше да прогони злия дух на видението. Какво би казала, ако отидеше при нея с известието, че е замислил точно как да умре? Щом вече знаеше, че е неизбежно, защо да не си избере аристократична гибел, да напусне живота потайно, захвърляйки с елегантен жест всички години, които би могъл да изживее? Да умре, преди да е стигнал до края на дните си — не бе ли това избор на истински аристократ?

Той стана, пристъпи към завесата на отвора в решетката и излезе на балкона с изглед към цветята и лианите, провиснали от горната градина. Усещаше устата си пресъхнала като след дълъг поход през пустинята.

Луна... луна — къде е тази луна?

Помисли за описанието на Алая, за трупа на младата жена, намерена сред дюните. Девойка от племето на свободните, пристрастена към семута. Всичко се наместваше в омразната схема.

Не можеш да вземеш нищо от тази вселена, каза си той. Тя ти дава, каквото благоволи.

На една ниска масичка край парапета на балкона лежеше раковина от моретата на майката Земя. Той пое в длани гладката лъскава черупка и подири път назад през Времето. Перлената повърхност отразяваше сияещи луни. Пол откъсна взор от нея и погледна нагоре, покрай градината, към небето, което сякаш се превръщаше във взрив, и сред сребристото слънце проблясваха дири от дъгоцветен прах.

Свободните се наричат „Деца на Луната“, помисли той.

Остави раковината и закрачи по балкона. Носеше ли онази ужасна луна някаква надежда за бягство? Опита се да намери смисъла в областта на мистичното сливане. Чувстваше се слаб, разколебан, все още във властта на подправката.

Когато достигна северния край на канарата от плазмосплав, пред очите му се разкриха разположените по-долу правителствени здания. Мостчетата над покривите гъмжаха от пешеходци. Имаше чувството, че хората се движат там като части от фриз на фона на врати, стени, керамични пана. Хората бяха керамични плочици! Примига и без труд ги задържа застинали в мисълта си. Фриз.

Една луна пада и изчезва.

Стори му се, че целият град е преобразен в причудлив символ на неговата вселена. Сградите, които виждаше, бяха построени из равнината, където някога свободните унищожиха сардаукарските легиони. Утъпквана в миналото от жестоки битки, днес земята тътнеше от забързана деловита гълчава.

Като се придържаше към ръба на балкона, Пол зави зад ъгъла. Сега пред него се разкриваха предградията, където градските здания постепенно се губеха сред скалите и пясъчните вихрушки на пустинята. На преден план се извисяваше храмът на Алая; две хиляди метра² гладки стени, покрай които провисваха зелени и черни хоругви с лунния знак на Муад'диб.

Падаща луна.

Пол плъзна длан по челото и очите си. Столицата-символ го гнетеше. Презираше собствените си мисли. Подобна колебливост у някой друг би разпалила яростта му.

Ненавиждаше своя град!

Дълбоко в гърдите му просветваше и клокочеше ярост, родена от скуката, подхранвана от неизбежните решения. Знаеше по коя пътека трябва да тръгнат нозете му. Толкова пъти я бе виждал, нали? *Виждал!* Някога... много отдавна, си бе въобразил, че е изобретил държавното управление. Но изобретението бе хлътнало пак в старите коловози. Като някакъв чудовищен механизъм от материал с пластична памет. Оформяй го, както си щещ, ала разсееш ли се за миг, тутакси изникват предишните форми. Далеч извън обсега на неговата власт, силите в човешките сърца му убягваха с предизвикателна гордост.

Пол зарея взор към покривите. Какви ли богатства от непринуден живот се криеха под тях? Сред керемиденочервените и златистите покриви се мяркаха сочните зелени петна на открити градини. Зеленина, дар на Муад'диб и неговата вода. Овошки и хрусталаци се разлистваха пред очите му — открити градини, досущ като в легендите за приказния Ливан.

„Муад'диб прахосва вода като луд“ — казваха свободните.

Пол закри очите си с длани.

Луната падаше.

Отпусна ръце и огледа своята столица с избистрен взор. Над сградите се разливаше ореол на чудовищно имперско варварство. Те се издигаха огромни и бляскави под северното слънце. Колоси! Пред очите му оживяваха всички приумици, които би могла да създаде една обезумяла история: тераси, колкото планинско плато, площади с размерите на градове, паркове, здания, късчета цивилизован пущинак.

Артистичното великолепие граничеше с върхове на отчайваща безвкусица. Без да иска, се натъкваше на подробности: порта от прастария Багдад... купол, за който са мечтали в митичния Дамаск... арка, замислена при ниската гравитация на Атар... хармонично извисяване и внезапен спад. Всичко това пораждаше чувството за несравнимо величие.

Луна! Луна! Луна!

Обгърна го лепкаво чувство за немощ. Усещаше натиска на масовото подсъзнание, филизите на човешкия род, плъзнали през

вселената. Те се стоварваха върху него със силата на титанична приливна вълна. Усещаше как миграцията на милиони хора прекроява човешките дела: въртопи, течения, генетични потоци. Не можеха да ги спрат нито бентовете на въздържателството, нито проклятията, нито епидемиите на импотентност.

Джихадът на Муад'диб бе само миг от това необятно движение. Бене Гесерит плаваше по прилива, ала и тази сплотена общност за генетични промени също като него бе в плен на потока. Видението на падащата луна трябваше да се сравни с други легенди, с други видения в една вселена, където дори привидно вечните звезди гаснеха, примигваха и умираха...

Колко струваше някаква си луна в подобна вселена? Дълбоко в укрепената му цитадела, тъй дълбоко, че звукът понякога чезнеше сред налетелия градски шум, някой дрънкаше на десетострунна ребаба песен за джихада, жалба по жената, останала на Аракис:

*Бедрата ѝ са дюни, заоблени от вятъра.
очите ѝ блестят от летен зной.
Две плитки се полюшват зад гърба ѝ —
жетони водни вплетени са в тях.
Със длани помня нежната ѝ кожа,
ухаеща на амбра и цветя.
Трепти в клепачите далечен спомен...
С бял пламък любовта ме порази!*

Песента го отвращаваше. Песен за глупави създания, затънали до гуша в сантименталност! Със същия успех можеха да попеят на трупа сред дюните, за който му бе разказала Алая.

Нечий силует помръдна в сянката на решетката. Пол се завъртя.

Голата пристъпи сред пороя от жарки слънчеви лъчи. Металните му очи заблестяха.

— Дънкан Айдахо ли си или човек на име Хейт? — попита Пол.

Голата спря на две крачки от него.

— Кого би предпочел, господарю?

— Хайде, изиграй ролята на Зенсуни — горчиво промълви Пол.

Двусмислици, скрити в двусмислиците! Какво можеше да каже или да стори един философ Зенсуни, за да промени поне на йота реалността, която се разкриваше пред тях в този миг?

— Господарят е неспокоен.

Пол му обърна гръб, загледа се към далечните стръмнини на Защитната стена и съзря изваяни от вятъра арки и бойници — страховита имитация на неговия град. Природата му се подиграваше! *Гледай, и аз мога да градя!* Той разпозна един процеп в далечния масив, където пясъчен поток се сипеше през пукнатината, и си помисли: *Там! Точно там се сражавахме със сардаукарите!*

— Какво смуцава господаря? — запита голата.

— Видение — прошепна Пол.

— Ах, когато тлейлаксиянците ме събудиха за пръв път, и аз имах видения. Бях неспокоен, самотен... без всъщност да зная, че съм самотен. Виденията не ми разкриваха нищо! Тлейлаксиянците казваха, че това са натрапчиви образи, от които страда и голата, и всеки обикновен човек — просто болест и нищо повече.

Пол се обърна и огледа очите на голата — две дълбоко хлътнали, безизразни стоманени топчета. Какви ли видения ги посещаваха?

— Дънкан... Дънкан... — прошепна той.

— Името ми е Хейт.

— Видях падаща луна — каза Пол. — Тя изчезна, разпадна се. Чух страхотно съскане. Земята се разтресе.

— Препил си — каза голата, — пиян си от време.

— Потърсих Зенсуни, а намерих ментат! — възкликна Пол. — Чудесно! Прекарай видението ми през своята логика, ментате! Анализирай и го сведи до прости думи, подготвени за погребение.

— За погребение, не ще и дума — отвърна голата. — Ти бягаш от смъртта. А в следващия миг напрягаш сили и отказваш да живееш тук и сега. Знамение! Страхотна патерица за един император!

Пол се взираше като омагьосан в болезнено познатата бенка върху брадичката на голата.

— Като се мъчиш да живееш в определено бъдеще, придаваш ли му плът? — запита голата. — Превръщаш ли го в реалност?

— Ако тръгна по пътя на бъдещето от виденията, значи ще бъда жив *тогава* — промърмори Пол. — Какво те кара да мислиш, че искам да живея в него?

Голата вдигна рамене.

— Ти поиска да отговоря по същество.

— Къде е същественото в една вселена, изтъкана от събития? — запита Пол. — Има ли краен отговор? Не поражда ли всяко решение нови въпроси?

— Стомахът ти е смлял толкова много време, че се мислиш за безсмъртен — каза голата. — Дори и *твоята* империя, господарю, ще трябва да изживее своето време и да умре.

— Недей да ми навираш под носа разни опушени олтари — изръмжа Пол. — Наслушал съм се на скръбни приказки за богове и меси. Ако трябва като тях да предсказвам гибелта си, то защо са ми свръхестествени дарби? И най-жалкият ми слуга може да го стори. — Той поклати глава. — Луната падна.

— От самото начало си пропуснал да подириш душевен покой — каза голата.

— Така ли ще ме унищожиш? — попита Пол. — Като ми пречиш да подредя мислите си?

— Може ли да се подреди хаосът? — отвърна голата. — Ние, зенсунците, казваме: „да не подреждаш — в това е върховното подреждане.“ Какво можеш да подредиш, ако сам не си в ред?

— Аз полудявам от видения, а ти бръцоловиш глупости! — избухна Пол. — Какво разбираш от ясновидство?

— Виждал съм как се раждат пророчествата — каза голата. — Виждал съм ония, които дирят знамения и поличби за съдбата си. Те се боят от онова, що търсят.

— Моята падаща луна е истинска — прошепна Пол. От гърдите му се отрони пресеклива въздишка, — Движи се. Движи се.

— Хората винаги се страхуват от неща, които се движат сами — каза голата. — Ти се боиш от собствената си мощ. Разни неща падат отникъде право в главата ти. А къде отиват, като паднат?

— Утешаваш ме с тръни — изръмжа Пол. Лицето на голата просветля сякаш отвътре. За миг той се превърна в истинския Дънкан Айдахо...

— Утешавам те, както мога.

Пол се замисли над мимолетния изблик. Дали голата бе почувствал скръб, която умът му отхвърляше? Дали Хейт се бореше с някакво свое видение?

— Моята луна има название — прошепна Пол.

И той остави видението да го залее. Макар да крещеше с цялото си същество, от устните му не излетя нито звук. Не смееше да говори, боеше се, че гласът би му изневерил. Из въздуха на онова ужасяващо бъдеще тегнеше отсъствието на Чани. Плътта, която бе крещяла в екстаз, очите, които го бяха изгаряли с копнеж, гласът, който го бе очаровал, защото не си играеше на изтънчен контрол — всичко бе изчезнало, всичко се връщаше към водата и пясъка.

Пол бавно се обърна и впери очи в настоящето, в площада пред храма на Алая. Трима поклонници с бръснати глави крачеха към входа по празничния булевард. Бяха облечени в зацапани жълти роби и бързаха, привели глави срещу следобедния вятър. Единият накуцваше, влачейки левия си крак. Пребориха се с вятъра, завиха зад ъгъла и изчезнаха от погледа му.

Бяха изчезнали, също както щеше да изчезне онази луна. Ала видението оставаше. Страшната цел не му позволяваше избор.

Плътта се предава, помисли той. Вечността прибира онова, което е нейно. За кратък миг телата ни са разплискали водите, танцували са опиянени от любов към живота и към самите себе си, поиграли са с някои причудливи идеи, сетне са подложили глави под топора на Времето. Как можем да го наречем? Случил съм се. Не съществувам... но съм се случил.

12.

*Не чакай милост от слънцето.
Делото на Муад'диб
Из „Коментар на Стилгар“*

„Един миг некомпетентност може да бъде пагубен“, напомни си сама светата майка[□] Гайъс Хелън Мохайъм.

Привидно безучастна, тя куцукаше сред обръча от свободни. Знаеше, че един от пазачите зад нея е глухоням, недостъпен за изкушенията на Гласа[□]. Вероятно му бяха заповядали да я убие при най-малкото съмнение за провокация.

Питаше се защо ли я вика Пол. Дали не се канеше да обяви присъдата? Спомни си онзи далечен ден, когато го бе подложила на изпитание... него, невръстния квизац хадерах[□]. Още от малък си беше потаен.

Проклетата да е майка му навеки! По нейна вина Бене Гесерит[□] изтърва контрола над тази генетична линия.

Тишината се носеше като вълна по сводестия коридор пред охраната. Старицата усещаше как плъзва вестта. Пол щеше да чуе тишината. Щеше да узнае за идването ѝ още преди да го известят. Излишно бе да се залъгва — силите му далеч надхвърляха нейните.

Проклет да е!

Мразеше товара на старостта; ставите я боляха, реакциите ѝ не бяха тъй бързи, както някога, в мускулите отдавна нямаше и помен от жилавата младежка пъргавина. Отминал бе дълъг ден от един дълъг живот. Беше прекарала този ден насаме с дюнския тарок, в безплодно дирене на поличба за съдбата си. Но и картите не помагаха.

Скупчени един до друг, стражите я побутнаха зад ъгъла към нов сводест коридор — този лабиринт сякаш нямаше край. Отляво триъгълни прозорци от метастъкло[□] разкриваха изглед нагоре към асми и индигови цветя сред плътните сенки на следобедното слънце.

По плочките на пода бяха изобразени водни създания от екзотични планети. Навсякъде намеци за вода. Богатства... изобилие...

Отсреща няколко фигури в широки роби пресякоха коридора, хвърляйки крадешком погледи към светата майка. Поведението им издаваше, че са я познали... и се тревожат.

Тя съсредоточи вниманието си върху късо подстригания тил на пазача пред нея — младежка плът, розови гънки над яката на униформата.

Необятността на тази проклета цитадела започваше да я впечатлява. Коридори... коридори... Минаха край отворена врата, от която долитаха звуците на тимбур и флейта, преплетени в тиха старинна мелодия. Озърна се — от стаята я гледаха плътносините очи на свободните. Усети в тях закваската на легендарни бунтове, съзрявали от дивата им наследственост.

Знаеше, че с това се измерва и нейният собствен товар. Една бене-гесеритка не можеше да избяга от мисълта за гените и техните възможности. Облъкна я чувство за непоправима загуба — този упорит глупец Атреидес! Как можеше да пренебрегва безценното потомство, скрито а слабините му? Квизац хадерах! Вярно, роден преди времето си, но реален — както и онова чудовище, сестра му... и точно тук се криеше заплашителната неизвестност. Една необузdana света майка, зачената без задръжките на Бене Гесерит, лишена от вяра в методичното развитие на гените. Тя несъмнено бе надарена като брат си... и дори повече.

Размерите на крепостта започваха да я потискат. Нямаха ли край тия коридори? Тук направо вонеше на ужасяваща физическа мощ. Нито една планета, нито една цивилизация в досегашната човешка история не бе сътворявала подобна грамада. Между стените ѝ можеха да се укриват дузина старинни градове!

Минаваха край овални врати с примигващи лампички. Познаваше ги — отвори на пневматична транспортна система, иксианско² производство. Защо тогава я заставяха да измине пеш цялото това разстояние? Отговорът взе да се очертава в съзнанието ѝ — за да я угнетят преди аудиенцията при императора.

Тъничка нишка, ала към нея се прибавяха и други едва доловими признаци — грижливо подобрите лаконични изрази на придружителите, следите от първобитна боязън в очите им, когато я

наричаха *света майка*, прохладно-сладникавата, а всъщност дълбоко безизразна същност на тия коридори — сборът от всичко това разкриваше твърде много и бене-гесеритката умело разшифрова смисъла му.

Пол искаше нещо от нея!

Тя спотаи ликуването си. Значи имаше възможност за сделка. Оставаше само да открие същността ѝ, после да изпробва здравината на безплътния лост. Случвало се бе подобни лостове да разклащат и по-грамадни неща от тази цитадела. Понякога цели цивилизации бяха рухвали от едно докосване с пръст.

Светата майка си спомни за преценката на Сцитал: *Когато едно същество е съзряло в определена форма, би предпочело да умре, но не и да се превърне в противоположното.*

Коридорите, по които я водеха, се разширяваха постепенно и недоловимо — изкусно степенувани арки, плавен растеж на опорните колони, замяна на триъгълните прозорци с нови: овални и по-големи. Най-сетне отпред се извиси двукрила врата, разположена в дъното на просторно преддверие. Старицата усети, че портата е *твърде* голяма и едва съдържа изумлението си, когато тренираното ѝ съзнание определи истинските размери. Вратата бе широка поне четиридесет метра и висока двойно толкова.

Докато крачеше напред със своите придружители, двете крила се завъртяха навътре — могъщо и безшумно движение на скрити механизми. И тук личеше иксианското производство. Заобиколена от стражата, светата майка пресече величавата порта и влезе в Голямата приемна зала на император Пол Атреидес — „Муад’диб“, пред когото всички се смаляваме“. Сега виждаше как действа ефектът, породил тази поговорка.

Вървейки към отдалечения трон на Пол, светата майка осъзна, че я поразяват не толкова огромните размери, колкото изтънчените архитектурни уловки на помещението. Залата беше грамадна — би могла да побере целия дворец на който и да е предишен властелин в човешката история. Овладяването на необятното пространство говореше красноречиво за умел баланс на прикритите архитектурни елементи. Подпорните ферми и носещите греди зад тия стени и високият купол на свода навярно надминаваха по размери всичко, предприемано досега. Инженерният гений личеше навсякъде.

Към дъното залата неусетно се смаляваше, без това да засяга Пол и трона му върху високия подиум. Неподготвеното съзнание, потресено от размерите ѝ, би го възприело отначало многократно по-голям, отколкото беше в действителност. Цветовете също си играеха с беззащитната психика — зеленият трон на Пол беше изсечен от монолитен хагарски изумруд. В него се криеше намек за нещо живо и растящо, а според митовите на свободните цветът му бе цвят на скръбта. Той сякаш безмълвно нашепваше, че тук е седнал онзи, който може да те застави да скърбиш — живот и смърт в един символ, хитроумно изтъкване на противоположностите. Зад трона се спускаха водопади от драперии в тъмнооранжево, съчетано с омекотения златист цвят на дюнските простори и канелените петна на меланжа[□]. За опитното око символиката бе явна, ала непосветения би поразила като изненадващ удар.

Тук и времето имаше своя роля.

Светата майка отмери минутите, които ѝ трябваша, за да се добере с куцукане до императорския трон. Предостатъчно време за сплашване на непокорните. И последната капчица недоволство трябваше да се изстиска от посетителя чрез необузданата мощ, надвиснала над главата му. Човек можеше да започне дългия поход към трона като горда и достойна личност, ала накрая се превръщаше в нищожна мушица.

Слуги и помощници бяха подредени около императора о удивителна педантичност — зорките телохранители покрай драпираната стена в дъното, отвратителната Алая отляво на Пол и две стъпала по-ниско от трона, на стъпалото непосредствено под нея — императорският лакей Стилгар; отдясно, само едно стъпало над пода на залата, самотната фигура на голата[□], живият труп на Дънкан Айдахо. Сред пазачите се мяркаха и по-стари свободни — брадати найби[□] с белези от филтрови запушалки[□] по ноздрите и с кристални ножове[□] на коланите. Неколцина носеха маула-пистолети[□] и даже лазестрели[□]. Светата майка си помисли, че трябва да са му от най-верните, щом носят лазестрели в присъствието на Пол и включения му генератор. Виждаше как защитното поле[□] искри около него. Един изстрел срещу полето и от цялата цитадела щеше да остане само грамадна яма.

На десет крачки от подножието на подиума пазачите спряха и се оттеглиха встрани, за да не пречат на височайшия взор. Едва сега светата майка с учудване забеляза отсъствието на Чани и Ирулан. Та нали се говореше, че императорът не пропуска да ги покани на всяка важна аудиенция!

Пол кимна и мълчаливо я измери с поглед. Тя реши да атакува незабавно и заговори първа:

— И тъй, великият Пол Атреидес благоволява да приеме онази, която някога прокуди.

Пол се усмихна накриво и помисли: *Знае, че искам нещо от нея.* Разбрала бе — естествено и неизбежно. Не можеше да отрече способностите ѝ. Бене-гесеритките не ставаха свети майки току-така.

— Дали да не си спестим нападките? — запита той.

„Нима ще е толкова лесно?“ — учуди се тя и изрече на глас:

— Назови онова, което желаяш.

Стилгар се размърда и стрелна с поглед Пол. Императорският лакей явно не харесваше тона ѝ.

— Стилгар иска да те прогоня — каза Пол.

— Вместо да ме убиеш? — запита тя. — От един свободен наиб бих очаквала нещо по-директно.

— Често се налага едно да мисля, друго да говоря — навъсено се обади Стилгар. — На това му викат дипломация.

— Тогава да си спестим и дипломацията — каза тя. — Налагаше ли се да ходя толкова дълго? Аз съм стара жена.

— Трябваше да ти покажа колко безсърдечен мога да бъда — каза Пол. — Така по-добре ще оцениш великодушието ми.

— Позволяваш си подобна недодяланост с една бене-гесеритка? — попита тя.

— И грубите постъпки имат смисъл — отсече Пол.

Тя се поколеба, обмисляйки думите му. Така... значи все още можеше да я премахне — очевидно по най-груб начин, ако тя, ако тя... какво?

— Кажы какво искаш от мен? — промърмори светата майка.

Алая погледна брат си и кимна към драпериите зад трона. Знаеше какъв е замисълът на Пол, но въпреки всичко не го харесваше. Мъчеше я нещо, което би могло да се нарече *необузвано пророчество*

— чувстваше се изпълнена до краен предел с нежелание да вземе участие в тази сделка.

— Трябва да внимаваш как разговаряш с мен, стара жено — каза Пол.

Наричаше ме „стара жено“, когато беше още юноша, помисли светата майка. Дали сега не ми напомня, че съм замесена в миналото му? Трябва ли да повторя тук избора, който направих тогава? Усети товара на решението като физическа тежест, от която коленете ѝ затрепераха. Мускулите стенеха от умора.

— Пътят е бил дълъг и виждам, че си уморена — каза Пол. — Ще се оттеглим в личната ми стая зад трона. Там ще можеш да седнеш. Той даде знак на Стилгар и се изправи.

Стилгар и голата приближиха към светата майка, помогнаха ѝ да се изкачи по стъпалата и последваха Пол в скрития зад драпериите коридор. Тя разбра защо я бе посрещнал в залата — демонстрираше сила пред стражите и наибите. Значи се боеше от тях. А сега... сега бе надянал маската на любезна благожелателност, рискувайки да хитрува с една бене-гесеритка. Но рискуваше ли всъщност? Светата майка усети зад себе си нечие присъствие, обърна се и видя, че Алая ги е последвала. В очите на младата жена се таеше убийствено мрачна злоба. Светата майка потръпна.

Личната стая в дъното на коридора представляваше двадесетметров куб от плазмосплав, осветен от лъчите на жълти светоглобуси². Тъмнооранжеви драперии по стените напомняха пустинна влагосъхраняваща палатка². Вътре имаше дивани, меки възглавници, кристални гарафи с вода върху ниска масичка. Долавяше се лек мирис на меланж. Помещението изглеждаше тясно и мъничко след огромната тронна зала.

Пол настани светата майка на един от диваните и застана пред нея, гледайки изпитателно старческото лице — стоманени зъби, очи, които криеха повече, отколкото показваха, дълбоко набръчкана кожа. Протегна ръка към гарафите. Старицата поклати глава и кичур прошарена коса увисна на челото ѝ.

— Искам да се спазаря с теб за живота на моята любима — тихо каза Пол.

Стилгар се изкашля.

Алая опипваше дръжката на кристалния нож върху гърдите си.

Голата стоеше до вратата с безизразно лице и металните му очи се взираха в празното пространство над главата на светата майка.

— Видял ли си, че се замесвам в нейната смърт? — попита тя.

Продължаваше да се вглежда в голата, изпитвайки странно безпокойство. Защо трябваше да се чувства заплашена от него? Той беше само инструмент на съзаклятието.

— Знам какво искаш от мен — каза Пол, заобикаляйки въпроса.

Значи само подозира, помисли тя. Наведе очи към връхчетата на обувките си, надничачи изпод гънките на робата. Черно... черно... по обувките и робата личаха белезите на затворничеството — петна, гънки. Тя вдигна брадичка и срещна гневния блясък в очите на Пол. Обзе я възторг, ала прикри чувствата си зад плътно стиснати устни и присвити клепачи.

— Какво предлагаш в замяна? — попита тя.

— Можете да получите семето ми, но не и самия мен — каза Пол. — Ако Ирулан замине в изгнание и бъде осеменена по изкуствен...

— Как смееш! — настръхна светата майка.

Стилгар пристъпи половин крачка напред.

Странно, голата се усмихваше. Сега и Алая се вглеждаше в него.

— Няма да обсъждаме какво забранява вашето Сестринство^α — каза Пол. — Не ми се слуша за грехове, богохулства или овехтели вярвания от някогашните джихади^α. Можете да получите семето ми за своите планове, но дете на Ирулан не ще седи на моя трон.

— Твоят трон — насмешливо повтори тя.

— *Моят* трон.

— Кой тогава ще роди престолонаследника?

— Чани.

— Тя е неплодна.

— Тя е бременна.

Неволна въздишка издаде потресението на старицата.

— Лъжеш! — изсъска тя.

Пол вдигна ръка, за да възпре втурналия се напред Стилгар.

— От два дни знаем, че носи в утробата си мое дете.

— Но Ирулан...

— Само по изкуствен път. Това е предложението ми.

Светата майка затвори очи, за да не гледа лицето му. Проклятие? Да подхвърля генетичните зарове по такъв безразсъден начин! В гърдите ѝ кипеше ненавист. Учението на Бене Гесерит, уроците на Бътльровия^а джихад — всички те отричаха подобно действие. Никой няма право да осквернява върховните стремежи на човечеството. Машината не бива да функционира по подобие на човешкия мозък. Не трябва да се намеква — нито със слово, нито с дело — че хората могат да бъдат сведени до нивото на разплодни животни.

— Решавай — каза Пол.

Тя тръсна глава. Гените, безценните атреидски гени — само те бяха важни. Необходимостта бе по-силна от забраните. За Сестринството съвкуплението беше много повече от просто съчетание на сперматозоид и яйцеклетка. Плен на човешката психика.

Сега светата майка разбираше коварните дълбини на предложението. Пол щеше да замеси Бене Гесерит в деяние, което би им навлякло всенародния гняв... ако някога се разчуеше. Нямаше как да докажат бащинството, щом императорът се отрече от детето. Сделката можеше да спаси за сестринството атреидските гени, ала нямаше да им донесе трона.

Тя плъзна поглед из стаята, проучвайки всяко лице: Стилгар — пасивен и изчакващ, голата — застинал, вгълбен някъде дълбоко в себе си, Алая — втренчена в него... и Пол — гняв под тънкото лустро на добрите обноски.

— Това ли е единственото ти предложение? — запита тя.

— Единственото.

Светата майка се обърна към голата и забеляза за миг как потръпват мускулите на страните му. Вълнение?

— Хей, ти, гола — каза тя. — Трябва ли да се прави подобно предложение? А след като е направено, трябва ли да бъде прието? Хайде, върши си работата на ментат^а!

Металните очи се завъртяха към императора.

— Отговори както искаш — каза Пол.

Голата върна лъскавия си взор към светата майка и отново я порази с усмивка.

— Всяко предложение струва само толкова, колкото и реалната вещ, която се купува — отвърна той. — Тук се предлага най-висшата сделка — живот за живот.

Отмятайки от челото си кичур медночервена коса, Алая се намеси:

— И какво още се крие в този пазарлък?

Светата майка не си позволи да я погледне, но думите се впиха в съзнанието ѝ като дамгосани с нажежено желязо. Да, в сделката се криеха далеч по-дълбоки последици. Не ще и питане, сестрата беше чудовище, но не можеше да ѝ се отрече рангът на света майка заедно с всичко, което носеше тази титла. В този миг тя, Гайъс Хелън Мохайъм, се чувствуваше не отделна личност, а едно цяло с другите, стаени в паметта ѝ. Те бяха нащрек, в разговора сега се включваше всяка една от светите майки, с които се бе сляла, за да стане жрица на Сестринството. Навярно и Алая бе в същото състояние.

— Какво още? — повтори голата. — Човек неволно би се запитал защо вещиците от Бене Гесерит не са прибегнали към тлейлаксианските[□] методи?

Гайъс Хелън Мохайъм и всички свети майки в нея потрепераха. Да, тлейлаксианците вършеха отвратителни неща. Ако махнеха преградите пред изкуственото осеменяване, нямаше ли следващата стъпка да бъде вече чисто тяхна си — контролирани мутации?

Наблюдавайки разигралите се наоколо страсти, Пол изведнъж изпита странното чувство, че вече не познава тези хора. Виждаше само чужденци. Дори Алая му бе чужда.

— Кой знае какво би се получило, ако пуснем атрейдските гени по течението на бене-гесеритска река — подхвърли тя.

Гайъс Хелън Мохайъм отривисто завъртя глава и кръстоса поглед с нея. За един миг те сякаш останаха насаме като две свети майки, споделящи обща мисъл: *Какво се крие зад всяко тлейлаксианско деяние? Голата е тлейлаксианско дело. Той ли е вмъкнал този план в мислите на Пол? Ще се опита ли Пол да преговаря пряко с Бене Тлейлакс[□]?*

Тя откъсна поглед от очите на Алая и почувства собственото си раздвоение и несъвършенство. Напомни си, че най-опасната уловка в бене-гесеритското обучение е могъществото, което осигурява то: подобно могъщество подтиква към суета и гордост. Но силата заблуждава притежателя си. Човек постепенно започва да вярва, че с нея може да превъзмогне всяко препятствие... включително и собственото си невежество.

Мислено си повтори, че сега първостепенната цел на Бене Гесерит е само една. Най-важна бе пирамидата от поколения, достигнала своя връх чрез Пол Атреидес... и чудовищната му сестра. Един погрешен избор — и би се наложило да я градят отново, започвайки много поколения по-назад в успоредните клонове на рода, при това с образци за разплод, лишени от най-ценните характеристики.

Контролирани мутации, помисли тя. Наистина ли тлейлаксианиите са ги практикували? Какво изкушение! Светата майка тръсна глава, за да прогони еретичните мисли.

— Отхвърляш ли предложението ми? — запита Пол.

— Мисля — отвърна тя.

И отново погледна сестрата. Идеалният мъжкар за тази атрейдка бе загинал... убит от Пол. Ала оставаше още една възможност — възможност, която би *затвърдила* в потомството ѝ желаните характеристики. Пол бе дръзнал да предложи на Бене Гесерит животински методи на разплод! Всъщност каква цена бе готов да плати за живота на Чани? Би ли приел кръвосмешение със собствената си сестра?

За да спечели време, светата майка отклони разговора.

— Каж ми, о, безупречен образец на всичко свято, има ли Ирулан право на глас относно предложението ти?

— Ирулан ще направи каквото ѝ кажеш — изръмжа Пол.

Вярно, помисли Мохайъм. Тя стисна зъби и изпробва нов гамбит:

— Има двама атреиди.

Пол долови отчасти какво е замислила старата вещица и усети как кръвта нахлува в лицето му.

— Внимавай какво предлагаш — каза той.

— Значи си готов просто да *използваш* Ирулан за лични цели? — попита старицата.

— Нали на това е обучена? — отвърна с въпрос Пол.

А учителите сме ние, това иска да каже, помисли Мохайъм. Е... Ирулан е нахапана пара. Има ли друг начин да се похарчи подобна монета?

— Ще възкачиш ли на трона детето на Чани? — запита светата майка.

— На *моя* трон — натърти Пол.

Той се обърна към Алая и внезапно се запита дали е усетила възможните разклонения на този разговор. Тя стоеше със затворени очи и наоколо ѝ се разливаше странна умиротвореност. С каква ли вътрешна сила общуваше сега? Гледайки сестра си в това състояние, Пол се почувства като захвърлен по течението. Алая стоеше на бряг, който се отдалечаваше от него.

Най-сетне светата майка направи избора си.

— Решението е прекалено важно, за да го взема сама — каза тя. — Трябва да се консултирам с моя Съвет на Уалах^а. Ще разрешиш ли да пратя съобщение?

Притрябвало ти е моето разрешение! помисли Пол и кимна.

— Съгласен съм. Но не отлагай прекалено. Няма да стоя със скръстени ръце, докато умувате.

— Ще преговаряш ли с Бене Тлейлакс? — рязко се намеси голата.

Клепките на Алая трепнаха, тя отвори очи и се втренчи в него, сякаш вражеско нашествие я бе пробудило от сън.

— Не съм взел подобно решение — каза Пол. — Едно ще направя със сигурност — при първа възможност заминавам за пустинята. Детето ни трябва да се роди в сийча^а.

— Мъдро решение — вметна Стилгар.

Алая не погледна към стария наиб. Решението бе погрешно. Усецаше го с всяка клетка на тялото си. Пол *трябваше* да го знае. Защо стъпваше на подобна пътека?

— А тлейлаксиянците предложиха ли услугите си? — попита тя и забеляза, че Мохайъм цялата се превръща в слух.

Пол поклати глава.

— Не. — Той се озърна към Стилгар. — Стил, уреди изпращането на съобщение до Уалах.

— Веднага, господарю.

Пол се завъртя настрана, изчака, докато Стилгар повика стражата и излезе заедно със старата вещица. Усети, че Алая се колебае дали да не го притисне с нови въпроси. Но вместо това тя заговори на голата.

— Кажу ми, ментат, ще опитат ли тлейлаксиянците да се пазарят за благосклонността на брат ми?

Голата сви рамене.

Пол усети как вниманието му се раздвоява. *Тлейлаксианците? Не... не така, както си го представяше Алая.* Въпросът ѝ разкриваше, че тя не е схванала възникналите алтернативи. Какво пък... всеки пророк има различни видения. Защо да не се различават те у брат и сестра? Лутане... лутане... Насред самата си мисъл се опомни стреснато и долови откъслеци от близкия разговор.

— ... за тлейлаксианците трябва да знаем...

— ... целостта на данните винаги е...

— ... естествените съмнения, когато...

Обърна се и привлече с поглед вниманието на сестра си. Знаеше, че ще види сълзите по лицето му и ще се учуди. Нека се чуди. Сега удивлението беше истинско благоденствие. Взря се в голата и откри единствено Дънкан Айдахо, въпреки металните очи. В гърдите му се бореха скръб и състрадание. Какво можеха да си спомнят тези очи?

Има много нива на зрение и много нива на слепота, помисли той. В паметта му изплува леко преиначен откъс от Оранжевата католическа библия^α: *Какви сетива ни липсват, та не можем да видим другия свят около себе си?*

Дали тия метални очи не даваха нещо повече от зрението?

Долавяйки безграничната му печал, Алая пристъпи към брат си. Докосна сълзата върху бузата му с племенния жест на страхопочитание, после изрече:

— Не бива да скърбим за ония, който обичаме, преди да ни напуснат.

— Преди да ни напуснат — прошепна Пол. — Кажете ми, сестричке, що е *преди*?

13.

До гуша ми дойде от тия божествено-църковни истории! Мислиш, че не забелязвам собствените си митове? Свери си пак данните, Хейт. Аз вмъкнах ритуалите си в най-елементарните човешки постъпки. Хората ядат в името на Муад'диб! Любят се в мое име, раждат се в мое име... пресичат улиците в мое име. И в най-жалкия бордей на далечния Гангишири не могат да заковат греда на покрива, без да подирят благословията на Муад'диб!

Книга на филипиките
Из „Хрониката на Хейт“

— Голям риск е да напускаш поста си и да идваш при мен по това време — каза Едрик, гледайки гневно лицетанцъора² през стените на резервоара си.

— Колко ограничено и тъпо разсъждаваш — отвърна Сцитал. — Я виж кой точно е дошъл да те посети?

Едрик неуверено се втренчи в тромавата фигура, провисналите клепачи, глуповатото лице. Денят едва започваше и организъмът на щурмана още не се бе пренастроил от нощния отдих към активна консумация на меланж.

— Не е ли тази формата, в която си вървял по улиците? — попита Едрик.

— Днес съм надявал такива лица, че никому не би хрумнало да погледне повторно някое от тях — каза Сцитал.

Хамелеонът си въобразява, че телесните промени ще го прикрият от всичко и всекиго, помисли Едрик в проблясък на интуиция. И се запита дали участието му в заговора наистина ги предпазва от други ясновидци. Например от сестрата на императора...

Той тръсна глава и оранжевият газ в цистерната се раздвижи.

— Защо си тук? — попита Едрик.

— Подаръкът трябва да се подтикне към по-бързи действия — каза Сцитал.

— Невъзможно.

— Трябва да се намери начин — настоя Сцитал.

— Защо?

— Не ми се нрави развоят на събитията. Императорът се опитва да ни разедини. Вече е направил предложение на Бене Гесерит.

— О, това ли било...

— Това! Трябва да подтикнеш голата към...

— Ти си го създавал, тлейлаксианецо. Сам знаеш, че не можеш да искаш подобно нещо. — Едрик помълча и се приближи към прозрачната стена на резервоара. — Или си ни излъгал относно подаръка?

— Да съм ви излъгал ли?

— Ти каза, че оръжието трябва само да се насочи и зареди, нищо повече. След като подарихме голата, вече не можем да се месим.

— Всеки гола може да бъде обезпокоен — каза Сцитал. — От теб не се иска нищо друго, освен да го попиташ за предишния му живот.

— И какво ще стане?

— Вълнението ще го тласне към действия, които облекчават задачите ни.

— Той е ментат, надарен с могъща логика и здрав разум — възрази Едрик. — Ще се досети какво правя... или пък сестрата ще заподозре нещо. Ако вниманието ѝ се насочи към...

— Можеш ли да ни криеш от ясновидци или не? — прекъсна го Сцитал.

— Не се боя от оракули — каза Едрик. — Страхувам се от логиката, от реалните шпиони, от могъществото на империята, от контрола над подправката^а, от...

— Човек може спокойно да мисли за императора и неговата мощ, стига да помни, че всичко има свършек — каза Сцитал.

Щурманът стреснато отскочи назад, размахвайки крайници като някакъв уродлив тритон. Сцитал потисна чувството си на отвращение от тази гледка. Както винаги, навигаторът на Сдружението^а бе облечен в черно трико, издуто на пояса от някакви контейнери. И все пак... когато се движеше, той създаваше впечатление, че е гол. Сцитал реши,

че чувството се поражда от опипващите плаващи движения — и отново се изненада колко крехки са връзките на съзаклятието. Бяха несъвместими като група. Тук се криеше слабостта им.

Вълнението на Едрик попремина. Той се вгледа в Сцитал, обагрен в оранжево от газа, който го поддържаше. Какъв ли ход за измъкване си бе подготвил лицетанцърът в случай на провал? Кой знае! Тлейлаксианецът и постъпките му не се поддаваха на предвиждане. Лош знак.

Нещо в гласа и жестовете на навигатора подсказваше на Сцитал, че сдруженецът се бои не толкова от императора, колкото от сестра му. Тази мисъл проблесна изведнъж в съзнанието му. Тревожно. Нима бяха пропуснали нещо важно относно Алая? Беше ли голата достатъчно мощно оръжие, за да унищожи и двамата?

— Знаеш ли какво се говори за Алая? — попита Сцитал, опипвайки почвата.

Човекът-риба отново се развълнува.

— Какво имаш предвид?

— Никога до днес философията и културата не са се радвали на такава покровителка — поясни Сцитал. — Удоволствието и красотата се обединяват в...

— Има ли нещо трайно в красотата и удоволствието? — прекъсна го Бдрик. — Ние ще унищожим двамата атреиди. Култура! Разпространяват културата, за да укрепят своята власт. Красота! Поощряват красотата, която поробва. Създават огромото невежество — това е най-лесно. Нищо не оставят на случая. Вериги! Всичко, което вършат, само кове вериги и поробва. Но робите винаги се бунтуват.

— Сестрата може да се омъжи и да има наследник — каза Сцитал.

— Защо говориш за сестрата? — попита Едрик.

— Императорът може да ѝ подбере мъж.

— Нека подбира. Късно е вече.

— Дори и ти не можеш да предвидиш следващия миг — предупреди го Сцитал. — Не си творец... не си нещо повече от атреидите. — Той поклати глава. — Не бива да се възгордяваме.

— Не сме ние тези, които си чешат езиците с приказки за сътворението — възрази Едрик. — Не сме ние сганта, която се мъчи да

превърне Муад'диб в месия. Какви са тия глупости? Защо повдигаш подобни въпроси?

— Не аз, планетата — каза Сцитал. — Тя повдига въпроси.

— Планетите не говорят!

— Тази говори.

— Нима?

— Говори за сътворение. Пясък, понесен от нощния вятър, това е сътворението.

— Пясък, понесен...

— Когато се събудиш, първите утринни лъчи разкриват нов свят — свеж, готов да приеме следите ти.

Пясък без следи? — помисли Едрик. *Сътворение?* Изведнъж стомахът му се сви на топка от тревога. Тесният резервоар, стените на стаята, всичко го притискаше и смазваше.

Следи по пясъка.

— Говориш като някой от свободните — каза Едрик.

— Мисълта е тяхна и е твърде поучителна — потвърди Сцитал. — Сравняват джихада на Муад'диб с оставяне на следи из вселената, също както свободните правят диря по чистия пясък. Те са прокарали пътека през живота на хората.

— И какво?

— Пак се задава нощ. Появяват ветрове.

— Да — каза Едрик, — джихадът свършва. Муад'диб си послужи с него и...

— Не той е използвал джихада — възрази Сцитал. — Джихадът си послужи с Муад'диб. Мисля, че би го прекратил, ако можеше.

— Ако можеше ли? Стига само да...

— О, млъквай! — кресна Сцитал. — Започне ли се епидемия по ментатите, нищо не може да я спре. Тя скача от човек на човек през космическите бездни. Невероятно заразна е. Удря по най-беззащитното място — там, където дремят отломките от други подобни болести. Кой ще възпре такава напасть? И Муад'диб няма противоотрова за нея. Корените ѝ са потънали в хаоса. Могат ли нечии заповеди да проникнат дотам?

— Значи и ти си се заразил? — попита Едрик.

Той бавно се завъртя сред оранжевия газ и се зачуди защо думите на Сцитал звучат толкова уплашено. Нима лицетанцърът се

измъкваше от съзаклятието? Нямахме как да надникне в бъдещето и да провери. То се бе превърнало в мътен поток, задръстен от пророци и пророчества.

— Всички сме заразени — каза Сцитал и си напомни, че разсъдъкът на Едрик е твърде строго ограничен. Как да изрази нещата така, че и сдруженецът да ги разбере?

— Когато го унищожим — каза Едрик, — заразата...

— Би трябвало да те оставя в неведение — въздъхна Сцитал. — Но дългът не ми позволява. А и ще е твърде опасно за всички ни.

Едрик се отдръпна, спря движението със замах на ципестото си ходило и оранжевият газ се завихри около краката му.

— Странно говориш — каза той.

— Цялата тази история е взривоопасна — обясни Сцитал, вече малко по-спокойно. — Готова е да се пръсне. И когато това стане, отломките ще се разлетят през вековете. Не разбираш ли?

— И преди сме си имали работа с религии — възрази Едрик. — Тая новата...

— Това *не* е просто религия! — възкликна Сцитал и се запита какво ли би казала светата майка, ако го видеше как грубо поучава съюзника си. — Религиозното управление на държавата е нещо много повече. Муад'диб пусна навсякъде пипалата на своя квизарат^а, подмени предишните функции на правителството. Но той няма постоянни правителствени органи, няма взаимодействащи посолства. Има епархии, островчета на властта. В средата на всяко островче стои човек. А хората се учат как да печелят и опазват личната власт. Хората са завистливи.

— Когато се разединят, ще ги погълнем един по един — заяви Едрик със самодоволна усмивка. — Отсечем ли главата, тялото ще се...

— Това тяло има две глави — прекъсна го Сцитал.

— Сестрата... която може да се омъжи.

— Която със сигурност ще се омъжи.

— Не ми харесва тонът ти, Сцитал.

— А на мен не ми харесва твоето невежество.

— И да се омъжи, какво от това? Ще пропаднат ли плановете ни?

— Ще пропадне цялата вселена...

— Но те не са единствени. Аз самият притежавам способности, които...

— Ти си пеленаче. Препъваш се там, където те двамата стъпват уверено.

— *Не са единствени!*

— Забравяш, сдруженецо, че и ние някога създадохме квисац хадерах. Подобно същество е пропито със съзерцание на Времето. То е форма на живот, която не можеш да застрашиш, без сам да се потопиш в смъртоносна заплаха. Муад'диб знае, че ще нападнем неговата Чани. Трябва да действаме по-бързо, отколкото досега. Трябва да се добереш до голата и да го подтикнеш, както ти казах.

— А ако не го направя?

— Тогава мълнията ще се стовари върху нас.

14.

*О, червей многозъб,
ще отречеш ли туй, що лек не знае?
Чудовищна храна, цвърчаща в пламък.
плътта поражда и дъха ни, те те мамят
Към корена на всякое начало.
Ти нямаш ни наметка, ни премяна
пиянството божествено да скриеш
и огнените рани на копнежа.*

Песен на червея
Из „Книга за Дюна“

Въоръжен с кристален нож и къс меч, Пол се бе сражавал до изтощение срещу голата на тренировъчния тепих. Сега стоеше до прозореца, гледаше надолу към храмовия площад и се мъчеше да си представи какво става с Чани в клиниката. Беше се разболяла тази сутрин, в шестата седмица на бременността. За нея се грижеха най-добрите лекари. Щяха да се обадят веднага, щом разберат нещо.

Навъсени пясъчни облаци забулваха следобедното небе над площада. Свободните² наричаха такава време „мръсен въздух“.

Нямаше ли най-сетне да се обадят лекарите? Секундите напредваха мъчително бавно, сякаш не искаха да влязат във вселената му.

Очакване... очакване... Бене-гесеритките не изпращаха нито дума от Уалах. Разбира се, протакаха нарочно.

Пророческите видения бяха обхванали и тези мигове, но той засенчваше съзнанието си, предпочитайки ролята на риба в потока на времето, плуваща не по своя воля, а натам, накъдето я повлекат теченията. Съдбата вече не даваше шанс за борба.

Чуваше как голата подрежда оръжията, как проверява екипировката. Пол въздъхна, посегна към пояса си и изключи защитата. По кожата му пробягнаха гъделичкащите тръпки на гаснещото поле.

Реши, че ще се заеме с всичко след завръщането на Чани. Тогава щеше да има достатъчно време, за да се убеди, че онова, което укриваше от нея, всъщност бе спасило живота ѝ. Питаше се лошо ли е, че предпочиташе Чани пред наследника. С какво право решаваше вместо нея? Глупави мисли! Кой би се поколебал, знаейки алтернативите — робските ями, инквизициите, непоносимата печал... и по-ужасни неща.

Чу как се отваря вратата, чу стъпките на Чани.

Обърна се.

На лицето ѝ бе изписана жажда за убийство. Широкият племенен колан, пристягащ талията на златистата ѝ роба, водните халки[□], нанизани на огърлицата, ръката на бедрото (винаги близо до ножа), пронизващият поглед, с който по навик проучваше стаята — всичко в нея сега бе само фон на яростта.

Щом тя приближи, Пол разтвори прегръдки и я притисна към себе си.

— Някой — дрезгаво изрече Чани до гърдите му — отдавна е примесвал в храната ми противозачатъчни средства... докато започнах новата диета. Затова ще възникнат проблеми с раждането.

— Но има лекарства, нали? — попита той.

— Опасни лекарства. Знаем откъде е идвала отровата. С кръв ще ми плати!

— Моя Сихая[□] — прошепна Пол и я притисна по-здраво, за да прикрие внезапно налетелите го тръпки. — Ти ще родиш наследника, когото желаем. Не ти ли стига това?

— Животът ми изгаря по-бързо — каза тя, сгушена в него. — Сега раждането управлява целия ми живот. Лекарите казаха, че бременността се развива със страховтна бързина. Трябва да се храня, да се храня... а и да гълтам повече подправка... да я ям, да я пия. Ще убия онази кучка!

Пол я целуна по бузата.

— Не, моя Сихая. Никого няма да убиваш.

И той си помисли: *Ирулан удължи живота ти, любима. Времето за раждане ще бъде и време за смърт.*

Усети как спотаената скръб изсушава костите и изцежда живота му в някаква черна бутилка.

Чани се отскубна от неговата прегръдка.

— Няма прошка за нея!

— Кой говори за прошка?

— Тогава защо да не я убия?

Въпросът бе толкова пряк, толкова типично племенен, че Пол едва удържа трескавия си смях. Прикри го с думите:

— Това няма да помогне.

— Така ли го *видя*?

Стомахът му се сви от спомена за видението.

— Какво съм *видял*... какво съм *видял*... — промърмори той.

И най-дребното събитие наоколо съвпаднаше с едно настояще, което го парализираше. Усети се прикован към бъдещето — след толкова надзъртане то се бе впило в него като кръвожаден демон. Запита се дали не бе следвал магията на собственото си пророчество, докато хлътне в ямата на безмилостното настояще.

— Каж ми какво *видя* — настоя Чани.

— Не мога.

— Защо не трябва да я убивам?

— Защото те моля. Аз.

Почувства, че тя прие довода. Също както пясъкът приема водата — поглъща я и я скрива. Имаше ли покорство под нажежената гневна повърхност? Той внезапно осъзна, че животът в императорския Заслон² не е променил Чани. Тя просто бе спряла тук за малко, да поживее с мъжа си — като временно убежище наскреп някакъв дълъг път. Нищо пустинно не беше загубила.

Чани се отдръпна и погледна към голата, който сега чакаше неподвижно до диамантения кръг, очертан върху пода на тренировъчната зала.

— Кръстосвал си шпага с него? — попита тя.

— Да, и ми дойде добре.

Погледът ѝ се плъзна по кръга върху пода, после се върна към металните очи на голата.

— Не ми харесва — каза тя.

— Той не е създаден за насилие срещу мен — отвърна Пол.

— Това ли видя?

— Не съм го *видял*!

— Откъде знаеш тогава?

— Знам, защото е нещо повече от гола; той е Дънкан Айдахо.

— Глейлаксианците са го създали.

— Създали са повече, отколкото предполагат.

Тя тръсна глава. Крайчето на шала незони² се триеше в яката на робата ѝ.

— Как можеш да пренебрегнеш факта, че е гола?

— Хейт — каза Пол, — ти ли си инструментът за моето унищожение?

— Промени ли се тъканта на онова, което е тук и сега, променя се и бъдещето — отвърна голата.

— Това не е отговор! — възрази Чани.

Пол повиши глас.

— Как ще умра, Хейт?

По изкуствените очи заиграха отблясъци.

— Казано е, господарю, че ще умреш от пари и власт.

Чани се вцепени.

— Как смее да ти говори така?

— Ментатът е откровен — напомни ѝ Пол.

— Истински приятел ли ти беше Дънкан Айдахо? — попита тя.

— Той пожертва живота си заради мен.

— Казват — прошепна Чани, — че никой гола не може да си възвърне предишната личност.

— Би ли ме препокръстила? — запита внезапно голата, впил поглед в Чани.

— Какво иска да каже? — смути се тя.

— Да препокръстиш някого, значи да му смениш вярата — обясни Пол. — Но връщане назад няма.

— Всеки човек си носи миналото — каза Хейт.

— И всеки гола ли? — заинтересува се Пол.

— В известен смисъл да, господарю.

— Тогава какво ще кажеш за миналото, спотаено в плътта ти? — попита Пол.

Чани забеляза, че въпросът смути голата. Движенията му се ускориха, пръстите се свиха в юмруци. Тя се обърна към Пол и се запита защо чопли раната. Нима имаше начин от това създание да се възроди някогашният мъж?

— Случвало ли се е гола да си припомни истинското минало? — попита тя.

— Много опити са правени — отвърна Хейт, приковал поглед в пода. — Но нито един гола не е успял да възстанови предишната си личност.

— Ти копнееш за това — подхвърли Пол.

Безизразните очи на голата се впериха в него с поразителна сила.

— Да!

— Ако има начин... — тихо промълви Пол.

— Тази плът — изрече Хейт, докосвайки челото си с лявата ръка, сякаш отдаваше причудлив поздрав, — не е плътта, с която съм се родил. Тя е... преродена. Само формата изглежда позната. Някой лицетанцър би свършил същата работа.

— Не същата — каза Пол. — И ти не си лицетанцър.

— Вярно, господарю.

— Откъде идва формата ти?

— Генетичен отпечатък от оригиналните клетки.

— Някъде — каза Пол — се крие нещо пластично, което помни образа на Дънкан Айдахо. Говори се, че преди Бътльоровия джихад древните са проучвали тази област. Какъв е обхватът на тая памет, Хейт? Какво е научила от оригинала?

Голата сви рамене.

— Ами ако не е бил Дънкан Айдахо? — попита Чани.

— Бил е.

— Сигурен ли си? — настоя тя.

— Той е Дънкан във всяко отношение. Не мога да си представя каква сила би съумяла да удържи тази форма без ни най-малко отпускане или отклонение.

— Господарю! — възрази Хейт. — Това, че не можем да си представим нещо, не го отстранява от реалността. Като гола трябва да върша неща, които не бих извършил като човек.

— Виждаш ли? — каза Пол, без да откъсва очи от Чани.

Тя кимна.

Пол се обърна и напрегна сили да прогони дълбоката си печал. Пристъпи към балконските прозорци и дръпна завесите. Нахлу светлина, а в ъглите на залата мигом се настани здрачът. Той пристегна широкия пояс на робата си, послуша се да чуе някакъв звук изотзад.

Нищо.

Обърна се. Чани стоеше като омагьосана, насочила очи към голата.

Видя, че Хейт се е укрил в някакво потайно кътче на същността си — назад, обратно в затвора, наречен „гола“.

Дочувайки движението му, Чани се завъртя към Пол. Все още се чувстваше в плен на мига, предизвикан от него. За част от секундата голата се бе превърнал в пламенно и жизнено човешко същество. В този момент пред нея бе застанал някой, който не я плашеше — напротив, пораждаше обич и възхищение. Сега тя разбираше какво е цял жестокият експеримент на Пол. Да ѝ покаже човека в плътта на голата. Очите ѝ срещнаха погледа на Пол.

— Дънкан Айдахо ли беше този човек?

— Дънкан Айдахо. И още е.

— Би ли пощадил той живота на Ирулан?

Водата не е попила много дълбоко, помисли Пол и отвърна:

— Ако заповядам.

— Не разбирам — каза тя. — Не трябваше ли да се разгневиш?

— Разгневих се.

— Гласът ти не звучи... гневно. По-скоро скръбно.

Той затвори очи.

— Да. Има нещо такова.

— Ти си ми мъж — каза тя. — Знам го, но изведнъж взех да не те разбирам.

Внезапно Пол изпита чувството, че крачи из дълга пещера. Плътта му се движеше — стъпка след стъпка — ала мислите бягаха другаде.

— Сам не се разбирам — прошепна той.

Когато отвори очи, откри, че се е отдръпнал от Чани.

— Любими, вече няма да питам какво си видял — изрече тя нейде зад него. — Знам само, че ще ти подаря наследника, за който мечтаем.

Той кимна.

— Знаех го от самото начало.

Завъртя се и изпитателно я погледна. Стори му се крайно далечна.

Чани се сви и притисна стомаха си с длан.

— Гладна съм. Лекарите казват, че трябва да ям три-четири пъти повече, отколкото досега. Страх ме е, любими. Всичко става прекалено бързо.

Прекалено бързо, мислено се съгласи той. Зародишът знае, че трябва да бърза.

15.

Храбростта на Муад’диб проличава от факта, че Той от самото начало е знаел накъде отива, ала нито веднъж не е отстъпил от предначертаната пътека. Сам го е изразил най-ясно с думите: „Казвам ви, дойде моето време за изпитание. Когато ще проличи, че съм Върховният Служител.“ И тъй, Той преплел всички нишки в Единение, та и приятел, и враг да се прекланят пред Него. Тази и само тази е причината Неговите апостоли да се молят: „Спаси ни, Господи, от другите пътеки, които Муад’диб е облял с Водата на Своя Живот.“ Само с най-дълбоко отвращение можем да си представим тия „други пътеки“.

Из „Йям-ел-Дин“,
(„Книга на Страшния съд“)

Пратеничката беше млада жена — Чани познаваше лицето, името и рода й — затова бе успяла да мине през постовете на Имперската безопасност.

Чани само я бе представила на някой си Банърджи, офицер от охраната, който сетне уреди срещата с Муад’диб. Банърджи действаше по стар навик, след като го увериха, че бащата на девойката е участвал преди джихада в императорските команди от смъртници — страховитите федейкини². Иначе навярно не би обърнал внимание на молбите и твърденията, че вестта е предназначена единствено за ушите на Муад’диб.

Естествено, тя бе претърсена и прегледана с най-прецизна апаратура, преди да я допуснат до срещата в личния кабинет на Пол. А дори и след взетите мерки, Банърджи я придружаваше, положил едната си ръка върху ножа, другата — на рамото й.

Наближаваше пладне, когато я въведеха в покоите — странно помещение, смес от пустинна шатра на свободни и аристократичен

родов замък. Като в *хайрега* покрай трите стени висяха изящни гоблени, изпъстрени с образи от митологията на свободните. Четвъртата стена бе заета от видеоекран, огромна сребристосива площ зад овалното бюро, върху което имаше само един предмет — стар пясъчен часовник, вграден в *орерий*. Орерият, суспенсорен механизъм от Икс, поддържаше в пространството над себе си слънцето и двете луни на Аракис, подредени в класическата Троица на червея.

Застанал до бюрото, Пол втренчено погледна Банърджи. Офицерът бе един от ония, които бяха успели да се издигнат в Свободната полиция и да заслужат чрез ум и вяност най-високи постове... макар че имаше в родословието си доказани контрабандисти, както личеше и от името му. На телосложение беше масивен, почти шишкав. По мургавата влажно-лъскава кожа на челото му се спускаха кичури черна коса — като гребен на някаква екзотична птица. Очите му бяха плътно сини, с нетрепващ поглед, който би могъл без промяна на изражението да се визира както в нечие щастие, така и в чудовищни жестокости. Чани му вярваше, Стилгар също. Пол знаеше, че ако му нареди да удуши момичето, Банърджи ще се подчини незабавно.

— Сир, това е пратеничката — каза Банърджи. — Господарката Чани каза, че ви е известила.

— Да — рязко кимна Пол.

Странно, девойката не го поглеждаше. Вниманието ѝ оставаше приковано към орерия. Беше тъмнокожа, средна на ръст, а фигурата ѝ не се различаваше под робата, чийто скъп винен плат и проста кройка говореха за богатство. Синьо-черната коса беше плътно стегната с панделка от същата тъкан. Събраните ръкави на робата прикриваха китките ѝ. Пол подозираше, че е преплела пръсти. Би било уместно. Всичко в нея беше уместно, включително и дрехата — последен остатък на разкош, запазен за случай като този.

Пол направи знак на Банърджи да се отстрани. Офицерът се поколеба, преди да изпълни заповедта. Вместо него помръдна девойката — крачка напред. Движеше се грациозно. Ала все още не смееше да го погледне.

Пол се изкашля.

Най-сетне младата жена вдигна глава и изцяло сините очи се разшириха от страхопочитание — леко, тъкмо колкото се полагаше.

Имаше странно малко лице с изящна брадичка, а стиснатите тънки устни издаваха недоверие и сдържаност. Над изпъкналите скули очите изглеждаха неестествено големи. Нещо нерадостно имаше в тях, нещо подсказваше, че рядко се усмихват. В ъгълчетата им едва личаха мътножълти петънца — възпаление от праха или признак за употреба на семута^а.

Всичко си беше на място.

— Искала си да ме видиш — каза Пол.

Настъпваше мигът на върховно изпитание за това женско тяло. Считал бе пресъздал фигурата, маниерите, пола, гласа — всичко, което можеше да възприеме с таланта си. Но тази жена беше позната на Муад'диб от времето на сийча. Вярно, Атреидес я знаеше като дете, и все пак имаха общи преживявания. Някои спомени трябваше деликатно да се отбягват. Това бе най-взискателната задача в целия досегашен живот на Считал.

— Аз съм Лична, дъщеря на Отхейм от Берк ал Диб.

Изтънял, но твърд девически глас изреждаше име, баща, родословие.

Пол кимна. Знаеше, че Чани се е подвела. Тембърът на гласа и всички останали подробности бяха възпроизведени с пределна точност. Навярно лицетанцърът би измамил дори и него, ако не беше възпитан в бене-гесеритското умение да разпознава гласовете... и ако не бе обгърнат в необятната паяжина на пророческите видения.

Тренираното му съзнание разкриваше някои несъответствия — девойката изглеждаше по-възрастна от годините си; прекаляваше с контрола над гласните струни; стойката на шията и плещите ѝ едва доловимо се разминаваше с изтънчената надменност на свободните. Но имаше и безспорни успехи — разкошната роба беше закърпена, за да подсказже затруднения... а и чертите на лицето бяха пресъздадени великолепно. Това определено подсказваше близост между лицетанцъора и сегашната му роля.

— Отдъхни в моя дом, дъще на Отхейм — изрече Пол официалния поздрав на свободните. — Добре си дошла, като вода след пустинна жажда.

Почти незабележимо отпускане на мускулите издаде, че радушното посрещане е поуспокоило девойката.

— Нося вест — каза тя.

— Вестоносецът е като онзи, който го праща — отвърна Пол.

Сцитал тихичко въздъхна. Всичко вървеше добре, но сега идваше най-важното — да подмами Атреидес по строго определена пътека. Трябваше да загуби наложницата си при обстоятелства, в които никой друг да не сподели вината му. Тогава за поражението щеше да е виновен единствено *всемогъщият* Муад'диб. Трябваше да го отведат до безпощадното осъзнаване на собствения му провал, а оттам — и до приемане на тлейлаксианската алтернатива.

— Аз съм димът, който прокужда нощния сън — каза Сцитал.

Нося лоши вести, означаваше кодовата фраза от тайния език на федейкините.

Пол се помъчи да запази самообладание. Чувствуваше се гол, душата му сякаш бе захвърлена като слепец във времето, където нито едно видение не достигаше до него. Могъщи оракули прикриваха този лицетанцър. Пол усещаше само острите ръбове на настоящето. Знаеше единствено какво *не бива* да прави. Не биваше да унищожава лицетанцъра. Подобна постъпка би го запратила към бъдеще, което трябваше да избегне на всяка цена. Длъжен бе да намери изход, да се добере някак до сърцето на мрака и да промени ужасяващия ход на събитията.

— Съобщи ми вестта — каза Пол.

Банърджи се премести така, че да вижда лицето на девойката. Тя като че едва сега го забеляза и погледът ѝ се плъзна към дръжката на ножа под десницата на офицера от охраната.

— Невинният не вярва в злото — изрече тя, гледайки Банърджи право в очите.

Ах, добре изиграно, помисли Пол. Точно така би го казала и истинската Лична. За момент го прониза скръб по дъщерята на Отхейм — безжизнен труп сред пясъците. Ала нямаше време за чувства. Навъси се.

Банърджи не изпускате девойката от погледа си.

— Казано ми е да предам вестта насаме — добави тя.

— Защо? — попита Банърджи с груб и изпитателен глас.

— Защото така желае баща ми.

— Този човек е мой приятел — каза Пол. — Не съм ли и аз от свободните? Значи приятелят ми може да чуе всичко, което чувам аз самият.

Сцитал придаде на девическото лице спокойно изражение. Наистина ли имаше подобен обичай... или го подлагаха на проверка?

— Императорът определя правилата — каза той. — Ето вестта: баща ми желае да го посетиш и да доведеш Чани.

— Защо трябва да доведе Чани?

— Тя е твоя жена и сайядина². Според закона на нашите племена, става дума за нещо толкова скъпо, колкото и водата. Чани трябва да потвърди, че баща ми говори истината, както е обичаят на свободните.

В заговора наистина участват свободни, помисли Пол. Този миг окончателно потвърждаваше очертанията на бъдещето. Нямахме друг изход, освен да поеме по гибелния път.

— За какво ще говори баща ти?

— За съзаклатие срещу теб... Съзаклатие на свободните.

— Защо не е дошъл да го разкаже лично? — намеси се Банърджи.

Девойката не откъсваше очи от Пол.

— Баща ми не може да дойде тук. Заговорниците го подозират. Разтревожи ли ги, няма да доживее до вечерта.

— Не е ли могъл да разкрие заговора пред теб? — попита Банърджи. — Как тъй е застрашил живота на дъщеря си с подобна мисия?

— Подробности са зашифровани в дистранс-носител³, който само Муад'диб може да отвори — каза тя. — Друго не знам.

— Тогава защо не го е изпратил? — намеси се Пол.

— Дистрансът е човек — отвърна тя.

— Щом е тъй, ще отида — каза Пол. — Но сам.

— Чани трябва да дойде с теб!

— Чани носи дете.

— Кога се е случвало жена от свободните да откаже...

— Неприятелите ми са я нападнали с коварна отрова — отсече Пол. — Раждането ще е трудно. В момента здравето ѝ не позволява да ме придружи.

Преди Сцитал да се овладее, по девическото лице пробягнаха отраженията на странни чувства — безсилие и гняв. Той си припомни, че всяка жертва трябва да има спасителен изход — дори и Муад'диб. Но съзаклатието не се проваляше. Атреидес оставаше в мрежата. Беше

същество, закостеняло в строго определена форма. По-скоро щеше да се самоунищожи, отколкото да се превърне в нещо противоположно. Тъкмо така бе станало с тлейлаксиянския квисац хадерах. Щеше да се повтори и с този. А сетне... голата.

— Нека помоля Чани сама да реши — настоя девойката.

— Вече реших — заяви Пол. — Ти ще ме придружиш вместо нея.

— Там трябва да присъства сайядина, посветена в ритуалите!

— Нима не си приятелка на Чани?

Сложи ме натясно, помисли Сцитал. Подозира ли? Не. Просто е предпазлив като истински свободен. А противозачатъчните средства са факт. Е, добре... има и други начини.

— Баща ми заръча да не се връщам, а да потърся убежище при теб — каза Сцитал. — Той вярва, че няма да ме изложиш на риск.

Пол кимна. Великолепно правдив ход. Не можеше да ѝ се откаже правото на убежище. Тя веднага би се позовала на племенното преклонение пред бащината воля.

— Ще взема Хара, жената на Стилгар — каза Пол. — Ти ще ми обясниш как да намерим баща ти.

— Откъде знаеш, че можеш да се довериш на нея?

— Знам.

— Но не и аз.

Пол прехапа устни.

— Жива ли е майка ти? — попита той.

— Истинската ми майка замина при Шай-хулуд^а. Втората е още жива и се грижи за баща ми. Защо?

— От Сийч Табър ли е?

— Да.

— Помня я — каза Пол. — Тя ще замести Чани. — Той кимна на Банърджи. — Погрижи се слугите да осигурят достойна стая за Лична, дъщерята на Отхейм.

Банърджи сведе глава. *Слугите*. Ключовата дума означаваше, че пратеничката трябва да се охранява особено бдително. Той хвана девойката за ръка, но тя се дръпна.

— Как ще стигнеш при баща ми?

— Ще опишеш пътя на Банърджи — отвърна Пол. — Той е мой приятел.

— Не! Баща ми заповяда друго! Не мога!

— Банърджи? — въпросително изрече Пол.

Банърджи спря. Пол усети, че офицерът напруга енциклопедичната си памет, която му бе помогнала да се издигне до особено доверения пост.

— Знам кой може да ви заведе при Отхейм — каза Банърджи.

— Щом е тъй, ще отида сам.

— Сир, ако вие...

— Тъй е пожелал Отхейм — каза Пол, почти без да прикрива изпълващата го ирония.

— Сир, прекалено опасно е — възрази Банърджи.

— Дори и императорът трябва понякога да рискува — каза Пол — Решено е. Прави каквото ти наредих.

Банърджи неохотно изведе лицетанцъора от стаята.

Пол се обърна към сребристия екран зад бюрото. Стори му се, че крачи слепешком и чака от висините върху му да се стовари скала.

Запита се дали не трябва да каже на Банърджи коя всъщност е пратеничката. Не! Подобен епизод не се бе появявал върху лентата на виденията му. Всяко отклонение таеше взрив на насилие. Трябваше да намери опорен момент, място, където би могъл да изтръгне сам себе си от видяното.

Ако изобщо съществуваше такъв момент...

16.

Независимо колко своеобразна може да стане човешката цивилизация, независимо от развитието на живота и обществото или от сложността на взаимодействието човек-машина, винаги се явяват промеждутъци на еднолична власт, когато ходът на човешката история и самото бъдеще на човечеството зависят от сравнително простите действия на отделни индивиди.

Из тлейлаксиянската „Божия книга“

Докато крачеше по високия пешеходен мост от Заслона към сградата на квизарата, Пол умело се престори на куц. Наближаваше залез и дългите сенки наоколо му помагаха да се прикрива, но нечи зорки очи все още биха могли да доловят в движенията му някаква издйническа подробност. Носеше защита, но не я беше включил, тъй като адютантите му смятаха, че искренето на полето ще породи подозрения.

Пол се озърна наляво. Провлачени пясъчни облаци прорязваха като щори залязващото слънце. Въздухът бе сух като в хайрег; усещаше го дори през филтровите запушалки.

В действителност не беше сам, но откакто прекрати нощните си разходки из улиците, мрежата на Имперската безопасност около него никога не се бе разхлабвала толкова. Високо горе по привидно случайни курсове кръжаха орнитоптери^α с прибори за нощно виждане; скритият в дрехите му предавател координираше движението им. По улиците вървяха подобрани агенти. Други се бяха пръснали из града, след като видяха как се е дегизирал императорът — носия на свободен, включително влагосъхраняващ костюм^α, пустинни ботуши *темаг* и мургав грим по лицето. Пластмасови подложки издуваха бузите му. Отляво край челюстта висеше тръбичката на филтъра.

Щом стигна до края на моста, Пол погледна назад и забеляза раздвижване край каменната решетка, закриваща балкона на личните му покои. Чани, навярно. „Тръгнал си из пустинята пясък да дириш“ — така бе нарекла тя рискованата му разходка.

Колко малко знаеше за горчивия избор. *Когато трябва сам да подбиращ страданието, дори и малката мъка става непоносима, помисли той.*

За миг тъга замъгли очите му и Пол отново преживя раздялата. В последния момент тау-прозрението^а бе помогнало на Чани да долови неговите чувства, ала и тя ги бе изтълкувала погрешно. Сметнала бе вълнението му за нещо обичайно за човек, който се разделя с любимата си, преди да навлезе в заплашителната неизвестност.

Ех, ако можех наистина да не зная, помисли той.

Остави моста зад гърба си и тръгна по най-горния коридор на административната сграда. На тавана бяха прикрепени светоглобуси и в тяхната светлина сновяха деловити служители. Квизаратът никога не заспиваше. Надписите по вратите привлякоха вниманието му, сякаш ги виждаше за пръв път: *Скоростни търговци. Укротители на бури и отмъстителни. Пророчески перспективи. Проверки на вярата. Религиозни доставки. Оръжейници... Разпространение на вярата...*

По-честно би било да напишат *Разпространение на бюрокрацията.*

Из цялата му вселена се бе размножил новият тип религиозен чиновник. Този служител на квизарата най-често беше новопокръстен. Рядко изместваше свободните в борбата за ключови постове, но запълваше всички незаети ниши. Консумираше меланж не толкова заради подмладяващото му действие, колкото за да покаже, че може да си го позволи. Държеше се настрана от своите повелители — императора, Сдружението, Бене Гесерит, Ландсрада, династиите^а или квизарата. Единствените му богове бяха Рутината и Досиетата. Обслужваха го ментати и изумителни архивни системи. Целесъобразност бе първата дума от катехизиса му, макар че притворно се прекланяше пред поученията на бътлърианците. „Не сътворявай машина по подобие на човешкия ум“ послушно повтаряше той, ала с всяко свое действие издаваше, че предпочита машините пред хората, статистиката пред личностите, далечната обща перспектива пред личния контакт, изискващ въображение и инициатива.

Когато излезе на рампата от другата страна на сградата, Пол чу звъна на камбаните, призоваващи богомолците за вечерния ритуал в Светилището на Оракула.

Странна непреходност кънтеше в този звън.

Храмът отвъд претъпкания площад беше нов, с наскоро създадени ритуали, но имаше нещо необичайно в разположението му сред пустинната долина край Аракийн^а — нещо в едва започналото захабяване на камъните под напора на пясъчните бури, нещо в безредно израсналите наоколо сгради. Всички подробности се сливаха, за да породят впечатлението, че светилището е безкрайно старо, пълно с традиции и загадки.

Озова се долу в навалищата — част от самата нея. Единственият водач, който охраната бе успяла да намери, настояваше да изберат този път. Имперската безопасност никак не хареса съгласието на Пол. Стилгар — още по-малко. А най-разпалено възразяваше Чани.

Наоколо хората се плъзгаха покрай него, поглеждаха го крадешком и отминаваха, но въпреки гълпата той изпитваше странното усещане за свободно придвижване. Знаеше, че то идва от дълбоко вкоренената почитателност към свободните. Изглеждаше като пришълец от далечните пустини, а такива хора лесно се гневяха. Когато навлезе в забързаната върволица към храмовите стъпала, блъсканицата стана още по-голяма. Сега околните нямаше как да не го притискат, но за сметка на това го обсипваха с ритуални извинения: „Простете, благородни господине. Не успях да избегна тази неучтивост.“ „Извинете, за бога, през живота си не съм виждал по-лоша навалища.“ „Сломен съм от грубостта си, свети човече. Някакъв простак ме блъсна.“

След първите няколко фрази Пол престана да им обръща внимание. В извиненията нямаше друго чувство освен обичайния страх. Неволно се замисли колко дълъг път го дели от детските години в Каладънския замък. Кога бе стъпил на пътеката, водеща към тази разходка през претъпкания площад на една пустинна планета, безкрайно далеч от Каладън^а? И наистина ли бе стъпил на точно определена пътека? Не можеше да каже, че в който и да е момент от живота си е действал по строго определен канон. Мотивите и движещите сили бяха сложни — навярно по-сложни от която и да е друга комбинация на мотиви и сили в човешката история.

Зашеметяваше го чувството, че все още може да избегне съдбата, която виждаше тъй ясно в края на пътеката. Но тълпата го тласкаше напред и той изпита замайващото усещане, че е изгубил посоката, изгубил е властта да управлява собствения си живот.

Тълпата го повлече нагоре по стъпалата и нахлу през храмовия портал. Гласовете стихнаха. Засили се острият потен мирис на страх.

В храма службата вече бе започнала. Монотонната песен на хора заглушаваше всички други звуци — шепот, шумолене на дрехи, тътрене на нозе, кашлица — и разказваше за Далечните места, които посещава жрицата в свещения си транс.

*Космическия Шай-хулуд обяздва!
Повежда ни през ветрове и бури
към тихите страни със нежен полъх.
Макар да спим край змийската бърлога,
тя дремещите ни души опазва.
Напук на всякоя пустинна жега
укрива ни в долините прохладни.
Сияят ярко белите ѝ зъби,
за да ни водят в нощи непрогледни.
С могъща сила дългите ѝ плитки
издигат ни по стълбата към рая!
Пристъпим ли към нея, аромати
омайват ни със сладък дъх на цвете.*

Балъци! — каза си Пол на езика на свободните. *Внимавайте!
Може да я обземе и гневна страст.*

Храмовият портал бе оброчен с множество дълги и тънки светещи тръбички, имитиращи пламъчета на свещи. Потрепващите светлинки разбуждаха в душата на Пол неясни наследствени спомени, макар да знаеше, че те тъкмо това и целят. Цялата обстановка наоколо беше атавизъм — лукаво замислен, но ефективен. Ненавиждаше собственото си участие в създаването му.

Тълпата нахлу през високите метални врати към мрачното пространство под огромния купол. Високо горе пак примигваха светлинки, а в дъното на залата се издигаше ярко озарен олтар от

черно дърво — измамно прост на вид, инкрустриран с пясъчни шарки от митологията на свободните. Изотзад лъчите на скрити прожектори играеха по силовото поле на близхода², създавайки ефирно дъгоцветно сияние. Под тази призрачна завеса седемте реда пеещи послушници изглеждаха някак зловещо — черни роби, бели лица, пълен синхрон в движението на устните.

Пол огледа поклонниците около себе си и изведнъж им завидя — изглеждаха съсредоточени, сякаш слушаха истини, които той не можеше да чуе. Стори му се, че тук те постигат нещо недостъпно за него, нещо загадъчно и целебно.

Опита да си проправи път по-близо до олтара, но нечия ръка го хвана за рамото. Пол завъртя глава и срещна изпитателния взор на стар свободен — плътносини очи под надвисналите вежди... Очите го бяха разпознали. В паметта му проблесна едно име: Разир, съплеменник от времето на сийча.

Знаеше, че е напълно беззащитен сред натиска на тълпата, ако Разир имаше намерение да го нападне.

Старецът се промъкна по-близо, без да измъква десница изпод зацапаната с пясък роба — несъмнено стискаше кристален нож. Доколкото можеше, Пол се приготви да отбие атаката. Старецът приведе глава към ухото му и прошепна:

— Ще вървим с другите.

Това бе паролата за водача му. Пол кимна.

Разир се притисна до него и обърна лице към олтара.

„От изток иде тя — пееха послушниците. — Зад нея слънцето изгрява. И тайни вече няма. Сред грейнала зора — очите нейни нищо не пропускат, било то блясък или черен мрак...“

Стенанието на гъдулка се вряза в гласовете, застави ги да замлъкнат и после стихна. Сякаш жегната от електрическа искра, тълпата се юрна още няколко метра напред. Сега от всички страни ги обгръщаше плътна маса от тела, а въздухът се бе сгъстил от дъха на хората и мириса на подправка.

— Шай-хулуд пише по чистия пясък! — провикнаха се послушниците.

Пол усети, как дишането му влиза в такт с дъха на околните. Женски хор тихичко запя в сенките зад искрящия близход: „Алая...

Алая... Алая...“ Гласовете ставаха все по-мощни и изведнъж пресекнаха. Настана тишина.

Нови гласове наченаха меко, почти шепнешком:

*Тя бурите смирява,
с очи врага убива,
неверника измъчва.
От кулите на Туоно,
де слънцето изгрява
и бистри са водите,
ще видиш нейна сянка.
В искряща лятна жега
тя дава хляб и мляко —
прохладно, ароматно.
Врага топи със поглед,
насилника измъчва
и тайните узнава.
Алая тя е... Алая... Алая... Алая...*

Гласовете бавно затихнаха.

Изведнъж Пол се отврати. *Какво правим?* — запита се той. Алая беше момиченце-вещица, но с времето растеше. *Расте и става погрешна*, помисли той.

Колективната духовна атмосфера в този храм разяждаше психиката му. Усещаше как част от него се слива с тълпата, ала оставащите различия пораждаха убийствено противоречие. Той стоеше самовглъбен, затворен зад стената на личен грях, който никога нямаше да изкупи. В съзнанието му нахлу като потоп безкраят на вселената извън храма. Как можеше един човек или един ритуал да се надява, че ще скрои подобна необятност в дреха по мярка за всекиго?

Пол потрепера.

На всяка крачка се сблъскваше с вселената. Тя се изплъзваше от ръцете му, изобретяваше безброй прикрития, за да се промъкне и да го измами. Каквато и форма да измислеше за нея, вселената никога нямаше да я приеме.

В храма настана дълбока тишина.

От мрака зад сияйните дъги изплува Алая. Беше облечена в жълта роба с шарки в атреидско зелено — жълто за слънчевите лъчи, зелено за смъртта, която ражда живот. С внезапна изненада Пол си въобрази, че Алая се появява тук заради него, единствено заради него. Загледа се към сестра си над главите на тълпата. Тя *наистина* бе негова сестра. Познаваше ритуала и цялото му създаване, ала никога не бе заставал тук, с поклонниците, за да я види през техния поглед. Сега, споделяйки загадъчната атмосфера на храма, той осъзна, че Алая е част от враждебната вселена.

Послушниците поднесоха към нея златен потир.

Алая надигна потира.

Част от съзнанието на Пол знаеше, че вътре има непречистен меланж — коварна отрова, причастие за пророчицата.

Без да откъсва очи от потира, Алая заговори. Гласът ѝ галеше слуха като шепот на цветете, плавен и мелодичен.

— В началото бяхме празни — изрече тя.

— Не знаехме нищо — пропя хорът.

— Не знаехме за Силата, що е навсякъде — изрече Алая.

— И във всяко Време — пропя хорът.

— Ето Силата — каза Алая, вдигайки леко потира.

— Тя носи радост — пропя хорът.

И беди, помисли Пол.

— Тя пробужда душата — изрече Алая.

— Тя прогонва всяко съмнение — пропя хорът.

— Словата ни погубват — изрече Алая.

— А Силата ни възражда — пропя хорът.

Алая поднесе потира към устните си и отпи.

Пол с изненада разбра, че е затаил дъх заедно с цялата тълпа, до последния поклонник. Беше бе оплел в мистичната мрежа, сякаш не остана и пращинка от личното му знание за процеса, на който се подлагаше Алая. Неволно си припомни как тази огнена отрова плъзва из тялото. Паметта се разпростираше в безкрая и времето спираше, а съзнанието се превръщаше в мушица, която преобразува отровата. Отново преживя събуждането сред безвремие, където всичко ставаше възможно. *Знаеше* какво изпитва сега Алая, ала внезапно откри, че не го познава истински. Мистерията го заслепяваше.

Алая потрепера, свлече се на колене.

Пол си пое дъх едновременно с прехласнатите поклонници. Тръсна глава. Мъглата в съзнанието му започваше да се разсейва. Увлечен в блаженството, беше забравил, че всяко видение принадлежи на ония, които все още са на път, все още се стремят към нещо. Във видението човек минаваше през мрака и губеше способност да различи реалността от безплътната случайност. Човек копнееше за абсолютното, което никога нямаше да съществува.

И в копнежа изпускаше настоящето.

Алая се люшкаташе в екстаза на преобразуването.

Пол имаше чувството, че някакъв свръхестествен глас му говори: „Виж! Гледай! Виждаш ли за какво си затваряше очите?“. Стори му се, че в този миг гледа през чужди зеници, че съзира тук образи и ритми, каквито никой художник или поет не би могъл да възпроизведе. Всичко бе жизнено и прекрасно, огряно от ярко зарево, разкриващо властолюбиви стремежи... дори и неговия.

Алая заговори. Подхванат от скрити усилватели, гласът ѝ прокънтя под купола.

— Светла нощ — извика тя.

Всеобщ стон премина като вълна над навалищата от поклонници.

— Нищо не може да се скрие в такава нощ! — изрече Алая. — Каква безценна светлина е този мрак! Не ще я откриете с поглед! Недостъпна е за сетивата. Неподвластна на думите. — Тя сниши глас. — Бездната остава. В утробата ѝ се таи всичко, що тепърва ще бъде. Ах, колко нежно насилие!

Пол усети, че чака някакъв таен сигнал от сестра си. Жест или слово, отломък от магично-мистичния процес, мощно течение отвътре навън, което да го намести като стрела върху тетивата на космическия лък. Очакваният миг трептеше подобно на живак в съзнанието му.

— Ще има печал — напевно изрече Алая. — Напомням ви, че всичко е само начало, вечно начало. Световете чакат своите покорители. Някои от вас, които ме слушате, ще се извисят по волята на съдбата. Тогава ще се присмиват на миналото и ще забравят какво ви казвам днес: във всички разлики се крие единство.

Докато Алая свеждаше глава, Пол едва се сдържа да не извика от разочарование. Не бе казала онова, което очакваше да чуе. Тялото му сякаш се превърна в суха черупка, в обвивка, изоставена от пустинно насекомо.

Помисли си, че и другите трябва да са усетили нещо подобно. Долавяше безпокойството наоколо. Внезапно нейде далеч наляво сред тълпата изкрещя жена — без думи, просто писък на ужас.

Алая вдигна глава и Пол изпита шеметното чувство, че разстоянието помежду им изчезва, че се взира право в нейните очи, изцъклени само на сантиметри от неговите.

— Кой ме зове? — попита тя.

— Аз — извика жената. — Аз те зова, Алая. О, Алая, помогни ми. Казват, че убили сина ми на Муритан. Изчезнал ли е? Никога ли не ще видя сина си... никога ли?

— Мъчиш се да вървиш заднишком през пясъка — пропя Алая. — Нищо не се губи. Всичко се връща след време, но може и да не разпознаеш променената форма, под която идва.

— Алая, не те разбирам! — изстена жената.

— Живееш сред въздух, но не го виждаш — рязко изрече Алая. — Гущер ли си? По гласа ти личи, че си от свободните. Нима свободният се мъчи да върне мъртвеца? Какво друго ни трябва от мъртъвците, освен тяхната вода?

Насред храма един мъж в пищно червено наметало вдигна ръце и изпод набръчканите широки ръкави се подаде бялата му долна риза.

— Алая — изкрещя той, — получих делово предложение. Да го приема ли?

— Идваш тук като просяк — каза Алая. — Търсиш златната чаша, ала само кинжал ще намериш.

— Поискаха да убия един човек — отекна отдясно нечий плътен глас с акцент, издаващ дълъг живот в сийча. — Да се съглася ли? Ще успея ли, ако се съглася?

— Начало и край са едно и също — отсече Алая. — Не съм ли го казвала и преди? Ти не си дошъл за този въпрос. В какво не можеш да повярваш, та трябва да идваш тук и да крещиш срещу него?

— Много се е разлютила тая вечер — промърмори някаква жена до Пол. — Виждали ли сте я някога толкова сърдита?

Знае, че съм тук, помисли Пол. Нещо от видението ли я е разгневило? На мен ли се гневи?

— Алая — подвикна един мъж пред него. — Кажу ми на тия търговци и малодушни страхливци докога ще властва брат ти!

— Позволявам ти сам да надникнеш зад този ъгъл — озъби се Алая. — Устата ти е пълна с предразсъдъци! Ако имаш стряха и вода, то е защото брат ми язди червея на хаоса!

С яростен жест тя загърна робата си, вихрено се завъртя, прекрачи през ивиците искряща светлина и изчезна в мрака зад тях.

Послушниците незабавно подхванаха заключителното песнопение, но ритъмът бе нарушен. Ненадейният край на ритуала явно ги бе сварил неподготвени. От различни краища на тълпата се надигна неясен ропот. Пол усети как хората наоколо се раздвижват — неспокойни, неудовлетворени.

— Всичко стана заради онзи глупак с тъпия му делови въпрос — промърмори една жена до Пол. — Лицемер!

Какво бе зърнала Алая? Каква пътека през времето бе видяла?

Нещо се бе случило тази вечер, нещо беше опорочило ясновидската церемония. Обикновено тълпата се надпреварваше да моли Алая за отговор на купища въпроси. Да, идваха като просяци при пророчицата. Неведнъж ги бе чувал, скрит в мрака зад олтара. С какво се различаваше тази вечер?

Старият свободен подръпна ръкава на Пол и кимна към изхода. Тълпата вече напираше нататък. Пол се остави на хорското течение, усещайки върху ръкава си пръстите на водача. Обземаше го чувството, че тялото му е станало въплъщение на някаква сила, която вече не се поддава на контрол. Превръщаше се в нещо безплътно и стихнало, което въпреки всичко се движеше. Той съществуваше само в ядрото на тази безплътност и се оставяше да го водят по улиците на града — а маршрутът бе тъй познат от виденията, че скръбта смразяваше сърцето му.

Трябваше да знам какво е видяла Алая, помисли Пол. Толкова пъти самият аз съм го виждал. Но Алая не възрази... значи и тя е прозряла другата възможност.

17.

В моята империя растежът на производството и растежът на доходите не бива да излизат изпод контрол. Това е същността на повелята ми. Между различните сфери на влияние не трябва да възникват затруднения с платежния баланс. А причината за това е проста — защото така заповядвам. Искам да подчертая властта си в тази област. Аз съм върховният енергопотребител на тази държава и такъв ще си остана в живота и смъртта. Икономиката е моето правителство.

Заповед пред Съвета
Император Пол Муад'диб

— Тук ще те напусна — каза старецът, отдръпвайки пръсти от ръкава на Пол. — Отдясно, предпоследната врата. Шай-хулуд да те закриля, Муад'диб... и помни, че си бил Усул^а.

Водачът кривна встрани и изчезна в мрака.

Пол знаеше, че навярно някъде наблизо хората от Имперската безопасност чакат да заловят стареца и да го отмъкнат на разпит. Но се надяваше опитният свободен да им се изплъзне.

Високо горе блестяха звезди и Първата луна^а висеше като далечен фенер нейде отвъд Защитната стена^а. Ала тук не беше като в откритата пустиня, където човек можеше да зърне пътеводна звезда. Поне едно изглеждаше ясно — старецът го бе довел в някое от новите предградия.

Уличката бе пълна с пясък, навян от околните дюни. Далеч напред самотен суспенсорен глобус пръскаше мъждива светлина. Оскъдните лъчи стигаха само колкото да разкрият, че се намира в задънена улица.

Във въздуха тегнеше зловонието на дестилаторна канализация. Сигурно беше твърде зле изолирана, за да изпуска в нощта гнусните си

миризми и да похабява безценната влага. Пол си каза, че народът му е станал невероятно нехаен. Сега свободните бяха истински водни милионери — и забравяха дните, когато на Аракис можеха да убият човек само заради осминка от телесната му влага.

Защо се колебая? — запита се Пол. *Предпоследната врата. Знаех го и без да ми казват. Но всичко трябва да се разиграе с пределна точност. И затова... се колебая.*

Ненадейно откъм ъгловата къща вляво се надигна глъчка. Женски глас ругаеше някого — оплакваше се, че новото крило на дома пропускало прах. Да не мисли, че водата пада от небето? Щом прахта прониква вътре, значи влагата пък излиза навън.

Някои не са забравили, помисли Пол.

Закрачи напред по улицата и свадата заглъхна зад гърба му.

Вода от небето! — помисли той.

Някои свободни бяха виждали това чудо по далечните светове. И той го бе виждал, дори бе заповядал да го устроят над Аракис, ала споменът за него беше неясен — сякаш мислеше за нещо, което се е случило другиму. Дъжд, така се наричаше. Внезапно си припомни дъждовна буря на своята родна планета — гъсти сиви облаци в небето на Каладън, тръпнеща наелектризирана атмосфера, влажен въздух, едри мокри капки барабанят по стъклото на капандурата. От стряхата се стичат струйки дъждовна вода. Водостоците я отвеждат към реката, която влачи мътни, пенести талази покрай овощните градини на замъка... а там влажно блестят голите клони на дърветата.

Краката му затънаха в струйка пясък, пресичаща улицата. За миг усети как в детството калта полепва по обувките му. Сетне отново се озова сред пясъка, сред прашната ветровита тъма, под присмеха на надвисналото Бъдеще. Безплодният живот наоколо сякаш го сочеше с пръст. *Ти направи това!* Бяха се превърнали в цивилизация от наблюдатели и разказвачи с пресъхнали очи — хора, които решават всичките си проблеми чрез власт... и още власт... и пак власт — а ненавиждат властта до последната ѝ капчица.

Под нозете му се появиха груби каменни плочи. Помнеше ги от видението. Отдясно изникна мрачен правоъгълен вход — черно върху черно: домът на Отхейм, домът на Съдбата, място като всяко друго, различно само по ролята, която му бе отредило Времето.

Странно място за едно историческо събитие.

Вратата се отвори при първото почукване. През пролуката се виждаше преддверие, окъпано в мътна зеленикава светлина. Отвътре надникна джудже — старческо лице над детско тяло, същински призрак, какъвто не бе срещал в пророческите си визии.

— Значи дойде — изрече призракт. Джуджето отстъпи настрана, в държанието му нямаше и следа от страхопочитание, а по устните му бавно се разтегляше злорада усмивка. — Заповядай! Заповядай!

Пол се поколеба. Във видението не бе срещал джудже, но всичко друго си беше на мястото. Понякога се случваше в пророчествата да се прокрадне подобно несъответствие, без да промени посоката на главолонния им скок към безкрая. Разликата го изпълни с надежда. Той се озърна към улицата, плуваща в млечноперления лунен блясък. Споменът за луната го преследваше. Как ли щеше да падне?

— Заповядай — подкани го джуджето.

Пол влезе и чу зад гърба му вратата да се намества с глух удар в херметичните уплътнители. Джуджето мина край него и го поведе, шляпайки по пода с несъразмерно големите си ходила, отвори изящната решетъчна порта към закритото вътрешно дворче и кимна.

— Очакват ви, сир.

Сир, помисли си Пол. Значи ме познава.

Преди да обмисли това откритие, джуджето се шмугна в някакъв страничен коридор. В душата на Пол надеждата танцуваше като бесен вихър-дервиш. Той закрачи през двора. Мястото беше тъмно и унило, изпълнено с дъх на болест и поражение. Атмосферата го обезсърчаваше. Запита се поражение ли е да избереш по-малкото зло. Безвъзвратно ли бе поел по този път?

От една тясна врата в дъното се процеждаше светлина. Пол престана да мисли за скрити наблюдатели и неприятни миризми, прекоси прага и се озова в малка стаичка. За жилище на свободен обзавеждането беше твърде оскъдно, хайрегски гоблени висяха само на две от стените. Срещу вратата, върху карминова възглавничка под най-хубавия гоблен, седеше мъж. В голата стена отляво зееше друга врата и в сянката, хвърлена от нея, се открояваше женска фигура.

Пол се почувства като в капан. Точно така бе станало и във видението. Къде беше джуджето? Къде беше разликата?

С един всеобхватен поглед сетивата му погълнаха цялата стая. Въпреки нищетата личеше, че се поддържа безупречна чистота. Куки и халки по голите стени отбелязваха местата на свалените гоблени. Пол си спомни, че пришълците плащаха огромни цени за автентични произведения на свободните. Богатите поклонници смятаха пустинните килими за съкровища, за истински белег на хаджилъка.

Голите стени сякаш го обвиняваха с прясната си гипсова мазилка. Вехтостта на двата последни гоблена само подсилваше това чувство.

На стената отдясно имаше тясна лавица. По нея бяха подредени портрети — предимно на брадати свободни, някои във влагосъхраняващи костюми с провиснали тръбички на филтровите запушалки, други в имперски униформи, излъчени на фона на екзотични гледки от далечни планети. Най-често срещани бяха морските пейзажи.

Седналият свободен се изкашля, за да привлече вниманието на Пол. Отхейм изглеждаше точно така, както го бе разкрило видението — измършавяла птича шия, сякаш безсилна да поддържа масивната глава. Лицето му беше криво и обезобразено — мрежа от кръстосани белези на лявата буза под кривогледо сълзящо око, гладка кожа на другата и прям, плътносин поглед. Дълъг гърбав нос делеше двете половини.

Възглавничката на Отхейм бе разположена наред излинял кафяв килим, прошарен с кестеняви и златни нишки. На места възглавничката беше протрита и кърпена, ала всеки метален предмет около седящия мъж бе излъскан до огледален блясък — рамките на портретите, обковът и подпорките на лавицата, крачетата на ниската масичка отдясно.

Пол кимна към здравата половина от лицето на Отхейм и изрече:

— Добро да споходи теб и твоя дом.

Това бе поздрав за стар приятел и събрат от сийча.

— Ето че пак те виждам, Усул.

Треперливият глас изрече племенното му име със старческо хъхрене. Мътното кривогледо око върху обезобразената половина се раздвижи над белезите и съсухрената кожа. От тази страна стърчаха снопчета прошарена четина, а челюстта сякаш бе покрита само от

грапави и лющещи се ивици. При всяка дума устните на Отхейм се кривяха, оголвайки сребристи метални зъби.

— Муад' диб винаги чува зова на федейкините — отвърна Пол.

Отвъд вратата жената се раздвижи в сянката и подхвърли:

— И Стилгар с това се хвали.

Тя пристъпи на светло — състарено копие на онази Лична, чийто облик бе откраднал лицетанцърът. Сега Пол си спомни, че Отхейм се бе оженил за сестрата на покойната си жена. Косата ѝ беше прошарена, носът — изтънял като на вещица. Палците и показалците на ръцете ѝ бяха покрити с мазоли от тъкачния стан. Някога в сийча всяка свободна жена би се гордяла с подобни белези, но сега, щом забеляза погледа му, тя скри длани в гънките на бледосинята си роба.

Най-сетне Пол си спомни името ѝ — Дури. И най-поразителното бе, че си я спомни като дете, а не такава, каквато я бе срещал във виденията си за този миг. „Сигурно заради хленчещия глас“, каза си той. „И като дете все хленчеше.“

— Виждаш, че съм тук — каза Пол. — Щях ли да дойда, ако Стилгар не беше съгласен? — Той се обърна към домакина. — Воден товар^а нося пред теб, Отхейм. Повелявай.

Кратко и прямо — така се говореше между братя по сийч.

Отхейм безсилно кимна и движението сякаш щеше да прекърши крехката шия. Той вдигна покритата с кафеникави петна лява ръка и посочи обезобразеното си лице.

— На Тарахел прихванах разцепващата болест, Усул — изхриптя Отхейм. — Веднага след победата, когато всички...

Пристъп на кашлица прекъсна думите му.

— Скоро племето ще прибере неговата вода — каза Дури.

Тя пристъпи към Отхейм, подпря го с още възглавнички и здраво стисна рамото му, докато кашлицата отмина. Пол забеляза, че всъщност не беше стара, но край устните ѝ се вливаха бръчките на загубени надежди, а в очите се таеше горчилка.

— Ще повикам доктори — каза Пол.

Дури се завъртя с ръка на кръста.

— Вече идваха лекари, по-добри и ти няма да намериш.

Тя неволно се озърна към голата стена отляво.

И са стрували скъпо, помисли Пол.

Чувствуваше се напрегнат, окован в рамките на видението, ала съзнаваше, че в сцената се промъкват дребни несъответствия. Как можеше да използва разликите? Вълмото на времето се разплиташе и възникваха едва доловими промени, но основната картина си оставаше отчайващо неизменна. Изпълваше го ужасяващо твърдото знание, че ако опита сега да се изтръгне от общата схема, тя ще прерасне във взрив на неопишуемо насилие. Гнетеше го скритата мощ в този измамно тих поток на времето.

— Кажы какво искаш от мен — изръмжа той.

— Не допускаш ли, че Отхейм просто е пожелал приятел да поседи до него в тежък час? — попита Дури. — Трябва ли един федейкин да поверява плътта си на чужденци?

Бяхме заедно в Сийч Табър, напомни си Пол. Тя има право да ме упреква за проявеното безсърдечие.

— Ще сторя каквото е по силите ми — каза той.

Нов пристъп на кашлица разтърси Отхейм. Когато се поуспокои, той изпъшка:

— Предателство, Усул. Хора от племето заговорничат срещу теб.

Устата му продължи да се движи беззвучно. По устните му потекоха слюнки. Дури ги избърса с крайчеца на робата си и Пол забеляза върху лицето й неприкрит гняв от безсмисленото прахосване на влага.

Безсилната ярост едва не го заслепи. *Това трябваше да бъде спестено на Отхейм! Един федейкин заслужава по-достойна участ.* Но вече нямаше избор — нито за командоса-смъртник, нито за неговия император. В тази стая и двамата вървяха по бръснача на Окам^[1]. И най-лекото подхлъзване умножаваше ужасите — не само за тях, а за цялото човечество; дори и за онези, които щяха да ги унищожат.

С усилие на волята Пол се успокои и погледна Дури. Страхотният копнеж, с който жената се взираше в Отхейм, му придаде нови сили. *Чани никога не трябва да ме гледа така,* помисли той.

— Лична споменаваше за някаква вест — каза Пол.

— Джуджето ми — изхъхри Отхейм. — Купих го на... на... на една планета... не помня. То е дистранс, играчка, захвърлена от тлейлаксиянците. В него са записани всички имена... предателите...

Разтреперан, Отхейм замълча.

— Говориш за Лична — каза Дури. — Когато пристигна, разбрахме, че се е добрала жива до теб. Ако мислиш, че имаш нов дълг пред Отхейм, то нека Лична бъде целият ти товар. Честна размяна, Уеул: вземи джуджето и си върви.

Пол удържа плъзналите по тялото му тръпки и затвори очи. *Лична!* Истинската им дъщеря бе загинала сред пустинята — съсипано от семутата тяло, изоставено на пясъка и ветровете.

Той отвори очи.

— Винаги можете да дойдете при мен...

— Отхейм странеше от теб, за да го броят сред ония, които те мразят, Усул — прекъсна го Дури. — Южно от нас, в края на уличката, е свърталището на твоите врагове. Затова се настанихме в този бордей.

— Щом е тъй, повикайте джуджето и да вървим — каза Пол.

— Не си ме слушал добре — възрази Дури.

— Трябва да отведеш джуджето на сигурно място — изрече Отхейм с изненадващо мощен глас. — В него е единственият списък на предателите. Никой не подозира таланта му. Мислят, че съм го взел за развлечение.

— Ние не можем да дойдем — добави Дури. — Само ти и джуджето. Всички знаят... колко сме бедни. Пуснахме слух, че продаваме джуджето. Ще решат, че ти си купувачът. Това е единственият ти шанс.

Пол сравни реалността със спомена — във видението напускаше къщата, след като бе получил имената на предателите, но нито веднъж не бе успял да види къде са записани тези имена. Очевидно джуджето се намиреше под закрилата на друг оракул. Хрумна му, че навярно всички живи същества носят някаква съдба, предназначена от големи и малки цели, затвърдена от възпитанието и личните склонности. Още от първия миг, в който джихадът го бе избрал за свое оръдие, той се чувстваше окован от силата на тълпата. Безброй твърдо определени цели властваха над неговата воля и контролираха постъпките му. Илюзиите за свободен избор, с които се зальгваше, бяха просто отчаяна съпротива на затворник, блъскащ решетките на килията си. Проклятието му бе там, че *виждаше* килията. Наистина ли я *виждаше*?

Вслуша се в пустотата на тоя дом: вътре бяха само четирима — Дури, Отхейм, джуджето и той. Вдишваше страха и напрежението на

своите приятели, усещаше наблюдателите — неговите бойци от охраната, увиснали с топтери високо в небето... и другите... в съседната къща. *Напразно се надявах*, помисли Пол. Но мисълта за това му донесе някакъв нов, особен *усет* за надежда и той почувства, че все още може да сграбчи мига.

— Доведете джуджето — каза Пол.

— Бияз! — подвикна Дури.

— Вика ли ме някой?

Джуджето се появи откъм дворчето с тревожно и бдително изражение на лицето.

— Имаш нов господар, Бияз — каза Дури. Тя се вгледа в Пол. — Можеш да го наричаш... Усул.

— Усул означава основа на колона — преведе Бияз. — Как може Усул да е отдолу, когато аз съм най-долното същество на тоя свят?

— Винаги говори така — извинително се обади Отхейм.

— Не говоря — възрази Бияз. — Аз съм оператор на машина, наречена език. Малко трака и пъшка, ама си е моя.

Тлейлаксианска играчка, будна и образована, помисли Пол. *Бене Тлейлакс никога не захвърля нещо толкова ценно*. Обърна се и изпитателно огледа джуджето. Кръгли меланжови очи отвърнаха на погледа му.

— Какви други дарби имаш, Бияз? — запита Пол.

— Знам кога трябва да си вървим — отговори Бияз. — Малцина могат да се похвалят с такава дарба. Дошло е време за край — и това е добро начало. Нека почнем да си тръгваме, Усул.

Пол подири спомена за видението — там нямаше джудже, но думите на дребосъка бяха уместни за случая.

— На вратата ме нарече сир — каза Пол. — Значи ме познаваш?

— Ами че вие сте много сироподобен, сир — ухили се Бияз. — Вие сте нещо повече от основата Усул. Вие сте атрейдският император Пол Муад'диб. И освен това сте моят пръст.

Той повдигна показалеца на дясната си ръка.

— Бияз! — кресна Дури. — Изкушаваш съдбата.

— Изкушавам си пръста — пискливо възрази Бияз и посочи Пол. — Соча Усул. Нима пръстът ми не е самия Усул? Или е отражение на нещо по-долно? — Той го приближи към очите си и подигравателно

ухилен го огледа първо от едната страна, после от другата. — А-а-а, то било само пръст.

— Често ги дрънка такива — разтревожено обясни Дури. — Мисля, че затова са го прогонили тлейлаксианците.

— Не търпя да ме покровителстват — заяви Бияз, — обаче си имам нов покровител. Колко чудни неща върши един нищо и никакъв пръст. — Със странен блясък в очите той погледна към Дури и Отхейм. — Слабо лепило ни е свързвало, Отхейм. Една-две сълзи и се разделяме. — Шляпайки с несъразмерните си нозе по плочките, джуджето се завъртя на пети и спря срещу Пол. — А-а-а, шефе! Голям път бих, докато те намеря.

Пол кимна.

— Нали ще си добър с мен, Усул? — попита Бияз. — Аз съм личност, тъй да знаеш. Срещат се личности с всякакви форми и размери. Аз съм само една от тях. Слаб съм на мускули, но силен на уста; евтино ще ме нахраниш, скъпо ще ме напълниш. Вади от мен колкото си щещ, пак ще остане нещичко, дето са го пъхнали хората.

— Нямаме време за глупави гатанки — изръмжа Дури. — Трябва да си вървите.

— Главата ми е наблъскана с главоблъсканици, но не всички са глупави — каза Бияз. — Ако минеш отнякъде, Усул, значи ли че ще си станал минало? А? Е, хайде, миналото си е минало. Право казва Дури, а пък аз имам и тая дарба — да знам кое е право.

— Усет за истината ли имаш? — запита Пол, вече твърдо решен да изчака докрай развоя на видението. Каквото и да се случеше, щеше да е по-добре, отколкото да разруши този миг и да предизвика нови последствия. Отхейм трябваше да каже още няколко думи, за да не се отклони Времето към по-ужасно русло.

— Имам усет за *настоящето* — каза Бияз.

Пол забеляза, че джуджето става все по-нервно. Дали дребосъкът не усещаше какво предстои? Можеше ли самият Бияз да се окаже оракул?

— Пита ли го за Лична? — обади се внезапно Отхейм, вперил в Дури здравото си око.

— Лична е на сигурно място — успокои го жената.

Пол сведе глава, за да не издаде лъжата с лице. *На сигурно място!* Пепелта на Лична лежеше в потаен гроб.

— Добре тогава — каза Отхейм, вземайки жеста му за знак на съгласие. — Поне това да е добро сред толкова беди, Усул. Не ми харесва светът, който създаваме, знаеш ли? По-хубаво си беше, когато живеехме сами сред пустинята и имахме само едни врагове — харконите.

— Тънка е границата между многото врагове и многото приятели — обади се Бияз. — Изчезне ли тя, няма ни начало, ни край. Хайде да свършваме, приятели.

Той застана до Пол и пристъпи от крак на крак.

— Що е усет за *настоящето*? — попита Пол, като нарочно се бавеше, за да подтикне джуджето към нещо непредвидено.

— Сега! — избъбри, треперейки, Бияз. — Сега! Сега! — Той подръпна робата на Пол. — Да си вървим сега!

— Много му тропа устата, но е добър по душа — разнежено изрече Отхейм, гледайки Бияз със здравото си око.

— И тропането може да е сигнал за тръгване — каза Бияз. — И сълзите. Да си вървим, докато още имаме време да започнем.

— Бияз, от какво се боиш? — попита Пол.

— Боя се от духа, който ме търси сега — избъбри Бияз. По челото му бе избила пот. По бузите му пробягваха спазми. — Боя се от онзи, който не мисли и не ще да има друго тяло, освен моето... ослепяло, взряно само навътре! Боя се от онова, което виждам, и от онова, което не виждам.

Това джудже има пророческа дарба, помисли Пол. Бияз споделяше страховитото му видение. А споделяше ли и съдбата на пророка? Докъде стигаше силата му? Дали владееше само дребното ясновидство на ония, които си играеха с дюнския тарок? Или нещо мощно? Какво бе успяло да види?

— По-добре да си тръгвате — каза Дури. — Бияз е прав.

— Всяка минута забавяне — обади се Бияз, — удължава... удължава *настоящето*!

Всяка минута забавяне отлага вината ми, помисли Пол. Облъхнал го бе отровният дъх на червей, от чиито зъби се стича пясък. Отдавна бе станало, но сега той възкресяваше спомена — дъх на подправка и горест. Усещаше, че и него го чака червей — погребалната урна на пустинята.

— Размирни времена са настанали — изрече той, имайки предвид преценката на Отхейм за света.

— Свободните знаят какво да правят в размирни времена — отвърна Дури.

Отхейм треперливо кимна в знак на съгласие.

Пол погледна Дури. Не бе очаквал благодарност, сега тя би била непоносим товар, но горчивината на Отхейм и яростното негодувание в очите на Дури го разколебаха. Имаше ли *изобищо* нещо, което заслужаваше тази цена?

— Няма полза от отсрочки — каза Дури.

— Направи каквото трябва, Усул — изхриптя Отхейм.

Пол въздъхна. Думите от видението бяха изречени.

— Ще дойде час за разплата — изрече той, за да довърши сцената. Обърна се, излезе с широка крачка от стаята и чу как отзад шляпат босите нозе на Бияз.

— Отминали, отминали — мърмореше джуджето, докато вървяха към изхода. — Който е отминал, нека пада, където може. Мръсен ден беше днес.

[1] Уйлям Окам (1300–1349) — английски философ, създател на принципа, наречен „бръснач на Окам“: „същностите не бива да се умножават без нужда“. Бел. на преводача. ↑

18.

Заобиколните формулировки на правния педантизъм са израсли от необходимостта да си затваряме очите пред насилието, което замисляме един на друг. Да отнемем час от живота на човека или изобщо да го лишим от живот — разликата е само в степенята на действие. Извършили сме насилие спрямо него, отнели сме му енергия. С изискани евфемизми можем да прикрием убийственото си намерение, но зад всяко прилагане на власт спрямо друг човек неизменно се възправя върховната самонадеяност: „Аз се храня с твоята енергия“.

Император Пол Муад'диб

Из „Допълнения към Заповедите пред Съвета“

Първата луна бе надвиснала над града, когато Пол излезе от задънената улица, обкръжен от сиянието на включената защита. Откъм планинския масив вятърът сипеше прах и пясък в тесния проход между къщите, заставяйки Бияз да примигва и да закрива очите си с длан.

— Трябва да бързаме — бръщолевеше джуджето. — Бързо! Бързо!

— Опасност ли усещаш? — попита го Пол.

— Не усещам, знам!

Внезапното чувство за близка заплаха бе последвано почти веднага от някаква фигура, изскочила насреща им от съседния вход.

Бияз клекна и се разхленчи.

Но това бе самият Стилгар, който се движеше като бойна машина — с приведена глава и мощни удари на нозете по уличната настилка.

Пол набързо му обясни ценността на джуджето и му го предаде. От този миг ритъмът на видението неимоверно се ускоряваше. Стилгар побягна, влачейки Бияз. Охраната обкръжи Пол от всички страни.

Раздадоха се заповеди да бъдат пратени бойци към дъното на уличката, при съседа на Отхейм. Стражата покорно се втурна нататък — сенки сред сенките.

Още жертви, помисли Пол.

— Трябват ни живи пленници — изсъска един от офицерите.

Звукът, който отекна в ушите на Пол, бе като ехо от виденията. Събитията се развиваха с желязна точност — пророчество и реалност съвпадаха миг по миг. Сенките на пикиращи орнитоптери сякаш прорязаха луната. Нощта бе пълна с атакуващи имперски войници. Тихо съскане се надигна над всички останали звуци и прерасна в рев, докато хората още го чуваха само като шипене. Лумна теракотово зарево, което загаси звездите и погълна луната.

Пол, който познаваше звука и заревото още от най-ранните си и откъслечни потапяния в кошмарното видение, изпита странно чувство на облекчение от сбъдването. Всичко ставаше така, както трябваше да стане.

— Скалорез! — изпищя някой.

— Скалорез! — Викът се надигаше от всички страни. — Скалорез... скалорез...

Само защото видението го изискваше, Пол захлупи очите си с длан и се просна край ниския бордюр на тротоара. Разбира се, вече бе твърде късно.

На мястото на отхеймовия дом сега се издигаше огнена колона, ослепителна струя, бликаща с рев към небето. Тя пръскаше мръснокафеникаво сияние, което очертаваше с поразителна релефност и яснота балетните движения на войниците, на бегълците, на наклонените в рязък вираж орнитоптери.

Вече бе твърде късно за всеки човек от това неистово множество.

Пясъкът под Пол се загриваше. Той чу как шумът от тичащи нозе затихва. Хората наоколо се отпускаха на земята — осъзнали, че бягството е безсмислено. Злото бе сторено и сега им оставаше само да чакат, за да узнаят мощността на скалореза. Лъчението, от което никой не можеше да избяга, вече бе проникнало в телата им. А какво щеше да им причини оръжието тепърва — това зависеше от замисъла на хората, които бяха дръзнали да го употребят, нарушавайки Великото споразумение^а.

— Божове... скалорез — проплака някой. — Аз... не... искам... да... ослепея.

— Че кой иска? — отекна откъм дъното на уличката дрезгав щурмовашки глас.

— Сума ти очи ще продадат тлейлаксияните — изръмжа някой до Пол. — Сега си затваряйте човките и чакайте!

Зачакаха.

Пол мълчеше и мислеше какво би могло да извърши подобно оръжие. Ако зарядът се окажеше по-могъщ от предвиденото, той щеше да си пробие път до центъра на планетата. Разтопеното ядро на Дюна се намираще твърде дълбоко, но това го правеше само още по-опасно. Изпуснатата на свобода, огромната налягане можеше да разцепи планетата, осейвайки космоса с безжизнени отломки.

— Мисля, че взе да отслабва — обади се някой.

— Просто е задълбало надолу — предупреди ги Пол. — Бъдете готови всички. Стилгар ще прати помощ.

— Измъкна ли се Стилгар?

— Измъкна се.

— Земята пари — оплака се някой.

— Посмели са да употребят атомно оръжие! — възмутено се провикна един щурмовак близо до Пол.

— Звукът затихва — долетя глас от дъното на улицата.

Без да обръща внимание на думите, Пол напрегнато притискаше пръсти към уличната настилка. Усещаше гръмовния тътен на чудовищното оръжие — дълбоко... все по-дълбоко...

— Очите ми! — изкрещя някой. — Нищо не виждам!

Бил е по-близо от мен, помисли Пол. Когато вдигна глава, той все още виждаше дъното на уличката, макар че цялата сцена изглеждаше някак мъглива. В зоната, където бяха къщите на Отхейм и съседа му, сега се разливаше червеникаво-жълто сияние. Отломъци от околните сгради се срутваха като черни петна в огнения кладенец.

Пол с усилие се изправи на крака. Почувства как скалорезът изгасва и в земните недра настава тишина. Под хлъзгавия влагосъхраняващ костюм тялото му бе мокро от пот — дестилаторите не успяваха да се справят с прекомерния прилив на влага. Нахлуващият в дробовете му въздух носеше топлината и сярното зловоние на скалореза.

Докато гледаше как щурмоваците наоколо започват да се надигат, мъглата пред очите му се сгъсти и настана мрак. Той призова пророческата си визия за тези мигове, обърна се и закричи по пътя, който му бе начертало Времето — сля се с видението тъй плътно, че то вече не можеше да му убегне. Бавно съзнаваше, че това място се превръща в съвместно владение, където реалността сраства с предсказанието.

Наоколо щурмоваците с пъшкане и стонове откриваха, че са ослепели.

— Дръжте се! — изкрещя Пол. — Скоро ще дойде помощ! — И тъй като воплите не преставаха, той добави: — Говори Муад'диб! Заповядвам да издържите! Помощта приближава!

Тишина.

После, точно както във видението, наблизко се обади човек от стражата:

— Наистина ли е императорът? Кой може да вижда? Кажете ми.

— Никой от нас няма очи — каза Пол. — Отнеха и моите, но не и зрението ми. Аз те *виждам* как стоиш и ако посегнеш, ще напипаш отляво глинена стена. А сега бъди храбър и чакай. Стилгар приближава и води приятели.

От всички страни се долавяше все по-ясно пърхането на безброй топтери. Затропаха тичащи нозе. Пол *гледаше* как се задават приятелите му и сравняваше шума от стъпките им с пророческата визия.

— Стилгар! — извика той, размахвайки ръка. — Насам!

— Слава на Шай-хулуд — възкликна Стилгар, тичайки насреща. — Не си... — Сред внезапното мълчание видението разкриваше на Пол как Стилгар с изкривено от мъка лице се вглежда в унищожените очи на своя другар и император. — О, господарю — изстена той. — Усул... Усул... Усул...

— Какво става със скалореза? — изкрещя един от новодошлите.

— Всичко свърши — високо изрече Пол и вдигна ръка. — Сега на работа, спасявайте ония, които са най-близо до вас. Сложете заграждения. По-живо!

— Виждаш ли, господарю? — попита Стилгар и в гласа му звучеше изумление. — Как е възможно да виждаш?

Вместо отговор Пол'протегна ръка да докосне бузата на Стилгар зад лицевата маска на влагосъхраняващия костюм и усети под пръстите си сълзи.

— Не бива да ми отдаваш влага, стари приятелю — промълви той. — Не съм мъртъв.

— Но очите ти!

— Те ослепиха тялото, но не и зрението ми — каза Пол. — Ах, Стил, аз живея в апокалиптичен сън. Стъпките ми се наместват тъй точно в него, че най-много се боя да не ми доскучае от това повторно преживяване.

— Усул, аз... аз не...

— Не се мъчи да разбереш. Приеми го. Аз съм в друг свят, отвъд този тук. За мен и двата са еднакви. Не се нуждая от дружеска ръка на водач. Виждам всяко движение наоколо. Виждам всяко изражение на лицето ти. Нямам очи, ала виждам.

Стилгар отривисто тръсна глава.

— Сир, ще трябва да скрием този недъг от...

— От никого няма да го крием — отсече Пол.

— Но законът...

— Днес живеем по атреидски закони, Стил. Законът на свободните, който повелява да изоставяме слепите в пустинята, може да се прилага само към слепец. Аз не съм сляп. Живея в онзи кръг на битието, където е бойната арена на доброто и злото. Достигнали сме повратна точка във върволицата на епохите и всеки от нас ще трябва да изиграе своята роля.

Тишина. Пол чу как наблизко водят един от ранените.

— Ужасно беше — изстена човекът, — огромен огнен ад.

— Нито един от тези хора не бива да бъде отведен в пустинята — каза Пол. — Чуваш ли, Стил?

— Чувам, господарю.

— Да им се доставят нови очи за моя сметка.

— Ще бъде сторено, господарю.

Долавяйки растящото страхопочитание в гласа на Стилгар, Пол добави:

— Отивам във флагманския топтер. Ти поемаш командването тук.

— Да, господарю.

Пол заобиколи Стилгар и закрачи по улицата. Видението подсказваше всяко негово движение, всяка неравност под нозете му, всяко срещнато лице. В движение той раздаваше заповеди, сочеше хора от свитата си, наричаше ги по име, призоваваше ония, които представяха най-съкровени правителствени механизми. Усещаше как ужасът расте зад гърба му, чуваше боязливия шепот.

— Очите му!

— Но той погледна право към теб, нарече те по име!

Край флагманския топтер Пол изключи персоналната си защита, посегна в кабината, грабна микрофона от ръката на смаяния свързочник, набързо даде поредица от заповеди и натика микрофона обратно в ръката на офицера. После му обърна гръб и повика специалиста по въоръженията — един от амбициозните и талантиви младежи, които почти не помнеха живота в сийча.

— Използваха скалорез — каза Пол.

След едва доловимо колебание специалистът отвърна:

— И аз така чух, сир.

— Ти, разбира се, знаеш какво означава това.

— Зарядът не може да е бил друг, освен атомен.

Пол кимна и си помисли как трескаво работи сега умът на младежа. Атомен заряд. Великото споразумение забраняваше употребата на подобни оръжия. Откриването на извършителя щеше да стовари върху му обединения наказателен удар на Великите династии. Древните родови вражди щяха да бъдат забравени пред лицето на тази заплаха и прастарите страхове, породени от нея.

— Не може да са го изработили, без да оставят следи — каза Пол. — Ще събереш необходимата апаратура и ще потърсиш мястото, където е конструиран скалорезът.

— Незабавно, сир.

След един последен боязлив поглед, младежът се втурна да изпълни заповедта.

— Господарю — неуверено се обади свързочникът изотзад. — Очите ви...

Пол се обърна, протегна ръка в кабината и настрои апаратурата на личната си радиовълна.

— Обади се на Чани — нареди той. — Кажй й... кажи, че съм жив и скоро ще бъда при нея.

Силите започват да се събират, помисли Пол. И чак сега забеляза колко остър е станал потният дъх на страх наоколо.

19.

*Той избяга от Алая,
от утробата небесна!
Святост, святост, святост!
Километри огнен пясък
се редят пред господаря.
Всичко вижда
без очи, без очи!
Демон го преследва!
Святост, святост, святост!
Уравнение свещено
той реши —
мъченик, мъченик!*

„Луната пада“
Из „Песните на Муад’диб“

След като цели седем дни бе център на трескава активност, Заслонът потъна в неестествен покой. И тази сутрин наоколо се движеха хора, но те разговаряха шепнешком, свели глави един към друг, и стъпваха на пръсти. Някои притичваха насам-натам със странна, боязлива походка. Пристигането на новия караул откъм външния двор предизвикваше неодобрителни погледи, хората се мръщеа от гръмкото тропане и дрънкането на оръжие. Скоро новодошлите схващаха всеобщото настроение и започваха да се движат крадешком като всички останали.

Все още се носеха слухове за скалореза.

— Казват, че огънят имал синьозелен оттенък и разпръсквал адско зловоние.

— Елпа е глупак! Разправя, че предпочита да се самоубие, но няма да приеме тлейлаксианските очи.

— Не ми говорете за очи!

— Муад' диб мина край мен и ме нарече по име.

— Как вижда Той без очи?

— Чухте ли, хората напускат. Голям страх ги гони. Наибите казват, че щели да се съберат на Велик съвет в Сийч Макаб.

— Какво направиха с Възхвалителя?

— Видях да го въвеждат в залата, където заседават наибите. Представи си само, Корба арестуван!

Чани бе станала рано, разбудена от тишината в Заслона. Открила бе Пол да седи до нея, насочил празните си очни кухни към някакво неопределено място отвъд стената на спалнята. Лекарите бяха отстранили всички тъкани, поразени от специфичното излъчване на скалореза, което засягаше предимно очите. С инжекции и мехлеми бяха успели да спасят по-плътните тъкани около очните кухни, но Чани подозираше, че радиацията е проникнала и по-дълбоко.

Преряза я ненаситен глад и тя се надигна. Лакомо се нахвърли на храната, сложена край леглото — хляб с подправка и жилаво сирене.

Пол махна с ръка към нея.

— Любима, няма начин да ти спестим това. Повярвай ми.

Чани се помъчи да удържи тръпките, когато той впери в лицето ѝ празните си очни кухни. Вече се бе отказала да го моли за обяснение. Говореше неясно и странно: „*Не с вода бях кръстен, а с пясък, и това ми отне уменията да вярвам. Кой ли търгува вече с вяра? Кой би я продал? Кой би купил?*“

Какво искаше да каже с подобни слова?

Не даваше и дума да стане за тлейлаксиански очи, макар че щедро ги купуваше за хората, споделили недъга му.

Утолила глада си, Чани се измъкна изпод завивките, отново погледна Пол и забеляза колко е изморен. Строги бръчки обрамчваха устните му. Черната коса стърчеше, разрошена от съня, който не носеше изцеление. Изглеждаше навъсен и затворен в себе си. Люшкането между бодърстване и сън не променяше нищо. Тя с усилие извърна глава и прошепна:

— Обич моя... обич моя...

Пол се протегна, придърпа я пак в леглото и я целуна по бузите.

— Скоро ще се върнем в нашата пустиня — прошепна той. — Остава ми само да свърша някои дребни работи.

Тя изтръпна от кълтящата в гласа му неотвратимост. Пол я обгърна с ръце и промълви:

— Не се страхувай от мене, моя Сйхая. Забрави загадките и приеми любовта. В любовта няма загадки. Тя извира от живота. Не го ли усещаш?

— Усещам го.

Тя докосна гърдите му с длан, преброи ударите на сърцето. Любовта разбуждаше в нея духа на свободните — бурен, преливащ, див. Обгръщаше я магнетична сила.

— Едно ти обещавам, любима — каза Пол. — Нашето дете ще властва над такава империя, че в сравнение с нея моята просто ще бледнее. Възходът на живота, на изкуствата и върховното...

— Но сега сме тук! — възрази тя през сподавено сухо ридание. — И... ми се струва, че имаме толкова малко... време.

— Вечността е наша, любима.

— Може и да е *твоя*. Аз имам само настоящето.

— Та нали *това* е вечността.

Пол я погали по челото. Тя се притисна към него, впи устни в шията му. Натискът раздвижи живота късче в утробата ѝ. Усети го да помръдва.

Пол също го усети и положи ръка върху корема ѝ.

— Ах, малки повелителю на вселената, почакай да ти дойде времето. Този миг е мой.

Чани се запита защо Пол винаги говореше в единствено число за живота в нея. Не му ли бяха казали лекарите? Тя се върна в спомените си, учудена, че помежду им никога не бе ставало дума за това. Той сигурно знаеше, че ще има близнаци. Накани се да зададе въпроса, но в последния момент се разколеба. *Трябваше* да му е известно. Той знаеше всичко. Познаваше всяка нейна частичка. Ръцете му, устните — всичко негово я познаваше.

Най-сетне тя каза:

— Да, любими. Това е вечността... това е истинското.

И с усилие затвори клепачи, та гледката на празните очни кухини да не разпъва душата ѝ като мост между рая и ада. В каквато и зловеща магия да бе вграден общият им живот, плътта му оставаше реална и тя

нямаше сили да се изплъзне от неговите ласки. Когато станаха, за да се облекат, Чани каза:

— Ако можеха хората да узнаят за нашата обич...

Но Пол вече бе в друго настроение.

— Политика не се гради върху обич — отсече той. — Хората не се интересуват от обич, тя е прекалено безредна. Предпочитат деспотизма. Прекалената свобода поражда хаос. Не можем да си го позволим, нали? А как се печели обич с деспотизъм?

— Ти не си деспот! — възрази тя, завързвайки шала си. — Твоите закони са справедливи.

— Ах, закони — въздъхна той. Пристъпи към прозореца и дръпна завесите, сякаш можеше да погледне навън. — Какво е законът? Контрол? Законът филтрира хаоса, а какво се прецежда през него? Безметежност? Законът — наш върховен идеал и наша най-долна същност. Не гледай закона прекалено отблизо. Сториш ли го, ще откриеш пристрастните тълкувания, празнотумието на правниците, предимствата на облагите. Ще откриеш и безметежността, която е просто другото име на смъртта.

Чани стисна устни. Не можеше да отрече неговата мъдрост и прозорливост, но пристъпите на подобни настроения я плашеха. Пол се нахвърляше върху себе си и тя ясно усещаше душевната му борба. Той сякаш грабваше максимата на свободните „*Никога не прощавай — никога не забравяй*“ и бичуваше с нея плътта си.

Пристъпи до него и надникна покрай рамото му. Нарастващата дневна жегга бе започнала да изтиква северния вятър от защитените области. Той сякаш рисуваше фалшив небосвод, изпълнен с охрени перести облаци и кристални дантели — странни вихрени шарки в златисто и алено. Висок и студен, вятърът се разбиваше в Защитната стена сред фонтани от прах.

Пол усети до себе си топлината на Чани. За момент закри видението със завесата на забравата. Сякаш просто стоеше със затворени очи. Ала Времето наоколо му отказваше да спре. Вдишваше мрак — без звезди и без сълзи. Недъгът разтопяваше всяка същност и оставаше само учудването от невероятното съгъстяване на звуковата вселена. Всичко около него се крепеше върху самотния му слух, отстъпвайки само когато докосваше нещо — драперията, ръката на Чани... Ненадейно разбра, че се ослушва, за да чуе дъха ѝ.

Запита се къде е изчезнала неопределеността на събитията, които бяха само вероятни. Умът му носеше непосилен товар от осакатени спомени. За всеки миг от реалността съществуваха безброй проекции, безброй варианти, обречени никога да не се осъществят. Някакво невидимо „аз“ в него си спомняше фалшивото минало и тежестта му заплашваше да прекатури настоящето.

Чани се облегна на рамото му.

Чрез нейния допир той усети тялото си — мъртва плът, носена от въртопите на времето. Цял вонеше на спомени за надзъртане към вечността. Но да видиш вечността означаваше да се подложиш на нейните прищевки, да бъдеш смазан от безкрайните ѝ измерения. Фалшивото безсмъртие на оракула изискваше скъпа отплата — Минало и Бъдеще се сливаха в едно.

Видението отново изплува от мрачния си кладенец и се вкопчи в него. То заменяше очите му. То движеше мускулите му. То го водеше към следващия миг, следващия час, следващия ден... докато го накара да се чувства тъй, сякаш винаги е *съществувал*.

— Време е да вървим — каза Чани. — Съветът...

— Алая ще е там да ме замести.

— Знае ли какво да прави?

— Знае.

За Алая денят започна с нахлуването на един стражеви ескадрон в парадния двор под прозорците на нейните покои. Тя се вгледа в трескавата блъсканица, над която се надигаше гръмогласна и заплашителна гълчава. Ситуацията стана ясна едва когато видя кого са арестували — Корба Възхвалителя.

Зае се със сутрешния си тоалет, като от време на време отскачаше до прозореца да види доколко се е нажежила атмосферата в двора. Всеки път очите ѝ се отклоняваха към Корба. Опита да си го припомни като груб и брадат командир на третия щурм в Аракийнската битка. Невъзможно. Корба се бе превърнал в натруфен чистофайник, облечен в изящно скроена роба от паратийска коприна. Отпред беше разгърден до пояса, разкривайки безукорно изпран нагръдник и бродирана долна риза, украсена със зелени скъпоценни камъни. Препасан бе с пурпурен колан. През процепите на робата се подаваха накъдрени по краищата ръкави от зелено и черно кадифе.

Неколцина найби бяха излезли да видят как се отнасят към техния съплеменник. Те подсилваха глъчката, приканвайки Корба да протестира и да се обяви за невинен. Алая плъзна взор по лицата на свободните, като се мъчеше да си припомни какви са били някога. Но настоящето изличаваше миналото. Всички те се бяха превърнали в хедонисти, любители на удоволствия, каквито повечето хора не можеха и да си въобразят.

Забеляза, че смутените им погледи начесто се стрелкат към входа на залата, където трябваше да заседават. Найбите мислеха за зрението на безокия Муад'диб — нова проява на загадъчната му мощ. Според техния закон слепецът трябваше да се изостави в пустинята, та водата му да отиде при Шай-хулуд. Но безокият Муад'диб ги виждаше. Освен това те не обичаха сградите и се чувстваха уязвими във всяко помещение, издигнато над земята. Трябваше им стабилна пещера сред скалите, там можеха да се отпуснат — но не и тук, не и с този нов Муад'диб, който ги чакаше *вътре*.

Докато се готвеше да тръгне за срещата, тя зърна писмото на масичката край вратата, където го бе оставила — поредното послание от майка им. Въпреки особената почит към Каладън като родно място на Пол, лейди Джесика подчертаваше отказа си да превърне планетата в център за хаджийски посещения.

„Синът ми несъмнено е епохална историческа личност — пишеше тя, — но не смятам, че това е повод да приема нашествието на тая сган.“

Алая докосна писмото и изпита странното чувство на взаимен контакт. Този лист бе минал през ръката на майка ѝ. Писмо, толкова старомодно средство за връзка — ала по-лично от какъвто и да било запис. Написано на атрейдския боен език^а, то осигуряваше почти неуязвима тайна на общуването.

Както винаги, мислите за майка ѝ раздухаха тлеещата жарава в душата на Алая. Въздействието на подправката, която бе смесила психиката на майка и дъщеря, я караше понякога да си мисли за Пол като за син, когото е родила. Запечатаният комплекс на единството можеше да представи собствения ѝ баща като любовник. В съзнанието ѝ танцуваха призрачни сенки, хора от множество възможни светове.

Писмото все още бе пред погледа ѝ, докато крачеше по коридора към преддверието, където я чакаше охраната от амазонки.

„Ти създаваш убийствен парадокс — пишеше Джесика. — Правителството не може да е религиозно и същевременно да се самоизтъква. Религиозното преживяване се нуждае от спонтанност, която законите неминуемо потискат. А без закони не можеш да управляваш. В крайна сметка твоите закони трябва да заменят морала, съвестта и дори религията, чрез която мислиш да управляваш. Свещеният ритуал трябва да извира от прослава и благочестиви копнежи, които изковават същинския морал. Правителството, от своя страна, е културна организация и особено благодатна почва за съмнения, въпроси и раздори. Виждам как се задава денят, когато церемонията ще трябва да измести вярата, а символиката — морала.“

В предверието я посрещна аромат на меланж-кафе. Когато влезе, четирите амазонки в зелени униформени роби застанаха мирно. После закрачиха подир нея с твърда, предизвикателна младежка стъпка, а очите им шареха навсякъде, дирейки признаци на заплахата. От тях се излъчваше своеобразната жестокост на свободните — можеха да убият небрежно, без чувство за вина.

Поне в това съм различна, помисли Алая. И бездруго името Атреидес е толкова окаляно.

Вестта за идването ѝ я изпреварваше. Когато слезе в долния коридор, изчакващият паж хукна да повика целия караул. В дългия коридор нямаше прозорци, само няколко слаби светоглобуса разсейваха мрака. Внезапно в дъното зейна портата към парадния двор и през нея Нахлу порой от ярка дневна светлина. На нейния фон изникна стражата, обкръжила Корба.

— Къде е Стилгар? — попита Алая.

— Вече е вътре — отвърна една от амазонките.

Начело на процесията, Алая влезе в залата. Това бе едно от най-пищните помещения на Заслона. Край едната му стена се простираше висок балкон с няколко реда меки кресла. Оранжевите драперии бяха дръпнати от високите прозорци срещу балкона. Откъм открития двор с градина и фонтан в залата се лееха ярки слънчеви лъчи. В дъното отдясно се издигаше подиум с един-единствеи масивен трон.

Докато вървеше към трона, Алая плъзна поглед напред-назад и видя, че галерията е пълна с наиби.

Личните телохранители изпълваха откритото пространство под галерията. Стилгар сновеше сред тях, подхвърляйки ту успокоителна

дума, ту заповед. С нищо не показваше, че е забелязал влизането на Алая.

Въведоха Корба и го настаниха на възглавници край ниска масичка в подножието на подиума. Въпреки цялата си изисканост сега Възхвалителя приличаше на сънливо нацупен старец, сгущен в робата си, сякаш му беше студено. Двама телохранители застанаха зад него.

Когато Алая седна, Стилгар пристъпи към платформата.

— Къде е Муад'диб? — попита той.

— Моят брат ме упълномощи да ръководя събранието като света майка — отвърна Алая.

При тази вест откъм наибите в галерията се надигнаха протестиращи гласове.

— Тишина! — заповяда Алая. Мигом настана мълчание. — Не гласи ли законът на свободните, че когато едно събрание решава въпроси на живот и смърт, трябва да го ръководи света майка?

Щом осъзнаха тежестта на заявлението, наибите се усмириха, но Алая забеляза и гневни погледи върху някои лица в редиците им. Мислено изброи техните имена, за да ги обсъдят по-късно в Съвета — Хобарс, Раджифири, Тасмин, Сааджид, Умбу, Лег... Имената носеха късчета от Дюна: Умбу Сийч, Тасмин синк^а, Хобарсов проход...

Тя насочи вниманието си към Корба.

Корба го почувства, вирна глава и заяви:

— Невинен съм и протестирам.

— Стилгар, прочети обвиненията — нареди Алая.

Стилгар извади свитък кафява меланжова хартия и прекрачи напред. Зачете сериозно и тържествено, сякаш в такт с някакъв доловим само за него ритъм. Думите му пронизваха, ясни и изпълнени с неподкупна честност:

— ... че си заговорничил с предатели за постигане на унищожението на нашия господар и император; че си се срещал в скверна потайност с разни врагове на империята; че си...

През цялото време Корба клатеше глава с изражение на болка и гняв.

Алая слушаше мрачно, подпряла брадичка с левия си юмрук. Бе привела глава настрана, а десницата ѝ лежеше върху подлакътника на трона. Откъси от формалната процедура взеха да се губят от съзнанието ѝ, засенчваше ги чувството на безпокойство.

— ... достопочтена традиция... подкрепа на легионите и всички свободни, където и да... насилието да среща насилие, както повелява законът... величието на императорската особа... лишаване от всички права...

Глупост, помисли тя. Глупост. Всичко беше глупост... глупост... глупост...

— И тъй, нека бъде отсъдено по делото — завърши Стилгар.

В настаналата тишина Корба се полюшна напред с ръце върху коленете, изпънал нашарената си с вени шия, сякаш се готвеше да скочи. При всяка дума езикът му се мяркаше между зъбите.

— Ни с реч, ни с дело съм нарушил обета си на свободен! Настоявам обвинителят да се изправи пред мен!

Прост и естествен протест, помисли Алая.

Забеляза, че протестът предизвика немалък ефект сред наибите. Те познаваха Корба. Той беше един от тях. За да стане наиб, бе доказал пред свободните своята храброст и предпазливост. Макар и да не блестеше, на Корба можеше да се разчита. Навярно никога нямаше да поведе джихада, но всеки би го взел за офицер-интендант. Не беше кръстоносец по дух, но свято спазваше старинните добродетели на свободните: *племето над всичко*.

В мислите на Алая отново изплуваха горчивите думи на Отхейм, преразказани от Пол. Тя огледа галерията. Всеки от тези мъже можеше да си представи, че е на мястото на Корба — и някои имаха достатъчно причини за това. Но сега един невинен наиб бе не по-малко опасен от виновния.

Корба също усети колебанието й.

— Кой ме обвинява? — запита той. — Като свободен имам правото да видя обвинителя си.

— Може би сам се обвиняваш — отвърна Алая.

За кратък миг, преди да го прикрие, по лицето на Корба се изписа мистичен ужас. Всеки бе в състояние да го разчете: *С нейните свръхестествени способности Алая може преспокойно да го обвини, заявявайки, че е донесла доказателствата от света на сенките — алам ал-митал*.

— Нашите врагове имат съюзници сред свободните — натърти Алая. — Унищожават се ветрокапани^а, взривяват се канати^а, в посевите се пръска отрова, разграбват се водни запаси...

— А сега са откраднали червей от пустинята, за да го пренесат на друга планета!

Всички познаваха гласа на новодошлия — Муад'диб. Пол влезе откъм коридора, пресече редиците на стражата и застана до Алая. Чани, която го придружаваше, спря в подножието на трона.

— Господарю — изрече Стилгар, без да смее да го погледне в лицето.

Пол впери празните си очни кухни към галерията, после ги сведе към Корба.

— Е, Корба... няма ли да ме превъзнасяш с думи?

Над галерията се надигна ропот. Той се засилваше, долавяха се вече откъслечни думи и фрази: „... законът за слепите... племенен обичай... в пустинята... който наруши...“

— Кой казва, че съм сляп? — запита Пол. Той се обърна към галерията. — Ти ли, Раджифири? Виждам, че днес си в златна роба, а върху синята риза под нея още има уличен прах. Винаги си бил нечистоплътен.

Раджифири протегна напред ръка с три вдигнати пръста срещу уроки.

— Насочи тия пръсти към себе си! — кресна Пол. — Знаем къде е злото! — Той пак се обърна към Корба. — Вината е изписана по лицето ти, Корба.

— Не е моя вина! Може да съм се обвързал с виновните, но никога... — Корба прехапа устни и отправи уплашен поглед към галерията.

Подхващайки репликата на Пол, Алая се изправи, слезе в подножието на подиума и пристъпи до масичката на Корба. Само от метър разстояние тя се втренчи в него — безмълвна и заплашителна.

Под натиска на този страшен поглед Корба сякаш се сгърчи. Не можеше да му устои, въртеше се и стрелкаше плахо с очи галерията.

— Чии очи търсиш там? — попита Пол.

— Ти не можеш да виждаш! — едва избъбри Корба.

Пол прогони мимолетното чувство на жалост. Корба бе оплетен безнадеждно в примката на видението — също както всички присъстващи. Той само играеше роля, нищо повече.

— Не ми трябва очите, за да те видя — каза Пол.

И започна да го описва на самия него — всяко движение, всеки гърч, всеки тревожен и умоляващ поглед...

Отчаянието на Корба растеше.

Алая следеше внимателно и усещаше, че той може да се прекърши всеки момент. Помисли, че някой в галерията трябва да разбира колко близко е до пълното рухване. Но кой? Тя се вгледа в лицата на наибите, отбелязвайки дребните издайнически подробности в застиналите им изражения: гняв, страх, неувереност... вина.

Пол замълча.

Събирайки сили в жалък опит да заеме величествена поза, Корба попита:

— Кой ме обвинява?

— Отхейм те обвинява — отвърна Алая.

— Но Отхейм е мъртъв! — възрази Корба.

— Как разбра? — запита Пол. — Чрез шпионската си мрежа ли? О, да! Знаем за твоите шпиони и куриери. Знаем кой е донесъл скалореза от Тарахел.

— Беше за защита на квизарата! — измънка Корба.

— Така ли е попаднал в предателски ръце? — запита Пол.

— Беше откраднат и ние... — Корба замълча и преглътна. Очите му трескаво шареха наляво-надясно. — Всички знаят, че аз бях гласът на всеобщата обич към Муад'диб. — Той се втренчи в галерията. — Как може мъртвец да обвинява един свободен?

— Гласът на Отхейм не е мъртъв — каза Алая. Не довърши, защото Пол я хвана за ръката.

— Отхейм ни изпрати гласа си — каза Пол. — Той съобщава имената, предателските действия, явките и часовете за срещи. Не ти ли липсват някои лица в Съвета на наибите, Корба? Къде са Меркур и Фаш? Кеке Куция не ни е посетил днес. Ами Таким, къде е?

Корба бавно поклати глава.

— Избягаха от Аракис с откраднатия червей — каза Пол. — Дори и да те освободя сега, Корба, Шай-хулуд ще ти вземе водата, задето си се замесил. Защо ли наистина не те освободя, а? Помисли ли за всички ония мъже, които загубиха очите си и не могат да виждат като мен? Те имат роднини и приятели, Корба. Къде ще се скриеш от тях?

— Беше случайност — умолително изрече обвиняемият. — Така или иначе, те ще получат тлейлаксиански...

Той пак не довърши.

— Знае ли някой каква робия носят металните очи? — запита Пол.

В галерията наибите взеха да коментират шепнешком, прикривайки устните си с ръце. Сега гледаха Корба хладно и недоверчиво.

— Защита на квизарата — тихо повтори Пол оправданието на Корба. — Оръжие, което унищожава цяла равнина или изпуска джейлъчи, за да ослепи всичко живо наоколо. Кой от двата ефекта си предвиждал за отбрана, Корба? Може би квизаратът се е надявал да изгори очите на всички наблюдатели?

— Беше от любопитство, гос'дарю — простена Корба. — Знаехме, че според Древния закон само династиите имат право да притежават атомно оръжие, но квизаратът се подчиняваше... подчиняваше се...

— Подчиняваше се на теб — прекъсна го Пол. — Голямо любопитство, дума да няма.

— Дори и глас да ме обвинява, аз трябва да го чуя! — възкликна Корба. — Един свободен си има права.

— Така е, сир — обади се Стилгар.

Алая го изгледа гневно.

— Законът си е закон — побърза да добави той, усещайки възражението на Алая.

И захвана да изрежда Закона на свободните, като от време на време го изпъстряше със собствени коментари кое как подобава да се върши.

Алая имаше странното чувство, че чува словата му, преди да ги е изрекъл. Как можеше да е толкова лековерен? Никога не го бе виждала тъй официален и консервативен, тъй твърдо решен да се придържа към Дюнския кодекс. Брадичката му агресивно стърчеше напред. Устата му сякаш кълцаше думите. Нима в него наистина нямаше нищо освен тази противна помпозност?

— Корба е свободен и трябва да бъде съден по Закона на свободните — приключи Стилгар.

Алая извърна глава и се загледа навън към сенките по стените на градината. Чувствуваше се изтощена от разочарование. С това протакане бяха пропилили половината сутрин. И какво? Корба се бе отпуснал. Цялото държане на Възхвалителя подчертаваше, че е бил подложен на незаслужени атаки, че всичко е вършил само от обич към Муад'диб. Тя се вгледа в Корба и с изненада забеляза как по лицето му плъзна за миг израз на лукаво самодоволство.

Мина и през ум, че той изглежда е получил известие. Приличаше на човек, който чува приятелите си да крещат: *Дръж се! Помощта приближава!*

За момент всичко беше в ръцете им — информацията на джуджето, сведението, че има и други участници в заговора, имената на осведомителите. Но решаващият миг бе отлетял безвъзвратно. *Стилгар? Не, в никакъв случай.* Тя се обърна и впи очи в стария свободен.

Стилгар срещна погледа ѝ, без да трепне.

— Благодаря, че ни напомни закона, Стил — каза Пол.

Стилгар сведе глава. Пристъпи към подиума и устните му се раздвижиха, оформяйки безмълвни слова — тъй че само Пол и Алая да го разберат. *Ще го изцедя до сухо и ще се погрижа за останалото.*

Пол кимна и направи знак на охраната зад Корба.

— Отведете го в килия с максимална изолация. Никакви посетители освен защитника. За защитник определям Стилгар.

— Нека сам да си определя защитника! — изкрещя Корба.

Пол рязко се завъртя.

— Оспорваш ли честността и преценката на Стилгар?

— О, не, гос'дарю, но...

— Отведете го! — кресна Пол.

Пазачите вдигнаха Корба от възглавниците и го повлякоха навън. С недоволно мърморене найбите взеха да напускат галерията. Изпод балкона се появиха слуги, изтичаха към прозорците и дръпнаха драпериите. В залата се възцари оранжев сумрак.

— Пол... — промълви Алая.

— Ще разпалваме насилие тогава, когато имаме пълен контрол над него — прекъсна я Пол. — Благодаря, Стилгар, добре си изигра ролята. Уверен съм, че Алая е разбрала кои найби са били с него. Нямахме как да не се издадат.

— Значи двамата сте скроили всичко? — попита Алая.

— Ако направо бях заповядал да убият Корба, найбите щяха да разберат — каза Пол. — Но с тази формална процедура, без строго придържане към племенния закон, те усетиха, че са заплашени собствените им права. Кои са били с него, Алая?

— За Раджифири няма съмнение — тихо отвърна тя. — И Сааджид, но...

— Дай на Стилгар пълния списък — отсече Пол.

Алая преглътна със сухо гърло, споделяйки в този миг всеобщия страх от Пол. Знаеше какво му позволява да се движи сред хората без очи, но я побиваха тръпки от невероятната изтънченост на явлението. Да вижда фигурите им в атмосферата на самата своя визия! Усещаше собствената си личност, блещукаща пред него в някакво звездно време, чието съгласуване с реалността зависеше изцяло от думите и делата му. Той държеше всички в шепата на видението си!

— Отминава часът на утринната аудиенция, сир — напомни Стилгар. — Много хора са дошли, любопитни... изплашени...

— А ти страхуваш ли се, Стил?

Едва доловим шепот:

— Да.

— Ти си мой приятел и няма от какво да се боиш — каза Пол.

Стилгар преглътна.

— Да, господарю.

— Алая, поеми утринната аудиенция — нареди Пол. — Стил, дай сигнала.

Стилгар изпълни заповедта.

Край голямата порта се развихри трескаво оживление. Мъчеха се да изблъскат тълпата назад, за да отворят път на служителите. Всичко ставаше едновременно: телохранителите натискаха и ръчкаха с лакти, за да удържат навалицата от молители, пищно облечени застъпници се опитваха да се проврат напред, разнасяха се викове и ругатни. Застъпниците размахваха листове с покани за аудиенцията. По разчистения от стражата проход се зададе отговорникът по приемите. Той носеше Списъка на преференциите — имената на онези, които щяха да бъдат допуснати до трона. Отговорникът, жилав свободен на име Текруб, се държеше с цинизма на човек, комуто всичко това

отдавна е омръзнало, и гордо виреше бръснатата си глава с огромни рошави мустаци.

Алая пристъпи насреща му, за да даде време на Пол и Чани да се измъкнат по тайния коридор зад подиума. За миг я обзе недоверие към Текруб, защото забеляза блясъка на нездраво любопитство в погледа, с който той изпроводи императора.

— Днес ще говоря от името на брат си — каза тя. — Нека молителите приближават един по един.

— Да, господарке.

Текруб се втурна да въдвори ред в навалицата.

— Спомням си онова време, когато не би разбрала погрешно целите на брат си — каза Стилгар.

— Бях разсеяна — отвърна Алая. — Но и нещо в теб драматично се е променило, Стил. Вярно ли е?

Поразен, Стилгар рязко се дръпна назад. Човек се променя, това е ясно. Но драматично? Никога не се бе сблъсквал с подобно мнение за себе си. Драмата бе нещо спорно. Драматични бяха разните доведени артисти със съмнителна лоялност и още по-съмнителни добродетели. Враговете на империята използваха драмата в опитите си да разколебаят непостоянното простолюдие. Корба се бе отклонил от добродетелите на свободните и разиграваше драми в квизарата. И затова щеше да умре.

— Не си права — каза Стилгар. — Подозираш ли ме?

Скръбта в гласа му смекчи изражението на Алая, но не и тона ѝ.

— *Знаеш*, че не те подозирам. Винаги съм била съгласна с брат си, че щом нещо попадне в ръцете на Стилгар, можем спокойно да го забравим.

— Тогава защо казваш, че съм се... променил?

— Готвиш се да нарушиш волята на брат ми — каза тя. — Усецам го. Само на едно се надявам — че това няма да унищожи и двама ви.

Приближаваха първите молители и застъпници. Преди Стилгар да отговори, Алая му обърна гръб. Но забеляза, че на лицето му бе изписано противоречието, което долови в писмото на майка си — закон вместо морал и съвест...

Ти създаваш убийствен парадокс.

20.

Тибан е бил апологет на сократичното християнство, роден вероятно на IV Анбус и живял между осми и девети век преди Коринската битка², може би при второто възцаряване на император Даламак. От съчиненията му е оцеляла само незначителна част, откъдето привеждам този пасаж: „Сърцата на всички хора обитават една и съща пустош.“

Из „Дюнска книга“ от Ирулан

— Ти си Бияз — изрече голата, влизайки в тясната килия, където държаха джуджето под стража. — А мен ме наричат Хейт.

Заедно с голата бе пристигнал подсилен наряд от телохранители, за да поеме вечерния караул. Докато пресичаха двора, налетелият със залеза вятър жилеше лицата им с песъчинки и ги караше да примигват, подтичвайки. Сега откъм коридора се чуваше как си подхвърлят закачки при церемониала по смяната на постовете.

— Не си Хейт — каза джуджето. — Ти си Дънкан Айдахо. Присъствах, когато полагаха в резервоара мъртвата ти плът, а сетне и когато я вадеха оттам жива и готова за обучението.

Голата мъчително преглътна с пресъхнало гърло. Жълтеникавият оттенък на ярките светоглобуси се губеше сред зелените килими по стените на килията. Светлината блестеше в струйките пот по челото на джуджето. Бияз изглеждаше удивително цялостно същество, сякаш целта, вложена в него от тлейлаксианците, се излъчваше направо през кожата му. Под маската на страхливо и лекомислено джудже се криеше огромна сила.

— Муад’диб ми възложи да те разпитам, за да установя с каква цел те изпращат тлейлаксианците — каза Хейт.

— Тлейлаксианци, тлейлаксианци — затананика джуджето. — Аз съм тлейлаксианците, дръвнико! И ти също, ако искаш да знаеш.

Хейт се втренчи в джуджето. Бияз излъчваше някаква омайваща бдителност, която навяваше мисли за древни идоли.

— Чуваш ли стражата отвън? — запита Хейт. — Само да наредя и веднага ще те удушат.

— Ай! Ай! — провикна се Бияз. — Какъв безсърдечен простак си станал. А пък разправяше, че идваш да дириш истината.

Хейт усети, че не му се нрави дълбоката самоувереност, скрита зад стреснатото изражение на джуджето.

— Може би диря само бъдещето — промълви той.

— Добре казано — кимна Бияз. — Сега вече се познаваме. Когато се срещнат двама крадци, няма нужда от препоръки.

— Значи сме крадци — каза Хейт. — Какво крадем?

— Не крадци, а зарове — поправи го Бияз. — И ти си дошъл да ми преброиш точките. Аз пък броя твоите. О, чудо! Имаш не едно, а две лица!

— Наистина ли си видял как попаднах в тлейлаксианските резервоари? — попита Хейт, преодолявайки странното нежелание да зададе този въпрос.

— Не го ли казах? — изненада се джуджето и скочи на крака. — Страхотна борба падна с теб. Плътта не искаше да се завръща.

Изведнъж на Хейт му се стори, че съществува сред сън, управляван от нечие чуждо съзнание, и че всеки миг може да забрави себе си, да се залута из дебрите на това съзнание.

Бияз леко наклони глава и взе да обикаля около голата, като го гледаше втренчено.

— Вълнението разбужда в теб старите структури — заяви джуджето. — Ти си преследвачът, който не иска да открие какво преследва.

— А ти си оръжие, насочено срещу Муад'диб — отвърна Хейт, без нито за миг да го изпуска от поглед. — Какво трябва да направиш?

— Нищо! — Бияз спря на място. — Елементарен отговор на елементарен въпрос.

— Тогава си насочен срещу Алая — каза Хейт. — Тя ли е мишената?

— Наричат я Хоут, Чудовищната риба от отвъдните светове. А защо чувам как кипва кръвта ти, щом заговориш за нея?

— Значи я наричат Хоут — промърмори голата, като се мъчеше да открие в Бияз нещо, което би подсказало целите му. Отговорите на джуджето бяха невероятно странни.

— Тя е девицата-блудница — каза Бияз. — Вулгарна, остроумна, надарена с ужасяващо дълбоки познания, жестока, когато е най-нежна, безразсъдна, когато разсъждава, а когато се опитва да гради, става разрушителна като кориолисова буря^а.

— Значи си дошъл да говориш срещу Алая?

— Срещу нея ли? — Бияз се отпусна на една възглавница до стената. — Дойдох тук, за да бъда запленил от магнетизма на нейната телесна хубост.

Той се ухили и с недодяланото си лице заприлича на гущер.

— Да нападнеш Алая означава да нападаш брат й — напомни Хейт.

— Толкова е ясно, че чак трудно се забелязва — каза Бияз. — В действителност императорът и сестра му са една личност, опрат ли гръб до гръб, стават едно същество — наполовина мъжко, наполовина женско.

— Чувал съм свободните от централните пустини да казват нещо подобно — кимна Хейт. — И точно те възродиха кървавите жертвоприношения за Шай-хулуд. Как тъй повтаряш техните глупости?

— Смееш да говориш за глупости? Ти, който си едновременно човек и маска? Ах, какво да се прави, заровете не могат да видят собствените си точки. От мен да мине. А сега си двойно объркан, защото служиш на двойното същество Атреидес. Чувствата ти са подалеч от решението, отколкото умът.

— Ти ли проповядваш на стражата ония фалшиви ритуали, свързани с Муад'диб? — глухо попита Хейт. Усещаше как съзнанието му се оплита в думите на джуджето.

— Те ми ги проповядват! — възрази Бияз. — И се молят. Защо пък не? Всички трябва да се молим. Не живеем ли в сянката на най-опасното създание, което вселената някога е виждала?

— Най-опасното създание...

— Собствената им майка отказва да бъде на една планета с тях!

— Защо не ми отговаряш просто и ясно? — попита Хейт. — Знаеш, че имаме и други начини да задаваме въпроси. Ще изкопчим

отговорите... с добро или със зло.

— Та аз ти отговорих! Не казах ли, че митът е реален? Аз ли съм вятърът, който носи смърт в търбуха си? Не! Аз съм думи! Думи като мълнията, която излита от пясъка, за да пониже мрачното небе. Казах: „Духни кандилото! Денят дойде!“ А ти все повтаряш: „Дай ми кандило, за да намеря деня.“

— Опасна игра си захванал с мен — каза Хейт. — Мислиш, че не разбирам тия зенсунски² идеи? Следите ти личат като птичи стъпки в калта.

Бияз се разкикоти.

— Защо се смееш? — попита Хейт.

— Защото имам зъби, а ми се ще да нямах — успя да избъбри Бияз между две кискания. — Ако нямах зъби, нямаше да мога да скърцам с тях.

— Сега знам кой е мишената — каза Хейт. — Бил си насочен към мен.

— И ударих право в целта — отвърна джуджето. — Толкова голяма мишена беше, как да не улуча? — Той кимна, сякаш в отговор на някаква своя мисъл. — А сега ще ти попея.

Бияз затананика някаква протяжна, стенеща, монотонна мелодия, която се повтаряше отново и отново.

Хейт се вцепени, странни болки заиграха нагоре-надолу по гръбнака му. Гледаше лицето на джуджето — старческо лице с млади очи. Бяха обкръжени с мрежа от съсухрени белезникави бръчки, прорязващи хлътналите слепоочия. Колко голяма глава! Всички черти сякаш водеха към устата, откъдето излитаха монотонните звуци. Мелодията навяваше на Хейт мисли за древни ритуали, народни поверия, прастари слова и обичаи, неясни брътвежи с полузабравен смисъл. Ставаше нещо съдбовно — идеи играеха кървав танц в необятното Време. Старинни идеи се преплитаха с песента на джуджето. Сякаш някаква далечна ослепителна светлина идваше все по-близо и по-близо, осветявайки цели векове от живота.

— Какво правиш с мен? — изпъшка Хейт.

— Ти си инструментът, на който ме учиха да свиря — каза Бияз. — И аз свиря на теб. Сега ще ти кажа имената на останалите предатели сред наибите. Те са Бикурос и Кахуейт. И Джелида, който беше секретар на Корба. И Абумоджандис, адютантът на Банърджи.

Може би в този миг някой от тях забива ножа си в гърдите на Муад'диб.

Хейт бавно поклати глава. Нямаше сили да говори.

— Ние сме като братя — каза Бияз, прекъсвайки отново монотонното тананикане. — Израснахме в един и същ резервоар — първо аз, после ти.

Внезапно в металните очи на Хейт избухна пареща болка. Искряща червена мъгла изпълни вътрешността на килията. Усещаше се откъснат от всички други чувства освен болката и виждаше обкръжаващото го през някаква ефирна преграда като понесена от вятъра омара. Всичко се превръщаше в случайност, в безцелен сблъсък на неодушевена материя. Собствената му воля бе нещо крехко и непостоянно. Тя живееше без дъх, долавяше се като вътрешно просветление.

С родена от отчаянието прозорливост, той напрегна остатъка от зрението си и разкъса мъгливата завеса. Като лумнала мълния вниманието му се впи в джуджето. Усещаше как очите му го пронизват слой подир слой и виждат дребосъка като наемен интелект, под него откриват същество в плен на гибелни страсти и копнежи, продължават навътре — слой подир слой, докато накрая остана само голата същност, управлявана от символи.

— Сега сме на бойното поле — каза Бияз. — Би могъл да говориш за това.

С освободен от командата глас, Хейт изрече:

— Не можеш да ме принудиш да убия Муад'диб.

— Чувал съм бене-гесеритките да казват, че в цялата вселена няма нищо твърдо, нищо уравновесено, нищо трайно... че нищо не запазва състоянието си, че всеки ден, а понякога и всеки час носи промяна.

Хейт безсилно поклати глава.

— Ти мислеше, че твоят жалък император е печалбата, която гоним — продължи Бияз. — Колко зле разбираш нашите господари, тлейлаксианците. Сдружението и Бене Гесерит смятат, че ние произвеждаме предмети. Всъщност произвеждаме инструменти и услуги. Всичко може да бъде инструмент — бедността, войната. Войната е полезна, защото има ефект в безброй области. Тя стимулира обмяната на веществата. Укрепва правителството. Смесва генетичните

линии. Нищо във вселената не може да се мери с нея по жизненост. Само ония, които признават стойността на войната и я практикуват, постигат някакво ниво на самоопределение.

С удивително кротък глас Хейт изрече:

— Странни мисли изказваш, карат ме едва ли не да повярвам в отмъстителното провидение. Каква ли цена са поискали, за да те сътворят? Разказът за това несъмнено би бил увлекателен, а епилогът — направо невероятен.

— Великолепно! — изкиска се Бияз. — Ти атакуваш, следователно имаш воля и се бориш за самоопределение.

— Мъчиш се да разбудиш насилието в мен — изпъхтя Хейт.

Бияз отрицателно поклати глава.

— Да разбудя — да, насилие — не. Сам казваш, че си привърженик на осъзнаването чрез обучение. Предстои ми да разбудя съзнанието в теб, Дънкан Айдахо.

— Хейт!

— Дънкан Айдахо. Изключителен убиец. Любовник на безброй жени. Войник и фехтовач. Дясна ръка на Атреидес в сраженията. Дънкан Айдахо.

— Миналото не може да се събуди.

— Не може ли?

— Никой не го е постигал!

— Вярно, но нашите господари отхвърлят мисълта, че нещо не може да се постигне. Те винаги търсят подходящия инструмент, правилно приложеното усилие, услугите на подходящи...

— Ти криеш истинската си цел! Обвиваш се в облак от думи, а те не значат нищо!

— Дънкан Айдахо е в теб — каза Бияз. — Той ще се покори, на вълнението или на безстрастното изучаване, но ще се покори. През пелената на потиснатото и отсеяното, това съзнание ще изплува от мрачното минало, което те гони по петите. То те примамва дори сега, когато те дърпа към дъното. В тебе се крие същество, към което трябва да насочиш мислите си и на което ще се подчиниш.

— Тлейлаксияците смятат, че все още съм техен роб, но аз...

— Млъкни, робе! — изрече джуджето със странния стенещ глас.

Хейт застина безмълвно.

— Сега се добираме до същината — каза Бияз. — Знам, че и ти го усещаш. А ето и повелителните слова, които ще те подчинят на волята ми... Мисля, че ще имат достатъчна сила.

Хейт чувстваше как потта се лее по бузите му, как треперят раменете и гърдите му, ала не можеше да помръдне.

— Един ден — каза Бияз — императорът ще дойде при теб. Ще рече: „Няма я вече“. Лицето му ще се превърне в скръбна маска. Ще отдава вода на мъртвите, както наричат сълзите по тия места. И ти ще му кажеш с моя глас: „Господарю! О, господарю!“

Болка от схванатите мускули пронизваше гърлото и челюстта на Хейт. Можеше само едва-едва да върти глава наляво-надясно.

— Ще кажеш: „Нося вест от Бияз“ — джуджето направи гримаса. — Горкият Бияз, дето си няма ум... горкият Бияз, барабан, натъпкан с известия, душа за чужда употреба... удариш ли го, издава звук... — Лицето му отново се сгърчи в гримаса. — Мислиш ме за лицемер, Дънкан Айдахо! Не съм! И аз мога да скърбя. Но е дошло време да заменим думите с мечове.

Хейт хлъцна.

Бияз се изкиска.

— Ах, благодаря ти, Дънкан, благодаря ти. Телесните потребности ни спасяват. И тъй като в жилите на императора тече харконска кръв, той ще стори каквото желаем. Ще се превърне в машина за плюене, ще предъква думи, чиито звън нежно гали слуха на нашите господари.

Хейт примига и си помисли, че джуджето невероятно много прилича на животинче с наострени уши, на твар, изпълнена със злоба и рядка интелигентност. *Харконска кръв в жилите на атреидите?*

— Мислиш си за Рабан Звяра, онзи харконски злодей, и веднага се озъбваш — каза Бияз. — По това приличаш на свободните. Щом не става с думи, мечът е винаги под ръка, а? Мислиш си колко мъки е изтърпял родът ти от харконите. А твоят безценен Пол е Харконен по майчина линия! Сега няма да ти е трудно да убиеш един Харконен, нали?

В гърдите на голата се надигна вълна от горчиво разочарование. Гняв ли беше? Защо да се гневи на всичко това?

— О! — възкликна Бияз. — Аааа-ха! Щрак-щрак. Във вестта има още нещо. Сделка, предложена от тлейлаксианците на твоя скъп Пол

Атреидес. Нашите господари ще възкресят любимата му. Тя ще ти бъде посестрима — гола като теб.

Внезапно на Хейт му се стори, че е попаднал във вселена, където не съществува нищо освен ударите на сърцето му.

— Гола — повтори Бияз. — Плътта на неговата любима. Тя ще му нареди деца. Ще обича само него. Ако желае, можем даже да подобрим оригинала. Имал ли е някой някога по-изгоден шанс да си възвърне загубеното? Та той ще е готов с две ръце да подпише сделката.

Бияз клюмна и сведе очи, сякаш се бе изморил. После продължи:

— Той ще се изкуши... и в разсейването му ти ще се приближиш. Това ще е мигът да удариш! Не един гола, а двама! Това искат нашите господари! — Джуджето се изкашля и кимна. — Говори.

— Няма да го направя — каза Хейт.

— Но Дънкан Айдахо ще го направи — каза Бияз. — Това ще е миг на върховна уязвимост за онзи потомък на харконите. Не забравяй. Ти ще му препоръчаш как да усъвършенства любимата си — да речем, безсмъртно сърце, по-нежни чувства. Ще пристъпиш още по-близо и ще предложиш убежище — всяка планета, която си избере извън границите на империята. Помисли само! Любимата му възкресена. Повече никаква скръб и сълзи, идилична планета, където да доживее честити старини.

— Скъпичко предложение — изпитателно подхвърли Хейт. — Той ще попита каква е цената.

— Кажу ми, че трябва да се отрече от божествената си същност и да злепостави квисарата. Да злепостави себе си и Алая.

— Само това ли? — насмешливо полюбопитства Хейт.

— Естествено, ще трябва да се откаже и от дяловете си в ПОСИТ^α.

— Естествено.

— И ако си все още далече, за да удариш, кажи му колко се възхищават тлейлаксияците от всичко, което им е разкрил относно възможностите на религията. Кажу ми, че те имат отдел по религиозно инженерство и формират религии за точно определени цели.

— Колко изобретателно — каза Хейт.

— Мислиш, че си свободен да се подсмиваш и да не се подчиняваш? — Бияз лукаво килна глава. — Не отричай...

— Добре са те изработили, малко зверче.

— И теб също — каза джуджето. — Ще му кажеш да побърза. Плътта се разлага, затова тялото ѝ трябва да се постави в криологичен контейнер.

Хейт се почувства окончателно объркан, оплетен в матрица от обекти, които не можеше да разпознае. Джуджето изглеждаше толкова самоуверено! Трябваше да има някакъв дефект в тлейлаксиянската логика. Създавайки своя гола, те го бяха настроили да следва покорно гласа на Бияз, но... Но какво? Логика-матрица-обект... Колко лесно бе да се приемат ясните разсъждения за правилни! Извратена ли бе тлейлаксиянската логика?

Бияз се усмихна, сякаш се вслушваше в някакъв недоловим глас.

— Сега ще забравиш — каза той. — Но ще си спомниш, когато дойде моментът. Той ще каже: „Няма я вече“. Тогава Дънкан Айдахо ще се събуди.

Джуджето плесна с ръце.

Хейт изсумтя, Струваше му се, че са го прекъснали насред някаква мисъл... или може би насред изречение. За какво ставаше дума? Нещо свързано... с мишени?

— Мислиш, че като ме объркаш, ще можеш да ме управляваш — каза той.

— Как тъй? — запита Бияз.

— Аз съм твоята мишена, не отричай.

— И през ум не ми минава да отричам.

— Какво ще опиташ да ми сториш?

— Добрина — каза Бияз. — Просто добрина.

21.

Резултативната същност на реалните събития не може да бъде изяснена подробно и прецизно от ясновидската дарба, освен в изключителни обстоятелства. Оракулът долавя отделни случки, откъснати от историческата верига. Вечността се движи. Тя налага своята воля както на молителя, така и на пророка. Нека поданиците на Муад’диб се съмняват в неговото величие и в пророческите му видения. Нека отричат силата му. Ала никога да не се съмняват във Вечността.

Из „Дюнско Евангелие“

Хейт гледаше как Алая излиза от храма и пресича площада. Телохранителките се бяха скупчили плътно около нея и кривяха лица в свирепи гримаси, за да скрият, че чертите им са омекнали от самодоволство и лек живот.

Под яркото следобедно слънце над храма проблясваха като хелиографски сигнали крилата на орнитоптер, част от имперската гвардия, с изрисуван на корпуса юмрук — символът на Муад’диб.

Хейт пак се загледа към Алая. Мина му през ум, че тя някак не си е на мястото тук, сред града. Истинската ѝ стихия бяха пустините, необятните простори, недокоснати от човешки нозе. Докато следеше приближаването ѝ, той си припомни нещо странно: Алая изглеждаше замислена само когато се усмихваше. Зрителна измама, реши Хейт и си я припомни като в камео^[1], както се бе появила на приема в чест на пратеника от Сдружението — високомерна на фона на музиката и откъслечните разговори сред екстравагантни рокли и униформи. Алая бе облечена в бяло — ярка, ослепителна премяна на целомъдрието. В онзи миг той я гледаше от един висок прозорец как пресича закритата градина със задължителното езеро, пещите фонтани, високите степни треви и бялата обзорна беседка.

Нелепо... нелепо от край до край. Нейното място бе в пустинята. Хейт въздъхна задавено. Алая бе изчезнала от погледа му също както предишния път. Той зачака, свивайки и отпусайки юмруци. След разговора с Бияз се чувстваше неспокоен.

Чу как свитата ѝ минава край стаята, в която чакаше. Отиваха към семейните покои.

Хейт се помъчи да изясни с какво точно го смущаваше Алая. С походката си през площада? Да. Движеше се като подгонено зверче, долавящо близостта на хищник. Той излезе на свързващия балкон, закрачи по него под навеса от плазмосплав и спря, преди да напусне гъстата сянка. Алая стоеше до парапета откъм страната на храма.

Проследи посоката на погледа ѝ — напред, над града. Пред очите му се разкриха правоъгълници, пъстри петна, гъмжило от пъплец живот. Отвсякъде долитаха звуци. Сградите искряха и блещукаха. Трептящият от жегата въздух се издигаше на спирали над покривите. Отсреща едно дете подхвърляше топка в задънената уличка между издадения скален масив и ъгъла на храма. Топката подскачаше — напред-назад, напред-назад.

Алая също гледаше натам. Някаква непреодолима сила я караше да се отъждествява с тази топка — напред-назад... напред-назад. Струваше ѝ се, че тя самата подскача из коридорите на Времето.

Малко преди да напусне храма, беше изпила най-голямото количество меланжово питие, което някога си бе позволявала — огромна свръхдоза. Ужасяваше се от ефекта още преди да е настъпил.

Защо го направих? — запита се тя.

Сред опасностите човек трябва да избере. Това ли беше? По този начин можеше да пробие мъглата, пръсната над бъдещето от проклетия дюнски тарок. Имаше преграда. Трябваше да я разкъса. Бе действала, подтикната от необходимостта да види накъде се е запътил слепешком нейният брат.

Познатото меланжово чувство на откъсване от действителността бавно се разливаше из съзнанието ѝ. Тя пое дълбоко дъх и усети как я изпълва крехък покой — уравновесен и безличен.

Ясновидската дарба има склонност да превръща човека в опасен фаталист, помисли Алая. За съжаление не съществуваха абстрактни лостове, нито пък точни правила на пророчествата. С

виденията на бъдещето можеше да се манипулира като с формули. Човек трябваше да проникне в тях, рискувайки живота и разсъдъка си.

Нечия фигура изплува от плътната сянка на навеса. Голата! С прищпореното си съзнание Алая го виждаше изключително ясно — мургаво жизнено лице, сред което погледът веднага се спираше върху лъскавите метални очи. Той бе единство на страховити противоположности, сглобени по потресаващо праволинеен начин. Сянка и ослепителна светлина, резултат от процес, който бе възкресил мъртвата му плът... и от нещо изключително чисто... невинно.

Невинност под обсада!

— През цялото време ли беше тук, Дънкан? — попита тя.

— Значи от мен се иска да бъда Дънкан — каза той. — Защо?

— Не ме разпитвай.

Гледайки го, Алая си помисли, че тлейлаксиянците не са оставили нито едно недовършено ръбче в своя гола.

— Само боговете могат да си позволят безнаказано съвършенство — каза тя. — За човека подобно нещо е твърде опасно.

— Дънкан умря — промълви той. Не искаше да го наричат с това име. — Аз съм Хейт.

Тя се вгледа в металните му очи и се запита какво ли виждат. Отблизо по тях личаха черни точки, мрачни кладенчета сред блестящия метал. Фасетки! Вселената около нея блещукаше и залиташе. Тя се подпря с длан върху затоплената от слънцето балюстрада. Ах, меланжът действаше бързо.

— Зле ли ти е? — попита Хейт и пристъпи към нея, като я гледаше с широко отворени стоманени очи.

Кой го каза? — запита се тя. Дънкан Айдахо ли? Ментатът-гола или философът Зенсуни? Или пък тлейлаксиянската пионка, по-опасна от който и да било щурман на Сдружението? Брат ѝ знаеше отговора.

Тя отново се взря в голата. Сега в него имаше нещо бездействащо, нещо латентно. Беше напоен с очакване и могъщество, недостъпно за простосмъртните.

— По майчина линия съм като бене-гесеритките — каза тя. — Знаеш ли?

— Знам.

— Използвам техните способности, мисля като тях. Една част от мен разбира свещената необходимост от генетичната програма... и

нейните рожби.

Тя примига, усети как някаква област от съзнанието ѝ започва да се движи свободно из Времето.

— Чувал съм, че бене-гесеритките никога не се предават — каза голата. И вглеждайки се внимателно в нея, забеляза как са побелели кокалчетата на пръстите ѝ, впити в ръба на парапета.

— Препънала ли съм се? — попита тя.

Той видя колко дълбоко диша Алая, какво напрежение се крие във всяко нейно движение и колко изцъклени са очите ѝ.

— Когато се препънеш, можеш да запазиш равновесие, като прескочиш онова, което те е подкосило.

— Бене-гесеритките се препънаха — каза тя. — Сега искат да запазят равновесие, като прескочат брат ми. Искат детето на Чани... или моето.

— Бременна ли си?

Тя се помъчи да открие в пространството и времето ориентири по този въпрос. Бременна? Кога? Къде?

— Виждам... детето си — прошепна тя.

Алая отстъпи от края на балкона и изви глава, за да погледне голата. Лицето му беше като изваяно от сол, с горчиви очи — две лъскави оловни кръгчета... и когато ги отклони от светлината, за да проследи погледа ѝ, те се превърнаха в сиви сенки.

— Какво виждаш с тия очи? — прошепна тя.

— Каквото и другите очи виждат — отвърна той.

Думите му отекнаха в нея, разтегнаха съзнанието ѝ до безконечност. Тя усети, че се разстила из вселената — толкова разтеглена... надалеч... все по-надалеч... Преплиташе се с цялата необятност на Времето.

— Взела си подправка, голяма доза — каза голата.

— Защо не мога да го видя? — избъбри тя. Обгръщаше я утробата на цялото мироздание. — Каж ми, Дънкан, защо не мога да го видя?

— Кого не можеш да видиш?

— Бащата на децата си. Изгубена съм в мъглата на тарока. Помогни ми.

Ментатската логика мигом направи първите пресмятания и голата изрече:

— Бене Гесерит иска кръстоска между теб и брат ти. Това ще закрепни генетичните...

От гърлото на Алая излетя стенание.

— Яйцето в плътта — изпъшка тя.

Обля я хлад, последван веднага от непоносимо жарка вълна. Невидимият мъж от мрачните ѝ сънища! Плът от нейната плът, която пророчествата не можеха да разкрият — дотам ли щеше да се стигне?

— Да не си изпила опасна доза от подправката? — попита Хейт.

Нещо в душата му се бореше да изрази върховния ужас от мисълта, че тази атрейдка може да умре, че Пол ще го изправи пред осъзнаването на смъртта на една жена от императорското семейство...

— Не знаеш какво е да преследваш бъдещето — каза тя. — Понякога се виждам сама... но се изпречвам на пътя си. През себе си не мога да гледам.

Тя клюмна и поклати глава.

— Колко подправка си пила? — попита голата.

— Природата мрази ясновидството — отвърна тя и вдигна глава.
— Знаеш ли това, Дънкан?

Той заговори кротко и убедително, като на малко дете:

— Каж ми колко подправка си пила?

Лявата му ръка се впи в рамото ѝ.

— Думите са примитивна машинария, тъй груба и двусмислена — промърмори тя и се изтръгна от пръстите му.

— Трябва да ми кажеш — настоя той.

— Погледни Защитната стена — заповяда му тя и посочи с пръст. После зарея взор покрай протегнатата си ръка и потрепера, когато целият пейзаж рухна под товара на съкрушително видение — пясъчен замък, срутен от невидими вълни. Извърна очи и застина на място, поразена от лицето на голата. Чертите му играеха, остаряваха, после се подмладяваха... стари... млади. Той беше самият живот, агресивен, безкраен... Обърна се да побегне, но голата сграбчи лявата ѝ китка.

— Ще повикам доктор — каза той.

— Не! Ще ме оставиш да изживея видението! Трябва да знам!

— Сега се прибираш вътре — нареди голата.

Тя сведе очи към ръката му. Там, където я докосваше неговата плът, имаше нещо наелектризиращо, едновременно примамливо и страшно. Тя отново се изтръгна и глухо въздъхна:

— Не можеш да удържиш вихъра!

— Имаш нужда от медицинска помощ! — отсече той.

— Не разбираш ли? — попита Алая. — Видението ми е непълно, само късчета от цялото. Примигва и подскача. Трябва да си спомня бъдещето. Не разбираш ли?

— За какво ти е бъдещето, ако умреш? — отвърна той и лекичко я изтласка към спалнята.

— Думи... думи — избъбри тя. — Не мога да го обясня. Едно нещо е условие за друго, но няма причина... няма следствие. Не можем да оставим вселената такава, каквата е била. Колкото и да се мъчим, винаги има пролука.

— Лягай тук — заповяда голата.

Толкова е плътен! — помисли тя.

Обгърна я прохладна сянка. Усети как мускулите ѝ се гърчат като червеи... усети твърдото легло, но знаеше, че то е невинно. Само пространството беше постоянно. Нищо друго нямаше плътност. Безброй тела изпълваха леглото и всички бяха нейни. Времето се превръщаше в многостранно чувство, претоварваше се. Не ѝ даваше възможност да отдели някоя негова абстрактна черта. То бе просто Време. Движеше се. Цялата вселена се плъзгаше назад, напред, настрани.

— Няма съществен аспект — обясни тя. — Не можеш да минеш под него или да го заобиколиш. Няма на какво да се опереш.

От всички страни я обкръжи пърхащо човешко присъствие. Някой с безброй лица държеше лявата ѝ длан. Тя погледна собствената си раздвижена плът, проследи с очи една усукана ръка към танцуващата променлива маска върху нечие лице — Дънкан Айдахо! В очите му имаше нещо... сбъркано, но все пак това беше Дънкан — дете-мъж-юноша-дете-мъж-юноша... Всяка бръчица по лицето му издаваше тревога за нея.

— Дънкан, не се страхувай — прошепна тя.

Той стисна ръката ѝ, кимна.

— Успокой се.

И си помисли: *Не бива да умре! Не бива! Нито една жена от атреидите не може да умре!* Рязко тръсна глава. Подобни мисли противоречаха на ментатската логика. Смъртта бе необходимост, за да продължава животът.

Голата ме обича, помисли Алая.

Мисълта се превърна в непоклатима скала, за която можеше да се вкопчи. Пред нея изплува познато лице на фона на сигурна, масивна стая. Тя разпозна една от спалните в покоите на Пол.

Постоянна, непроменлива личност вършеше нещо с дълга тръба в гърлото ѝ. Тя се помъчи да не повърне.

— Все пак, навреме — изрече някой и тя позна гласа на един от семейните лекари. — Но трябваше да ме повикаш по-рано.

В гласа на лекаря се прокрадваше подозрение. Алая усети как тръбата изпълзва от гърлото ѝ — като змия, като лъскаво въже.

— От инжекцията ще заспи — добави лекарят. — Ще кажа на някоя прислужница да...

— Аз ще остана при нея — каза голата.

— Това е непристойно! — сопна се лекарят.

— Остани... Дънкан — прошепна Алая.

Той погали ръката ѝ в знак, че е чул.

— Господарко — каза лекарят, — би било по-добре, ако...

— Няма да ме учиш какво е по-добре — изхъхри тя. При всяко движение болка пронизваше гърлото ѝ.

— Господарке — обвиняващо продължи лекарят, — *вие* знаете колко е опасно да се консумира прекалена доза меланж. Мога само да предполагам, че някой ви е дал питието, без...

— Ти си глупак — проскърца гласът ѝ. — Ще ми оспориш ли правото на видения? Знаех какво вземам и защо го правя. — Тя вдигна ръка към гърлото си. — Махай се. Веднага!

Изчезвайки от зрителното ѝ поле, лекарят заяви:

— Ще съобщя на брат ви.

Тя го остави да си върви и насочи вниманието си към голата. Сега видението се бе избистрило в ума ѝ като хранителна среда, в която настоящето растеше и се разширяваше. Усещаше как голата се движи сред този танц на Времето, но вече не загадъчен, а здраво свързан с познатия фон.

Той е тигелът за претопяване, помисли тя. Той е заплаха и спасение.

И потрепера, защото знаеше, че вижда пророчеството, което бе видял и брат ѝ. Ненадейни сълзи парнаха очите ѝ. Тя рязко тръсна глава. Никакви сълзи! Само прахосваха влагата и, още по-лошо,

разсейваха я от пронизителния поток на видението. Пол трябваше да бъде спрян! Веднъж, само веднъж бе прехвърлила мост над Времето, за да прати гласа си там, откъдето щеше да мине той. Но този път натискът и изменчивостта щяха да ѝ попречат. Паяжината на Времето вече пронизваше брат ѝ, както слънчевите лъчи пронизват леща. Той бе застанал във фокуса и го знаеше. Бе събрал върху себе си всички линии и нямаше да им позволи да избягат или да се изменят.

— Защо? — промърмори тя. — Омраза ли е? Нима замахва срещу самото Време, понеже му е причинило болка? Така ли е... гола омраза?

Голата помисли, че е изрекла името му и се приведе към нея.

— Господарке?

— Ако можех с огън да изтръгна това нещо в мен! — извика тя. — Не съм искала да бъда различна.

— Моля те, Алая — промълви той. — Отпусни се, заспивай.

— Исках да мога да се смея — прошепна тя. По бузите ѝ се стичаха сълзи. — Но аз съм сестра на божествения император. Хората се страхуват от мен. Никога не съм искала да вдъхвам страх.

Той избърса сълзите по лицето ѝ.

— Не искам да бъда част от историята — шепнеше тя. — Просто искам да бъда обичана... и да обичам.

— Обичана си — каза той.

— Ах, верни, верни Дънкан — въздъхна Алая.

— Моля те, не ме наричай така.

— Но ти наистина си верен — настоя тя. — А верността е ценна стока. Може да се продаде... не да се купи, но да се продаде.

— Не ми харесва цинизмът ти — каза той.

— По дяволите твоята логика! Вярно е!

— Спи.

— Обичаш ли ме, Дънкан? — попита Алая.

— Да.

— Не е ли лъжа... от ония, в които е по-лесно да повярваш, отколкото в истината? Защо не смея да ти повярвам?

— Страхуваш се, защото не съм като другите... и ти също.

— Бъди мъж, а не ментат! — озъби се тя.

— Аз съм и ментат, и мъж.

— Тогава ще ме направиш ли своя жена?

— Ще сторя каквото повелява любовта.

— И верността?

— И верността.

— Това ти е най-опасното — каза тя.

Думите ѝ го смутиха. По лицето му не трепна нито едно мускулче, нямаше никакъв признак за безпокойство — но Алая усещаше, че е така. Споменът за нейното видение разкриваше тревогата на Дънкан. Ала тя чувстваше, че е пропуснала някаква част, че е трябвало да си спомни още нещо от бъдещето. Съществуваше и друг вид прозрение, което не минаваше пряко през сетивата — то просто изплуваше изневиделица в съзнанието, както ставаше при ясновидството. Нещо се спотайваше из сенките на Времето — нещо безкрайно мъчително.

Вълнение! Точно така — вълнение! То бе изникнало във видението, не пряко, а като резултат, от който можеше да се досети какво стои зад него. Вълнението я бе обладало — железен обръч, изкован от страх, скръб и любов. Тия чувства изпълваха видяното, сливаха се в едно тяло, в една зараза, неудържима и първобитна.

— Дънкан, не ме изоставяй — прошепна тя.

— Спи — каза той. — Не се напругай.

— Трябва... трябва... Той е стръвта в собствения си капан. Той е слуга на могъществото и ужаса. Насилието... обожествяването го сковават като затвор. Той ще загуби... всичко. Аз ще го разкъсам на парчета.

— За Пол ли говориш?

— Те го тласкат към самоунищожение — задъха се тя и внезапно се изви като в гърч. — Непосилен товар, непоносима скръб. Изкушават го да изостави любовта. — Тя безсилно се отпусна на леглото. — Създават вселена, в която той не би си позволил да живее.

— Кой го прави?

— Той! Ох, толкова си плътен. Той е част от схемата. И вече е късно... късно... късно...

Говорейки, тя усети как съзнанието ѝ потъва надолу, слой подир слой. Сетне спря — точно под пъпа. Тяло и мисъл се разделиха и се сляха отново в някакъв склад за останки от видения — движение, движение... Алая чу пулса на зародиша, нероденото бъдещо дете. Значи все още бе във властта на меланжа и той я влачеше по теченията

на Времето. Разбра, че е предвкусила живота на незаченото човешко същество. Едно бе сигурно — и то щеше да преживее същото мъчително пробуждане, каквото бе преживяла тя. Щеше да стане осъзната и мислеща личност още преди да се роди.

[1] Камео — кратка, но ярка театрална роля, често специално създавана, за да подчертае таланта на определен изпълнител. Бел. на преводача ↑

22.

Дори и за най-могъщия съществуват ограничения на силата, които не може да надхвърли, без да се самоунищожи. В преценката за тази граница се крие истинското държавническо изкуство. Злоупотребата със сила е пагубен грях. Законът не може да бъде нито инструмент за мъст, нито залогник, нито укрепление срещу мъчениците, които сам е сътворил. Невъзможно е да заплашиш някого, а сетне да избегнеш последиците.

Муад' диб за закона

Из „Коментар на Стилгар“

Чани гледаше утринната пустиня, обрамчена от стените на разседа^[1] под Сийч Табър. Не беше облечена във влагосъхраняващ костюм и от това се чувстваше беззащитна сред пясъците. Входът към пещерите на сийча се криеше сред издатините на канарата високо зад нея.

Пустинята... пустинята... Струваше ѝ се, че пустинята я следва, където и да отиде. Идването тук беше не толкова завръщане у дома, колкото поглед назад, за да открие, че пустинята никога не е изчезвала.

Болезнен спазъм премина през корема ѝ. Наближаваше времето за раждане. Тя се помъчи да пропъди болката — искаше да остане още малко насаме с пустинята.

Над земята властваше утринният покой. Сенките сякаш се спотаяваха сред дюните и терасите на Защитната стена. Зората избликна над високия хребет и под бледата небесна синева се разпростря мрачният пустинен пейзаж. Сцената хармонираше с ужасното чувство на отречение от всички идеали, което я мъчеше, откакто бе узнала за слепотата на Пол.

Защо сме тук? — запита се тя.

Не беше *хаджра*, пътешествие в дирене на истината. Пол не търсеше тук нищо, освен може би място за раждане на детето. Според Чани той бе събрал доста странни спътници за това пътешествие — тлейлаксианското джудже Бияз, голата Хейт, който можеше да е и призракът на Дънкан Айдахо, щурманът Едрик, посланик на Сдружението, Гайъс Хелън Мохайъм, светата майка от Бене Гесерит, която съвсем явно ненавиждаше, Лична, странната дъщеря на Отхейм — тя изглежда не можеше да мръдне наникъде, без да я проследят бдителните погледи на стражата, от наибите — чичо й Стилгар и любимата му жена Хара... Ирулан... Алая...

Вятърът сред скалите сякаш пригласяше на размислите й. Пустинята се обагряше — жълто върху жълто, охра върху охра, сиво върху сиво.

Защо му трябваше тази тъй странна смес от спътници?

— Забравили сме — бе отговорил на въпроса й Пол, — че думата „спътник“ открай време означава човек, с когото пътуваш заедно. Ние сме спътници.

— Но каква полза имаш от тях?

— Ето! — бе възкликнал той, обръщайки към нея страшните си очни кухни. — Изгубили сме ясната и простичка мелодия на живота. Щом не може да се прибере, победи, посочи или натрупа, значи няма полза от него.

Засегнатата, тя бе възразила:

— Не това имах предвид.

— Ах, безценна моя — утешително бе изрекъл той, — толкова сме богати на пари и бедни на живот. Аз съм зъл, твърдоглав, глупав...

— Не си!

— И това е вярно. Но ръцете ми са тъжни от време. Мисля... мисля, че съм се мъчил да открия живота, без да осъзнавам, че вече е открит.

И той бе докоснал корема й, за да усети тръпките на новия живот.

При спомена за това тя притисна корема си с длани и потрепера от съжаление, че бе помолила Пол да я доведе тук.

Пустинният вятър донесе неприятен мирис откъм заградителните насаждения, които укрепваха дюните в подножието на канарата. Обзе я страх, породен от племенното поверие: *лоши*

миризми, лоши времена. Тя обърна лице по посока на вятъра и зърна отвъд насажденията да се появява червей. Издигна се над дюните като нос на демонски кораб, пръсна наоколо пясъчен фонтан, надуши смъртоносния дъх на вода и побягна под пясъците, оставяйки след себе си дълга, постепенно хлътваща могила.

И, като отглас от страха на червея, Чани намрази водата. Водата, някогашната душа на Аракис, се бе превърнала в отрова. Тя носеше смрад и зараза. Само пустинята бе чиста.

Отдолу се зададе група работници от племето. Те се изкачиха до средния вход на сийча и Чани забеляза, че нозете им са кални.

Свободни с кални нозе!

Високо над нея от горния вход долетяха тъничките гласове на деца, запели в хор утринна песен. Този звук я накара да почувства, че времето вихрено отлита от нея, както орлите бягат от идваща буря. Тя изтръпна.

Какви ли бури *виждаше* Пол в слепите си видения?

Усещаше, че в него се спотайва злонравен безумец, отегчен от песни и спорове.

Забеляза, че небето е станало кристално сиво, изпълнено с алабастрови лъчи и странни шарки от пясъчни вихри. Широка, ослепително бяла ивица на юг привлече вниманието ѝ. С внезапна тревога в очите тя изтълкува този знак: бяло небе на юг — Шай-хулуд е тук. Задаваше се голяма буря. Усети по бузите си предхождащия вятър, кристалното докосване на литнали пясъчинки. Вятърът носеше дъха на смърт — дъх на вода от канатите, дъх на влажен пясък и кремък. Водата — заради нея Шай-хулуд бе пратил насам кориолисовата буря.

В клисурата над нея се спуснаха ястреби, дирещи закрила от вятъра. Бяха кафяви като скалите, с алени ивици на крилете. Чани усети как душата ѝ отлита към тях — те имаха къде да се укрият; тя нямаше.

— Господарко, бурята идва!

Тя се обърна и видя голата да размахва ръка край горния вход на сийча. Обзеха я древните племенни страхове. Чиста смърт и връщане на телесната влага при рода — това го разбираше. Но... да се върне мъртвец от гроба...

Налетелият вятър я шибаше с пясъчни камшици, зачервяваше бузите ѝ. Тя се озърна през рамо към страховитата прашна ивица, прорязваща небето. Под урагана пустинята изглеждаше мътнокафеникава и неспокойна, сякаш дюните се стоварваха като вълни върху обвеян от бури бряг — с подобни думи Пол някога ѝ бе описал морето. Тя се поколеба, обзета от чувството, че и пустинята е преходна. В сравнение с вечността, това тук не бе нищо повече от кипящ казан. Прибой от дюни тътнеше в подножието на канарите.

За нея пустинната буря се бе превърнала в явление от вселенски мащаб — всички животни се криеха от вихъра... от пустинята не оставаше нищо, освен най-съкровените звуци: скърцането на пясъчинки по скалите, воят на бесния вятър, грохотът на внезапно катурната скала — и после! — нейде отвъд канарите глухите удари на преобърнат червей, който се изправя с неимоверни усилия, за да подири път надолу, към сухите дълбини. Само миг от живота според нейните мерки за време, ала в този миг тя усещаше как вихърът помита планетата — превръща я в космически прах, в частица от други вълни.

— Трябва да побързаме — изрече голата отдясно, някъде съвсем наблизно.

Сега тя долавяше страха му, тревогата за нейната безопасност.

— Вятърът може да откъсне месото от костите ти — добави той, като че имаше нужда *точно на нея* да обяснява какво означава подобна буря.

Явната му загриженост прогони вцепенението ѝ и Чани остави голата да я поведе нагоре по скалната стълба към сийча. Навлязоха в лъкатушния проход между преградите, които закриваха входа. Дежурните отвориха влагосъхраняващите уплътнения, после ги затвориха зад тях.

В ноздрите на Чани нахлуха миризмите на сийча. Пещерата кипеше от обонятелни спомени — гъмжилото от скупчени тела, сладникавата смрад на дестилиращи тоалетни, познатите аромати на храна, кремъчно-парливиет мирис на работещи машини... и над всичко това вездесъщата подправка — меланжът беше навсякъде.

Тя дълбоко въздъхна.

— У дома...

Голата отдръпна ръката си от нейната и остана да стои настрани — сега бе търпелив и спокоен, сякаш се самоизключваше, когато нямаха нужда от него. И все пак... бдеше.

Озадачена от нещо неясно, Чани се задържа в преддверието. Тук бе нейният истински дом. Тук бе ловила скорпиони в детството си под лъчите на светоглобусите. Ала нещо се бе променило...

— Не трябва ли да се оттеглиш в покоите си, господарке? — запита голата.

Сякаш предизвикани от тези думи, вълните на остри родилни болки стегнаха корема ѝ. Тя напрегна сили, за да прикрие страданието.

— Господарке? — повтори голата.

— Защо Пол се страхува от раждането на децата? — попита тя.

— Естествено е да се бои за твоето здраве — отвърна голата.

Тя притисна с длан зачервената си от пясъка буза.

— А не се ли бои за децата?

— Господарке, помисли ли за дете, той веднага си спомня как сардаукарите^а са убили първородния ви син.

Тя се взря в голата — плоско лице, неразгадаеми механични очи. Наистина ли тази твар бе Дънкан Айдахо? Можеше ли да бъде нечий приятел? Искрено ли говореше сега?

— Би трябвало да си при лекарите — каза голата.

В гласа му отново звучеше тревога за нейната безопасност. Внезапно тя усети, че съзнанието ѝ е незащитно, открито за нашествие на потресаващи разкрития.

— Страх ме е, Хейт — прошепна тя. — Къде е моят Усул?

— Има неотложни държавни дела — каза голата.

Чани кимна и си помисли за огромното ято орнитоптери, с които ги бе последвала цялата държавна машина. Изведнъж осъзна какво я озадачаваше в сийча — миризмите на външния свят. Чиновниците и адютантите бяха донесли в тази среда собствените си миризми: аромати на чужда храна и облекло, на екзотични тоалети. Те бяха като подводно течение сред всеобщия дъх.

Чани се опомни и удържа неволния изблик на горчив смях. Даже миризмите се променяха в присъствието на Муад'диб!

— Нямахте как да отложи някои спешни въпроси — добави голата, изтълкувал погрешно нейното колебание.

— Да... да, разбирам. Нали и аз пристигнах с онова гъмжило.

Припомняйки си излитането от Аракийн, тя най-сетне си призна мислено, че не бе очаквала да стигне жива дотук. Пол настояваше да пилотира сам личния си топтер. И без очи бе довел машината до сийча. След този случай вече нищо не можеше да я учуди.

През корема ѝ отново пробяга ветрилообразна болка.

Голата забеляза, че тя сякаш бе спряла да диша и бузите ѝ поруменяваха.

— Време ли е? — попита той.

— Аз... да, време е.

— Не бива да се бавиш.

Той сграбчи ръката ѝ, поведе я напред по коридора. Чани усети, че го обзема паника, и каза:

— Не е толкова спешно.

Той сякаш не чу. Само ускори крачка, продължавайки да говори:

— Зенсунският подход към раждането се състои в това да чакаш без определена цел, но в състояние на върховно напрежение. Не се бори с онова, което става. Да се бориш, значи да подготвяш неуспеха. Не влизай в капана на стремежа да постигнеш нещо. Така ще постигнеш всичко.

Докато говореше, двамата стигнаха до покоите на Чани. Голата я побутна напред през завесите и се провикна:

— Хара! Хара! Дошло е времето на Чани. Повикай лекарите!

Слугите се разтърчаха. Настана невъобразима суматоха, сред която тя се почувства като самотно островче на спокойствието... до следващата болка.

Изтласкан към външния коридор, Хейт спря и се зачуди на собствените си постъпки. Сякаш бе прикован към някаква точка от времето, където всички истини са нетрайни. Осъзна, че зад действията му се крие паника. И тази паника не извира от възможността Чани да умре, а от това, че сетне Пол ще дойде при него... изпълнен със скръб... защото любимата му... вече я няма... вече я няма...

От нищо нещо не става, каза си голата. Откъде идва тази паника?

Усети, че способностите му на ментат са помръкнали, и въздъхна дълго, треперливо. Обгърна го психическа сянка. Сред емоционалния мрак той почувства, че очаква да чуе някакъв чист звук — като пукота на строшен клон в джунглата.

Разтърси го дълбока въздишка. Заплахата бе отминала, без да се стовари.

Бавно, собирайки душевни сили, прогонвайки страховете късче по късче, той призова състоянието на ментатска проникателност. Призова го насила — не беше най-добрият начин, ала нещо му подсказваше, че така се налага. Вместо хора, в съзнанието му се движеха призрачни сенки. Превръщаше се в междинна база за всички данни, които някога бе получавал. Цялото му естество гъмжеше от създания на вероятното. Те дефилираха като на парад, за да бъдат сравнени и оценени.

По челото му изби пот.

В мрака на неизвестното плавно потъваха мисли с мъгляви очертания. Безкрайни системи! Един ментат не можеше да работи, без да осъзнае, че манипулира с безкрайни системи. Устойчивото познание не можеше да обгърне безкрая. *Всеобхватното* не можеше да се сведе до ограничена перспектива. Вместо това, той трябваше да *стане* всеобхватен — за миг.

В един светкавичен гърч на съзнанието Хейт го постигна и видя пред себе си Бияз, пламтящ от някакъв вътрешен огън.

Бияз!

Джуджето му бе сторило нещо!

Хейт имаше чувството, че се люшка на ръба на смъртоносна бездна. Изстреля напред нишката на ментатското пресмятане и откри докъде могат да доведат собствените му действия.

— Подсъзнателна принуда! — задъха се той. — В мен са вградили подсъзнателна принуда!

При тези думи един минаващ край него куриер в синя роба спря неуверено.

— Казахте ли нещо, благородни господине?

Без да го поглежда, голата кимна.

— Казах всичко.

[1] Разсед — свличане или приплъзване на земни пластове. Бел. на редактора ↑

23.

*Скочил в пълнен с пясък трап
някакъв
мъдрец голям
и завчас останал сляп!
Но не се разплакал —
нали бил мъдрец.
Насъбрал видения
и станал светец.*

Детско стихче
Из „История на Муад’ диб“

Пол стоеше в мрака край входа на сийча. Пророческото видение му разкриваше, че е нощ, че отляво във висините лунните лъчи очертават светилището върху Брадатата скала. Спомени проливаха всеки камък, тук бе първият сийч, в който двамата с Чани...

Не трябва да мисля за Чани, каза си той.

Пресъхващата чаша на видението му разказваше за промените наоколо — за китката палми в далечните низини отдясно, за черносребрият линия на каната, където водните струи течаха през дюните, натрупани от утринната буря.

Водни струи сред пустинята! Спомняше си друга вода, устремена по една река на родната му планета Каладън. Не бе осъзнавал тогава какво съкровище крие подобен порой, какво богатство са дори мътните струйки, които се процеждат по каната през пустинната низина. Съкровище.

С деликатно покашляне изотзад приближи един от помощниците му.

Пол протегна ръце да поеме писалищната дъска с лист метализирана хартия върху нея. Движеше се мудро, като водните струйки в каната. Видението продължаваше да тече, ала в душата на Пол прииждаше нежелание да го следва повече.

— Извинете, сир — каза помощникът. — Сембулският договор... ще подпишете ли?

— Мога да чета! — троснато отвърна Пол.

Той издраска „Импер. Атреидес“, където трябваше, и натика дъската право в протегнатата ръка на човека, усещайки какъв страх му вдъхва с този жест.

Помощникът побягна.

Пол отново се обърна към пустинята. *Грозни, ялови земи!* Представи си ги, облени от слънце и чудовищна жегга, подвижни пясъци, мракът сякаш се дави в езера от прах, демонични вихри струпват миниатюрни дюни под скалите, а изтънелите им кореми са пълни с охрени кристалчета. Но тия земи бяха и богати, огромни, с избуяли от теснините гледки към пребродения от бурите пущинак, със скални зъбери и сипеи под напуканите хребети.

Трябваше им само вода... и обич.

Помисли си, че животът променя тия дразнещи пущинаци, превръща ги в области, изпълнени с грация и движение. Това бе посланието на пустинята. Осъзнаването на контраста го зашемети. Искаше да се върне при адютантите, отрупани около входа на сийча, и да им кресне: „Ако търсите какво да обожавате, обожавайте живота — всеки живот, до последната пълзяща гадинка! Неговата красота обгръща и обединява всички ни!“

Нямаше да разберат. Дори тук, сред пустинята, те бяха безкрайно пусти. Не за тях покълнващите растения танцуваха зеления си балет.

Стисна юмруци, опитвайки се да спре видението. Искаше да избяга от собствения си мозък. Съзнанието бе звяр, идещ да го разкъса! Изпълваше го откровение — пропито, натежало от живота, който бе поело като гъба, наситено с прекалено много преживелици. Пол отчаяно изцеждаше мислите си навън.

Звезди!

Съзнанието му се разтресе при мисълта за безбройните звезди над него — необятност, безкрайна мощ. Човек трябваше да е безумен, за да си въобрази, че може да управлява дори пращинка от тази

необятност. Та той самият нямаше ни най-малка представа дори колко поданици наброява неговата империя.

Поданици ли? По-скоро обожатели и врагове. Дали някой от тях виждаше извън границата на закостенелите вярвания? Имаше ли нейде поне един, който да е избягал от тясната съдбовна пътека на своите предразсъдъци? Даже императорът не можеше да избяга. Бе черпил живота с пълни шепи, опитвайки се да създаде свят по свой образ и подобие. Но в крайна сметка ликуващата вселена го премазваше под безмълвните си вълни.

Плюя на Дюна! — помисли той. *Давам ѝ своята влага!*

Бе сътворил този миг от заплетени ходове и въображение, от лунни лъчи и любов, от молитви отпреди Адама, сиви канари и пурпурни сенки, жалби и реки от мъченици — и какво бе постигнал накрая? Щом отстъпеха вълните, бреговете на Времето пак щяха да се разстилат чисти, празни, грейнали от безбройните песъчинки на спомените... и почти нищо друго. Това ли бе златното сътворение на човека?

Шумоленето на пясък по камъните му подсказа, че голата приближава към него.

— Днес ме отбягваше, Дънкан — прошепна Пол.

— Опасно е да ме наричаш така — напомни голата.

— Знам.

— Аз... дойдох да те предупредя, господарю.

— Знам.

Разказът за наложената от Бияз подсъзнателна принуда се изля на един дъх от устата на голата.

— Знаеш ли в какво се състои тази принуда? — запита Пол.

— Насилие.

Пол почувства, че е достигнал мястото, което го зовеше от самото начало. Беше увиснал в безтегловност. Джихадът го бе сграбчил, за да го тласне по наклонената плоскост, и страшното притегляне на Бъдещето никога нямаше да го освободи оттам.

— Дънкан не е способен на насилие — прошепна Пол.

— Но, сир...

— Каж ми какво виждаш наоколо — прекъсна го Пол.

— Господарю?

— Пустинята... как изглежда тази вечер?

— Не я ли виждаш!

— Аз нямам очи, Дънкан.

— Но...

— Имам само видението — продължи Пол — и съжалявам, че го имам. Ще умра от ясновидство, знаеше ли го, Дънкан?

— Може би... онова, от което се боиш, няма да стане — промълви голата.

— Какво? Да отрека собственото си пророчество? Как мога, когато хиляди пъти съм го виждал да се сбъдва? Хората го наричат сила, дарба. А то е беда! Не ми позволява да оставя живота си там, където съм го намерил!

— Господарю — измънка голата. — Аз... не е... млади господарю, ти не си... аз...

Той замлъкна. Пол усети смуцението му и запита:

— Как ме нарече, Дънкан?

— Какво? Какво? Аз... за момент ми се...

— Нарече ме „млади господарю“.

— Да, така казах.

— Дънкан винаги ме наричаше така. — Пол протегна ръка и докосна лицето на голата. — И това ли беше включено в тлейлаксианското ти обучение?

— Не.

Пол отпусна ръка.

— Тогава?

— Идваше... от мен.

— На двама господари ли служиш?

— Може би.

— Освободи се от голата, Дънкан.

— Как?

— Ти си човек. Направи нещо човешко.

— Аз съм гола!

— Но плътта ти е човешка. Дънкан е вътре.

— *Нещо* е вътре.

— Не ме интересува как, но ще го направиш — каза Пол.

— Прозрял ли си го?

— По дяволите всички прозрения!

Пол се обърна. Видението връхлиташе насреща му, в него имаше празноти, ала нищо не можеше да го спре.

— Господарю, ако си...

— Тихо! — Пол вдигна ръка. — Чу ли това?

— Какво да съм чул, господарю?

Пол поклати глава. Дънкан не бе чул. Само въображението му ли породи гласа? От пустинята беше долетяло племенното му име — далечно и глухо: „Усул... Ууъуссссууулл...“

— Какво има, господарю?

Пол пак тръсна глава. Изпитваше чувството, че го наблюдават. Нещо далече в нощните сенки знаеше, че той е тук. Нещо ли? Не, *някой*.

— Да, чудесно е... — прошепна той — но най-чудесното беше ти...

— Какво каза, господарю?

— Това е гласът на бъдещето — промълви Пол.

Нейде там безформената човешка вселена се бе втурнала в бесен бяг, танцувайки по мелодията на неговото видение. И сама бе издала могъщ звучен екот. Може би призрачното му ехо нямаше да заглъхне скоро.

— Не разбирам, господарю — каза голата.

— Откъсне ли се задълго от пустинята, свободният умира — каза Пол. — Наричат го „водна болест“. Не е ли странно?

— Много странно.

Напрягайки памет, Пол се опита да си припомни дъха на Чани до него през онази нощ. *Къде е облекчението?* — беше се учудил тогава. Можеше да си я спомни само как закусваше в утрото, преди да потеглят към пустинята. Неспокойна, раздразнителна...

— Защо си надянал тая вехтория? — бе запитала тя, гледайки черния мундир с бродиран червен ястреб, който се подаваше изпод робата му. — Ти си император!

— Дори и императорът си има любима дреха — бе отвърнал той.

Незнайно защо, в очите на Чани бяха избили истински сълзи — за втори път през живота си нарушаваше племенните задръжки.

Сега, застанал в мрака, Пол разтърка бузите си и усети влага. *Кой отдава влага на мъртвите?* — запита се той. Лицето бе негово и все пак чуждо. Вятърът смразяваше влажната кожа. Крехка мечта

покълна в душата му и веднага повехна. Каква бе тази топка в гърдите? Нещо от храната ли? Колко горестна и жаловита бе другата личност, отдаваща влага на мъртвите. Вятърът го боцкаше с песъчинки. Сега кожата бе изсъхнала и пак ставаше негова. Но чие бе треперенето, което не искаше да го напусне?

И тогава те чуха стенанието, долетяло от далечните дълбини на сийча. То ставаше все по-силно... все по-силно...

Внезапно проблеснала светлина накара голата да се завърти — някой бе разтворил широко херметичната врата. В сиянието той зърна мъж с вулгарно ухилено лице... не! Не ухилено, а изкривено от мъка. Позна го — лейтенант от федейкините на име Тандис. Зад него напиреха още мнозина, ала всички бяха замлъкнали при вида на Муад'диб.

— Чани... — промълви Тандис.

— Мъртва е — прошепна Пол. — Чух нейния зов.

Той се обърна към сийча. Познаваше това място. Нямахше къде да се скрие в него. Врълхлитащото видение озари цялата тълпа от свободни. Видя Тандис, усети скръбта на федейкина, страха и гнева.

— Няма я вече — каза Пол.

За голата тия думи долетяха сякаш от самото разжарено слънце. Те обгориха гърдите му, гръбнака, кухините на металните му очи. Усети как десницата пълзи към канията на ножа. Собственото му мислене ставаше странно, разпокъсано. Превръщаше се в кукла, здраво стегната с нишки, които потъваха дълбоко в страховитото пожарище. Подчиняваше се на чужди команди, на чужди желания. Нишките дърпаха ръцете, нозете, челюстта му. От устата му се процеждаха звуци — страшни, монотонни звуци...

— Хррак! Храак! Храак!

Ножът се вдигна за удар. В този миг той сграбчи собствения си глас и изрече дрезгави слова:

— Бягай! Млади господарю, бягай!

— Няма да бягаме — каза Пол. — Ще крачим достойно. Ще сторим, каквото се полага.

Мускулите на голата се вцепениха. Той потрепера, люшна се.

„... каквото се полага!“ Думите се мятаха в съзнанието му като огромна риба. „... каквото се полага!“ Ах, звучеше сякаш го бе казал

старият дук, дядото на Пол. В младия господар имаше нещичко от стареца. „... каквото се полага!“

Думите започнаха да се раздиплят из съзнанието на голата. От цялото му същество бликаше чувството, че живее два живота едновременно: Хейт-Айдахо-Хейт-Айдахо... Превръщаше се в неподвижна верига от взаимосвързани мигове на битието — и все пак отделни, самотни. В мозъка му нахлуваха стари спомени. Той ги белязваше, пригаждаше ги към новите си разбирания, полагаше началото на сливането им в ново съзнание. Новата *личност* бе постигнала някаква краткотрайна форма на душевна тирания. Синтезът на възмъжаване си оставаше зареден с опасност от безредици, ала събитията го заставяха да се примири с временното споразумение. Младият господар се нуждаеше от него.

И делото бе сторено. Той разбра, че е Дънкан Айдахо, и макар да помнеше всичко за Хейт, спомените сякаш бяха потайно вмъкнати в него и възпламенени от нажежен катализатор. Пожарището се разсея. Тлейлаксианската принуда бе прогонена.

— Стой до мен, Дънкан — каза Пол. — За много неща ще трябва да разчитам на теб. — И тъй като Дънкан продължаваше да мълчи като в транс, той повтори: — Дънкан!

— Да, аз съм Дънкан.

— Разбира се, че си Дънкан! Това бе мигът на завръщането. А сега ще влезем вътре.

Айдахо закри подир Пол. Както в старите времена и все пак някак по-различно. Сега, освободен от тлейлаксианците, той можеше истински да оцени даровете им. Зенсунското обучение му позволяваше да превъзмогне потреса на събитията. Ментатските умения служеха за противотежест. Той прогони всички страхове, издигна се над извора им. Цялото му съзнание се взираше наоколо от островче на безпределно изумление: бе минал през смъртта, а сега беше жив.

— Сир — изрече федейкинът Тандис, когато приближиха до него, — оная жена, Лична, разправя, че трябвало да ви види. Рекох ѝ да чака.

— Благодаря — каза Пол. — Раждането...

— Говорих с лекарите — каза Тандис, тръгвайки след него. — Съобщиха, че имате две деца, и двете живи и здрави.

— Две? — Пол се препъна и подири опора в рамото на Айдахо.

— Момче и момиче — потвърди Тандис. — Видях ги. Хубави бебета, истински свободни.

— Как... как умря тя? — прошепна Пол.

Тандис сведе глава към него.

— Господарю?

— Чани — поясни Пол.

— От раждането било, господарю — задавено изрече Тандис. — Казаха, че бързината му изцедила телесните ѝ сили. Не го разбирам, но това казаха.

— Отведи ме при нея — прошепна Пол.

— Господарю?

— Отведи ме при нея!

— Натам отиваме, господарю. — Тандис отново наклони глава към Пол. — Защо голата е с нож в ръка?

— Прибери ножа, Дънкан — каза Пол. — Времето за насилие отмина.

Изричайки тези думи, той се почувствува по-близък до гласа си, отколкото до гърлото, което пораждаше звуците. Две бебета! Във видението имаше само едно. И все пак миговете течаха така, както ги бе предрекъл. Неяде наблизко имаше личност, изпитваща скръб и гняв. Някой. Собственото му съзнание бе заклещено в хватката на страховитата машина за изтезание, свиреща по памет мелодията на неговия живот.

Две бебета?

Пак се препъна. Чани, Чани, помисли той. *Нямаше друг избор. Чани, любима, повярвай ми, за теб тази смърт бе по-бърза... и помилостива. Те щяха да вземат децата ни за заложници, а теб да сложат в клетка и да те разкарват за посмешнице, да те хвърлят в робските ями, да те обвиняват за моята смърт. По този начин... по този начин ги унищожаваме и спасяваме децата.*

Децата?

И още веднъж се препъна.

Аз позволих да се случи, помисли той. Би трябвало да изпитвам вина.

Врява и суматоха изпълваха пещерата пред тях. Гълчавата се засили точно когато си спомни за това. Да, това бе схемата, неумолимата схема, та дори и с две деца.

Чани е мъртва, каза си Пол.

В някакъв далечен миг на миналото, което той споделяше с всички останали, това бъдеще бе посегнало към него. Бе го заробило и повлякло към бездна, чиито стени се сключваха все по-плътно и по-плътно. Усещаше ги как се затварят около него. Така бе според видението.

Чани е мъртва. Би трябвало да се отдам на скръбта.

Но *не така* бе според видението.

— Повикахте ли Алая? — запита той.

— Тя е с приятелките на Чани — отвърна Тандис.

Пол усети как гълпата се отдръпва, за да му стори път. Мълчанието бягаше пред него като вълна. Глъчката взе да затихва. Из целия сийч се носеше някаква гъста смес от емоции. Искаше да прокуди хората от видението, ала откри, че е невъзможно. Всяко обърнато подир него лице носеше свой неповторим отпечатък. Безмилостно любопитство изпълваше тия лица. Да, изпитваха и печал, но той долавяше пропилата ги жестокост. Те гледаха как говорещият става ням, как мъдрият става глупец. Та нали и клоунът винаги предизвикваше жестокост?

Това вече не беше погребално бдение, но още не бе и панихида.

Пол усещаше как душата му моли за отдих, ала видението продължаваше да го влачи напред. *Само още мъничко*, каза си той. Съвсем наблизко го чакаше черен, непрогледен мрак. Там бе мястото, което скръбта и вината откъсваха от видението, мястото, където луната падаше.

Той залитна и сигурно щеше да се строполи, ако Айдахо не бе сграбчил ръката му с яростна сила — Айдахо, монолитно човешко присъствие, знаещ как да споделя безмълвно скръбта му.

— Тук е — каза Тандис.

— Внимателно, сир — изрече Айдахо, като му помагаше да пристъпи през прага.

По лицето на Пол се плъзнаха завеси. Айдахо го дръпна да спре. Сега Пол усети стаята — усети я като отражение по бузите и ушите си. Беше изсечена в скалата и камъкът се криеше зад гоблени.

— Къде е Чани? — прошепна Пол.

— Тук е, Усул — отвърна му гласът на Хара.

От гърдите на Пол се отрони трепетна въздишка. Бе се страхувал, че тялото ѝ вече ще е отнесено към филтрите, където свободните сбираха водата за племето. Така ли бе според видението? Чувствуваше се изоставен в слепотата си.

— Децата? — запита Пол.

— И те са тук, господарю — каза Айдахо.

— Имаш чудесни близнаци, Усул — добави Хара, — момче и момиче. Виждаш ли? Тук са, в люлката.

Две деца, смаяно помисли Пол. Във видението имаше само дъщеря. Той се изплъзна от хватката на Айдахо, пристъпи към мястото, откъдето бе долетял гласът на Хара, блъсна се в нещо твърдо. Изследваше го с длани — очертанятията на люлка от метастъкло. Някой хвана лявата му ръка.

— Усул?

Беше Хара. Тя насочи ръката му към дъното на люлката. Пол напипа мека-мека плът. Колко топла беше! Усети под пръстите си ребра, дихание.

— Това е твоят син — прошепна Хара и премести ръката му. — А това е дъщеря ти. — Пръстите ѝ се стегнаха около китката му. — Усул, наистина ли вече си сляп?

Знаеше каква мисъл я вълнува. *Слепецът трябва да се изостави в пустинята*. Племената на свободните не влачеха излишен товар.

— Отведи ме при Чани — каза Пол, без да отвърща на въпроса.

Хара го извъртя, поведе го наляво.

Пол усети как постепенно е приел факта, че Чани е мъртва. Бе заел мястото си във вселена, която не желаше, носеше плът, която не му прилягаше. Всяко вдишване нараняваше чувствата му. *Две деца!* Запита се дали не е навлязъл в тунел, където видението вече никога не ще се завърне. Но сега това му се струваше без значение.

— Къде е брат ми?

Изад него беше долетял гласът на Алая. Той я чу как се втурва напред, усети властното ѝ присъствие, когато дръпна ръката му от пръстите на Хара.

— Трябва да говоря с теб! — изсъска Алая.

— Един момент — каза Пол.

— Незабавно! Става дума за Лична.

— Знаем — каза Пол. — Един момент.

— Нямах никакъв момент!

— Имам много моменти.

— Но Чани няма!

— Мълчи! — заповяда той. — Чани е мъртва. — Притисна устата ѝ с длан, за да заглуши възраженията. — Повелявам ти да мълчиш! — Усети я, че се отпусна, и дръпна ръка. — Опиши ми какво виждаш.

— Пол! — Гласът ѝ бе натегнал от безсилие и сълзи.

— Това няма значение — каза той.

С огромно усилие постигна душевен покой и отвори очите на видението си към този миг. Да — все още не я бяха изнесли. Тялото на Чани лежеше върху сламеник сред кръг от светлина. Някой бе изпънал и пригладил бялата ѝ роба в опит да прикрие кръвта от раждането. Излишно; Пол не можеше да отклони съзнанието си от израза на нейното лице — в какво огледало на вечността се бяха превърнали спокойните черти!

Той извърна глава, ала видението се движеше заедно с него. Тя бе изчезнала... и вече никога нямаше да се върне. Въздухът, вселената, всичко бе пусто — навсякъде пустота. Запита се това ли е същността на покаянието му. Искаше да плаче, ала сълзите не идваха. Дали не бе живял прекалено дълго сред свободните? Тази смърт крещеше, настояваше за своята влага!

Наблизо заплака бебе и някой се зае да го утешава. Звукът дръпна завеса пред видението. Пол посрещна мрака с радост. *Това е друг свят*, помисли той. *Две деца*.

Мисълта идваше от някакъв забравен пророчески транс. Опита се да си възвърне породената от меланжа безвременна необятност на съзнанието, ала не му достигаха душевни сили. В новата му личност не проникваше ни най-малък полъх откъм бъдещето. Усещаше как сам го отхвърля — бъдещето, всяко бъдеще.

— Сбогом, моя Сихая — прошепна той.

Суров и настоятелен, изотзад долетя гласът на Алая:

— Доведох Лична!

Пол се обърна.

— Не е Лична — каза той. — Това е лицетанцър. Лична е мъртва.

— Но чуй какво казва — настоя Алая.

Пол бавно се завъртя към гласа на сестра си.

— Не съм изненадан да те открия жив, Атреидес — изрече някой с глас почти като на Лична, но и с едва доловими разлики, сякаш говорещият използваше гласните струни на момичето, ала вече не си правеше труда да ги контролира напълно. Пол бе поразен от странната нотка на почтеност в този глас.

— Не си изненадан ли? — запита Пол.

— Аз съм Сцитал, тлейлаксиянски лицетанцър, и преди да се спазарим, бих искал да знам нещо. Гола ли виждам зад тебе или Дънкан Айдахо?

— Дънкан Айдахо е — каза Пол. — И няма да се пазаря с теб.

— Мисля, че ще се пазариш — отвърна Сцитал.

— Дънкан — подхвърли Пол през рамо, — ще убиеш ли този тлейлаксиянец, ако те помоля?

— Да, господарю. — В гласа на Айдахо отекваше потиснатата ярост на неистов убиец.

— Чакай! — обади се Алая. — Не знаеш какво отхвърляш.

— Знаем — каза Пол.

— Значи наистина е Дънкан Айдахо от свитата на атреидите — каза Сцитал. — Най-сетне открихме пътя! Един гола може да си възвърне миналото. — Пол дочу стъпки. Някой се плъзна вляво от него. Сега гласът на Сцитал долиташе изотзад. — Какво помниш от миналото си, Дънкан?

— Всичко. От детството до ден днешен. Спомням си даже, че ти стоеше наблизо, когато ме вадеха от резервоара.

— Великолепно — въздъхна Сцитал. — Великолепно.

Пол долови, че гласът се измества. *Трябва ми видение*, помисли той. Мракът го отчайваше. Бене-гесеритското обучение го предупреждаваше за някаква страшна заплаха от страна на Сцитал, ала омразното същество оставаше само глас, сянка от движение — напълно недостъпно за него.

— Това ли са атреидските бебета? — попита Сцитал.

— Хара! — викна Пол. — Махни го оттам!

— Не мърдайте! — изкрещя Сцитал. — Всички! Предупреждавам ви, един лицетанцър може да се движи по-бързо, отколкото подозирате. Ножът ми може да прекъсне и двата живота, преди да ме докоснете.

Пол усети как някой го хвана за ръката и го издърпа надясно.

— Така е добре, Алая — каза Сцитал.

— Аз съм виновна — изстена Алая. — Аз съм виновна!

— Атреидес — изрече Сцитал, — ще се спазарим ли сега?

Пол чу зад гърба си самотно дрезгаво проклетие. Гърлото му се стегна от усещането за потиснато насилие в гласа на Дънкан. Айдахо не трябваше да избухва! Сцитал щеше да убие децата!

— За пазарлък човек трябва да има нещо за продан — каза Сцитал. — Нали така, Атреидес? Искаш ли да си получиш Чани? Ние можем да ти я върнем. Гола, Атреидес. Гола с *непокътната памет!* Но трябва да побързаме. Кажете на приятелите си да докарат криологичен контейнер, за да съхраним плътта.

Да чуя отново гласа на Чани, помисли Пол. Да я усетя до мен. Ах, ето защо ми дадох Айдахо като гола — за да открия доколко възроденият прилича на оригинала. Но сега... пълно възстановяване... и те диктуват цената. Завинаги ще бъда тлейлаксиянско оръдие. А Чани... прикована към същата съдба чрез заплаха за децата ни, отново подложена на квисаратски интриги...

— Какъв натиск ще употребите, за да възвърнете паметта на Чани? — запита Пол, напрегнал сили, за да говори спокойно. — Ще я заставите ли... да убие едно от децата си?

— Прилагаме каквото се наложи — отвърна Сцитал. — Какво решаваш, Атреидес?

— Алая — каза Пол, — преговаряй с тази *твар*. Не мога да преговарям с нещо, което не виждам.

— Мъдро решение — злорадо се изкиска Сцитал. — Е, Алая, какво ми предлагаш от името на брат си?

Пол сведе глава и подири покой сред покоя. Току-що бе зърнал нещо — като видение, но не съвсем същото. Бе видял нож съвсем близо до себе си. Ето!

— Дай ми време за размисъл — каза Алая.

— Ножът ми е търпелив — отвърна Сцитал, — но не и плътта на Чани. Размишлявай колкото е необходимо, *не повече*.

Пол усети, че очите му мигат. Невъзможно... но истина! Имаше очи! Гледаха под странен ъгъл и хаотично шареха насам-натам. *Ето!* Ножът изплува пред него. С потресение, от което дъхът му спря, Пол разпозна гледната точка. Тя бе на едно от децата му! Виждаше ножа и

ръката на Сцитал от вътрешността на люлката! Острието лъщеше само на сантиметри от бебето. Да... а в другия край на стаята виждаше и себе си — кротък, с клюмнала глава, безобидна фигура, на която никой друг не обръщаше внимание.

— Като начало можете да ни припишете всичките си дялове от ПОСИТ — предложи Сцитал.

— Всичките ли? — понечи да възрази Алая.

— Всичките.

Гледайки се през очите от люлката, Пол измъкна кристалния нож от висящата на колана му кания. Движението пораждаше странно чувство на двойственост. Той измери разстоянието, ъгъла. Втори шанс нямаше да има. Сетне подготви тялото си по бене-гесеритския метод, обтегна се като пружина, готов за *пращна* — единно концентрирано движение, изискващо сливането на всички мускули в уравновесено и неделимо цяло.

Кристалният нож излетя от ръката му. Размазано от скоростта, млечнобялото острие се вряза в дясното око на Сцитал и отметна главата му назад. Лицетанцърът размаха ръце и залитна заднешком към стената. Ножът му отскочи със звън от тавана и падна на пода. Стената отблъсна Сцитал, той рухна по очи и издъхна още преди да е докоснал камъка.

Все тъй през очите на младенеца, Пол видя как всички присъстващи се вторачват в сляпото му лице, усети всеобщото изумление. После Алая се хвърли към люлката, приведе се към нея и закри гледката.

— Ох, живи са — въздъхна тя. — Живи са.

— Господарю — прошепна Айдахо, — и *това* ли го имаше във видението ти?

— Не. — Той махна с ръка. — Остави това.

— Прости ми, Пол — каза Алая. — Но когато онази твар рече, че могат... да възкресят...

— Има цена, която нито един Атреидес не би платил — каза Пол. — Знаеш го.

— Знам — въздъхна тя. — Но се изкуших...

— Кой ли не се изкуши? — кимна Пол.

Той им обърна гръб, пристъпи опипом към стената, облегна се и се опита да разбере какво бе сторил. *Как? Как? Очите в люлката!*

Струваше му се, че е увиснал на ръба на някакво страховито откровение.

„*Моите очи, татко.*“

Думите-образи искряха сред сляпото му видение.

— Сине! — прошепна Пол тъй тихо, че никой не чу. — Ти... мислиш.

„*Да, татко. Гледай!*“

Зашеметен, Пол безсилно се отпусна край стената. Чувствуваше се като преобърната и изцедена до дъно бутилка. Край него вихрено прелиташе собственият му живот. Виждаше баща си. Сливаше се с баща си. А по-нататък — и с дядото, и с прадедите. Съзнанието му летеше стремглаво надолу през потресаващия тунел на цялото му родословие по мъжка линия.

— Как? — безмълвно попита той.

Неясни слова-образи долетяха до него, сетне избледняха и изчезнаха, като че напрежението бе прекалено голямо. Пол избърса слюнката в крайчеца на устните си. Спомни си за събуждането на Алая в утробата на лейди Джесика. Но този път нямаше Вода на живота^а, нито свръхдоза меланж... наистина ли нямаше? На това ли се дължеше неутолимият глад на Чани? Или всичко бе някакъв генетичен резултат на родовата му линия, предвиден от светата майка Гайъс Хелън Мохайъм?

Ненадейно Пол се озова в люлката и Алая гукаше отгоре. Ръцете ѝ го докосваха гальовно. Огромното ѝ лице бе увиснало точно над него. После тя го обърна настрана и той видя другарчето си по люлка — момиченце, мършаво, костеливо и силно, както се полага на наследница на пустинята. Главичката му беше покрита с буйна кестеняво-рижа коса. Докато наблюдаваше момиченцето, то отвори очи. Очите! От тях гледаше Чани... и лейди Джесика. Цяла тълпа се вираше в него от тези очи.

— Вижте — подхвърли Алая. — Гледат се.

— На тая възраст бебетата не могат да си фокусират погледа — възрази Хара.

— Аз можех — каза Алая.

Пол усети, че бавно се отделя от безкрайната верига на съзнанието. Отново се озова до своята стена на плача, подпрян на нея. Айдахо леко разтърсваше рамото му.

— Господарю?

— Нека моят син вземе името на баща ми, Лето — каза Пол и се изправи.

— Когато дойде денят за именуване — обеща Хара, — аз ще стоя до теб като приятелка на майката и ще му дам това име.

— И дъщеря ми — добави Пол. — Нека се нарича Ганима^а.

— Усул! — възрази Хара. — Името Ганима е лоша поличба.

— То ти спаси живота — каза Пол. — Има ли значение, че Алая те взимаше на подбив с това име? Дъщеря ми е Ганима — боен трофей.

Пол чу зад гърба си скърцане на колела — изнасяха сламеника с тялото на Чани. Някой подхвана песента на Водния ритуал.

— Хал йоум^а! — изрече Хара. — Сега трябва да си вървя, ако искам да бъда наблюдателка на светата истина и да стоя до приятелката си за сетен път. Нейната вода принадлежи на племето.

— Нейната вода принадлежи на племето — прошепна Пол. Чу как Хара излиза. Опипа из въздуха и откри ръкава на Айдахо. — Отведи ме в покоите ми, Дънкан.

Когато пристигнаха, той лекичко отърси от рамото си ръката на Айдахо. Време бе да остане сам. Но преди Айдахо да си тръгне, откъм вратата долетя шум.

— Господарю! — подвижна от прага гласът на Бияз.

— Дънкан — каза Пол, — разреши му да направи две крачки към мен. Убий го, ако пристъпи по-напред.

— Тъй — процеди Айдахо.

— Дънкан ли е? — попита Бияз. — *Наистина* ли е Дънкан Айдахо?

— *Наистина* — отвърна Айдахо. — *Спомням си.*

— Значи планът на Сцитал е успял!

— Сцитал е мъртъв — каза Пол.

— Но аз не съм и планът не е — възрази Бияз. — Кълна се в резервоара, където съм израснал! Може да се постигне! Ще си възвърна миналия живот... всички минали животи. Необходим ми е само подходящ спусък.

— Спусък ли? — попита Пол.

— Принудата да те убия — обясни Айдахо с натежал от ярост глас. — Ментатско пресмятане: те са открили, че за мен си като сина,

който никога не съм имал. Заставят ли го да те убие, истинският Дънкан Айдахо би предпочел да овладее тялото на голата. Но... можеше и да не стане. Кажи ми, джудже, ако планът се бе провалил, ако го бях заклал, какво щяхте да правите?

— О... тогава щяхме да преговаряме със сестрата за спасението на брат й. Но сега сделката е по-добра.

Пол трепетно въздъхна. Чуваше как погребалната процесия се движи по сетния коридор към дълбоките подземия и водните филтри.

— Не е късно, господарю — каза Бияз. — Искаш ли ла си върнеш любимата? Ние можем да я възкресим. Гола, да. Но сега... овладяхме пълното възстановяване. Да повикаме ли слуги с криологичен контейнер и да съхраним плътта на любимата ти...

Пол откри, че сега е много по-тежко. Бе изчерпал силите си в борба с първото тлейлаксиянско изкушение. А се оказваше, че всичко е било напразно! Отново да усети Чани до себе си...

— Накарай го да млъкне — обърна се Пол към Айдахо на атрейдския боен език. Чу как Дънкан пристъпва към вратата.

— Господарю! — изцвърча Бияз.

— Ако ме обичаш — добави Пол на същия език, — направи ми тази услуга: убий го, преди да съм се поддал!

— Неее... — изпищя Бияз.

Раздаде се страховито гъргорене и писъкът секна изведнъж.

— Сторих му добрината — каза Айдахо.

Пол приведе глава и се послуша. Вече не чуваше оплаквачките. Представи си древния ритуал на свободните, който започваше дълбоко под сийча, в далечната зала на гробовния дестилатор, където племето прибираше своята вода.

— Нямах избор — каза Пол. — Разбираш ли го, Дънкан?

— Разбирам.

— Има неща, които никой не е в състояние да издържи. Намесих се във всички варианти на бъдещето, което можех да създам, докато накрая то създаде мен.

— Господарю, не трябва...

— В тази вселена има въпроси, за които не съществуват отговори — каза Пол. — Нищо. Нищо не може да се направи.

Докато говореше, той усети как се разпада връзката му с видението. Съзнанието му сякаш рухна на колене, прегърбено под

непосилния товар на безкрайните възможности. И изгубеното видение стана като вятъра, който духа, накъдето пожелае.

24.

За Муад'диб казваме, че е заминал на пътешествие в оная страна, където крачим, без да оставяме стъпки.

Из „Въведение в квизаратската вяра“

Преди пясъка имаше напоителен канал, външна граница за насажденията в околностите на сийча. Сетне идваше каменен мост и след него безплодната пустиня пое нозете на Айдахо. Възвишението на Сийч Табър изпълваше нощното небе зад гърба му. Скалните ръбове блестяха като заскрежени под лъчите на двете луни. Досами водата бяха зарадили овощна градина.

На пустинния бряг Айдахо спря и се озърна към разцъфналите клони над безмълвните води — отражение и реалност — четири луни. Влагосъхраняващият костюм лепнеше по кожата му. Дори през филтровите запушалки в ноздрите нахлуваше мирисът на влажен кремък. Вятърът зловещо се кискаше из клоните на овошките. Айдахо се вслуша в нощните звуци. Скокливи мишки се бяха заселили сред крайбрежната трева; из сенките на канарата отекваше протяжният зов на късоуха сова; откъм пуцинака стоновете на вятъра се смесваха със съскането на пясъчни свлачища.

Айдахо се завъртя по посока на звука.

Нищо не помръдваше сред осветените от луната дюни.

Тандис бе довел Пол чак дотук. После се бе върнал, за да разкаже. А Пол бе поел към пустинята — като мъж от племето на свободните.

— Сляп беше, наистина сляп — бе казал Тандис, сякаш това обясняваше всичко. — По-рано му помагаше видението, за което говореше, но...

Безмълвни вдигнати рамене. Свободните изоставяха слепците в пустинята. Муад'диб можеше да е император, но си оставаше

свободен. Нима не бе заръчал именно свободните да опазят и възпитат децата му? Той беше един от тях.

Тук пустинята приличаше на скелет. Лунни лъчи посребряваха подаващите се от пясъка скални ребра; отвъд тях започваха дюните.

Не трябваше да го оставям сам нито за минута, помисли Айдахо. *Знаех какво си е наумил.*

— Той ми каза, че бъдещето вече не се нуждае от физическото му присъствие — бе съобщил Тандис. — Когато си тръгваше, извика само едно. „Сега съм свободен“... това бяха думите му.

Проклети да са! — помисли Айдахо.

Свободните бяха отказали да изпратят в пустинята топтери или каквито и да било групи за издирване. Спасяването на слепеца противоречеше на древните им обичаи.

— Ще има червей и за Муад'диб — бяха казали те.

А сетне бяха подели песента за ония, които са поверени на пустинята и чиято вода отива при Шай-хулуд: „Майко на пясъка, татко на Времето и ти, начало на Живота, сторете му път.“

Айдахо седна на един плосък камък и се загледа към пустинята. Нататък нощта бе изпълнена с маскировъчни шарки. Нямаше начин да разбере накъде е тръгнал Пол.

— Сега съм свободен.

Изрече думите високо, изненадан от звука на собствения си глас. За известно време остави нишката на съзнанието да се размотава свободно и си припомни деня, когато бе отвел малкия Пол на рибния пазар в Каладън; ослепителния слънчев блясък по водата, донесените за продан умъртвени морски богатства. Спомни си как Гърни Халик им свиреше на балисет^а — радост, смях. В мислите му лудуваха ритми, водеха го като покорен роб по каналите на сладкия спомен.

Гърни Халик. Гърни щеше да го упреква за тази трагедия.

Музиката на спомена отзвуча.

Спомни си думите на Пол: „*В тази вселена има въпроси, за които не съществуват отговори.*“

Запита се как ли ще загине Пол в откритата пустиня. Бързо, убит от червей? Бавно, под палецото слънце? Някои свободни от сийча казваха, че Муад'диб никога не ще умре, че е преминал в света рух^а, където съществуват всички възможни варианти на бъдещето, че от

днес нататък той ще бъде навеки в *алам ал митал*, за да броди там безконечно, дори и след като изчезне плътта му.

Той ще умре, а аз съм безсилен да му попреча, помисли Айдахо.

Започваше да осъзнава, че може би има някакво своеобразно, изтънчено величие в това да умреш без следа — без останки, без никакъв знак, и с цяла една планета за своя гробница.

Ментат, разгадай се сам, помисли той.

От паметта му изплуваха неканени думи — ритуалните думи на лейтенанта от федейкините, застанал на стража над децата на Муад'диб: „Дежурният офицер ще има за свещен дълг да...“

Тромавият, самодоволен език на правителствените институции го вбесяваше. Този език бе съблазнил свободните. Всички бе съблазнил! Нейде там умираше човек, велик човек, ала езикът упорито се тътреше напред... и още... и още...

Запита се какво ли бе станало с всички чисти понятия, които засенчваха нелепостите. Някъде, в някакво незнайно къде, сътворено от империята, ги бяха зазидали, запечатали, та да не би някой случайно пак да се натъкне на тях. Мисълта му пое на поход, за да дири ментатски решения. Схемите на познанието искряха пред него. Навярно косите на Лорелай бяха блещукали така, мамейки... мамейки омаяния моряк към изумрудени пещери...

Внезапен трепет изтръгна Айдахо от унеса на вцепенението.

Тъй значи! — помисли той. *Готов съм да изчезна, да потъна в себе си, само и само да не призная поражението!*

Този миг пред прага на скока в пропастта остана в паметта му. Докато се взираше в него, той усети как животът му се разтегля, за да обгърне цялото съществуване на вселената. Реалната плът лежеше тромава и ограничена в изумрудената пещера на съзнанието, но безграничният живот бе споделил битието му.

Айдахо се изправи, почувствал се пречистен от пустинята. Понесеният от вятъра пясък отново шушнеше и кълвеше листата из овощната градина зад него. В нощния въздух нахлуваше сухият, рязък мирис на прах. Полите на робата му заплющяха от напора на внезапен повей.

Разбра, че някъде далеч бушува ядрото на ураган, който с яростно съскане вдига вълнисти прашни вихри — пясъчен титан, чиято мощ откъсва месото от костите.

Той ще се слее с пустинята, помисли Айдахо. Пустинята ще го претвори.

Тази зенсунска мисъл избистри ума му като струя кристална вода. Знаеше, че Пол ще продължи да крачи напред. Един Атреидес нямаше да се остави докрай в ръцете на съдбата, дори когато напълно осъзнава неизбежното.

В този миг го облъхна пророческа дарба и Айдахо разбра, че бъдните хора ще говорят за Пол с морски слова. Макар че животът му бе пропит с прах, водата щеше да го следва. „Плътта му потъна — щяха да казват, — ала той изплува.“

Зад гърба му някой се изкашля.

Той се обърна и различи силуета на Стилгар, застанал на мостчето над каната.

— Няма да го намерят — каза Стилгар. — И въпреки това всички хора ще го открият.

— Пустинята го приема... и го обожествява — каза Айдахо. — Ала той бе натрапник тук. Донесе на тази планета чужд елемент — водата.

— Пустинята налага своите ритми — добави Стилгар. — Ние го посрещнахме с радост, нарекохме го наш Махди^а, наш Муад'диб и му дадохме тайното име Усул — основа на колоната.

— И все пак той не бе родом от племето.

— Но това не променя факта, че ние го възжелахме... и накрая той стана наш. — Стилгар положи ръка върху рамото на Айдахо. — Всички хора са натрапници, стари приятелю.

— Хитрец си, а, Стил?

— Донякъде. Виждам как оплитаме вселената с нашите преселения. Муад'диб ни даде нещо разплетено. Ако не за друго, то поне заради това хората ще запомнят джихада му.

— Той няма да се предаде на пустинята — каза Айдахо. — Сляп е, но няма да се предаде. Цял е изтъкан от чест и принципи. Атреидска школа.

— И водата му ще се пролее в пясъка — каза Стилгар. — Ела. — Подръпна лекичко ръката на Айдахо. — Алая се върна и пита къде си.

— Да не би да е идвала с теб до Сийч Макаб?

— Да, помогна ми да стегнем здраво ония мекушави наиби. Сега се подчиняват на всяка нейна заповед... и аз също.

— Какви са заповедите?

— Тя нареди да екзекутират предателите.

— О! — Айдахо погледна към върха на канарата и едва овладя внезапния шемет. — Кои предатели?

— Сдруженеца, светата майка Мохайъм, Корба... и още неколцина.

— Убили сте една света майка?

— Аз го сторих. Муад'диб беше оставил заръка да не я закачаме.

— Стилгар сви рамене. — Не изпълних заръката, а и Алая знаеше, че няма да я изпълня.

Айдахо отново зарея взор из пустинята и усети как раздробената му личност се слива в едно цяло, способно да разгадае създадения от Пол ход на събитията. *Стратегия на преценката*, така го наричаха атреидите в своите учебни наръчници. *Хората се поддават на управление, но подчинените въздействат върху повелителите*. Запита се дали подчинените имаха някаква представа за онова, което бяха спомогнали да се сътвори тук.

— Алая — започна Стилгар и пак се изкашля. Изглеждаше смутен. — Тя се нуждае от утехата на твоето присъствие.

— И сега тя е върховната власт — замислено каза Айдахо.

— Само регентство, нищо повече.

— Съдбата минава навсякъде, както често повтаряше баща й — промълви Айдахо.

— Всички ние сключваме сделка с бъдещето — каза Стилгар. — Ще дойдеш ли? Нужен си ни там. — В гласа му отново нахлу смущение. — Тя е... обезумяла. Ту крещи срещу брат си, ту почва да го оплаква.

— След малко — обеща Айдахо.

Чу как Стилгар се отдалечава. Остана да стои с лице срещу прииждащия вятър и остави песъчинките да шушнат по влагосъхраняващия му костюм.

Тренираното съзнание на ментат пренесе в бъдещето развоя на сегашните събития. Резултатите го зашеметиха. Пол бе задвижил унищожителен вихър и нищо не можеше да устои на пътя му.

Бене Тлейлакс и Сдружението бяха заложили всичко на карта й бяха загубили целия си престиж. Квизаратът бе разтърсен от предателството на Корба и други висши сановници. А последният

волеви акт на Пол, върховното приемане на древните обичаи бе осигурило за него и рода му безпределната вяръност на свободните. Сега завинаги щеше да бъде един от тях.

— Пол си замина! — раздаде се задавеният глас на Алая. Бе се приближила до Айдахо почти безшумно и сега стоеше край него. — Той беше глупец, Дънкан!

— Не говори така! — отсече Айдахо.

— Преди да свърша аз, цялата вселена ще заговори така — отвърна тя.

— Защо, в името на всичко свято?

— В името на обичта към брат ми. Нищо свято не ме интересува. Зенсунско прозрение изпълни съзнанието му. Той усети, че Алая не е имала нито едно видение след смъртта на Чани.

— Странна е твоята обич — каза той.

— Обич ли? Дънкан, та той трябваше само да се дръпне от пътя! Има ли значение, че цялата вселена щеше да се срути зад гърба му? Той би бил в безопасност... и Чани до него!

— Тогава... защо не го е сторил?

— В името на всичко свято — прошепна тя. После добави малко по-високо: — Целият живот на Пол бе непрестанна борба да избяга от джихада и обожествяването си. Най-сетне е свободен. Сам го избра!

— А, да... пророчеството. — Айдахо учудено поклати глава. — Дори смъртта на Чани. За него луната падна.

— Той *наистина* беше глупец, нали, Дънкан?

Потисканата скръб се сви на топка в гърлото на Айдахо.

— Такъв глупец! — изпъшка Алая, нямаща повече сили да се владее. — Той ще живее вечно, а трябва да умре!

— Алая, недей...

— От скръбта е — глухо каза тя. — Просто скръб. Знаеш ли какво трябва да направя заради него? Да спася живота на принцеса Ирулан. Тая никаквица. Да беше чул само *нейната* скръб. Вайка се, отдава влага на мъртвеца; кълне се, че го е обичала, без сама да знае. Проклина цялото Сестринство, зарича се да отдаде живота си за възпитанието на децата му.

— Вярваш ли й?

— От нея направо вони на искреност.

— Ах — въздъхна Айдахо.

Окончателният размисъл се разстла пред съзнанието му като шарка върху плат. Дезертърството на принцеса Ирулан бе последната стъпка. То безвъзвратно лишаваше Бене Гесерит от средство за натиск върху атрейдските наследници.

Алая се притисна към него, захлупи лице на гърдите му и зарида.

— О, Дънкан, Дънкан! Няма го вече!

Айдахо докосна косите ѝ с устни.

— Моля те — прошепна той.

Усети как скръбта ѝ се смесва с неговата, сякаш два потока се вливаха в общо русло.

— Нужен си ми, Дънкан — проплака тя. — Обичай ме!

— Обичам те — прошепна той.

Тя вдигна глава и се взря в осланените от луната очертания на лицето му.

— Знам, Дънкан. Любовта се усеща.

Думите ѝ предизвикаха тръпка по тялото му, тръпка, носеща чувството на отчуждение от предишното „аз“. Бе дошъл тук да търси едно, а намираше друго. Сякаш бе нахълтал в стая, изпълнена със стари познати, за да открие изведнъж, че не познава никого от тях.

Тя се отдръпна и го хвана за ръката.

— Ще дойдеш ли с мен, Дънкан?

— Накъдето ме поведеш — каза той. И тя го поведе назад, през каната, към мрака в подножието на скалния масив и стаеното там убежище.

ЕПИЛОГ

Не ще вонят за Муад'диб
гробовни филтри.
Не ще изтръгнат с ритуал духа
от сенки алчни.
Той е безумният светия
и златен странник, вечно жив
там. дето разумът изчезва.
Разсееш ли се — ето го пред теб!
С покой от пурпур, с властна бледнота
света оплита в ясновидска мрежа.
догде достига взор спокоен — там!
От ледените джунгли на звездите
загадъчен, убийствен, сляп пророк,
на бъдното слуга със глас нетленен!
Чуй, Шай-хулуд, той чака те на бряг,
Където влюбените взор преплитат
в прекрасна скука с името любов.
Пътува той на времето из пещерата
и сее лудост в своя вечен сън.
Химн на голата

РЕЧНИК

В тази втора книга от епопеята за планетата Дюна авторът не е включил речник на употребяваните термини. Сметнахме за свой дълг да съставим подобен речник, с което да облекчим възприемането на сложния, понякога трудноразбираем текст.

Читателят навярно ще обърне внимание на факта, че в редица случаи термините и имената се различават от тези, които са употребени в българското издание на предишната книга под названието „Дюн“. Обяснението е просто. При създаването на своята творба Франк Хърбърт е използвал множество езици — арабски, латински, немски, скандинавски и дори български (макар че този факт не бе отбелязан в предишното издание). Превеждането на подобна многоезична книга ЕДИНСТВЕНО чрез английския е довело до редица неточности, които се налагаше да отстраним.

В „Месията на Дюна“ се появяват и термини, липсващи в речника на първата книга. Обясненията на тези термини са съставени от преводача и се отбелязват с курсив.

А

АДАБ — повелителната памет, при която спомените идват неканени.

АКСОЛОТЛОВИ РЕЗЕРВОАРИ — резервоари, в които телата на мъртвите се използват за сложен биологичен синтез. Названието идва от аксолотъл — личинка на мексиканското земноводно амблистома. Аксолотълът има удивителното свойство да се размножава още преди да е достигнал стадия на възрастна амблистома.

АЛАМ АЛ-МИТАЛ — мистичният свят на подобията, където изчезват всички физически ограничения.

АРАКИЙН — първото селище на Аракис; градът дълго време е бил седалище на планетното правителство.

АРАКИС — третата планета на звездата Канопус; известна е още под името Дюна.

Б

БАЛИСЕТ — деветструнен музикален инструмент, пряк наследник на цитрата. Настройва се в гамата чусук, а свиренето става чрез прекарване на пръстите по струните. Любим инструмент на имперските трубадури.

БАШАР (често срещано като полковник-башар) — офицер от сардаукарските легиони, стоящ малко над полковника в стандартната военна йерархия. Чин, създаден за военни управители на планетни подобласти.

БЕНЕ ГЕСЕРИТ — древна школа за умствено и физическо обучение, създадена предимно за жени, след като Бътльровият джихад унищожил така наречените „мислещи машини“ и роботи.

БЕНЕ ТЛЕЙЛАКС — за разлика от Бене Гесерит тази школа не приема никакви нравствени забрани при изследването на човешкото тяло и дух. Организацията Бене Тлейлакс е известна като безскрупулен разпространител на разрушителни открития в областта на биологията и философията. Виж също Тлейлакс.

БИНДУ — всичко, свързано с човешката нервна система, и особено с обучението за овладяване на нервните импулси. Често използвано в израза „бинду-нерватура“.

БЛИЗХОД — пълното название е благоразумен изход или благоразумна бариера. Така се нарича всяка петпластова защита, предназначена да осигури на определена личност бягство от преследване. Виж също Петпластова защита.

БОЕН ЕЗИК — всеки специален език с ограничена етимология, създаден за свободен разговор при военни условия.

БЪТЛЪРОВ ДЖИХАД (наричан също Великият бунт) — кръстоносният поход срещу компютрите, мислещите машини и роботите, започнал през 201 г. преди Сдружението и завършил през 108 г. п.с. Основната повеля на джихада е запазена в Оранжевата католическа библия и звучи така: „Не сътворявай машина по подобие на човешкия ум“.

В

ВЕЛИКОТО СПОРАЗУМЕНИЕ — всеобщо примирие, наложено поради баланса на силите, поддържан от Сдружението, Великите династии и империята. Главното му правило е забраната за употреба на атомни оръжия срещу хора. Всяко правило на Великото споразумение започва с думите: „Задълженията трябва да се спазват...“

ВЕТРОКАПАНИ — устройства, разполагани по посока на преобладаващите ветрове. Могат да кондензират съдържаща се във въздуха влага, обикновено чрез рязко спадане на температурата вътре в капана.

ВИСШ СЪВЕТ — тесен кръг от съветници в Ландсрада, упълномощени да действат като върховен съд при спорове между династиите.

ВЛАГОСЪХРАНЯВАЩ КОСТЮМ — плътно обгръщаща дреха, изработена на Аракис. Тъканта ѝ представлява микросандвич, филтриращ потта и другите телесни течности. Възстановената влага се събира в джобни резервоари, откъдето може отново да се използва чрез т.нар. функционални тръбички.

ВЛАГОСЪХРАНЯВАЩА ПАЛАТКА — малка, херметично затворена палатка от тъкан-микросандвич, предназначена да събира и преработва като питейна вода влагата, отделяна с дъха на хората в нея.

ВОДА НА ЖИВОТА — „Отрова на просветлението“ (виж Света майка). Втечненият дъх на пясъчен червей (виж Шай-хулуд), който се образува в мига на удавянето му. Чрез преобразуване в тялото на света майка Водата на живота се превръща в наркотик, използван при оргиите „тау“ в сийча. Спада към „наркотиците на осъзнаването“.

ВОДЕН ТОВАР — на езика на свободните — доживотен дълг.

ВОДНИ ХАЛКИ (ВОДНИ ЖЕТОНИ) — метални халки с различни размери. Всяка от тях обозначава определено количество вода, обезпечено от запасите на свободните. Водните жетони имат дълбок смисъл (много по-съществен от този на парите), особено в ритуалите при раждане, смърт и ухаждане.

Г

ГАНИМА — трофей, придобит в сражение или дуел. С тази дума най-често се обозначава предмет, запазен като спомен от битката.

ГЛАСЪТ — многостранно умение, възникнало в школата Бене Гесерит, което дава на посветения способността да управлява околните чрез изтънчени нюанси на интонацията си.

ГОЛА — мъртвец, възврънат към живота чрез тайните методи на Бене Тлейлакс.

ГОМ ДЖАБЪР — „Враг с вдигната ръка“; специфично отровно острие, намазано с метацианид, което се използва от прокторите на Бене Гесерит при изпитанието „разум или смърт“.

ГРЕЙБЪН — издължено геологично образувание, низина, възникнала при хлътването на почвата поради раздвижване на дълбоките пластове от планетната кора.

Д

ДЕТЕКТОР НА ОТРОВИ — лъчев анализатор в областта на обонятелния спектър, настроен за откриване на отровни вещества.

ДЖИХАД — религиозна война, фанатичен кръстоносен поход.

ДИНАСТИЯ — управляващ клан на дадена планета или планетна система.

ДИСТРАНС — устройство за налагане на временен невронен отпечатък върху нервната система на хора, животни или птици. По този начин нормалният крясък на използваното същество носи кодирано съобщение, което може да се разшифрова чрез друг дистранс.

З

ЗАСЛОН — виж *Сийч*. Същото име носи и титаничният скален дворец на *Муад’диб*.

ЗАЩИТА, ЗАЩИТНО ПОЛЕ — силово поле, създавано от Холцманов генератор. Това поле е производно на първата фаза от суспензорния ефект за неутрализиране на гравитацията. Защитата пропуска само предмети, които се движат с малка скорост (в зависимост от настройката може да бъде от шест до деветдесет сантиметра в секунда). Невъзможно е да бъде неутрализирана — за целта би било необходимо електромагнитно поле с огромни размери.

ЗАЩИТНА СТЕНА — планинска географска особеност в северните области на Аракис, която защитава неголеми райони от

унищожителната сила на кориолисовите бури.

ЗЕНСУНИ — привърженици на разколническа секта, която се отрекла от учението на Маомет (наричан още „Третият Мохамед“) около 1381 п.с. Религията Зенсуни е известна главно с подчертаната си мистичност и завръщането към „пътя на прадедите“. Повечето изследователи сочат като подстрекател на разкола Али Бен Охашъ, но някои факти подсказват, че той може да е бил просто глашатай на втората си съпруга Нисаи.

и

ИБАД, ИБАДОВИ ОЧИ — характерен резултат от употребата на храна, наситена с меланж, при което цялата роговица на окото придобива плътен син цвят (признак за трайно пристрастяване към меланжа).

ИКС — виж Ричиз.

ИМПЕРСКА ПОВЕЛЯ — резултат от обучението в медицинската школа „Сук“. При имперската повеля в съзнанието се вгражда върховна забрана за отнемане на човешки живот. Посветените се отбелязват с диамантена татуировка върху челото и получават правото да носят дълга коса, пристегната със сребърен пръстен — знак на школата „Сук“.

к

КАЛАДЪН — третата планета на звездата Делта Павонис, родно място на Пол Муад’диб.

КАНАТ — открит канал за контролирано напояване при пустинни условия.

КВИЗАР — висш духовник от Квизарата.

КВИЗАРАТ — религиозна общност, проповядваща преклонение пред квизац хадерах в лицето на император Пол Муад’диб. Квизаратът е основната движеща сила на джихада по времето на Муад’диб.

КВИЗАЦ ХАДЕРАХ — „Съкращаване на пътя“. С този термин бене-гесеритките означават неизвестното, до което искат да стигнат по генетичен път — създаване на мъж със способностите на Бене Гесерит,

чиято вродена духовна мощ може да преодолее пространството и времето.

КОРИНСКА БИТКА — космическо сражение, от което произлиза името на императорската династия Корино. Битката се е състояла край Сигма Драконис през 88 г. п.с. и окончателно укрепила възхода на управляващата династия от Салуса Секундус.

КОРИОЛИСОВА БУРЯ — всяка мощна пясъчна буря на Аракис, където ветровете над голите равнини се подсилват от въртеливото движение на планетата и достигат скорост от порядъка на 1200 километра в час.

КОСМИЧЕСКО СДРУЖЕНИЕ — виж Сдружение.

КРИСТАЛЕН НОЖ — свещен нож на свободните от Аракис. Изработва се в два вида от зъбите на мъртви пясъчни червеи. Бива „стабилен“ и „нестабилнен“. За да не се разпадне, нестабилният нож се нуждае от близост до електромагнитното поле на човешко тяло. Стабилните ножове се обработват допълнително за по-дълго съхранение. И двата вида са дълги около 20 сантиметра.

л

ЛАЗЕСТРЕЛ — генератор на стабилизирани лазерни лъчи. При нарастващата употреба на защитни полета приложението му се ограничава поради заплахата от взрив (по-точно микроексплозия на термоядрен синтез) при взаимодействието на лъча със защитното поле.

ЛИЦЕТАНЦЬОР — възпитаник на школата Бене Тлейлакс, който е овладял способността мигновено да преобразява лицето и тялото си.

м

МАЛКИ ТВОРЦИ — полуживотни-полурастения, живеещи дълбоко в пясъка, важен фактор в биологичния цикъл на пясъчните червеи. Малките творци отделят вещества, образуващи предходната каша.

МАУЛА — роб.

МАУЛА-ПИСТОЛЕТ — пружинен пистолет за стрелба с отровни иглички и далекобойност около 40 метра.

МАХДИ — разпространена сред свободните легенда за месията. Махди според тях е „онзи, който ще ни отведе в рая“.

МЕЛАНЖ — „Подправка на подправките“, продукт, произвеждан единствено на Аракис. Подправката, известна главно с подмладяващите си свойства, дава лек ефект на пристрастяване при употреба в малки количества. Пристрастяването става непреодолимо при консумация над два грама дневно на седемдесет килограма телесно тегло. Муад’диб твърди, че подправката му е открила пътя към пророческата дарба. Подобни са и твърденията на навигаторите от Сдружението. На имперския пазар цената на подправката достига невероятната сума 620 хиляди соларии за декаграм.

МЕНТАТ — определена прослойка от граждани на империята, обучени за върховни логически постижения. Наричат ги още „живи компютри“.

МЕНТАТ ДЖАБЪР — ментат, предназначен да внася в съзнанието на противника пагубни идеи. Названието е образувано като производно на Гом джабър. Виж Гом джабър.

МЕТАСТЪКЛО — стъкло, създадено чрез вдухване на нажежен газ в листов е ясмиев кварц. Слави се с изключителната си здравина на опън (около 450 тона на квадратен сантиметър при два сантиметра дебелина) и свойствата си на селективен радиационен филтър.

МУАД’ДИБ — скоклива мишка от земните пустини, която се е приспособила към живота на Аракис. Митологията на свободните я свързва със земния дух и с изображението, оформено от петната върху втората луна на Аракис. Животинчето е спечелило възхищението на свободните със способността си да оцелява в пустинята.

Н

НАИБ — човек, който се е заклел да не попада жив в ръцете на врага — традиционен обет за вождовете на свободните.

НЕЗОНИ — подплатен шал, носен около челото, под качулката на влагосъхраняващия костюм, от омъжените или „свързаните“ жени на свободните след раждането на син.

О

ОРАНЖЕВА КАТОЛИЧЕСКА БИБЛИЯ — „Сборната книга“, религиозен текст, създаден от Комисията на всецърковните преводачи. Съдържа елементи от най-древни религии, включително Саарийското учение на Маомент, Махаянското християнство, Зенсунския католицизъм и традиционния Будисля-мизъм. Смята се, че върховната ѝ повеля гласи: „Не обезобразявай душата“.

ОРНИТОПТЕР (разговорно топтер) — летателен апарат, който по подобие на птиците се задържа във въздуха чрез размахване на крилето.

п

ПАН — всяка низина или долина на Аракис, създадена при хлътване на околните дълбочинни пясъци. (На планети, разполагащи с достатъчно вода, панът е свидетелство за някогашното съществуване на открито водно пространство. Смята се, че Аракис е имал поне една подобна област, макар че споровете по въпроса продължават.)

ПЕТПЛАСТОВА ЗАЩИТА — генератор на петпластово защитно поле, подходящо за ограничени области като врати или коридори (при по-големи размери нестабилността на подсилващите полета се увеличава с всеки следващ слой). Тази защита е буквално непреодолима за всеки, който не носи неутрализатор, синхронизиран с кода на полетата.

ПОДПРАВКА — виж Меланж.

ПОСИТ — съкращение от Почтен съюз на инициативните търговци — корпорация за всестранно развитие, контролирана от императора и Великите династии с мълчаливото съдействие на Сдружението и Бене Гесерит.

ПРАНА — (прана-мускулатура) — мускулите на цялото тяло, разглеждани като отделни елементи от система за върховно физическо обучение. (Виж Бинду)

ПЪРВА ЛУНА — по-големият спътник на Аракис, който нощем изгрява пръв. Известен е с отчетливото петно във форма на юмрук върху повърхността му.

ПЯСЪЧЕН ЧЕРВЕЙ — виж Шай-хулуд.

р

РЕЗЕРВОАР — виж Аксолотлови резервоари.

РИЧИЗ — четвъртата планета на звездата Еридан А, смятана заедно с Икс за връх в развитието на машинната технология. Известна е с постиженията си в областта на миниатюризацията.

РУХ — според вярванията на свободните — онази част от личността, която винаги се намира в метафизичния свят и умее да го усеща. Виж също Алам ал-Митал.

с

САЙЯДИНА — жрица от религиозната йерархия на свободните.

САЛУСА СЕКУНДУС — третата планета на звездата Гама Усйпинг, определена за имперска планета-затвор след преместването на кралския дворец на Кайтейн. Салуса Секундус е родина на династията Корино и втора временна спирка от странстванията на Бродещите Зенсуни. В своите легенди свободните разказват, че са робували там в течение на девет поколения.

САРДАУКАРИ — фанатични войници на падишах-императора. Родени са в толкова жестока природна среда, че половината от тях загивали, преди да навършат единадесет години. Военното обучение наблягало върху премахването на всякаква жалост и почти самоубийствено презрение към личната безопасност. Още от детство са били обучавани да използват жестокостта като оръжие и да сломяват противника чрез ужас. В апогея на влиянието им върху делата на империята се твърдяло, че във фехтовката достигат десето ниво според класификацията на династията Гинъз, а с лукавите си похвати в ръкопашния бой почти се изравнявали с възпитаничките на Бене Гесерит. Всеки един от тях бил оценяван като равностоен на десет обикновени редници от войските на Ландсрада. По времето на падишах Шадам IV, макар че все още били твърде опасни, силата им постепенно се подкопавала от прекалена самоувереност, а мистиката на воинската им религия била силно разклатена от цинични възгледи.

СВЕТА МАЙКА — първоначално разпоредителка от Бене Гесерит, която преобразувала „отрова на просветлението“ в организма си, като по този начин се е издигала до по-висше ниво на съзнанието. Свободните са възприели тази титла за своите духовни водачки, постигащи подобно „просветление“. (Виж също Бене Гесерит и Вода на живота.)

СВЕТОГЛОБУС — осветително тяло, поддържано във въздуха от суспенсорно поле и захранвано от собствен източник на енергия (най-често органични батерии).

СВОБОДНИ — свободните племена на Аракис — пустинни обитатели, последни потомци на Зенсунските бродници. (В „Имперски речник“ са определени като „пясъчни пирати“.)

СДРУЖЕНИЕ — Космическото Сдружение, едната опора на политическия триножник, поддържащ Великото споразумение. Сдружението е втората школа за умствено и физическо обучение (виж Бене Гесерит) след Бътльровия джихад. Установяването на монопол от Сдружението върху космическите пътешествия и превози, както и върху междузвездните банкови операции, се смята за начало на имперския календар.

СЕМУТА — второто наркотично производно (при извличане чрез кристали) от овъглена дървесина на елаково дърво. Ефектът (описван като безкраен екстаз сред застиналото време) се подсилва от някои нехармонични вибрации, често наричани семутна музика.

СЕСТРИНСТВО — виж Бене Гесерит.

СИЙЧ — на езика на свободните: „място за сбор по време на опасност“. Тъй като в течение на много поколения свободните са живеели под непрестанна заплаха, терминът е влязъл в разговорния език и обозначава всяко пещерно укритие, обитавано от някоя тяхна племенна общност.

СИНК — обитаеми низини на Аракис, обкръжени от възвишения, които ги защитават от преобладаващите ветрове.

СИХАЯ — на езика на свободните — пустинна пролет. Думата има и религиозни оттенъци, свързани с времето на плодovitост и „идния рай“.

СУСПЕНСОР — вторична (енергоикономична) фаза на Холцмановия силов генератор. Неутрализира гравитацията в определени граници, зависещи от относителната маса и консумацията на енергия.

т

ТАУ — в терминологията на свободните — единство на общността в сийча, подсилвано от употребата на подправка и по-

специално от така наречената „оргия тау“, в която се постига душевно сливане чрез пиене от Водата на живота.

ТВОРЕЦ-ВЕСТИТЕЛ — виж Шай-Хулуд.

ТЛЕЙЛАКС — единствена планета на звездата Талим, известна като разколнически център за обучение на ментати; източник на „порочни“ ментати.

ТОПТЕР — виж Орнитоптер.

у

УАЛАХ IX — девета планета на звездата Лауджин, където се намира централната школа на Бене Гесерит.

УСУЛ — на езика на свободните — основа на колона.

ф

ФЕДЕЙКИНИ — свободни, влезли доброволно в отряда на смъртниците. Исторически — група хора, поели обет да отдадат живота си в борба срещу неправдата.

ФИЛТРОВИ ЗАПУШАЛКИ — допълнение към влагосъхраняващия костюм, представляващо система от филтри, които се слагат в ноздрите, за да поемат издишваната влага.

х

ХАГАР — „Планета на скъпоценностите“ (втората планета на звездата Тета Шаоуей), чиито залежи са разработени по времето на Шадам I.

ХАЙЛАЙНЕР — голям товарен звездолет от транспортната система на Космическото Сдружение.

ХАЙРЕГ — временен лагер на свободните сред откритата пустиня.

ХАЛ ЙОУМ — възклицание на свободните, означаващо: „Сега! Най-сетне!“

ч

ЧАКОБЗА — така нареченият „магнетичен език“; частично произлязъл от древния Ботани джиб (джиб означава диалект). Сбор от

старинни диалекти, видоизменени за целите на тайно общуване, но преди всичко ловен език на Ботани — наемните убийци от първата Война на убийците.

ш

ШАЙ-ХУЛУД — пясъчен червей от Аракис, наричан още „Старецът на пустинята“, „Вечният стар баща“ и „Пустинният дядо“. Важно е да се отбележи, че когато се изрича с определен тон или се изписва с главни букви, това название обозначава земното божество, присъстващо във всички суеверия на свободните. Пясъчните червеи достигат огромни размери (в централните пустини са забелязвани екземпляри с дължина до 400 метра) и живеят извънредно дълго, ако не загинат в двубой помежду си или не бъдат удавени във вода, която е отровна за тях. Смята се, че повечето пясъци на Аракис са резултат от жизнената им дейност. (Виж Малки творци.)

ШИГЪРОВА ЖИЦА — металното покритие на пълзяща лиана (*Narvi parvium*), която расте единствено на Салуса Секундус и III Делта Кейсинг. Слави се с изключителната си издръжливост на опън.

ШИГЪРОВ ПРОЕКТОР — проектор на „филмокниги“ — записи на информация върху шигърова жица. При обучението чрез шигъров проектор изображенията въздействат пряко върху паметта.

ШКОЛА „СУК“ — виж Имперска повеля

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.